

C:\Users\Plazma\Desktop\A_Asimov Isaac - Konec věčnosti.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ISAAC ASIMOV

KONEC VĚČNOSTI

ISAAC ASIMOV

KONEC VĚČNOSTI

Boskovice 1993

Isaac Asimov: The End of Eternity
Copyright (c) 1955 by Isaac Asimov
All rights reserved.
Published by arrangement with Bantam Books, New York.

Translation copyright (c) 1993 by Zdeněk Volný
Cover art copyright (c) 1993 by Karel Soukup
Digitizing copyright (c) 2003 by Expres
Printed and bound by Zlínské tiskárny, a.s., Zlín - Kudlov

Veškerá práva vyhrazena.

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení.

Vydáno se souhlasem nakladatelství Bonus Press.

ISBN 80-85834-02-2

OBSAH:

1. Provozní technik	7
2. Pozorovatel	19
3. Začátečník	30
4. Analytik	41
5. Žena ze 482. století	53
6. Plánovač osudů	64
7. Příprava zločinu	75
8. Zločin	87
9. Intermezzo	99
10. V pasti	109
11. Uzavřený kruh	120
12. Počátek Věčnosti	132
13. Pod spodní hranici Věčnosti	143
14. Dávňý zločin	153
15. Návrat do primitivních dob	166
16. Utajená století	177
17. Kruh opět uzavřený	187
18. Počátek nekonečna	197

Věnováno Horaci L. Goldovi

1. kapitola

Provozní technik

Andrew Harlan vstoupil do kabiny tvarem připomínající čajník. Měla dokonale oblé tvary a byla zapuštěná do svislé šachty utvářené řídkou konstrukcí z kovových tyčí, která se ztrácela v podivném mihotavém oparu šest stop nad jeho hlavou. Harlan nastavil na přístrojích příslušné hodnoty a přitáhl k sobě startovací páčku, která sklouzla jako po másle. Kabina se ani nehnula.

Harlan to také neočekával. Nemyslel si, že se kabina rozjede, ať nahoru nebo dolů, doleva či doprava, dopředu nebo dozadu. Prostor mezi tyčemi konstrukce se však rozplynul v šedavé prázdnotě na dotek pevné, a přece zcela nehmotné. Pociťl, že se mu mírně zvedl žaludek, a že ho přepadá lehká závrať, nikdy se úplně nezbavil nervozity. Znamé pocity mu prozrazovaly, že se všechno, co kabina obsahovala - včetně jeho samého - řítí Věčností kupředu.

Do kabiny vkročil v 575. století ze sekce, do níž jej přidělili před dvěma lety. Tehdy bylo 575. století nejvzdálenější budoucností, kam se kdy v životě vypravil. Nyní se hnal vzhůru až do 2456. století.

Za normálních okolností by se při takové představě necítil úplně ve své kůži. Jeho rodné století se ztrácelo hluboko dole. Narodil se totiž v 95. století. Toto století charakterizoval přísný zákaz atomové energie, mírná obliba venkovských usedlostí a používání přírodního dřeva jako stavebního materiálu. Téměř do všech ostatních století exportovalo různé druhy lihovin a importovalo jetelové semínko. Ačkoli se Harlan do svého 95. století již nikdy nevrátil od okamžiku, kdy se jako patnáctiletý podrobil speciálnímu výcviku a stal se Začátečníkem, pokaždé se cítil takhle daleko od "domova" mírně nespokojen. V 2456. století se bude nacházet od svého rodiště téměř 2400 století, a to už je pořádná vzdálenost i pro otrlého příslušníka Věčnosti.

Tak by to cítil za obvyklých okolností.

Jenže v téhle chvíli se Harlan nacházel v tak mizerném rozpoložení, že se nedokázal soustředit na nic jiného než na dokumenty, které jej tížily v kapse, a na svůj plán, který mu zatěžkoval duši. Byl mírně vyděšený, trochu napjatý a taky malounko zmatený.

Jeho ruka se sama natáhla a zastavila kabinu ve správném století.

Bylo téměř nemyslitelné, že Provozního technika něco znervózňuje.

Vychovatel Yarrow jim kdysi kladl na srdce:

"Provozní technik se musí především oprostít od jakékoli citové závislosti. Změny Skutečnosti, které vyvolává, mohou ovlivnit životní osudy padesáti miliard lidí. A z toho milión nebo víc je postiženo tak drastickým způsobem, že je můžeme pokládat za úplně nové osobnosti. Za těchto okolností jsou emocionální postoje značnou nevýhodou."

Harlan prudce potřásl hlavou a zaplašil z mysli vzpomínku na suchý hlas svého učitele. Tehdy ho ani ve snu nenapadlo, že právě on bude mít k něčemu takovému sklony. Jenže od emocí se prostě oprostít nedokázal. Nelámal si hlavu pro padesát miliard lidí. Co mu, k času, bylo do padesáti miliard lidí? Staral se jen o jednoho člověka. O jednoho jediného.

Uvědomil si, že kabina už stojí, a po nepatrné chvilce, kterou mu trvalo, aby zase nabyl chladné, neosobní vyrovnanosti Provozního technika, vystoupil ven. Samozřejmě vyšel z jiné kabiny, než do které před chvilkou vstupoval. Tedy v tom smyslu, že se už neskládala z původních atomů. Ale nelámal si s tím hlavu o nic víc než všichni ostatní příslušníci Věčnosti. Pouze Začátečníci se pokoušeli přijít na kloub cestování v čase namísto toho, aby to brali jako samozřejmost.

Znovu zaváhal před nepředstavitelně tenkou ochrannou přehradou mimo Prostor a Čas, která jej oddělovala od Věčnosti na jedné straně a obyčejného Času na druhé.

Tento sektor Věčnosti byl pro něj úplně nový. Věděl o něm jen tolik, co se dočetl v Časové příručce. Jenže to byla jen náhražka skutečnosti, a proto se snažil, aby se připravil na jakékoli překvapení.

Nastavil ovládání, které bylo při cestování Věčností velice jednoduché (ale značně složité po průchodu do Času, což tedy podnikali přiměřeně méně často). Prošel ochrannou vrstvou a zamžikal, neboť jej do očí udeřil oslepující jas.

Bezděky si zakryl tvář rukama.

Před ním stál pouze jediný muž. Harlan jej z počátku viděl rozmazaně.

"Jsem Sociolog Kantor Voy," představil se. "Počítám, že jste Provozní technik Harlan."

Harlan přikývl a zaklel: "K času! Nemohl byste to světlo trochu ztlumit?"

Voy se rozhlédl kolem a blahosklonně se otázel:

"Máte na mysli molekulární filmy?"

"To mám," zavrčel Harlan. Příručka se o nich zmiňovala, ale neříkalo se v ní nic o tom, že by z těch barev člověku šla hlava kolem.

Harlanovi připadalo, že jeho znechucení je vcelku opodstatněné. 2456. století se orientovalo stejně jako většina jiných na hmotu. Proto oprávněně předpokládal, že mu bude od počátku v zásadě srozumitelné. V člověku, který se narodil ve století vyznávajícím hmotu, by nemělo vyvolat tak zmatené pocity jako energetické víry v třístých stoletích anebo dynamika energetických polí ve stoletích šestistých. Ve 2456. století, pro pohodlí všech příslušníků Věčnosti, se používala hmota od staveb domů až po připínáčky.

Ano, všechno tu bylo utvořené z hmoty, ze skutečné hmoty. Obyvatel některého ze staletí orientujících se na energii by si to možná ani neuvedomil. Pro něj by možná jakákoli hmota znamenala jen variaci na vulgární, těžkopádné a barbarské téma. Na hmotu přivyklý Harlan ovšem dobře rozeznával dřevo, kovy - a dokonce chápal rozdíl mezi lehkými a těžkými - plastik, silikáty, beton, kůže a všechno ostatní.

Jenže tady veškerou hmotu tvořila zrcadla!

Tohle byl jeho první dojem z 2456. století. Všechny věci se třpytily a jejich povrch ostře odrážel světlo. Všechno mu připadalo dokonale hladoučké, takový efekt vzbuzoval molekulární film. A dohromady jej ty oslnivé odrazy dokonale mátl. Oslepovaly ho ze všech úhlů, třpytil se dokonce i on sám, Sociolog Voy a celé okolí. Utvářely oslepující zmatek, ze kterého bylo člověku nanic.

"Promiňte," omluvil se mu Voy, "tohle patří k životnímu stylu tohoto století. Všechny sekce se přizpůsobují zvyklostem toho století, v němž byly zřízeny. Časem si na to zvyknete."

Voy rychle vykročil a šlápl přitom na patu druhému Voyovi, který šel pod ním hlavou dolů. Natáhl ruku a posunul vlasově tenkou ručičku na spirálové stupnici na začátek.

Odrasy zmizely, oslnivé světlo potěmělo. Harlan cítil, jak se svět vrací do své ustálené podoby.

"Následujte mě, prosím," vyzval ho Voy.

Harlan kráčel za ním prázdnými chodbami, které ještě před několika okamžiky musely hýřít barvami a světelnými odrazy. Vystoupili na rampu a přes předsíní dorazili do kanceláře.

Během krátké cesty nespátřili ani jedinou lidskou bytost. Harlan na to byl zvyklý a pokládal to za takovou samozřejmost, že by ho překvapilo, ba přímo šokovalo, kdyby zahlédl nějakou postavu prchající z dosahu jeho pohledu. Bezpochyby se už rozkřiklo, že dorazí Provozní technik. Dokonce i Voy se od něj držel na distanc, a když se mu Harlan nechtě otřel o rukáv, zjevně se otřásl a odtáhl. Harlana mírně zaskočilo, jak silnou hořkost pocítil. Domníval se, že ulita, do níž si ukryl duši, je silnější a méně citlivá. Jestliže se mylí, jestliže jeho skořápka měla stěny takhle tenounké, mohlo to mít pouze jednu jedinou příčinu. Noys!

Sociolog Kantor Voy se k Harlanovi skláněl naoko přátelsky, ale Provozní technik si bezděky všiml, že se posadil přesně na opačný konec stolu.

"Jsem rád," pronesl Voy, "že se o náš bezvýznamný problém zajímá Provozní technik s tak skvělou pověstí."

"Ano," souhlasil Harlan chladně a neosobně, jak se od něj jistě očekávalo. "Je to zajímavý problém." Chová se dostatečně neosobně? Jistě musí být patrná jeho skutečná pohnutka. Z pocitu provinění mu na čele vyrazily kapky potu.

Z vnitřní kapsy vylovil plastické desky obsahující souhrn projektované Změny Skutečnosti. Byla to stejná kopie, kterou rozeslali před měsícem Časové radě. Získal ji bez velkých obtíží díky dobrému vztahu k Hlavnímu analytiku Twissellovi - samotnému velkému Twissellovi!

Než Harlan fólii rozbalil, na okamžik zaváhal. Pak ji rozložil na stolní desku, kde ji přichytilo slabé paramagnetické pole. Molekulární film pokrývající stůl byl utlumený, ale stále existoval. Když Harlan pohnul rukou, na okamžik mu padl pohled na lesklou plochu, odkud na něj podmačeně zírala jeho vlastní tvář. Bylo mu dvaatřicet, ale vypadal starší. To mu nikdo nemusel připomínat. Z části to možná byla podlouhlá tvář a černá obočí nad tmavými očima, co mu dodávalo ten pohrdavý výraz a chladný lesk v očích, který se v představách všech příslušníků Věčnosti spojoval s karikaturou Provozního technika. Ale možná si to všechno jen sám domýšlel, protože věděl, že je Provozní technik.

Podal fólii Voyovi přes stůl a přešel rovnou k věci.

"Nejsem Sociolog, pane."

Voy se usmál. "To zní výhružně. Když někdo prohlásí, že se v něčem dostatečně nevyzná, prakticky vzápětí vyjádří rozhodné stanovisko."

"No," odvětil Harlan, "žádného stanoviska se nebojte. Jen vás chci o něco požádat. Mohl byste projít tuto zprávu a podívat se, jestli jste se někde nedopustil třeba drobné chybičky?"

Voy okamžitě nasadil kamenný obličej. "Doufám, že ne," řekl.

Harlan přehodil jednu ruku přes opěradlo židle, druhou si složil do klína. Nemůže si dovolit nervózně bubnovat prsty. Nesmí se kousat do rtů. Nesmí ničím prozradit, co pocítuje.

Od chvíle, kdy se úplně proměnil smysl jeho života, pozorně sledoval všechny plánované Změny Skutečnosti, které procházely mlýnem byrokratické mašinerie Časové rady. Postavení Provozního technika osobně přiděleného Hlavnímu analytiku Twissellovi mu umožňovalo mírně obcházet profesionální etiku. Částečně se mu to podařilo proto, že Twissellovu pozornost na sebe stále více vázal jeho vlastní úžasný plán.

Harlanovi se rozšířily oči překvapením, když začal tušit, jaký je to plán.

Neměl žádnou záruku, že se mu podaří v rozumné době zjistit, po čem pátrá. Když si poprvé letmo přečetl zprávu o projektu Změny Skutečnosti číslo 2456-2781, série V-S, napůl se domníval, že přání je otcem myšlenky. Celý den počítal rovnice a kontroloval výsledky a chvíle se přitom nejistotou smíšenou s narůstajícím vzrušením a s hořkou vděčností za to, že ho naučili alespoň základy časového inženýrství.

Voy nyní stejné výpočty přelétl napůl zmateným, napůl ustaraným zrakem.

"Zdá se mi," ozval se, "chci říct, pouze se domnívám, že všechno je v naprostém pořádku."

"Výslovně bych vás chtěl upozornit na způsob seznamování v nynější Skutečnosti tohoto století," podotkl Harlan.

"Počítám, že tohle řeší sociologie, a tudíž to patří do vaší kompetence. Proto jsem se chtěl poradit právě s vámi a ne s někým jiným."

Voy se zamračil. Stále se choval zdvořile, ale nyní se mu už v hlase ozval ledový tón.

"Pozorovatelé pracující v naší sekci jsou na slovo vzatí odborníci. Jsem si naprosto jist, že ti, kteří zpracovávali tento projekt, dodali přesné údaje. Anebo snad můžete dokázat opak?"

"Vůbec ne, Sociologu Voyi. Já o správnosti jejich údajů nepochybuji. Zpochybňuji jejich zpracování. Nemohl byste vypracovat alternativní tenzorový komplex, v němž by se údaje o vztazích mezi pohlavími vyhodnotily správně?"

Voy chvíli zíral a pak se mu po tváři rozlil úlevný výraz. "Samozřejmě, Provozní techniku, samozřejmě. Jenže obě soustavy budou mít stejné řešení. Vzniká tu malá smyčka, která se na žádné straně nerozvětňuje. Promiňte, že se vyjadřuju takovým neodborným způsobem namísto přesných matematických formulací."

"Oceňuji to," odvětil Harlan suše. "Nejsem ani Analytik, ani Sociolog."

"Dobře. Alternativní tenzorový komplex, o kterém jste se zmínil, anebo bychom mohli říct rozvětvení Skutečnosti, není signifikantní. Obě větve se posléze opět spojují v jednu. Proto jsem se o tom v našem doporučení ani nezmínil"

"Když to tvrdíte, pane, spolehnu se na váš úsudek. Ovšem stále je tu ještě problém MPZ."

Když Harlan zkratku MPZ - znamenající Minimální potřebná změna - vyslovil, Sociolog zamrkal. Harlan to ostatně očekával. Na tomhle poli bezkonkurenčně vládli Provozní technici. Sociolog se může považovat za nepřekonatelného v mnoha oborech včetně matematické analýzy nekonečného větvení Skutečností v Čase, jenže v problematice MPZ nemá proti Provoznímu technikovi šanci.

Tady totiž člověku nepomohou holé výpočty. Ani nejrychlejší počítač, jaký zatím kdo postavil, obsluhovaný nejlepším Hlavním analytikem, jakého kdy země nesla, by dokázal pouze odhadnout oblast, v níž by se MPZ mohla vyskytovat.

Jen Provozní technik dokáže letmo prohlédnout výpočty a přesně určit bod, v němž je třeba MPZ uskutečnit. Dobrý Provozní technik se mýlí málokdy. Špičkový Provozní technik se nemýlí nikdy.

Harlan se ještě nikdy nezmýlil.

"MPZ, kterou vaše sekce doporučuje," řekl - hovořil chladně, plyně a každou slabiku Standardního nadčasového jazyka vyslovoval zřetelně - "může způsobit Prostorový kolaps a okamžitou strašlivou smrt alespoň tuctu či ještě většího počtu lidí."

"To je nevyhnutelné," pokrčil rameny Voy.

"Já chci naopak navrhnout," řekl Harlan, "aby se MPZ zredukovala na pouhé přemístění kontejneru z jedné police na druhou. Podívejte!" ukázal dlouhým prstem. Nehtem ukazováčku bílé, pěstěné ruky vyryl slabou čárku na jedné sadě perforací.

Voy si nad návrhem mlčky a utrápeně lámal hlavu.

"Nemění to snad situaci vzhledem k rozvětvení, které jste nevzal v úvahu?" otázal se Harlan. "Nemyslíte, že takhle se vystavujeme menší pravděpodobnosti větvení? Budeme mít takřka jistotu a povede to k..."

"Prakticky přímo k OŽV," zašeptal Voy.

"Přímo k Optimálnímu žádoucímu výsledku," dokončil Harlan.

Voy vzhlédl, ve tváři se mu střídaly výraz rozmrzelosti a zlosti. Harlan si všiml, že mezera mezi horními zuby mu dodává zaječí vzhled, který se vůbec neshodoval s jeho rázným vystupováním.

"Předpokládám, že to schválí Časová rada?" podotkl Voy.

"Nemyslím. Pokud je mi známo, Časová rada o tomhle nic neví. Přinejmenším projektovaná Změna Skutečnosti se mi dostala do rukou bez jakéhokoli komentáře." Nevysvětlil, co to znamená "dostala do rukou", ale Voy se ho nevyptával.

"Tu chybu jste tedy zjistil vy?"

"Ano."

"A Časové radě jste nic neohlásil?"

"Ne, neohlásil."

Voyovi se nejprve ulevilo, vzápětí mu však tvář zase ztvrdla. "A proč ne?"

"Těhle chyby by se vyvarovalo jenom velice málo lidí. Případlo mi, že bych ji mohl napravit dřív, než to někomu uškodí. Proto jsem to udělal. Proč bych to měl nějak rozmazávat?"

"Tedy - děkuji vám, Provozní techniku. Zachoval jste se velmi kolegiálně. Jak sám připouštíte, těhle chyby se dalo jen obtížně vyvarovat. A přece černá na bílém vypadá neomluvitelně."

Odmlčel se a pokračoval. "Ovšem, zase když si uvědomíme, kolik lidských osobností se vlivem těchto Změny Skutečnosti modifikuje, dost málo záleží na tom, že pár lidí zahyne."

Harlan si lhostejně pomyslel: Nezdá se, že by mi byl doopravdy vděčný. Pravděpodobně chyby lituje. Až si to všechno rozváží, bude ho mrzet ještě víc, že ho zachránil Provozní technik. Kdybych byl Sociologem, potřásl by mi rukou, jenže Provoznímu technikovi ruku nepodá. Rád by zachránil tucet lidí před zadušením, ale Provoznímu technikovi se zároveň vyhne širokým obloukem.

Poněvadž věděl, že by se mu mohlo stát osudným, kdyby nechal Voye litovat ještě víc, okamžitě vyrazil do útoku:

"Doufám, že se mi odvděčíte. Potřeboval bych od vaší sekce jednu maličkost"

"Maličkost?"

"Z oblasti Plánování osudů. Přinesl jsem si potřebné údaje s sebou. Mám také data pro navrhovanou Změnu Skutečnosti v 482. století. Chtěl bych znát účinek těchto změn na pravděpodobný osud jistého člověka."

"Nejsem si úplně jistý," pronesl pomalu Sociolog, "jestli jsem vás dobře pochopil. Vaše vlastní sekce má jistě dostatečné prostředky, aby takovou úlohu vyřešila?"

"To bezpochyby má. Jenže já se zabývám výzkumem osobností a nechci, aby se to předčasně objevilo v protokolech. V naší sekci bych to jen obtížně dokázal provést tak, aby..." Větu dokončil neurčitým gestem.

"Chcete to provést neoficiálním způsobem," pomohl mu Voy.

"Rád bych. Je to moje soukromá záležitost"

"No, to je ovšem zcela proti předpisům. S tím nemůžu souhlasit"

Harlan se zamračil. "Není to v rozporu s předpisy o nic víc než to, že jsem Časové radě neohlásil vaši chybu. A proti tomu jste přece nic nenamítal. Jestliže dodržujeme přísně předpisy v jednom případě, musíme to udělat i v druhém. Počítám, že mi rozumíte?"

Výraz Voyovy tváře svědčil o tom, že ho pochopil až příliš dobře.

Sociolog natáhl ruku. "Ukážete mi ty dokumenty?"

Harlanovi se trochu ulevilo. Nejhorší překážku už měl za sebou. Nedočkavě hleděl na Voye, jak sklání hlavu nad plastikovou fólií, kterou přinesl.

Sociolog utrousil jen jednu jedinou poznámku. "K času, tahle Změna Skutečnosti opravdu vlastně nestojí za řeč."

Harlan využil příležitosti a zaimprovizoval. "To teda nestojí. A o to tady právě jde. Nedosahuje ani kritické velikosti, a proto jsem si vybral jen jednoho člověka, aby ji otestoval. Chápete, že nechci použít zařízení v naší sekci dřív, dokud nedokážu, že mám neprůstřelnou pravdu?"

Voy neodpověděl a Harlan zmlkl. Pokračovat takhle dál by mohlo být riskantní.

Voy povstal. "Předám to některému ze svých Plánovačů osudů. Všechno zachováme v tajnosti. Zajisté ovšem chápete, že se takový případ už nikdy nesmí opakovat"

"Samozřejmě."

"A jestli vám to nevadí, rád bych se osobně přesvědčil, jak se tahle Změna Skutečnosti odehraje. Věřím, že nás poctíte tím, že tuhle MPZ uskutečníte osobně."

Harlan přikývl. "Veškerou odpovědnost беру na sebe."

Když vstoupili dovnitř, dvě obrazovky v promítací síni už svítily. Technici je zaměřili na správné časoprostorové souřadnice a pak odešli. Harlan s Voyem zbyli v třpytivé místnosti sami. Účinky molekulárního filmu byly patrné, a víc než jen patrné, ale Harlan neodtrhl oči od obrazovek.

Obě ukazovaly stále stejný obraz naprosto bez pohybu. Poněvadž zobrazovaly matematicky vyjádřené zlomky času, mohly to zrovna tak dobře být záběry z říše mrtvých.

Na jedné z nich byla v ostrých, přirozených barvách vidět stroje, o čem Harlan věděl, že to je testovací kosmická loď. Strojovna měla přivřené dveře a ve šterbině, která zůstala, bylo vidět lesklý červený střešní materiál. Ležel nehnutě. Ani nic jiného se nehýbalo. I kdyby dokázali obraz zaostřit natolik, že by spatřili jednotlivá zrnka prachu, zjistili by, že ani ta se nepohybují.

"Strojovna zůstane prázdná ještě dvě hodiny a šestatřicet minut," řekl Voy.

"V tehdejší Skutečnosti, samozřejmě."

"Já vím," zamumlal Harlan. Navlékl si rukavice a díky bystrým očím si už vryl do paměti polohu kritického kontejneru na polici. Vyměřoval si v duchu k němu každý krok a odhadoval nejvýhodnější místo, na které by jej mohl přenést. Vrhla rychlý pohled na druhou obrazovku.

Jestliže se strojovna, která byla z hlediska své sekce Věčnosti v přítomnosti, třpytila čistými a přirozenými barvami, druhý záběr o nějakých pětadvacet století v budoucnosti zahaloval modravý opar, který charakterizoval všechny záběry z "budoucnosti".

Na obrazovce byl vidět kosmodrom. Sytě modrá obloha, modravé budovy z holého kovu na modrozelené půdě. V popředí stál modrý válec podivných tvarů s vydutým dnem. V pozadí se rýsovaly dva podobné. Zašpičatělé rozštěpené vrcholy všech tří strměly vzhůru, rozštěpy se zahryzávaly hluboko do útrob kosmické lodi.

Harlan se zamračil. "Ty lodě jsou divné."

"Elektrogravitační," odvětil Voy. "2481. je jediné století, které vyvinulo elektrogravitační kosmické dopravní prostředky. Žádné pohonné hmoty, žádné atomové reaktory. Z estetického hlediska je to skvělý stroj. Hrozná škoda, že tu musíme provést Změnu. Opravdu škoda." Se zjevným nesouhlasem obrátil pohled proti Harlanovi.

Harlan stiskl rty. Ovšemže nesouhlasí! A proč ne? Má přece před sebou Provozního technika.

Ve skutečnosti to byl kterýsi z Pozorovatelů, kdo odeslal zprávu, že tamní lidé propadli drogám. A jakýsi Statistik předložil doklady, že po předchozí Změně Skutečnosti se fetování rozmohlo takovým způsobem, že počet narkomanů byl nejvyšší ze všech lidských Skutečností. Některý ze Sociologů, pravděpodobně sám Voy, interpretoval tyhle údaje do psychologického profilu společnosti. A konečně nějaký Analytik vypracoval návrh Změny Skutečnosti nutný k tomu, aby počet narkomanů poklesl na přípustnou míru. A zjistil, že jako vedlejší účinek zanikne elektrogravitační pohon kosmických lodí. Na řešení problému se podílela desítka, ba stovka lidí ze všech složek Věčnosti.

Jenže nakonec musí zasáhnout Provozní technik. Je to právě on, kdo vlastníma rukama provede Změnu Skutečnosti podle podkladů, které mu připravili společně všichni ostatní. A potom na něj všichni upřou obviňující zraky říkající:

Byls to ty, ne my, kdo zničil všechny ty krásné věci!

Budou jím opovrhovat a budou se mu vyhýbat. Svou vlastní vinu svalí na jeho bedra a zanevrou na něho.

"Na kosmických lodích nesejde," pronesl Harlan ostře. "My se zajímáme o tyhle věci."

Ty "věci" byli lidé, droboučci ve srovnání s kosmickou lodí, neboť Země a pozemská společnost člověku vždycky připadá bezvýznamně malá ve srovnání s nekonečnými rozlohami vesmíru.

Lidé mu připadali jako droboučké houfující se panenky. Když je zmrazil jeden okamžik Času, vypadali s malými zdviženými ručkama a nožkama opravdu jako panáčky.

Voy pokrčil rameny.

Harlan si na levé zápěstí připevnil malý generátor pole. "Tak se do toho dáme."

"Okamžik. Chci se spojit s Plánovačem osudů a zjistit, jak dlouho mu práce pro vás potrvá. Já bych to taky měl rád za sebou co nejdříve."

Zručně naladil malý přenosný aparát a zkušeným sluchem snadno dešifroval odpověď, kterou dostal v podobě rytmického cvakání. Další charakteristický rys téhle sekce Věčnosti, napadlo Harlana, jsou ty cvakavé zvukové kódy. Je to chytré, ale strašně vyumělkované, stejně jako ten molekulární film.

"Tvrdí, že mu to nezabere víc než tři hodiny," konečně se ozval Voy. "A mimochodem, strašně se mu líbí jméno té osoby, o kterou se zajímáte. Noys Lambert. Je to žena, že?"

Harlan cítil, jak mu vysychá v hrdle. "Ano."

Voy zkrivil rty do náznaku úsměvu. "To vypadá zajímavě. Rád bych ji viděl, to je rarita. Už celé měsíce jsme v téhle sekci neměli žádnou ženu."

Harlan neodpověděl, protože se obával, že ho zradí hlas. Na okamžik na Sociologa zíral, pak pohled rychle odvrátil. Pokud snad Věčnost měla nějakou chybičku, týkala se žen. Uvědomoval si tehle nedostatek téměř od okamžiku, kdy vstoupil do Věčnosti poprvé, ale na vlastní kůži jej pocítil až onoho dne, kdy se setkal s Noys. Od toho okamžiku se události přímo řítily a dohnaly ho až tak daleko, že porušil přísahu, kterou jako příslušník Věčnosti složil, a zpronevěřil se všemu, pro co až doposud pracoval.

Proč? Kvůli Noys.

A dokonce se za to ani nestyděl. To ho na tom málo nejvíc. Nestyděl se. Necítil se vinen za spoustu zločinů, které už spáchal a zneužití Plánování osudů pro svůj soukromý záměr, poslední přírůstek na seznamu prohřešků, mu připadlo jen jako malý hříšek.

Dopustil by se horších věcí, kdyby to bylo zapotřebí.

Poprvé si všechno uvědomil zcela jasně. A ačkoli to pomýšlení ihned s hrůzou odehnal, věděl, že jakmile se objevilo jednou, už se ho víckrát nikdy nezobaví.

Jednoduše ho napadlo: Jestli mi nezbude jiné východisko, Věčnost zničím.

Nejhorší na tom bylo vědomí, že má dost možností, aby to dokázal.

2. kapitola

Pozorovatel

Harlan stál před vstupem do Času a přemítal o sobě z nového zorného úhlu. Kdysi mu všechno připadalo velice jednoduché. Kdysi se v životě řídil ideály, anebo alespoň hesly, pro něž se dalo žít. Každé stadium života příslušníků Věčnosti mělo svůj smysl. Jakže to vlastně znějí Základní pravidla?

"Život příslušníka Věčnosti se dělí na čtyři fáze..."

Tehdy mu všechno připadalo dokonalé, ale teď se to náhle proměnilo, a co se jednou rozbije, nedá se už nikdy slepit dohromady.

Pln důvěry prošel všemi čtyřmi fázemi života ve Věčnosti. V první patnáctileté periodě nebyl příslušníkem Věčnosti, ale pouhým obyvatelem Času. Příslušníkem Věčnosti se mohl stát jen člověk zrozený v Času, obyvatel Času. Ve Věčnosti se nikdo nerodil.

Když mu bylo patnáct, vybrali ho podle přísných vylučovacích kritérií, o nichž tehdy neměl ani tušení. Po bolestném rozloučení s rodinou jej přemístili za závoj Věčnosti. Jenže už tehdy mu bylo zřejmé, že ať jej očekává cokoli, nikdy víckrát se nevrátí. Pravou příčinu se však dozvěděl až mnohem později.

Po příchodu do Věčnosti strávil deset roků ve škole jako Začátečník, pak ukončil studia na úrovni vysoké školy a začal svou třetí fázi jako Pozorovatel. A až poté se stal Specialistou a zároveň opravdovým příslušníkem Věčnosti. Člověk procházel tedy vzhledem k Věčnosti čtyřmi vývojovými fázemi: byl obyvatelem Času, Začátečníkem, Pozorovatelem a Specialistou.

On, Harlan, prošel všemi těmito fázemi bez jakýchkoli nesnází. Dalo by se říci, že úspěšně.

Jasně se rozpomínal na okamžik, kdy mu skončilo období Začátečníka. Na chvíli, kdy se stal nezávislým členem Věčnosti, kdy jej oficiálně uznali za příslušníka Věčnosti, ačkoli ještě neměl svou specializaci.

Jasně si na to vzpomínal. Školu měl za sebou, stejně tak léta Začátečníka, stál společně s pěti dalšími spolužáky s rukama založenými za zády, mírně rozkročený, pohled upíral přímo vpřed a naslouchal.

Vychovatel Yarrow seděl za stolem a promlouval k nim. Harlan se na něj dobře pamatoval: byl to drobný, rtuťovitý mužik s rozčuchanými nazrzlými vlasy, s pihovatými předloktími a s výrazem smutku v očích. Smutný výraz v očích ostatně nebyl tak řídký mezi příslušníky Věčnosti - odrážela se v něm ztráta domova, touha po rodném století, do nějž už nikdy nevzkročí, touha, kterou si nikdy nepřiznával, a ani přiznat nesměl.

Harlan si už samozřejmě nevzpomínal přesně na Yarrowova slova, ale obsah jeho řeči si pamatoval bezpečně.

Yarrow tehdy v zásadě řekl: "Nyní se z vás stanou Pozorovatelé. Není to žádné významné postavení. Specialisté se na vás budou dívat spatra. Možná to tak připadá i vám, příslušníkům Věčnosti. Po tomhle slovu se úmyslně odmlčel, aby se každý mohl napíinit a vychutnat jeho lesk. "Ale jestli si to myslíte taky, jste pošetilí a nezasloužíte si, abyste se stali Pozorovateli.

Analytici by nemohli analyzovat, Plánovači osudů by neměli co plánovat, Sociologové by nedokázali určit charakter společnosti, žádný ze Specialistů by si nemohl nic počít, kdyby nebylo Pozorovatele. Vím, že už jste to slyšeli, ale chci, aby se vám to pevně a jasně vrylo do paměti.

Budete to vy, mladí, kdo půjde do Času, kdo bude muset překonávat velmi těžké překážky, aby přinesl všechny důležité údaje. Holá, objektivní fakta nepřibarvená vlastními názory a stanovisky, chápete? Fakta natolik přesná, aby se dala vložit do počítačů. Natolik vyčerpávající údaje, aby se z nich daly sestavit rovnice popisující společnost. Natolik věrohodná fakta, aby se na jejich podkladě mohly provádět Změny Skutečnosti.

A pamatujte si také tohle: Nechtějte projít svým obdobím Pozorovatele co nejrychleji a s vynaložením co nejmenšího úsilí. Je to právě pozorovatelské období, které rozhoduje o vaší budoucnosti. Nezáleží na tom, jak jste se učili ve škole, ale o vašem zařazení mezi Specialisty rozhodne to, jak si budete počínat coby Pozorovatel. To bude něco jako váš postgraduál, příslušníci Věčnosti, a jestli se dopustíte chyby, třeba i té nejmenší chybičky, zařadí vás do Údržbářské čtyry bez ohledu na to, jak skvělé výsledky jste dosáhli doposud. To je všechno."

Každému z nich potřásl rukou a Harlan, důležitý, zasvěcený a pyšný, že mezi všechna privilegia příslušníků Věčnosti patří především to největší privilegium - odpovědnost za štěstí a blahobyt všech lidí, jejichž osudy spravuje Věčnost - se vznášel půl metru nad zemí.

Zpočátku dostával jen drobné úkoly a přísně ho kontrolovali, avšak díky nejrůznějším zkušenostem, které získal po mnohých stoletích a při řadě Změn Skutečnosti, rychle profesionálně rostl.

Po pěti letech pozorovatelského období ho povýšili na Samostatného pozorovatele a přidělili jej do 482. století. Poprvé pracoval samostatně, a proto v něm nebylo mnoho sebevědomí, když poprvé podával zprávu Hlavnímu analytikovi sekce.

Byl to Analytik Hobbe Finge. S nedůvěřivě pokřivenými rty a zamračeným pohledem ve tváři vypadal podivně. Nos měl jako knoflík, tváře jako jiné dva velké knoflíky. Potřeboval jenom trochu načervenit a nasadit paruku s bělostnými vlasy, aby vypadal jak svatý Mikuláš z Dávné pověsti.

Anebo jako Ježíšek či Kriss Kringle. Harlan znal všechna tři jména. Pochyboval, že by se mezi sto tisíce příslušníky Věčnosti našel jeden jediný, který by zaslechl alespoň o jednom z nich. Harlan byl skrytě a stydlivě na své kacířské vědomosti pyšný. Už od prvních školních tříd měl Primitivní dějiny jako koníčka a Vychovatel Yarrow jej v tom povzbuzoval. Harlan si upřímně oblíbil ta podivná, mravně zkažená století, která ležela před počátkem Věčnosti ve 27.

století, a dokonce ještě před objevem samotného Časového pole ve 24. století. Studoval je ze starých knih a časopisů. Když dostal povolení, zajel hluboko dolů do prvních století Věčnosti, aby si opatřil lepší zdroje informací. V průběhu patnácti roků si vybudoval pozoruhodnou vlastní sbírku materiálů a téměř všechny měl vytištěné na papíře. Měl v ní dílo podivného autora jménem H. G. Wells, jinou knihu od jakéhosi W. Shakespeara, samé banální historky. Nejvíce si však oblíbil kompletní svázané ročníky jakéhosi Primitivního obrázkového týdeníku, které sice zabíraly nemožné mnoho místa, ale sentimentalita mu bránila, aby je přenesl na mikrofiše a zničil.

Občas se pak celý ponořil do světa, kde žít znamenalo život a umřít smrt, kde byla lidská rozhodnutí neodvolatelná, kde se nedalo zabránit zlu a pomoci dobru a kde byla ztracená bitva u Waterloo prohraná navěky. Získal dokonce i úryvek jakési básně, kde se hovořilo o tom, že co jednou ruka osudu napsala, nikdy se nedá vymazat.

Pak bývalo obtížné, téměř šokující, přeorientovat se opět v myslí na Věčnost a do vesmíru, kde byla Skutečnost cosi poddajného a nestálého, něco, co člověk jako Harlan mohl uchopit do dlaně a pořádně tím zatřást, aby to dostalo příhodnější tvary.

Představa svatého Mikuláše se rázem rozplynula, když ho Hobbe Finge oslovil ostrým, věčným hlasem. "Zítřka můžete začít s běžným průzkumem dobové Skutečnosti. Žádám vás, abyste pracoval pečlivě, důkladně a vystihl hlavní rysy. Nestřpím vám žádnou nedbalost. Váš první Časoprostorový itinerář pro vás bude připraven zítra ráno. Srozuměno?" "Ano, pane Analytiku," odpověděl Harlan. Už v tu chvíli pochopil, že s Analytikem Hobbem Fingem nebude dobře vycházet, a přišlo mu to líto.

Následujícího jitra obdržel Harlan svůj itinerář plný složitých kódovaných šifer, v takové podobě, jak jej vydalo Výpočetní středisko. Protože úzkostlivě dbal, aby se nedopustil nějaké chyby hned na samém začátku, přeložil si rozpis do Standardního nadčasového jazyka pomocí kapesního dešifrátoru. I když samozřejmě už dosahoval takové úrovně, že by itinerář dokázal přelstít rovnou.

Rozpis stanovil, ve kterých časových obdobích a ve kterých oblastech 482. století se smí pohybovat a kde ne, co dělat smí a co nesmí, a čemu se musí vyhnout za všech okolností. Smí se zdržovat jen na takových místech a v těch obdobích, kde nemůže narušit Skutečnost.

Z 482. století nebyl nijak zvlášť odvázaný. Nemělo nic společného s jeho vlastním asketickým a konformním stoletím. Tohle bylo období bez mravních a etických zásad, jak si je představoval on. Byla to doba hedonistická, materialistická a parádně matriarchální. Byla to jediná éra, jak si pracně vyhledal v záznamech, kdy se prováděly mimotělní porody a v dobách jejího největšího rozkvětu čtyřicet procent domorodých žen rodilo tak, že pouze vložily oplodněné vajíčko do ovária. Manželství se uzavíralo a rozvazovalo po vzájemné dohodě bez úředního záznamu. Svazek za účelem výchovy dítěte se samozřejmě důsledně odlišoval od společenské funkce manželství a zakládal se na principech čistě eugenických.

Harlan takovou společnost považoval za prohnitou naskrz a dychtil po změně Skutečnosti. Několikrát ho napadlo, že jeho přítomnost jako člověka z jiné doby by mohla vést k rozvětvení dějin. Kdyby dokázal dosáhnout Klíčového bodu, stala by se Skutečností jiná větev a milióny žen toužící dosud jen po rozkoši by se proměnily ve skutečné, pravé matky. Staly by se součástí jiné Skutečnosti, se všemi patřičnými vzpomínkami a ani by je nenapadlo, že kdysi byly úplně jiné. Naneštěstí aby tohle provedl, musel by jednat v rozporu s Časoprostorovým itinerářem a to bylo nemyslitelné.

Dokonce i kdyby nebylo, takový nepromyšlený zásah do Skutečnosti by mohl přinést mnoho jiných, sekundárních změn. A mohlo by se všechno jen zhoršit. Změna Skutečnosti se dá provést jen cestou pečlivých analýz a výpočtů. Navenek přes své názory na věc zůstal Harlan Pozorovatelem a ideální Pozorovatel je jenom klubíčkem vše vnímajících nervů připojených na zařízení píšící zprávy. Mezi pozorování a hlášení se nesmí vloudit žádné vlastní představy ani city.

V tomhle ohledu byla Harlanova zpráva dokonalost sama.

Analytik Finge si ho po jeho druhé týdenní zprávě zavola. "Blahopřeji vám, Pozorovateli," pronesl hlasem, jenž neobsahoval ani zrunko vřelosti, "za přehlednost a jasnost vašich zpráv. Jenže co si myslíte doopravdy?"

Harlan se zatvářil tak bezvýrazně, jako by ho vyřezali ze dřeva jeho rodného 95. století. "Nemám na to žádný vlastní názor," odpověděl.

"Ale jděte! Pocházíte přece z 95. století a oba dva víme, co to znamená. Tohle století vás docela jistě vyvádí z míry."

Harlan pokrčil rameny. "Naznačilo vám snad něco z mé zprávy, že jsem vyveden z míry?"

Jeho odpověď se blížila drзости, poznal to i z toho, že Finge prudce zabubnoval nehty o stolní desku. "Odpovězte mi na otázku", naléhal.

"Ze sociologického hlediska," odpověděl Harlan, "mnohé jevy v tomhle století představují extrémy. Vyostřily je i poslední tři Změny Skutečnosti. V podstatě se domnívám, že záležitost by se měla upravit. Krajnosti nikdy nejsou zdravé."

"Takže vy jste si dal tu práci, abyste zkontroloval poslední Změny v tomhle století."

"Jako Pozorovatel si musím prověřit všechny důležité údaje."

Jasně dal najevo odstup. Harlan měl samozřejmě právo a povinnost ta fakta překontrolovat. Finge to musel vědět. Všechny stoletími neustále otrásl Změny Skutečnosti. I nejpečlivější pozorování se musela neustále ověřovat. Všechna století se proto neustále sledovala, to byl standardní postup. A dobrý Pozorovatel musel sledovat nejen Skutečnost nynější, ale také její vztah ke všem Skutečnostem předcházejícím.

Harlanovi ovšem neuniklo, že se ho Finge nevyptává na jeho názor jen proto, aby ho dráždil. Finge jako by se choval skutečně nepřátelsky.

Při jiné příležitosti vrazil Analytik do stísněné Harlanovy kanceláře a oznámil mu: "Vaše zprávy udělaly na Časovou radu velmi příznivý dojem."

Harlan se nejistě zarazil a pak zamumlal: "Děkuji."

"Všichni se shodují na tom, že jste obdařen nevšedním pozorovacím talentem."

"Pracuji, jak nejlépe umím."

"Už jste se někdy setkal s Hlavním analytikem Twissellem?" otázal se Finge znenadání.

"S Hlavním analytikem Twissellem?" Harlanovi se rozšířily oči. "Ne, pane. Proč se ptáte?"

"Zdá se, že obzvláště jeho vaše zprávy zaujaly." Fingeho oblé tvářičky se mrzutě protáhly a změnil téma. "Mně připadá, že jste si utvořil vlastní filozofii, vlastní názor na dějiny."

Harlan upadl do velikého pokušení. Tvrdě se v něm střetla marnivost s opatrností, a marnivost zvítězila.

"Studoval jsem Primitivní dějiny, pane."

"Primitivní dějiny? Ve škole?"

"Ne, pane Analytiku. Z vlastního zájmu. Je to můj koníček. Připadá mi to, jako by člověk pozoroval dějiny, které se zastavily na místě, zmrzly. Primitivní dějiny můžete studovat do nejmenších podrobností, zatímco století ve Věčnosti neustále podléhají změnám."

Tohle téma ho trochu rozechvělo. "Je to stejné, jako by si člověk vystříhal z filmu jednotlivé záběry a ty pak podrobně prostudoval. Uvidí spoustu podrobností, kterých si při promítání nevšiml. Domnívám se, že mi to hodně pomáhá při práci."

Finge na něj užasle zíral, oči se mu mírně rozšířily a bez dalších dotazů odešel.

Později se při jakési příležitosti k tématu Primitivních dějin vrátil. Poslechl si Harlanovy zdráhavé odpovědi a z jeho buclatých tvářiček se nedalo nic vyčíst.

Harlan netušil, jestli má své zmínky litovat, nebo zda to naopak jeho kariéře prospěje.

Už se začínal přiklánět k první variantě, když ho Finge jednou míjel na Chodbě A a náhle ho oslovil tak, aby to zaslechli všichni kolem: "Pročas, Harlane, copak vy se nikdy nezasmějete?"

Harlan přepadlo šokující pomyšlení, že ho Finge nenávidí. Od té doby k němu začal pocítovat něco jako naprostý odpor.

V průběhu tří měsíců, po které Harlan kmital ve 482. století, vykonal většinu podstatné práce a nijak ho nepřekvapilo, když si ho Finge náhle zavolal do své kanceláře. Očekával, že dostane nějaký nový úkol. Už před několika dny sepsal závěrečnou zprávu. 482. století usilovalo vyvážet ještě více textilu vyráběného z celulózy do století, kde neexistovaly lesy, jako například do 1174., jenže odmítalo za ně dovážet uzené ryby. Jeho zpráva obsahovala dlouhý seznam takových položek sestavený podle závažnosti a podrobné analýzy.

Vzal si s sebou koncept své zprávy.

Jenže Finge se o 482. století ani nezminil. Namísto toho jej představil vyzáblému a vrásčitému mužíkovi s prořídými bělavými vlasy a s tváří připomínající skřeta, z níž mu po celou dobu rozhovoru nezmizel úsměv. Úsměv Harlanovi chvíli připadal ustaraný, jindy žoví, ale nikdy se neztratil docela. Mezi zažloutlými prsty neustále svíral žhoucí cigaretu.

Byla to první cigareta, kterou Harlan v životě viděl, jinak by věnoval více pozornosti tomu skřetovi a méně dýmajícímu válečku, a byl by se lépe připravil na střetnutí.

"Pane Hlavní analytiku Twisselle, tohle je Pozorovatel Andrew Harlan," představil ho Finge.

Harlan zvedl šokovaný pohled z cigarety na mužíkovu tvář.

"Těší mě," pronesl Hlavní analytik pisklavým hláskem. "Takže vy jste ten mladík, který píše ty skvělé zprávy?"

Harlan se nezmohl na slovo. Laban Twissell představoval hotovou legendu, oživlý mýtus. Labana Twissella měl poznat na první pohled. Byl to nejvýznamnější Analytik ve Věčnosti, což znamenalo jen jiné vyjádření pro skutečnost, že je nejvýznamnějším žijícím příslušníkem Věčnosti. Byl předsedou Časové rady. Navrhl více Změn Skutečnosti než kterýkoli jiný člověk v historii Věčnosti. Ano, byla to oživlá legenda.

Harlan dočista opustila schopnost uvažovat. S připitoměným úsměvem přikývl a mlčel.

Twissell si zastrčil cigaretu mezi rty, rychle zašlukoval a zase ji odtáhl. "Nechte nás o samotě, Finge. Chci si s tímhle hochem promluvit."

Finge vstal, cosi zamumlal a odešel.

"Vypadáte nějaký nervózní, hochu," řekl Twissell. "Nemáte důvod, abyste se mě bál."

Jenže takhle se zničehonic setkat s Twissellem, to byl šok. Člověka vždycky vyvede z míry, když zjistí, že ten, koho považoval za obra, ve skutečnosti vypadá jako přerostlý trpaslík. Vážně může za tímhle hladkým ustupujícím čelem sídlit geniální mozek? A z malých oček, obklopených tisíci vrásek, vyzařuje bystrý intelekt, anebo jen dobrosrdečnost? Harlan nevěděl, co si má myslet. Připadalo mu, že cigareta mu zatemnila i poslední zbytky rozumu, na které se zmohl. Prudce uhnul, když jej zasáhl obláček cigaretového dýmu.

Twissellovi se zúžila očka, jako by se pokoušel prohlédnout hustým kouřem, a pak řekl příšernou výslovností dialektu stého století: "Hochu, asi fám bude příjemnější, dyš pudem mluvit po fašem?"

Harlan málem propadl záchvatu hysterického smíchu. Ovládl se však: "Standardním nadčasovým jazykem mluvím celkem dobře, pane", řekl temporalštinou, kterou užívali všichni kolem něj od prvního okamžiku, kdy se ocitl ve Věčnosti.

"Nesmysl," odvětil panovačně Twissell. "Já se s temporalštinou neobtěžuju. Mluvím víc než dokonale desetitisíctinou."

Harlan se dohadoval, že Twissell svou desetitisíctinu nepoužil už nějakých čtyřicet roků.

Jenže Twissella zjevně jeho exhibice uspokojila, takže přešel do temporalštiny a hovořil jí i nadále. "Nabídl bych vám cigaretu, ale jsem si jistý, že nekouříte. Kouření zavrhovala prakticky všechna století. Po pravdě řečeno, dobré cigarety se vyrábějí jenom v 72. století a musím si je odtamtud nechávat posílat. Tenhle tip vám dávám, kdybyste se náhodou někdy stal kuřákem. Jenže kuřák nemá život snadný. Minulý týden jsem na dva dny uvízl ve 123. století. Kouření

zakázané. Samozřejmě i v sekci, která na 123. století dohlíží. Lidi z Věčnosti okoukali tamější móresy. Kdybych si býval zapálil cigaretu, tak jsme se snad propadli do pekla. Někdy si říkám, že bych měl připravit jednu velikánskou Změnu Skutečnosti, která by vymetla všechna ta protikuřácká tabu ze všech století, jenže by to zase vedlo k válkám v 58. století a k návratu otrokářského řádu v 1000. století. Je to všechno propletené dohromady."

Harlan si zpočátku připadal zmatený, pak si začal dělat starosti. Za těmhle kecy se jistě něco skrývalo.

"Smím se zeptat, pane, proč jste si mě dal zavolat?" zeptal se s pořádně staženým hrdlem.

"Líbí se mi vaše zprávy, hochu."

Harlanovi se potěšením rozzářily oči, ale neusmál se. "Děkuji vám, pane."

"Máte v sobě básnické střevo. Intuici. Dokážete proniknout do problému. Myslím si, že vím, jaké místo byste měl ve Věčnosti zastávat a přišel jsem vám je nabídnout."

Harlana napadlo, že se mu to všechno jen zdá.

Snažil se, aby mu nic z jeho radosti neprosáklo do hlasu.

"To je pro mě velká čest, pane."

Hlavní analytik Twissell mezitím už cigaretu dokouřil, jakýmsi záhadným trikem vykouzlil v prstech novou a zapálil si ji.

Začal divoce šlukovat a mezitím hovořil: "Ale jděte do času, hochu, mluvíte, jako kdybyste to měl nacvičené. Velká čest, pche. Žvásty. Kraviny. Povězte mi pěkně na rovinu, co si myslíte. Jste rád, že?"

"Ano, pane," odvětil Harlan opatrně.

"Dobře. To by byl každý. Jak by se vám líbilo, kdybyste se stal Provozním technikem?"

"Provozním technikem?" vykřikl Harlan a vymrštil se ze židle.

"Posaďte se. Posaďte se. Vypadáte, že vás to překvapilo."

"Nečekal jsem, že se někdy stanu Provozním technikem, pane Hlavní analytiku."

"Ne," odvětil Twissell suše. "Nějak to nikdo nikdy neočekává. Všichni si myslí, že se stanou bůhví čím, jenom

Provozním technikem ne. A přece Provozních techniků je neustále nedostatek, pořád je po nich hlad. Ani jedna ze sekci v celé Věčnosti jich nikdy nemá dostatek."

"Nezdá se mi, pane, že se na tu funkci hodím."

"Chcete říct, že se nehodíte na práci, která s sebou přináší potíže? Do času, Harlane, jestli jste uvědomělý příslušník Věčnosti, a věřím, že jste, tak vám to nemůže připadat zatěžko. Jistě, blázní se vám budou vyhýbat a budete si připadat vyobcovaný. Jenže na to si zvyknete. A najdete zadostiučinění v tom, že budete vědět, že vás Věčnost potřebuje, že jste pro ni nepostradatelný. Že jste pro mne nepostradatelný."

"Pro vás, pane? Přímě pro vás?"

"Ano." Do úsměvu starého muže se vloudila vychytralost. "Vy se nestanete prachobyčejným Provozním technikem. Vy budete mým osobním Provozním technikem. Budete mít zvláštní postavení. Jak se vám líbí tohle?"

"Já nevím, pane," vykoktal Harlan. "Asi na to nemám dostatečnou kvalifikaci."

Twissell pevně zavrtěl hlavou. "Potřebuju vás. Potřebuju právě vás. Vaše zprávy mi dávají záruku, že jste právě to, co tam nahoře potřebuju." Ukazováčkem s deformovaným nehtem si prudce zaklepal na čelo. "Jako Začátečník jste měl dobrý posudek. Sekce, ve které jste pracoval jako Pozorovatel, vám také dává dobré vysvědčení. A vůbec nejlepší hodnocení jste dostal od Finga."

To Harlana upřímně překvapilo. "Dostal jsem dobrý posudek od Analytika Finga?"

"To jste nečekal, že?"

"Já... nevím."

"Tedy, hochu, nikdy jsem přece netvrdil, že ten posudek byl dobrý. Řekl jsem, že to bylo nejlepší hodnocení. Fingovo vyjádření bylo ve skutečnosti negativní. Doporučuje, abyste nebyl jmenován do žádné funkce spojené se Změnou Skutečnosti. Doporučuje pro vás jen jediné místo - abyste byl zařazen jako Údržbář."

"A čím to odůvodnil, pane?" zeptal se Harlan celý zrudlý.

"Že prý máte konička, hochu. Zajímáte se o Primitivní dějiny, že?" Široce mávl rukou, v níž držel cigaretu, a Harlan, který si ve vzteku přestal dávat pozor, vdechl dým a ostře se rozkašlal.

Twissell si počkal, až se mladý Pozorovatel zase dá dohromady, a zeptal se: "Nebo to snad není pravda?"

"Analytik Finge nemá právo...", spustil Harlan.

"Klid, klid. Prozradil jsem vám, co bylo v posudku, protože to ukazuje hlavní důvod, pro který vás potřebuju. Ten posudek je v podstatě tajný a vy byste měl zapomenout, že jsem vám prozradil, co obsahuje. A to navždycky, hochu."

"Jenže co je špatného na tom, že se zajímám o Primitivní dějiny?"

"Finge se domnívá, že váš zájem prozrazuje silnou obsesi Časem. Rozumíte mi, hochu?"

A Harlan chápal až příliš dobře. Nastoupil žargon psychologů. Podle nich měl každý příslušník Věčnosti pociťovat touhu vrátit se když ne do svého vlastního rodného století, pak alespoň do nějakého konkrétního období. Nalézt zázemí v nějakém století namísto toulat se z jednoho do druhého. Tahle touha se projevovala tím silněji, čím víc ji potlačovali. Samozřejmě že u většiny příslušníků Věčnosti zůstávala bezpečně skrytá v podvědomí.

"Nemyslím, že to je ta pravá příčina," odvětil Harlan.

"To se nedomnívám ani já. Naopak jsem přesvědčený, že máte zajímavého a prospěšného konička. Jak jsem už řekl, právě proto vás chci. Chci, abyste naučil jednoho Začátečníka, kterého vám přivedu, všechno, co o Primitivních dějinách víte a co se o nich dá dozvědět. Zároveň budete také mým osobním Provozním technikem. Začnete už za několik dní. Souhlasíte?"

Jestli souhlasí? Když bude mít oficiální svolení učít se všechno, co je dostupné, o dobách před vznikem Věčnosti? Když bude osobním pomocníkem největšího ze všech příslušníků Věčnosti? Za takových okolností mu i odporná funkce Provozního technika připadala snesitelná.

Ostražitosti se však ještě zcela nezbalil. "Jestli je to pro dobro Věčnosti, pane...", řekl.
"Pro dobro Věčnosti?" zvolal v náhlém návalu vzrušení Hlavní analytik připomínající skřeta. Odhodil oharek cigarety tak energicky, že odlétl až k protější stěně a odrazil se od ní ve spršce jisker. "Já vás potřebuju pro samu existenci Věčnosti!"

3. kapitola

Začátečník

Když Harlan žil v 575. století několik týdnů, seznámil se s Brinsleym Sheridanem Cooperem. Už si zvykl na svůj nový byt a na neposkvrněný lesk skla a porcelánu. Naučil se nosit odznak Provozního technika pouze s mírným odporem a to tak, aby byl co nejčastěji obrácen ke stěně anebo aby jej zakrýval předmětem, který právě držel v ruce. Když to postřehli ostatní, pohrdavě se mu smáli a ve vztazích vůči němu ochladli, jako by jej podezírali, že si chce jejich přátelství získat nějakým úskokem.

Hlavní analytik Twissell mu denně předkládal k posouzení nějaký problém. Harlan si jej prostudoval, napsal svůj návrh řešení nejprve v konceptu, který čtyřikrát přepisoval, a ještě i poslední verzi odevzdával s nechutí.

Twissell si zprávy brával, pokyvoval a přitakával: "Dobře, hochu, dobře."

Jeho stařecké modré oči se zapichovaly Harlanovi do tváře a úsměv se mu trochu zužoval, když říkal: "Sjedou si ten váš odhad na počítači."

Harlanovým analýzám pokaždé říkal "odhad". O výsledku kontroly ve Výpočetním středisku se mu nikdy nezmiňoval a Harlan se ho nikdy neodvážil vyptávat. Strašně ho mrzelo, že mu nikdy nedovolí realizovat vlastní rozbor. Značí to snad, že Výpočetní středisko jeho analýzy odmítá, anebo se mu nepodařilo zvolit správné parametry pro Změnu Skutečnosti, nebo nedokázal vystihnout Minimální potřebnou změnu uvnitř parametrů? Zkratka MPZ mu dlouho vázla v hrdle a trvalo mu, než si na ni zvykl.

Jednoho dne mu Twissell přivedl rozpačitého mladíka, který se pomalu ani neodvažoval zvednout zraky od země, aby Harlanovi pohlédl do očí.

"Provozní techniku Harlane," představil ho Twissell, "tohle je Začátečník B.S.Cooper."

Harlan mu mechanicky odpověděl na pozdrav. Přeměřil si ho a pohled v něm nezanechal žádný hluboký dojem. Byl to pomešší chlapík s tmavými vlasy rozdělenými uprostřed pěšinkou. Měl úzké tváře, oči všední hnědavé barvy, trochu přerostlé uši a okousané nehty.

"Tak tohle je ten chlapec, kterého budete učit Primitivní dějiny."

"Pročas!" zvolal Harlan a okamžitě v něm zahořel zájem. "Vítejte!" Už na to na všechno skorem zapomněl.

"Rozvrh výuky si stanovte sám, jak vám bude vyhovovat," řekl Twissell. "Jestli dokážete vyučovat dvě hodiny týdně, myslím, že to bude stačit. Učte ho podle vlastní metody. To nechám na vás. Kdybyste potřeboval mikrofiše nebo staré dokumenty, řekněte mi, a jestli budou k sehnání kdekoli ve Věčnosti nebo ve kterémkoli z Časů, opatříme si je. Tak co, hochu?"

Odnikud, alespoň to tak vypadalo, vykouzil zapálenou cigaretu a vzduch se naplnil čmoudem. Harlan se rozkašlal a pevně zaťaté Začátečnickovy rty nasvědčovaly tomu, že i on by se dal do kašle, kdyby na to měl dost odvahy.

Když Twissell odešel, Harlan ho vyzval: "Posaďte se..." Na okamžik zaváhal a pak rozhodně dodal: "Hochu. Posaďte se, hochu. Nemám velkou pracovní, ale byl bych rád, kdyby jste se tu cítil jako doma."

Harlana přepadla dychtivost. Dostal samostatnou práci! V Primitivních dějinách se vyznal lépe než kdokoli jiný.

Začátečník poprvé zvedl pohled a váhavě vykotal: "Vy jste přece Provozní technik."

Značný díl z Harlanova rozrušení a nadšení rázem vychladl. "No a co?"

"Nic," řekl Začátečník. "Já jenom..."

"Slyšel jste, jak mě Hlavní analytik Twissell oslovuje, nebo ne?"

"Ano, pane."

"Nebo si myslíte, že se překlá? Připadá vám to příliš hrozné, než aby to mohla být pravda?"

"Ne, pane."

"Proč máte tak příšernou výslovnost?" zeptal se ho Harlan brutálně. Jakmile slova vypustil z úst, okamžitě se za ně zastyděl.

Cooper celý zrudl. "Neovládám dobře Standardní nadčasový jazyk."

"Proč ne? Jak dlouho už jste Začátečník?"

"Ani ne rok, pane."

"Jeden rok? A kolik je vám let, pročas?"

"Čtyřicet fyzioroků, pane."

Harlan vyvalil oči. "Přece mi nechcete tvrdit, že vás přijali do Věčnosti jako třicetiletého?"

"Přijali, pane."

Harlan usedl a nervózně si zamnul ruce. To přece není možné! Do Věčnosti přijímali patnácti či šestnáctileté chlapce.

Co to má znamenat? Snad se mu Twissell nepokouší nastražit nějakou past?

"Posaďte se," vyzval ho, "začneme. Povězte mi svoje celé jméno a století, ze kterého pocházíte."

"Brinsley Sheridan Cooper ze Sedmdesátého osmého, pane," zadrmolil Začátečník.

Harlan byl rázem málem naměkko. Tak blízko! Odděluje je od sebe navzájem jenom sedmáct století! Vždyť jsou téměř sousedi v Času!

"Zajímáte se o Primitivní dějiny?" zeptal se.

"Pan Analytik Twissell mi přikázal, abych je začal studovat. Já sám toho o nich moc nevím."

"A co ještě studujete?"

"Matematiku. Časové inženýrství. Ale zatím probíráme úplné základy. U nás v 78. století jsem býval opravářem u expresů."

Nemělo smyslu vyzvídat, co to vlastně býval expres. Mohl to být vlak, nějaký stroj v čistírně anebo třeba i počítač.

Mohlo to být cokoli. Harlana to ani nijak zvlášť nezajímalo.

"Víte něco o historii?" zeptal se. "O jakýchkoli dějinách?"

"Studoval jsem dějiny Evropy."

"Tedy vašeho teritoria, jestli se nepletu."

"Ano, narodil jsem se v Evropě. Samozřejmě nás z větší části učili moderní dějiny. Období po revoluci ve čtyřiapadesátém. Myslím rok 7554."

"Tak dobrá. Takže první věc, kterou budete muset udělat, je na tohle všechno zapomenout. Tady to nemá smysl.

Dějiny, které se učí obyvatelé Času, se proměňují s každou Změnou Skutečnosti. Jenže oni si to samozřejmě neuvědomují. Každá Skutečnost má své vlastní dějiny. Právě proto jsou Primitivní dějiny tak výjimečné. V tom je jejich půvab. Bez ohledu na to, co kdo z nás provádí, jsou pořád takové, jaké byly kdysi. Kolumbus a Washington, Mussolini a Hereford - ti všichni existují."

Cooper se slabě pousmál. Přejel si malíčkem nad horním rtem a Harlan si teprve teď všiml, že mu v těch místech vyrazí štětiny, jako by si Začátečník nechával narůst knírek.

"Nemůžu si na to... zvyknout," po stěžoval si Cooper. "Od okamžiku, co jsem tady."

"Nemůžete si zvyknout na co?"

"Že jsem pět set století daleko od domova."

"Já jsem na tom přibližně stejně. Pocházím z Pětadevadesátého." "To je něco jiného. Vy jste starší, a přece jsem v jistém smyslu starší já o sedmáct století. Mohl bych být vaším pra-pra-pra-pradědečkem."

"No a co se děje? Třeba jste."

"Člověk si na to prostě musí zvyknout." V Začátečnickově hlasu se zachvěl příchod vzpurnosti.

"Ano, to jsme museli všichni," souhlasil Harlan bezohledně a začal hovořit o Primitivních dobách. Ještě po třech hodinách byl stále zabráný do výkladu o tom, jak to, že před Prvním stoletím existovala ještě nějaká jiná století.

"Takže teda První století první nebylo?" zeptal se ho Cooper posmutněle.

Přednášku Harlan zakončil tím, že dal Začátečnickovi knížku, nijak zvlášť dobrou, ale pro začátek mohla postačit. "Příště vás zásobím lepším materiálem," slíbil mu.

Do konce týdne se zárodek Cooperova kníru proměnil ve výrazné černé štětiny, které ho rázem udělaly o deset roků starším a ještě víc mu zašpičatily jeho úzkou bradu. Harlana napadlo, že knírek mu na kráse v ničem nepřidal.

"Dočetl jsem vaši knížku," řekl Cooper.

"Co si o ní myslíte?"

"Svým způsobem..." Cooper se na dlouhou chvíli odmlčel. Pak pokračoval: "Některé úseky Primitivních dějin mi připomínají průběh 78. století. Víte, probudilo to ve mně vzpomínky na domov. Dvakrát se mi zdálo o mé ženě."

"O vaší ženě?" vylétlo z Harlana.

"Byl jsem ženatý, než jsem se dostal sem."

"Proč? A vaši ženu sem také převedli?"

Cooper zavrtěl hlavou. "Nevím o ní. Nevím ani tolik, jestli ji v posledním roce nezasáhla nějaká Změna. Jestli ano, možná už ani moje žena není."

Harlan se vzpamatoval. Samozřejmě, vždyť přece tomuhle Začátečnickovi bylo třidvacet, když ho přijali do Věčnosti. Je docela dobře možné, že se předtím stihl oženit. Když udělali tak nemyslitelnou výjimku v jednom případě, proč by ji nemohli udělat i ve druhém?

Co se to vlastně děje? Jakmile pronikne do pravidel jedna výjimka, není už daleko bod, kdy se všechno zvrátí do naprostého zmatku. Věčnost nastolila příliš vratkou rovnováhu, než aby vydržela mnoho výjimek ze svých pravidel. Možná právě obavy o Věčnost způsobily, že Harlan pronesl následující větu tak hrubě, jak to ani nezamýšlel. "Doufám, že se nechystáte vrátit do 78. století, abyste si to ověřil"

Začátečník zvedl hlavu a vrhl po něm pevný, klidný pohled.

"Ne."

Harlan se nespokojeně zavrtěl. "Dobře. Beztak žádnou rodinu nemáte. Nemáte nikoho. Jste příslušníkem Věčnosti a nikdy nemyslete na nikoho, koho jste potkal v Čase."

Cooper pevně stiskl rty, a když promluvil, zřetelně se ozval jeho cizí přízvuk. "Mluvíte jako Provozní technik."

Harlanovy ruce spočívající po stranách stolu se sevřely v pěst. Chraplavým hlasem řekl: "Co tím chcete naznačit? Že jsem Provozní technik, a mám na svědomí všechny Změny? Že je obhajuju a chci po vás, abyste se s nimi smířil?"

Podívejte, hochu, nejste tu zatím ani celý rok. Ani ještě pořádně neovládáte temporalštinu, nedokázal jste se oprostít od Času a Skutečnosti, ale myslíte si, že o Provozních technících už víte naopak všechno a můžete je nakopat do prdele?"

"Promiňte," rychle řekl Cooper, "nechtěl jsem vás urazit."

"Ne, ovšemže ne, kdo by urážel Provozního technika? Vy jste jenom naslouchal, jak o něm mluví ostatní, že? Říká se přece ledový jak Technikovo srdce, že? A taky se říká: Nudil jsem se jak Technik, když právě změnil milión osobností. A možná ještě další průpovídky. Co na to odpovíte, pane Coopere? Zdá se vám, jak jste fikaný, že jste se k nim přidal. Nepřipadáte si najednou dospělý? Hotové eso ve Věčnosti?"

"Už jsem se vám omluvil"

"V pořádku. Jen bych chtěl, abyste věděl, že dělám Provozního technika necelý měsíc a osobně jsem se nepodílel na

žádné Změně Skutečnosti. A teď se vraťme k našim záležitostem."

Následující dne si Hlavní analytik Twissell zavolal Andrewa Harlana do své kanceláře.

"Jak by se vám zamlouvalo, hochu, kdybyste si stíhl jednu empézetku?" zeptal se.

Harlanovi dokonale kápl do noty. Celé ráno totiž litoval, že se tak zbaběle distancoval od osobní odpovědnosti v práci Provozního technika. Fňukal přece jak děcko: Já nic neprovedl, netrestejte mě!

Tím naopak vlastně připouštěl, že Provozní technik cosi zlého provádí a že on nenese vinu jenom proto, že tu je příliš krátkou dobu, než aby se stačil dopustit nějakého zločinu.

Přivítal příležitost, aby tu výmluvu zahladil. Bude to pro něj přímo zadostiučinění. Může říct Cooperovi: Ano, provedl jsem cosi, co způsobilo, že se z mnoha miliónů lidí staly nové osobnosti, jenže to bylo zapotřebí a jsem pyšný na to, že to provedla moje ruka.

"Jsem připravený, pane," ozval se Harlan radostně.

"Dobře, dobře. Určitě vás, hochu, potěší," zadýmal z cigarety, jejíž konec se rozzhavlil doběla, "že jste všechny analýzy spočítal s nesmírně vysokou přesností."

"Děkuji, pane." Takže najednou analýzy, pomyslel si Harlan, už ne dohady.

"Máte talent. Vynikající talent, hochu. Počítám, že jste schopen velkých věcí. A proto začneme s touhleťou, s 223. stoletím. Vaše tvrzení, že selhání automobilové spojky může vést k potřebnému větvení bez dalších nežádoucích vedlejších účinků, je naprosto správné. Půjdete tu spojku pokázat?"

"Ano, pane."

A tak podstoupil Harlan svůj křest coby skutečný Provozní technik. Stal se čímś víc než jen mužem s červeným odznakem. Měnil Skutečnost. Stačilo mu pár minut v celém 223. století, aby pokazil jednoduchý mechanismus.

Výsledkem bylo, že jistý mladík zmeškal přednášku z fyziky, na kterou spěchal. Kvůli tomu se nedal na studium solárního inženýrství a vynález naprosto jednoduchého zařízení se tak opozdil o rozhodujících deset roků. A tohle mělo zase ten úžasný výsledek, že se zabránilo válce, která hrozila ve 224. století.

Bylo to pro dobro lidstva? Co když se přitom změnila lidské osobnosti? Nové osobnosti jsou však přece stejně lidské jako ty předchozí a zaslouží si stejně kvalitní život. Pokud se snad některým lidem život zkrátil, většímu množství se naopak prodloužil a stal se šťastnější. V nové Skutečnosti sice nikdo nenapiše jisté skvělé literární dílo, oslavu lidského citu a intelektu, avšak několik výtisků se zachová po knihovnách Věčnosti, nebo snad ne? A nevznikla naopak jiná skvělá umělecká díla?

A přece se Harlan té bezesné noci zmítal dlouhé hodiny v mučivých pochybách, a když konečně upadl do neklidného spánku, přihodilo se mu něco, co se mu nestalo už po celá léta.

Zdálo se mu o matce.

Navzdory tomuhle obtížnému počátku stačil jeden fyziorok, aby byl Harlan známý po celé Věčnosti jako "Twissellův osobní Technik" a aby získal zlomyslné přezdívky Zázračný maník a Neomylný frajer.

Jeho vztah ke Cooperovi se urovnal a byl téměř příjemný. Nikdy se však nestali úplnými přáteli. Kdyby se Cooper v tomhle směru o něco pokusil, Harlan vůbec nevěděl, jak se zachovat. Nicméně se jim společně pracovalo dobře a Cooperův zájem o Primitivní dějiny narostl do té míry, že pomalu konkuroval Harlanovi.

"Podívejte, Coopere," obrátil se na něj Harlan jednoho dne, "nevadilo by vám, kdybychom odložili lekci na zítřek?"

Někdy v průběhu tohoto týdne musím odcestovat do 3000. století, abych ověřil jakési pozorování, a člověk, se kterým si potřebuju promluvit, má čas jen dnes odpoledne."

Cooperovi se dychtivě rozzářily oči. "A nemohl bych jet s vámi?"

"Vy byste chtěl?"

"Jistě. Ještě jsem nikdy nebyl v kabině. Jenom tenkrát, když mě sem dopravili ze 78. století, a to jsem vůbec netušil, co se vlastně se mnou děje."

Harlan obvykle používal kabinu v Šachtě C, která byla podle nepsaného zákona vyhrazena po celé své nezměřitelné délce vedoucí všemi Stoletími pro Provozní techniky. Když k ní přivedl Coopera, nezdálo se, že by mu to nějak vadilo. Vstoupil do kabiny bez zaváhání a usedl na lavici táhnoucí se do kruhu podél stěny.

Když ovšem Harlan aktivoval Pole a uvedl kabinu do pohybu směrem vzhůru, Cooperovi se na tváři objevil téměř směšně překvapený výraz.

"Já vůbec nic necítím," ozval se. "Není to pokažené?"

"Nic není pokažené. Necítíte nic proto, protože se ve skutečnosti nepohybujeme. Kabina nás unáší Časovým polem. V podstatě dochází k takovému jevu," začal si Harlan hrát na učitele, "že v tomto okamžiku ani vy, ani já nejsme hmotní, přestože vám to dál tak připadá. Tahle kabina uveze naráz až sto lidí a může se přitom pohybovat - jestli to tak můžu říct - různými rychlostmi ve kterémkoli směru Času, dokáže přecházet z jednoho do druhého a tak dále. V Šachtách běžné fyzikální zákony neplatí!"

Cooperovi zacukalo v koutcích a Harlan si s nepřijemným pocitem uvědomil: Ten kluk přece studuje časové inženýrství a ví o tom všem jistě mnohem víc než já. Proč nedržím hubu a proč tady ze sebe dělám idiota?

Zmlkl a zamračeně si Coopera měřil. Knírek mladíkovi dorostl už před několika měsíci. Lemoval mu horní ret způsobem, jemuž říkali příslušníci Věčnosti mallansohnovský, poněvadž jediná fotografie objevitele Časového pole považovaná za autentickou, špatná a rozmazaná, jej zachycovala právě s takovým knírkem. Z tohoto důvodu jej řada příslušníků Věčnosti nosila, i když jenom několika málo z nich doopravdy slušel.

Cooperův pohled pevně ulpíval na míhajících se číslicích, které označovaly ubíhající století. "Jak daleko nahoru Šachta dosahuje?" zeptal se.

"Copak vás tohle neučili?"

"Pomalu jsme se nedozvěděli, že něco takového jako kabiny vůbec existuje."

Harlan pokrčil rameny. "Věčnost je nekonečná. Tahle Šachta nekončí nikde."

"Jak vysoko jste se nejdál dostal vy?"

"Nejdál právě sem. Doktor Twissell dojel až do 50 000. století."

"Pročas!" zašeptal Cooper.

"Ale to ještě nic není. Někteří příslušníci Věčnosti se dostali až za 150 000. století."

"Jak to tam vypadá?"

"Nedá se to s ničím srovnat," řekl Harlan zasmušile. "Vyskytuje se tam spousta forem života, ale člověk zrovna ne. Člověk je pryč."

"Vymřel? Vyhubili ho?"

"Nemám ponětí, jestli vůbec někdo něco ví."

"Nedalo by se něco podniknout, aby se to změnilo?"

"No, od 70 000. století nahoru..." spustil Harlan, ale náhle se zarazil. "Dočasu s tím! Bavme se radši o něčem jiném."

Pokud existovalo nějaké téma, kolem něhož vznikla mezi příslušníky Věčnosti spousta pověr, byla to Utajená století, období mezi 70 000. a 150 000. stoletím. Jen velmi zřídka se o nich hovořilo nahlas. Pokud o nich něco málo věděl Harlan, bylo to jen díky jeho těsnému kontaktu s Twissellem. Problém tkvěl v tom, že z celé téhle dlouhé řady století příslušníci Věčnosti nedokázali přejít do Času. Dveře mezi Věčností a Časem byly neproniknutelné. Proč? To nikdo nevěděl.

Z občasných Twissellových poznámek Harlan vydedukoval, že došlo k pokusům uskutečnit Změnu Skutečnosti těsně pod 70 000. stoletím, jenže bez důkladného pozorování nad touhle hranicí se toho nedalo mnoho podnikat.

Twissell se jednou krátce uchechtl a řekl:

"Jednou se tamtudy prokoušeme. Ale zatím úplně stačí, že se musíme starat o sedmdesát tisíc století."

Neznělo to však příliš přesvědčivě.

"A jak vypadá Věčnost po 150 000. století?" vyptával se dál Cooper.

Harlan si povzdychl. Cooper se tedy neměl k tomu, aby změnil téma.

"Nijak," odpověděl. "Existují tam jednotlivé Sekce, ale po 70 000. století v nich žádní příslušníci Věčnosti nejsou. Sekce budou v provozu po milióny století, dokud nevymře všechen život a ještě mnohem déle, dokud se Slunce nestane novou a ještě i potom. Neexistuje konec Věčnosti. Proto se jí taky říká Věčnost."

"Takže Slunce se stane novou, vážně?"

"Ano, určitě. Kdyby tomu bylo jinak, Věčnost by nemohla existovat."

Nova je náš energetický zdroj. Poslyšte, víte, jaký je třeba příkon energie na vytvoření Časového pole? První Mallansohnovo Pole trvalo dvě sekundy a zabíralo rozsah od spodní meze po horní mez. Bylo tak maličké, že se do něj vešla akorát hlavička od zápalky, a přesto spotřebovalo celodenní výkon jedné atomové elektrárny. Trvalo téměř jedno století, než se podařilo vytvořit Časové pole silné jako vlasek, které dosáhlo tak daleko kupředu, aby dokázalo nasát zářivou energii novy, takže se mohlo vybudovat Pole dostatečně velké na to, aby udrželo jednoho člověka."

Cooper si povzdychl.

"Hrozně bych si přál, kdyby mě už přestali krmit rovnicemi a mechanikou polí a konečně mi začali říkat něco zajímavého. Kdybych býval žil v Mallansohnově době..."

"Nedozvěděli byste se nic. Žil sice ve 24. století, jenže Věčnost funguje až od sklonku 27. století. Vynalézt Pole ještě pořád neznamená totéž, co vybudovat Věčnost, víte. A ostatní lidé ze 24. století neměli ani ponětí, jaký má Mallansohnův objev dosah."

"Mallansohn předběhl svoje současníky?"

"Naprosto. Nejenže vynalezl Časové pole, ale zároveň popsal základní vztahy, které později umožnily vybudování Věčnosti, a předpověděl téměř všechny důležité okolnosti kromě Změny Skutečnosti. Celkem přesně... ale myslím, že už zastavujeme. Až po vás, Coopere."

Vystoupili z kabiny.

Nikdy předtím ještě Harlan neviděl Hlavního analytika Labana Twissella rozvzteklého. Lidé o něm vždycky tvrdili, že žádných emocí není ani mocen, že se stal tak dalece součástí Věčnosti, až zapomněl, ze kterého století vlastně pochází. Také ho pomlouvali, že mu jako malému dítěti atrofoval srdeční sval a má na místě srdce kapesní počítač podobný tomu, který nosil neustále v kapse od kalhot.

Twissell se nijak nenamáhal, aby tyhle pomluvy vyvracel. Naopak mnoho lidí se domnívalo, že si je hýčká.

Takže když se Harlan přikrčil před výbuchem Analytikova hněvu, zároveň v koutku mysli žasl, že se Twissell dokáže přece jen parádně rozzuřit. Zauvažoval, jestli si Hlavní analytik později uvědomí, že jej jeho srdce v podobě kapesního počítače zradilo a odhalilo se před ním jako pouhá ubohá věčička ze svalstva a chlopní, podléhající náporu emocí.

"Pročas, hochu!" rozkřikl se na něj Twissell skřehotavým stařeckým hlasem. "Nejste vy nakonec členem Časové rady? Nemyslíte si, že nás tady máte všechny na povel? Rozkazujete vy mně, anebo já vám? To vy rozhodujete o harmonogramu provozu kabiny v téhle Sekci? Od teďka musíme žádat o povolení vás?"

Občas svůj výlev přerušoval výkřiky jako "Okamžitě mi odpovězte!" a pak do žhavého kotle výsledku sypal další a další otázky.

"Jestli ještě jednou provedete něco podobného," řekl nakonec, "pošlu vás k Údržbářům, a to navždycky. Rozuměl jste?"

"Nikdy jste mi neřekl," ozval se bledý a čím dál víc zaražený Harlan, "že nesmím vzít Začátečníka Coopera do kabiny." Jenže takové vysvětlení Hlavního analytika neobměkčilo.

"Hochu, tenhle dvojitý zápor znamená nějakou omluvu? Taky jsem vám přece nikdy neřikal, abyste ho neopíjel. Nikdy jsem vám neřikal, abyste ho neostříhal dohola. Nebo abyste ho nezabil zlomem v Časovém poli. Pročas, hochu, co jsem vám vlastně řekl, abyste s ním prováděl?"

"Řekl jste mi, abych ho učil dějiny Primitivních dob."

"Tak ho uče. A o nic dalšího se nestarejte."

Twissell mrskl špačkem cigarety o zem a zuřivě jej drtil podpatkem, jako by se mstil svému úhlavnímu nepříteli.

"Rád bych poukázal na to, pane Hlavní analytiku," řekl Harlan, "že celá řada století z dnešní Skutečnosti v tom či onom ohledu připomíná specifická období Primitivních dějin. Měl jsem v úmyslu zavést Coopera do oněch dob na exkurzi. Samozřejmě bych pečlivě dodržoval příslušné Časoprostorové směrnice."

"Cože? Poslouchejte, vy hlavo dubová, ať vás nikdy ani nenapadne se o něčem takovém vůbec zmínit! Do toho vám nic není! Jen ho pěkně vyučujte Primitivní dějiny. Žádné exkurze. Ani žádné laboratorní pokusy. Příště si usmyslíte provést Změnu Skutečnosti jenom proto, abyste mu předvedl, jak se to dělá."

Harlan si oschlým jazykem olízl suché rty, zamumlal ještě nějaké omluvy a Twissell ho konečně propustil.

Trvalo celé dlouhé týdny, než se mu trochu zahojily poraněné city.

4. kapitola

Analytik

Harlan byl už Provozním technikem celé dva roky, když se vrátil do 482. století, poprvé od okamžiku, kdy si ho odvedl Twissell. Přišlo mu k nepoznání.

Jenže století se nezměnilo. Proměnu prodělal on.

Ty dva roky, po něž pracoval jako Provozní technik, mu daly mnohé. V jistém smyslu mu dodaly pocitu jistoty.

Nemusel se pokaždé učit nový jazyk, přivykat novým módám v oblékání a novým životním stylům, jako když byl vyslán do různých Skutečností coby Pozorovatel. Na druhé straně to však vedlo k jistému uzavření do sebe. Už téměř zapomněl, že existuje sourozenství, které sdružuje všechny odborníky ve Věčnosti.

Především si začal uvědomovat moc pramenící z jeho postavení Provozního technika. Měl v hrsti osudy miliónů lidí, a jestli to člověka uzavíralo do izolace, může kráčet životem sice osaměle, ale zato s hrdě zdviženou hlavou.

Takže si mohl chladným pohledem změřit Operátora za pultem recepcce 482. století a stroze se představit: "Provozní technik Andrew Harlan se hlásí u Analytika Finga k plnění jednorázového úkolu v 482. století." A mohl klidně ignorovat letmý pohled, který na něj muž ve středních letech vrhl.

Někteří lidé tomu říkali "omrknutí technika". Byl to rychlý, mimovolný boční pohled na růžově červený odznak

Provozního technika na Harlanově klopě, doprovázený patrným úsilím nepodívat se na něj znovu.

Harlan si prohlédl odznak svého protějšku. Neměl žlutou barvu jako emblém Analytika, zelenou jako odznak Plánovače osudů, modrou jakou měli Sociologové, ani bílou, jakou nosili Pozorovatelé. Nebyl jednobarevný jako emblémy odborníků. Na bílém pozadí se táhla jednoduchá silná modrá čára. Tenhle člověk byl pouhý Operátor, zařazením patřil do Provozní čtyry, ani v nejmenším to nebyl odborník.

A přece si dovolil na něj civět.

"Tak co bude?" pobídl ho Harlan trochu našťavaně.

"Už vás spojuju s Analytikem Fingem, pane," odvětil Operátor rychle.

Harlan měl v paměti 482. století jako pevné a masivní, ale tentokrát mu připadlo dost zchátralé a špinavé.

Přivykl totiž sklu a porcelánu 575. století, jež bylo čistotou přímo posedlé. Zvykl si na svět, jehož bělostnou čistotu narušovalo jen pár tahů v jemných pastelových barvách.

Těžkopádné sádrové ozdoby 482. století, křiklavé barvy a emaily natíraný kov mu připadal téměř odpudivý.

Dokonce i Finge se mu zdál jiný, jako by se nějak scvrkl. Před dvěma lety připadalo tehdejšímu Pozorovateli Harlanovi každé Fingeho gesto zlověstné a vyjadřující moc.

Nyní z osamělých a vznešených výšin Provozního technika Harlanovi připadalo, že se ten člověk chová arogantně a urážlivě. Sledoval ho, jak listuje v hromádce spisů a posléze zvedá hlavu s výrazem úředníka, který je přesvědčený, že nechal návštěvníka čekat přesně tak dlouho, jak to vyžaduje rozdílné v jejich společenském postavení.

Twissell mu prozradil, že Finge pochází z období šesté stovky století orientovaných energeticky. To vysvětlovalo mnohé. Fingovy zlostné návaly mohly snadno vyplývat z vrozené nejistoty tělnatého člověka navykklého na pevná silová pole, který musí najednou vystačit s křehkou hmotou. Jeho chůze po špičkách - Harlan si dobře vzpomínal na Fingovu kočičí chůzi, kdysi vzhledl od práce a zjistil, že si ho Finge prohlíží zblízka, ačkoli vůbec nezaslechl, že by Analytik udělal jediný krok mu už nepřipadala dravčí a zákeřná, spíš bojácná a váhavá jako u člověka, jenž žije v neustálém, ačkoli třeba nevědomém strachu, že se pod jeho váhou prolomí postel.

Harlan si pobaveně a blahosklonně pomyslel: Ten člověk se vůbec nedokázal přizpůsobit ani svému Sektoru!

Pravděpodobně by mu prospělo, kdyby ho přeložili někam jinam.

"Buďte zdrav, Provozní techniku," pozdravil ho Finge.

"Buďte zdrav, pane Analytiku," odvětil Harlan.

"Zdá se, že za ty dva roky od...", pokračoval Finge.

"Dva fyzioroky," opravil ho Harlan.

Finge na něj překvapeně pohlédl. "Dva fyzioroky, samozřejmě."

Ve Věčnosti neexistoval Čas v tom smyslu jako v okolním vesmíru, avšak lidské tělo podléhalo stárnutí normálně, což bylo dokonalé měřítko Času i za okolností, kdy tento fyzikální parametr ztrácel svůj konkrétní význam. Ve fyziologickém smyslu Čas plynul vpřed a za jeden fyziorok člověk zestárnul ve Věčnosti úplně stejně, jako by se mu přihodilo za běžný rok v Čase.

Dokonce i ti nejpedantičtější příslušníci Věčnosti si jen zřídka kdy ten rozdíl uvědomovali. Bylo mnohem pohodlnější říkat Zítřka na shledanou nebo Včera se mi po tobě stýskalo či Sejdeme se příští týden, jako by tady existovalo nějaké včera, zítřka nebo příště i v jiném než fyziologickém smyslu. Lidské instinkty vyplouvaly na povrch v tom, že Věčnost rozstříhaly na umělé dny složené ze čtyřiaadvaceti fyziologických hodin, že ji rozdělily na noc a den, na dnes a zítřka.

"Za ty dva fyzioroky, které uplynuly od vašeho odchodu," navázal Finge, "krizové stavy ve 482. století postupně narůstaly. Je to zvláštní krize. Choulostivá záležitost. Téměř bezprecedentní. Nyní potřebujeme tak přesné pozorování, jako dosud nikdy předtím."

"A vy chcete, aby je prováděl já?"

"Ano. Svým způsobem to je sice mrhání lidskými zdroji, když žádám po Provozním technikovi, aby prováděl pozorování, jenže vaše předchozí pozorování byla perfektní, přesná a vystihující podstatu věci. Nyní jedno takové potřebujeme znovu. Takže vám stručně vysvětlím některé detaily..."

Jaké detaily to tehdy Finge měl na mysli, to se Harlan už nikdy nedozvěděl. Jen totiž otevřel znovu ústa, otevřely se dveře a Harlan ho okamžitě přestal poslouchat.

Zíral na osobu, která vstoupila dovnitř.

Nebylo to tím, že by Harlan ještě nikdy nespátl ve Věčnosti dívku. Nikdy nebylo to pravé slovo. Ženy se sice vyskytovaly ve Věčnosti zřídka, ale existovaly tu.

Jenže s takovou dívkou se Harlan ještě nesetkal nikdy. Natož pak ve Věčnosti!

Už spatřil mnoho žen při svých cestách do Času, ovšem lidé v Času pro něj neznamenal nic víc než předměty, totéž co domy a stromy, hodinky a holínky, jídlo a mýdlo. Byly to pouhé objekty, které musel pozorovat.

Dívka ve Věčnosti, to bylo něco úplně jiného. A navíc taková jako tahle!

Byla oblečená podle módy nejzámožnějších vrstev 482. století, což obnášelo nad pasem jakési průhledné pouzdro a prakticky už nemnoho víc, dole pak šortky z jakési lehoučké tkaniny. Kalhoty byly víceméně neprůhledné, ale naznačovaly oblé křivky jejího těla.

Lesklé tmavé vlasy jí spadaly mi ramena, horní ret měla jen lehounce zdůrazněný růží, zatímco dolní plně, přehnaně namalovaný. Oční víčka a ušní boltce si růžově přibarvila, zatímco mladistvé, téměř dívčí tváře měla úžasně mléčně bělostné. Kolem krku jí viselo několik řetízků s drahokamy, které cinkaly a obracely pozornost na vznošená prsa.

Usedla k psacímu stolu v rohu Fingovy pracovny. Jen jedenkrát šlehla temným pohledem zpod dlouhých řas přes Harlanovu tvář.

Když Provozní technik začal opět vnímat Fingův hlas, Analytik právě říkal:

"Ovšem tohle všechno se dozvíte z oficiální zprávy. Zatím můžete používat svou starou pracovnu a ložnici."

Harlan posléze zjistil, že ani neví, jak Fingovu kancelář opustil. Pravděpodobně docela normálně.

Uvědomil si, že jeho nejsilnějším pocitem je hněv. Pročas, tohle by se tomu Fingovi nemělo dovolovat! Rozvrací to morálku. Vždyť je to výsměch...

Zastavil se, rozevřel pěsti a zavřel ústa. Tak tedy uvidíme! Rázně se rozběhl k Operátorovi v recepci a zřetelně přitom slyšel klapot vlastních podpatků.

Operátor vzhledl, ale tak, aby se s Harlanovým pohledem přímo nestřetl. Opatrně se zeptal:

"Přejete si, pane?"

"V kanceláři Analytika Finga pracuje žena. Je tu nová?"

Měl v úmyslu nasadit ledabylý tón. Zeptat se lhostejně, znuděně, jen jakoby ze zvědavosti. Namísto toho jeho otázka zazvonila jako úder do strun cimbálu.

Jenže Operátor rázem ožil. V očích se mu rozzářil ryze mužský, spiklenecký výraz. Zapomněl dokonce, že má před sebou Provozního technika.

"Myslíte tu kočku? Ta je, co? Vypadá úplně jako vymodelovaná ze silového pole!"

"Odpovězte mi na otázku!" vyštěkl Harlan, až se přitom zakoktal.

Operátor se zarazil, velká část nadšení se vypařila.

"Je tu nová," odvětil. "Přišla z Času."

"Co tady dělá?"

Operátorovu tvář přelétl lehký úsměv, který se proměnil v úšklebek.

"Je to prý šéfova sekretářka. Jmenuje se Noys Lambentová."

"Díky." Harlan se otočil na podpatku a odešel.

První Harlanova Pozorovací akce ve 482. století proběhla hned následujícího dne, ale trvala pouhých třicet minut. Byla to pouze orientační vyjížďka, při níž se chtěl obeznámit s realitami. Druhého dne trvala hodinu a půl a třetího už ji vynechal úplně.

Pracovní dobu trávil tím, že se prokousával původními zprávami a osvěžoval si své vědomosti o tomhle století, procvičoval si dobový jazyk a znovu přivykal tehdejšímu způsobu odívání.

482. století už prodělalo jednu Změnu skutečnosti, ale jen velice nepatrnou. Zlikvidovali pouze kliku, která si uzurpovala vládu. Zdálo se, že společnosti jako takové se změna nijak nedotkla.

Aniž si to plně uvědomoval, opět sklouzl k rutině vyhledávat ve starých hlášeních všechny informace o aristokracii. Ta pozorování zajisté prováděl kdysi on sám.

Ano, prováděl, ale tehdy zcela neosobně, s odstupem. Jeho údaje ji charakterizovaly jako třídu, nikoli coby jednotlivce.

Časoprostorový itinerář po něm samozřejmě nikdy nevyžadoval a ani mu nedovoloval, aby sledoval tehdejší aristokracii zblízka. Pouhý Pozorovatel neměl oprávnění pátrat po příčinách. Nyní byl sám na sebe rozladěný, že takovou zvědavost pocítuje.

V průběhu oněch tří dní spatřil tu dívku, Noys Lambentovou, celkem čtyřikrát. Z prvního setkání si pamatoval jen její

šaty a ozdůbky. Nyní si už vybavoval, že je vysoká nějakých skorem sto sedmdesát centimetrů, asi o půl hlavy menší než on. Byla však štíhlá a držela se zpříma, takže se zdála vyšší. A byla starší, než jak hádal na první pohled, pravděpodobně se už blížila ke třicítce a docela určitě jí už bylo přes pětadvacet.

Chovala se zamlkle a rezervovaně. Když ji na chodbě míjel, sice se usmála, ale hned sklopila oči. Harlan uhnul, aby se jí náhodou nedotkl, a s jakýmsi zlostným pocitem pokračoval v chůzi.

V závěru třetího dne ho přepadl pocit, že coby uvědomělý příslušník Věčnosti má povinnost zakročit. Ji samé se její postavení bezpochyby líbilo. A Finge samozřejmě žádný zákon neporušil. A přece byla Fingova nepředloženost a neopatrnost zjevně v rozporu s duchem zákona, a s tím se přece musí něco udělat.

Chtě nechtě si Harlan musel připustit, že nikdo z celé Věčnosti se mu tolik nepřičí jako právě Finge. Zpočátku se ho sice snažil omlouvat, ale dál už nemohl.

Ráno čtvrtého dne požádal Finga o soukromý hovor a Analytik souhlasil. Harlan k němu krácel odhodlaně a k vlastnímu překvapení ihned přistoupil k věci.

"Pane Analytiku Finge, navrhuji, aby slečna Lambentová byla vrácena do Času."

Fingovi se zúžily oči. Pokývnutím ukázal Harlanovi na židli, podepřel si rukama rozbředlou, masitou bradu a vycenil zuby.

"No, posad'te se. Jen se posad'te. Domníváte se, že slečna Lambentová je neschopná? Že tu k ničemu není?"

"Pane Analytiku, k jejím schopnostem a kvalifikaci se nemohu vyjádřit. To záleží na tom, jak zvládá své pracovní úkoly, a já jsem jí žádné neukládal. Ale musíte si uvědomit, že její přítomnost narušuje morálku tohoto Sektoru."

Finge na něj hleděl tak prázdným pohledem, jako by jeho mozek Analytika zároveň řešil bůhvíjak složitý problém, s jakým se běžný příslušník Věčnosti ani nestřetne.

"Jakým způsobem narušuje morálku, Provozní techniku?"

"Že se ještě můžete ptát!" vybuchl Harlan a zlost v něm dále narůstala. "Obléká se víc než výstředně. A..."

"Okamžik, okamžik. Zadržte, Harlane. Byl jste přece Pozorovatelem právě v tomhle období. To nevíte, že takhle se ženy ve 482. století běžně oblékaly?"

"Kdyby žila ve svém vlastním prostředí, neshledal bych na ní sebemenší chybičku. I když vám řeknu rovnou, že i ve 482. století by její šaty působily výstředně. Přiznal jste mi právo věc rozsoudit. A proto vám povím, že sem do Věčnosti taková osoba prostě nepatří."

Finge pozvolna přikývl. Zdálo se, že se skvěle baví. Harlan ztuhl.

"Přivedli jsme ji sem záměrně," odvětil Finge. "Plní tu velmi důležité poslání. Navíc pouze dočasné. Pokuste se to s ní chvíli vydržet."

Harlanovi se roztřásla brada. Takhle snadno se přece odbýt nenechá. K čertu s opatrností! Řekne jim, co si o nich ve skutečnosti myslí!

"Umím si představit, jaké velmi důležité poslání tady ta žena asi plní!" vyjel. "Držíte si ji tu veřejně, jenže to vám nemůže jen tak projít!" Prkenně se obrátil a pomalu krácel ke dveřím. Zastavil ho příkrý Fingův hlas.

"Provozní techniku," řekl Finge, "váš blízký vztah k Twissellovi ve vás možná utváří mylnou představu o vlastní důležitosti. Měl byste si ji poopravit. A povězte mi teď, Provozní techniku, měl jste už někdy," Analytik zaváhal, jako by hledal přesný výraz, "milenu?"

Aby se zachoval co nejurážlivěji, Harlan se ani neotočil.

"Aby se příslušník Věčnosti nevystavil nebezpečí emocionálního závazku vůči obyvatelům Času," zacitoval, "nesmí se oženit, či vdát. Příslušník Věčnosti rovněž není dovoleno mít děti, aby se vyhnul citovým závazkům k rodině."

"Neptal jsem se vás ani na manželku, ani na děti," řekl mu Analytik chraplavým hlasem.

Jenže Harlan pokračoval: "Dočasné známosti s obyvateli Času mohou být navazovány až po schválení písemné žádosti podané k Ústřednímu plánovacímu výboru Časové rady. Žádost musí obsahovat návrh na vhodnou Změnu individuálního osudu příslušné osoby z Času. Poté smí být poměr navázán pouze v souladu s požadavky Časoprostorových směrnic."

"Naprosto správně. Už jste někdy žádal o dočasný poměr, Provozní techniku?"

"Ne, pane Analytiku."

"A nezamýšlíte to?"

"Ne, pane Analytiku."

"Možná byste měl. Trochu by vám to rozšířilo obzor. Pak byste se méně zajímalo detaily ženského oblečení a méně by vás vyvádělo z míry, že by nějaká žena mohla mít osobní vztah k nějakému příslušníkovi Věčnosti."

Harlan vyrazil ven, vzteky se nezmohl na slovo.

Případlo mu téměř nemožné zvládnout každodenní cesty po 482. století. Nejdelší z nich trvala něco méně než dvě hodiny.

Byl dokonale vyvedený z míry, a věděl proč. Finge! Finge, který mu tak sprostě poradil, aby si udělal známost s nějakou obyvatelkou Času.

Takové svazky samozřejmě existovaly. Každý o nich věděl. Věčnost chápala, že se lidská přirozenost nedá obejít a že se lidským choutkám - Harlan se pokaždé zachvěl odporem, když to slovo zaslechl - musí vyhovět. Proto se omezení týkala jen volby milenek, jenže právě tady nebyl zákon příliš štědrý. A od těch šťastlivců, jimž se takové povolení podařilo získat, se očekávalo, že si to ze slušnosti a ohleduplnosti vůči většině ostatních nechají pro sebe.

Mezi nižšími vrstvami příslušníků Věčnosti, zejména mezi Údržbáři, neustále kolovaly drby, způli závistivé, napůl chtivé, že do Věčnosti jsou prakticky neustále dováženy ženy za zřejmým účelem. Drbalo se, že na své si přijdou především Analytici a Plánovači osudů. Oni a právě jen oni mohli rozhodovat o tom, která žena se dá vyprostit z Času,

aby její nepřítomnost nezpůsobila nějakou podstatnou Změnu Skutečnosti.

Méně byli senzacími opředeni pracovníci, které každá Sekce dočasně najímala k plnění různých úkolů - když to povolovaly časoprostorové analýzy. Kolem nich kolovalo mnohem méně drbů. Tihle zaměstnanci vykonávali nejružnější pomocné činnosti jako vaření, úklid a těžké manuální práce.

Ovšem zaměstnat obyvatelku Času, a navíc takovouhle, jako "sekretářku", mohlo znamenat jen tolik, že Finge pošpinil veškeré ideály, které dělají Věčnost Věčností.

Ačkoli v praxi se mnozí příslušníci Věčnosti nedokázali oprostít od průvodních jevů fyzického života, stále zůstával v plné platnosti ideál příslušníka žijícího jen pro úkol, k němuž byl vyvolen: zdokonalit Skutečnost a učinit všechny lidi na světě šťastnějšími. Harlan se rád obíral pomyšlením, že Věčnost je něco jako klášter v Primitivních dobách.

Oné noci se mu zdálo, že o celé záležitosti vypráví Twissellovi a že Twissell, oddaný příslušník Věčnosti, se rozhořčil stejně jako on. Zdálo se mu, že Finga potrestali, že ho zbavili hodnosti. Zdálo se mu, že on sám, Harlan, má na klopu žlutý odznak Analytika, že instaluje v 482. století nový politický režim a velkoryse nabízí Fingovi nové místo v Provozní četě. Twissell seděl vedle něj a obdivně se usmíval. Harlan vypracoval nový organizační řád, bezvadný, jasný, dokonale skloubený, a požádal Noys Lambentovou, aby přítomným rozdala kopie.

Jenže Noys Lambentová vykročila vpřed nahá a Harlan se současně probudil, celý se chvěl a styděl se sám před sebou.

Jednoho dne potkal slečnu Lambentovou na chodbě a s odvráceným pohledem ustoupil stranou, aby ji nechal projít. Noys Lambentová se však zastavila a zahleděla se na něj tak dlouho, až musel zvednout hlavu a pohlédnout jí do očí. Hýřila všemi barvami a byla plná života. Harlan slabě ucítil vůni jejího parfému.

"Vy jste Provozní technik Harlan, že?" řekla.

V prvním návalu na ni chtěl křiknout, ať mu uhně z cesty, ale pak si řekl, že to přece nakonec není všechno jen její vina. Kromě toho kdyby se chtěl kolem ní protáhnout nyní, určitě by se jí dotkl.

"Ano," stručně přikývl.

"Slyšela jsem, že jste expert na naše století."

"Pobýval jsem tam."

"Strašně ráda bych si někdy o něm s vámi popovídala."

"Jsem velmi zaměstnaný. Nemám čas."

"Ale pane Harlane, někdy si jistě najdete malou chvíliku."

Usmála se na něj.

"Pokračujte v cestě," zašeptal úpěnlivě Harlan. "Nebo kousek ustupte, abych mohl projít. Prosím vás!"

Prošla kolem něj a boky se jí přitom mírně zavlnily. Harlanovi to vehnalo krev do žoucích tváří.

Měl zlost na ni, že ho uvádí do takových rozpaků, měl zlost na sebe, že se do nich nechá uvést, a především se z jakési záhadné příčiny zlobil na Finga.

Finge si ho zavolal po dvou týdnech. Na psacím stole před ním ležela podivná dlouhá fólie se složitým kódem. Jakmile ji Harlan spatřil, ihned mu došlo, že tentokrát se nebude jednat o nějakou půlhodinovou vyjížďku do 482. století.

"Posaďte se prosím, Harlane," vyzval ho Finge, "a okamžitě se seznámte s tímhletem. Ne, text nepřetčete jen tak. Vložte to do mašiny."

Harlan lhostejně zvedl obočí a opatrně vložil pruh fólie do štěrbinu čtecího zařízení na Fingově pracovním stole.

Pomalu se zasunula do útrobu přístroje, který současně začal zakódovaný text překládat do slov, která se objevovala na bělavé obdélníkové obrazovce.

Někde v polovině sdělení náhle Harlan vymrštil ruku a čtecí zařízení vypnul. Fólii s kódem vyškubl zevnitř tak prudce, až se pevná plastická hmota přerval.

"Mám několik kopií," klidně se ozval Finge.

Jenže Harlan svíral útržek pásky mezi palcem a ukazovákem, jako by měl každým okamžikem vybuchnout.

"Pane Analytiku, tady se někde stal omyl. Přece po mně nemůžete chtít, abych dům té ženy používal během týdenního pobytu ve 482. století jako základnu."

Finge našpulil rty.

"A proč ne, když to vyžaduje Časoprostorový itinerář? Jestli mezi vámi a slečnou Lambentovou vznikly nějaké osobní problémy..."

"Ani nápad, jaké osobní problémy!" skočil mu Harlan zuřivě do řeči.

"Něco tady bylo určitě. Za těchto okolností pro vás udělám dokonce tolik, že vám vysvětlím několik okolností, které se přímo dotýkají vašeho úkolu. Ale nesmíte počítat s tím, že to tak bude pokaždé."

Harlan seděl jako pěna. Přemýšlel tak zuřivě, až se mu dýmalo z hlavy. Profesionální hrdost by vyžadovala, aby jakoukoli náповědu odmítl. Pozorovatel nebo Provozní technik musí umět dělat svou práci bez zbytečného vypyávání.

A Analytikovi by za normálních okolností nenapadlo ani ve snu, aby cokoli vysvětloval.

Ovšem tady se dělo něco podezřelého. Harlan si stěžoval na tu ženu, na tu takzvanou sekretářku. Finge se obává, že by si mohl stěžovat i na vyšších místech. Viník prchá, i když mu nikdo v patách není, pomyslel si Harlan s trpkým zadostiučiněním a marně si lámal hlavu, kde jen ten citát zaslechl.

Tudíž Fingova taktika byla průhledná. Chce Harlana ubytovat u té ženštiny, aby mohl celou záležitost obrátit, když mu teklo do bot. Takhle se snadno zbaví Harlana coby nepohodlného svědka.

Samozřejmě si připraví hodno věrné zdůvodnění, proč Harlana do toho bytu poslal, a tak ho má dokonale v hrsti.

Harlan mu naslouchal s pohrdáním, které pomalu ani nedokázal skrývat.

"Jak je vám známo," hovořil Finge, "některá století vědí o existenci Věčnosti. Tuší, že kontrolujeme mezičasový

obchod. Domnívají se, že je to naše hlavní role, což je dobře. Matně se dohadují, že jsme tu také proto, abychom ochránili lidstvo před jakousi hrozící katastrofou. Je to spíš pověra než cokoli jiného, ale v podstatě je to správné, a taky dobře. Pro mnoho lidí představujeme jakéhosi svatého otce, a to jim dodává životní jistotu. Tomuhle rozumíte, že?"

Copak si ten chlap myslí, že jsem Začátečník, zauvažoval Harlan.

Stručně přikývl.

"Některé věci se ovšem dozvědět nesmějí," pokračoval Finge. "Především samozřejmě to, že když je zapotřebí, měníme Skutečnost. Kdyby se to dozvěděli, ztratili by životní jistotu, a to by bylo nanejvýš škodlivé. Proto musíme ze Skutečnosti odstranit všechno, co by mohlo podobné domněnky vzbuzovat, abychom si s tím už nikdy nelámali hlavu. Ovšem čas od času v tom či onom století vznikají nežádoucí pověry o existenci Věčnosti. Nejnebezpečnější jsou obvykle ty, které se šíří zejména mezi příslušníky vládnoucích tříd. Tedy v těch kruzích, které s námi udržují nejvíce kontaktů a současně mají rozhodující vliv na to, čemu říkáme veřejné mínění."

Finge se odmlčel, jako by očekával, že Harlan k tomu něco poznamená, anebo že mu položí nějakou otázku. Harlan však neudělal ani jedno, ani druhé.

"Od poslední Změny Skutečnosti číslo 433-486, série F-2," pokračoval Finge, "která se odehrála asi před rokem - před jedním fyziorokem, máme důkazy, že se podobné škodlivé dohady v nynější Skutečnosti doopravdy šíří. Dospěl jsem k určitým závěrům stran podstaty těchto pověr a předložil jsem je Časové radě. Rada se je však zdráhá přijmout za své, poněvadž by to vyžadovalo uskutečnění Změny, která má nesmírně nízkou pravděpodobnost.

Trvají na tom, že dříve než Změnu schválí, mé výpočty musí potvrdit přímé pozorování. A to je nanejvýš choulostivá záležitost, kvůli které jsem si vás vyžádal, a Hlavní analytik Twissell mi vás pro ni zapůjčil. A dále jsem si vybral jednoho příslušníka dobové aristokracie, který se domnívá, že pracovat ve Věčnosti je vzrušující a napínavá záležitost. Posadil jsem ho do téhle kanceláře, abych ho mohl pozorovat zblízka a rozhodnout, jestli se pro náš účel hodí"

To ano, napadlo Harlana. Zblízka pozorovat! To je přesně ono!

Znovu se jeho zlost obrátila proti Fingovi: ta žena třeba za nic nemůže.

"Splňuje veškerá kritéria," pokračoval Finge. "Nyní ji vrátíme do jejího století. Jejího obydlí budeme používat jako základnu, budete moci studovat společenský život v podobě, jak jej vedou vládnoucí kruhy. Tak teď už chápete, proč jsem to děvče tady měl a proč chci, abyste se ubytoval u ní?"

"Ujist'uji vás, že všemu rozumím opravdu perfektně," pronesl Harlan a ironii prakticky ani neskrýval.

"Pak tedy úkol přijímáte."

Když Harlan odcházel, v hrudi mu plálo bojové nadšení. Takový Finge ho přece nepřechytračí! Přece z něj nebude dělat pitomce!

Při pomýšlení, že se vydává na cestu do 482. století, náhle cítil dychtivost, ba přímo euforii. Jistě to způsobovalo žhavé odhodlání vytáhnout do boje proti Fingovi, dostat Finga jeho vlastními zbraněmi.

Samozřejmě že v tom nic jiného nebylo.

5. kapitola

Žena z 482. století

Město, kde žila Noys Lambentová, stálo dost osamoceně, ale mělo slušné spojení se všemi ostatními velkými městy 482. století. Harlan je znal bezvadně, lépe než mnozí z jeho obyvatel. Jako Pozorovatel navštívil každou z jeho čtvrtí a prozkoumal všechna decistoleť, na která jeho Sekce dohlížela.

Znal to město v Čase i v Prostoru. Dokázal by je poskládat z rozházených úlomků. Sledoval je jako organismus, živoucí a rozvíjející se, stíhaný katastrofami a znovu rašící, se všemi jeho radostmi a strastmi. Nyní mu v něm darovali týdenní pobyt, právě v okamžiku, kdy se město zmámeně potácelo uprostřed ocele a betonu.

A co víc, jeho předchozí průzkum se soustřeďoval stále těsněji a těsněji na "předměšťany", na nejdůležitější obyvatele města, kteří však žili na periferii, poměrně osamoceně, zato se jim však volněji dýchalo.

482. století náleželo k oněm mnohým časovým periodám, v nichž byl majetek mezi lidmi rozdělen nerovnoměrně.

Sociologové sestavili pro tenhle jev rovnici, kterou Harlan sice viděl kdesi napsanou, ale kterou do důsledků nechápal. Z rovnice se daly vypočítat tři vztahové hodnoty a pro 482. století se tyhle hodnoty těsně blížily povoleným limitům. Sociologové nad tím kroutili hlavami a Harlan zaslechl, jak se kterýsi z nich vyjádřil, že jakékoli další případné zhoršení po Změně Skutečnosti bude vyžadovat "velmi bedlivé sledování".

Tento výrok se vztahoval na nepříznivé vztahy v dělbě společenského bohatství, které z rovnice vycházely.

Znamenalo to, že existuje třída, která není nucena pracovat, a že se zavedl lákavý způsob života, jenž ve své nejpříznivější podobě vyúsťoval v zasvěcení kultuře a umění. Pokud se lidem žijícím na opačném konci společenského žebříčku nevedlo příliš špatně, pokud třída žijící v zahálce a užívající svá privilegia zcela neopomíjela své povinnosti a pokud se její kultura zjevně nezvrhávala, Věčnost zamhouřila oko nad odklonem od ideálního rozdělení společenského bohatství a pátrala po jiných, méně přitažlivých společenských chorobách.

Harlan to proti své vůli začínal chápat. Když dosud přespával v Čase, obvykle se zdržoval v druhořadých hotelích, kde člověk snadno zůstal anonymní. Kde si cizince nikdo ani nevšiml, kde nikdo nikomu nescházel a kde svou přítomností nijak neohrožoval strukturu Skutečnosti. A když ani tohle nebylo dost bezpečné, když se objevila reálná možnost, že oťes byl mohl přerůst kritický bod a zbourat nějakou důležitou součást toho domečku z karet, který si říkal Skutečnost, často trávil noc pod živým plotem někde za městem.

A proto obvykle zkoumal nejrůznější křoví, aby zjistil, kde mu v noci budou nejméně rušit spánek farmáři, vandráci a toulaví psi.

Ale nyní se Harlan rázem ocitl na opačném konci společenského žebříčku a spal v posteli pokryté látkou prostoupenou energií, zvláštní symbiózou hmoty a energie, což si mohli dovolit skutečně jen ti nejbohatší příslušníci téhle společnosti. Tahle kombinace byla v průřezu všemi Stoletími sice méně obvyklá než čistá hmota, avšak naopak častější než čirá energie. V každém případě jakmile si lehl, pěkně mu přilnula k tělu. Když ležel klidně, dobře se o ni opíralo, a když se chtěl obrátit a změnit polohu těla, měkce se jeho pohybům poddávala.

S nechutí si přiznával, že pohodlí je příjemná věc, a začal považovat za rozumné, že se všechny Sekce zařídily na průměrné úrovni svého Století namísto standardu horních deseti tisíc. Svým způsobem jim to umožňovalo udržovat živý kontakt s problémy a vcítit se do století, aniž by se ztotožňovaly se společenskými extrémy.

Mezi aristokraty, zauvažoval Harlan onoho prvého večera, se žije opravdu pohodlně.

A okamžik předtím, než se propadl do spánku, vynořila se mu vzpomínka na Noys.

Zdálo se mu, že je přítomen zasedání Časové rady, a sedí s rukama sepjatýma před sebou. Prohlížel si seshora malého, droboučkého Finga, s hrůzou naslouchajícího rozsudku, který ho vylučoval z Věčnosti a posílal do vyhnanství na věčné pozorování jednoho z neznámých století daleko, daleko nahoru do Budoucnosti. Pochmurná slova o vyhnanství vycházela právě z Harlanových úst, a těsně po jeho pravé ruce přitom seděla Noys Lambentová.

Nepostřehl ji ihned, až když mu pohled sklouzl na stranu, a rázem mu selhal hlas.

Neviděl ji ještě někdo jiný? Zbývající členové rady zírali před sebe, všichni kromě Twissella. Analytik se s úsměvem obrátil na Harlana, a přitom jeho pohled pronikl ženou, jako by tam vůbec ani neseděla.

Harlan ji chtěl odeslat pryč, avšak slova mu uvázla v hrdle. Pokusil se ji udeřit, jenže náhle mu ruka úplně ochabla a dívka se ani nepohnula. Pleť měla chladnou.

Finge se rozesmál... hlasitě... ještě hlasitěji...

Ne, byla to Noys Lambentová, kdo se tak smál.

Harlan otevřel oči do slunečného dne a s hrůzou si ji chvíli prohlížel, než si uvědomil, kde se oba nacházejí.

"Sténal jste ze spaní a trhal polštář. Zdálo se vám něco nepříjemného?" zeptala se.

Harlan se vůbec nemohl na odpověď.

"Připravila jsem vám koupel," pokračovala. "Tady máte šaty. Zařídila jsem, že mě dnes doprovodíte do společnosti. Mám divný pocit, když po tak dlouhé době strávené ve Věčnosti teď vstupuju zase zpátky do normálního života."

Harlanem otřásl, že z ní slova plynula tak snadno a hladce.

"Doufám, že jste jim neprozradila, kdo jsem," zachvěl se.

"Samozřejmě že ne."

Samozřejmě že ne! Finge se o takovou maličkost mohl snadno postarat, mohl ji třeba pod narkózou zhypnotizovat, kdyby to považoval za nutné. Ovšem možná že to za potřebné nepovažoval. Nakonec mu přece uložil, aby ji "bedlivě pozoroval".

Takové pomyšlení ho otrávil. "Dal bych přednost tomu," řekl, "kdybych mohl být co nejvíce o samotě."

Vteřinu či dvě se na něj nejistě zahleděla a pak odešla.

Harlan se mrzutě pustil do ranního rituálu mytí a oblékání. Nedělal si žádné naděje, že by jej čekal nějaký vzrušující večírek. Bude hovořit co nejméně, chovat se co nejnenápadněji, cizí dotazy se od něj budou odrážet jako od zdi. Jeho základním posláním je proměnit se v dokonalé oko a ucho. Při sepisování závěrečné zprávy se tyhle smysly spojovaly s jeho mozkiem, který za nejpříznivějších okolností neměl žádnou jinou funkci, než podat zprávu co nejpřesnější.

Obvykle jej neznepokojovalo, že jako Pozorovatel netuší, po čem vlastně pátrá. Když byl ještě Začátečníkem, učili ho, že Pozorovatel si nesmí předem utvářet představy o tom, jaké údaje se po něm požadují či k jakým závěrům by se na jejich základě mělo dospět. Doktrína tvrdila, že by to zkreslilo jeho pozorování, i kdyby se snažil pracovat co nejsvědomitěji.

Jenže za současných okolností jej dráždilo, že nic nevěděl. Harlan choval silné podezření, že tu nic k pozorování ani není, že si s ním Finge jen zahrává. A že Noys je do toho pěkně zapletená...

Vztekle zíral na svůj dokonalý trojrozměrný obraz, který odrazeč umístil dvě stopy před něj. Napadlo ho, že v přiléhavém obleku v křiklavých barvách beze švů, jaké se nosily ve 482. století, vypadá jako šašek.

Noys Lambentová k němu přiběhla právě v okamžiku, kdy končil osamělou snídaní, kterou mu naservíroval robot.

"Teď je červen, Provozní techniku Harlane," vyrazila ze sebe bez dechu.

"Neoslovujte mě tady titulem," napomenul ji ostře. "No a co z toho, že je červen?"

"Jenže tehdy byl únor, když jsem odcházela...", zaváhala, "na to místo, a odešla jsem přitom před měsícem."

"A jaký je rok?" zamračil se Harlan.

"No, rok souhlasí."

"Jste si tím jistá?"

"Naprosto. Nestala se nějaká chyba?" Měla nepříjemný zlovyk přiblížit se až těsně k němu, když s ním hovořila, a mírně šišlala, takže vzbuzovala dojem malého a bezbranného děcka, jenže to byl charakteristický rys jejího století, ne její osoby. Harlan se tím nedal oklamat. Odtáhl se.

"Žádná chyba. Vsadili vás sem, protože to je výhodnější. V Čase jste tu byla nepřetržitě."

"Jak jsem tu mohla být?" Stále vypadala celá vyděšená. "To bych se na to přece musela pamatovat. Nebo jsem se snad rozdvójila?"

Harlana vydráždila víc, než si celá záležitost zaslouhovala. Jak jí má vysvětlit, že při každém zásahu do Času se musí provést příslušná mikrozměna, která změní život jednotlivce, aniž by měla podstatný vliv na celé století? Dokonce ani sami příslušníci Věčnosti si někdy neuvědomují rozdíl mezi mikrozměnou a Změnou, která už příslušné století podstatně ovlivní.

"Věčnost ví, co dělá," odvětil. "Na nic se neptejte." Pronesl to pyšně, jako by on sám byl Hlavním analytikem a osobně

rozhodl, že červen je nejpříhodnější doba a že mikrozměna způsobená přeskočením tří měsíců nemůže přerůst ve Změnu.

"Jenže já jsem přišla o tři měsíce života," postěžovala si.

Harlan si povzdechl. "Vaše pohyby v Čase nijak nesouvisejí s vaším fyziologickým věkem."

"Co tím chcete říct? Ztratila jsem je, nebo ne?"

"Co jste měla ztratit?"

"No ty tři měsíce."

"Pročás, ženská, já už vám to víc po lopatě vysvětlit neumím. Žádný čas ze života jste neztratila. Tady se nic ztratit ani nemůže."

Když se na ni rozkřikl, odstoupila, ale potom se náhle zachichotala. "Vy máte nejsměšnější přízvuk, jaký jsem kdy slyšela," řekla. "Zvlášť když se vztekáte."

Odtáhla se a Harlan se na ni stále mračil. Jaký přízvuk? Ovládal padesátitisíctinu stejně dobře jako kdokoli jiný v Sekci. A možná ještě lépe.

Ta ženská je ale praštěná!

Zjistil, že se znovu dívá na odrazeč, z něž na něj hleděla jeho vlastní tvář s hlubokými svislými vráskami mezi očima.

Vyhladil si je a myslel si přitom: Nejsem nijak pohledný. Mám příliš malé oči, odstávají mi uši a bradu mám jak boxer.

Tahle záležitost ho nikdy nijak zvlášť netrápila, ale znenadání mu připadlo, že být pohledný je docela příjemná věc.

Pozdě večer si Harlan dělal poznámky o rozhovorech, které vedl na večírku, dokud měl ještě všechno čerstvé v paměti. Jako pokaždé při podobné příležitosti používal molekulární magnetofon vyrobený v 55. století. Tvarem to byl hladký tenký váleček dlouhý asi čtyři palce a půl palce měl v průměru. Byl tmavě, ale naprosto nenápadně hnědý. Snadno se dal ukrýt do manžety, přenášet po kapsách anebo v podšívce, podle druhu oděvu. Dal se také zavěsit na opasek, knoflík či náramek.

Ať byl umístěn kdekoli, v každém případě dokázal zaznamenat nějakých dvacet miliónů slov na každé z tří úrovní molekulární energie. Když se jeden konec válečku napojil na přenašeč vyladěný přesně na Harlanova sluchátka a opačný konec se silovým polem se spojil s malým mikrofonkem přilepeným k ústům, Harlan mohl zároveň naslouchat i hovořit.

Nyní mu v uších zaznívalo každé slovo, které kdo na večírku pronesl. V průběhu poslechu popisoval na druhou stopu, souběžnou, ale oddělenou od první molekulární úrovně, své vlastní dojmy, důležité postřehy a uváděl spojitosti. Až bude s pomocí tohoto přístroje sepisovat zprávu, bude mít k dispozici nejen doslovný záznam, ale přímo rekonstrukci s dokonalým komentářem.

Náhle vstoupila Noys Lambentová. Ani ji nenapadlo, aby svůj příchod nějak ohlásila.

Otrávený Harlan rychle odložil mikrofon a sluchátka, připevnil je k molekulárnímu magnetofonu, to celé uložil do pouzdra a pouzdro zaklapl.

"Proč se na mě pořád zlobíte?" zeptala se Noys. Paže a ramena měla obnažená a dlouhé nohy jí pros vítaly přes mírně světlé pění podobnou látku.

"Nezlobím se na vás," odvětil. "Nechovám vůči vám vůbec žádné pocity." Připadlo mu, že v téhle chvíli mluví čistou pravdu.

"Ještě pořád pracujete?" řekla. "Už musíte být určitě unavený."

"Nemůžu pracovat, když jste tu se mnou," odvětil nevrle.

"Takže se na mě přece jenom zlobíte. Za celý večer jste mi neřekl ani jedno jediné slůvko."

"Řekl jsem vám toho tolik jako komukoli jinému. Nebyl jsem na tom večírku proto, abych se vykecával." Vyčkával, až konečně odejde.

Jenže namísto toho řekla: "Přinesla jsem vám ještě osvěžení. Zdálo se mi, že tenhle nápoj vám na večírku zachutnal, a jedna sklenička nestačí. Zvlášť tehdy, když ještě chcete pracovat."

Postřehl za ní malého robota, který proklouzl dovnitř, hladce nadnášený silovým polem.

Večer jedl střídavě, jen pár soust z jídel, o nichž důkladně referoval v minulých zprávách, jenže tehdy si uzobl pouze z povinnosti a ani ve snu by ho nenapadlo, aby je doopravdy jedl. Tentokrát mu zachutnala proti jeho vůli. Proti jeho vůli mu chutnal i pěnivý, světle zelený a mátou kořeněný nápoj, který byl teď v módě. Snad ani neobsahoval alkohol, spíš cosi jiného. Před dvěma fyzioroky, před poslední Změnou Skutečnosti, ještě neexistoval.

Vzal si od robota druhou sklenici a pokývnutím poděkoval Noys.

Ovšem jak to, že tenhle nový nápoj vznikl, když poslední Změna Skutečnosti neměla na tohle Století prakticky žádný dopad? No, není přece Analytik, takže nemá smysl, aby si takové otázky kladl. Kromě toho ani nejpodrobnější výpočet nikdy nedokáže odstranit veškerou nejistotu, všechny vedlejší účinky. Kdyby tomu tak bylo, nebyli by zapotřebí Pozorovatelé.

Byli v celém domě sami, on s Noys. Už dvě decistoletí byli ve veliké oblibě roboti a ještě jedno v ní zůstanou, v téhle Skutečnosti, takže se tu nikde žádní sluhové nevyskytovali.

Samozřejmě ženy tu byly ekonomicky stejně nezávislé jako muži. Mohly se stát matkami, jak se jim zachtělo, aniž by musely fyzicky podstupovat těhotenství. Takže v očích 482. století nebylo nic nepatřičného, že jsou spolu sami.

A přece se Harlan cítil kompromitovaný.

Dívka se natáhla naproti na pohovku a opřela se o loket. Vzorovaný potah se pod ní probořil, jako by ji toužil obejmout. Odkopla průsvitné střevíčky, které měla na nohou, a zpod poddajné pěnivé látky jí střídavě vylézaly palce jako měkké drápky nějaké kočky s rodokmenem.

Potřásla hlavou a to, co jí drželo vlasy přichycené za ušima v umně propletených kadeřích, náhle povolilo. Vlasy se jí

svezly po krku a náhle zdůraznily půvab smetanových obnažených ramen, kontrastujících s černými prameny.

"Kolik je vám roků?" zeptala se tiše.

Na takovou otázku by jistě neměl odpovídat. Byla to osobní otázka a do toho jí nic nebylo. Nyní by měl zdvořile, ale neoblomně odvětit: Dovolíte, abych se zase věnoval práci? Namísto toho však slyšel sám sebe, jak říká: "Třicet dva." Měl na mysli fyzioroky, samozřejmě.

"Tak to jsem mladší než vy," řekla. "Je mi sedmadvacet. Ale počítám, že nebudu vypadat mladší než vy věčně. Počítám, že vy budete vypadat pořád stejně, ale ze mě se stane stará babka. Proč jste se rozhodl, že vám bude zrovna dvaatřicet? Můžete věk změnit, když se vám zachce? Copak byste nechtěl omládnout?"

"O čem to mluvíte?" Harlan si zammul čelo, aby sehnal myšlenky dohromady.

"Přece žijete věčně," pronesla tiše. "Patříte do Věčnosti."

Byla to otázka, anebo konstatování?

"Vy jste se zbláznila," odvětil. "Stárneme a umíráme úplně stejně jako všichni ostatní."

"Vyprávějte mi o tom něco," požádala. Měla hluboký a vemlouvavý hlas. Padesátitisíctina, kterou vždycky považoval za neznělou a hrubou, zněla najednou libě. Anebo jeho uši podlehly klamu způsobenému plným žaludkem a provoněným vzduchem?

"Poznáte všechny doby, navštívíte všechna místa. Taky jsem si strašně přála pracovat ve Věčnosti. Dlouho jsem čekala, než mi to dovolili. Myslela jsem si, že mě třeba vezmou za příslušníka Věčnosti, jenže pak jsem zjistila, že tam jsou jenom muži. Někteří se mnou dokonce odmítali promluvit, protože jsem žena. Vy jste se mně taky vyhýbal."

"Všichni jsme zaneprázdnění," zamumlal Harlan bojující s pocitem, který by se dal popsat jen jako malátná spokojenost. "Mám hrozně moc práce."

"Ale proč není ve Věčnosti žen víc?"

Harlan se necítil na to, aby promluvil. Co by mohl říct? Že příslušníci Věčnosti jsou vybíráni s nekonečnou pečlivostí a musí především splňovat dvě podmínky? Zaprvé musí mít dostatek schopností pro svou práci a za druhé jejich přenesení z Času nesmí mít negativní účinek na Skutečnost.

Skutečnost! Význam tohoto slova mu nesmí uniknout za žádných okolností. Cítil, jak se mu hlava točí čím dál víc a na okamžik zavřel oči, aby vír zastavil.

Kolik skvělých lidí museli zanechat v Času, protože jejich přenesení do Věčnosti by mělo za následek, že by se nenarodily určité děti, nezemřeli by jistí muži či ženy, neuskutečnila by se manželství, neodehrály by se určité události, a to by mělo takový deformující vliv na Skutečnost, jaký Časová rada nemohla připustit.

Mohl jí snad něco z toho prozrazovat? Samozřejmě že ne. Měl jí snad vysvětlovat, že ženy se nekvalifikovaly do Věčnosti takřka nikdy proto, že z jakéhosi důvodu, který pořádně nechápal - možná tomu rozuměli Analytici, ale on ne - při jejich vyjmutí z Času byla desetkrát až stokrát větší pravděpodobnost narušení Skutečnosti, než když byl přenesen muž?

Všechny tyhle myšlenky se mu vynořily v hlavě najednou, proplétaly se a vířily, jedna s druhou se spájely ve volných asociacích, které dávaly podivné, téměř groteskní, avšak nikoli nepříjemné výsledky. Noys se k němu s úsměvem přiblížila.

Její hlas se k němu donesl jako závan větru. "Ach, vy lidé z Věčnosti! Proč jste takoví tajnůstkáři? Proč se nechcete s ničím svěřovat? Vezměte mě do Věčnosti."

V jejím hlasu nyní nerozeznával jednotlivá slova, ale pronikal mu do mysli jako jedolitý, melodický zvuk.

Chtěl jí říct, přímo po tom toužil: milá slečno, ve Věčnosti nejsme pro zábavu! My pracujeme! Dřeme, abychom dokázali naplánovat všechno do posledního detailu od samého počátku Věčnosti až do okamžiku, kdy člověk na Zemi vymře.

Snažíme se vypočítat nejnemožnější pravděpodobnosti všeho, co se by mohlo stát, a vybrat takovou možnost, která je lepší než to, co se zatím stalo. Pokoušíme se rozhodnout, ve kterém okamžiku Času musíme provést kdekerou drobnou mikrozměnu, abychom předem pozměnili to, co by se jinak stalo, a tak získáme novou Skutečnost a zase s napětím sledujeme, co nám tahle nová Skutečnost přinese. A tak to jde pořád dokola a bude tomu tak navěky a navěky, a je tomu tak už od okamžiku, kdy ve 24. století Vikkor Mallansohn objevil existenci Časového pole, tehdy v Primitivních dobách, ve 24. století, což potom ve 27. století umožnilo založit Věčnost, víte, ten záhadný Mallansohn, o kterém nikdo nic neví a který položil základy k Věčnosti, fakticky, k novým Skutečnostem, které se budou proměňovat navždycky, navždycky a navždycky...

Potřásl hlavou, avšak úvahy mu divoce vířily hlavou nadále, naopak byly stále divočejší, kolotoč se zastavoval jen proto, aby se rozběhl ještě zběsileji. Až mu probleskl myslí náhlý zákmit jakéhosi zásadního poznání, aby vzápětí zase pohasl.

Z toho záblesku rázem vystřízlivěl. Chtěl si jej uchovat, ale rázem pomínul.

Ten mátový nápoj?

Noys se k němu přiblížila ještě víc, avšak její obličej viděl jaksi rozmazaně. Na tváři cítil její vlasy, cítil její teplý, lehoučký dech. Měl by se od ní odtáhnout - jenže se zvláštním pocitem zjistil, že se mu odtáhnout nechce.

"Kdybych se dostala do Věčnosti...", zašeptala mu do ucha, tak tiše, že slova téměř přehlušoval tep jeho srdce. Rty měla vlahé a mírně pootevřené. "Copak by se ti to nelíbilo?"

Nechápal, co tím chce říct, jenže najednou mu na tom nezáleželo. Připadal si jako celý v ohni. Neohrabaně, tápavě ji objal kolem ramen. Nevzpírala se, poddala se mu a splynula s ním.

Všechno se odehrálo jako ve snu, jako by se to přihodilo komusi jinému.

Nebylo to tak odporné, jak si to vždycky představoval. Vlastně ho šokovalo poznání, že to vůbec není odporné.

Ještě i pak, když se k němu tiskla s drobným úsměvem a měkkou září v očích, zjišťoval, že ho cosi nutí, aby natáhl ruku a hladil ji po vlasech, a že z toho má mírný a rozechvělý požitek.

Nyní ji viděl úplně jinýma očima. Noys nebyla jakási cizí žena, nebyla cizí individualita. Náhle se stala kusem jeho samého. Podivným a nečekaným způsobem se stala součástí jeho samého. Ačkoli se jeho Časoprostorové směrnice o ničem takovém nezmiňovaly, Harlan se necítil provinile. Jediný silný pocit v hrudi mu přineslo pomyšlení na Finga. A ani to nebylo provinění. Vůbec ne. Bylo to zadostiučinění. Nebo pocit přímo triumfální!

Harlan nemohl usnout. Zmámenost už ho přešla, avšak stále tu zůstával neobvyklý zážitek. Poprvé v životě ležel coby dospělý muž v posteli se ženou.

Slyšel její tiché oddechování a v maximálně utlumeném světle, které se linulo ze stěn a ze stropu, viděl její tělo jako stín při svém boku.

Stačilo natáhnout ruku a ucítil by její teplo a jemnost její pokožky. Avšak neodvažoval se toho, aby ji nevytrhl ze snu. Vypadala totiž, jako by se jí zdálo o nich dvou, o tom všem, co se mezi nimi stalo, a kdyby ji probudil, mohlo by se to všechno zase smazat, jako by to nikdy nebylo.

Vzápětí ho cosi napadlo a připadlo mu to jako úlomek těch podivných, zvláštních myšlenek, které mu vířily hlavou těsně předtím...

Byly to nesmírně podivné úvahy, které se mu objevily v hlavě ve chvíli mezi bdělým vědomím a nevědomím. Snažil si je vyvolat znovu, ale marně. A přece se mu najednou zdálo strašně důležité, aby si je vybavil. Neboť ačkoli se mu podrobnosti zcela setřely, na okamžik se rozpomněl, že v tu chvíli cosi pochopil.

Nebyl si jistý, co to něco bylo, avšak v nadpozemské zřetelnosti polospánku se mu odhalilo cosi víc, než obvykle vidí smrtelné oko a chápe smrtelná mysl.

Pátral po tom stále dychtivěji. Proč si to nedokáže připamatovat? Má přece na dosah ruky něco obrovského!

Dokonce i spící žena po jeho boku na okamžik ustoupila do pozadí.

Uvažoval: Musím sledovat tenhle proud... Myslel jsem v tom okamžiku na Skutečnost a Věčnost... ano, a na Mallansohna a na toho Začátečníka.

Tady se zarazil. Proč na Začátečníka? Proč myslel na Coopera? Vždyť mu nevěnoval ani jedinou vzpomínku.

Ale jestli na něj nemyslel tehdy, proč ho napadla vzpomínka na Brinsleye Sheridana Coopera právě teď?

Lámal si hlavu ze všech sil. Jaká je mezi tímhle vším spojitost? Na co se to snaží přijít? Proč má takovou jistotu, že existuje něco, co se dá odhalit?

Harlana zamrazilo, neboť jakmile si tyhle otázky položil, rozlilo se mu před vnitřním zrakem vzdálené světlo, o němž se obával, že si je nikdy znovu nevybaví, a náhle už věděl skorem všechno.

Zatajil dech, nechtěl na to světélko naléhat. Ať se rozzáří pěkně samo.

Ať se rozzáří...

A v tichu noci, noci tak jedinečné a důležité pro jeho život, náhle pochopil vysvětlení událostí, na které by za normálních okolností nikdy nepřišel.

Nechal své myšlenky rozpučet a vykvést, nechal je rozkošatit do té míry, až viděl vysvětlení stovek záhad, které by mu jinak zůstaly zahaleny tajemstvím.

Až se vrátí do Věčnosti, bude muset všechno prozkoumat a ověřit, jenže v hloubi srdce byl už přesvědčený, že odhalil strašlivé tajemství, které se nikdy neměl dozvědět.

Tajemství, o němž se opírala celá Věčnost!

6. kapitola

Plánovač osudů

Když od oné jasnozřivé noci strávené ve 482. století uplynul měsíc fyzičasu, Harlan pochopil mnoho dalších věcí.

Nyní, kdyby počítal v obvyklém Času, se nacházel skorem dva tisíce století v budoucnosti Noys Lambentové. Pomocí úplatků a lichotek se pokoušel zjistit, co ji očekává v nové Skutečnosti.

Bylo to větší provinění než pouze porušení etických norem, ale něco takového už ho netrápilo. V právě uplynulém fyzioměsíci se stal ve vlastních očích zločincem. Nenacházel žádný způsob, jak se ospravedlnit. Když se dopustí dalšího zločinu, už se mu nemůže nic horšího stát - a naopak tím může mnoho získat.

Proto pronikl až k přepážce, která jej oddělovala od 2456. století kvůli svým zločinným piklům. Nenamáhal se, aby pro to našel nějaké mírnější vyjádření. Vstup do Času byl mnohem komplikovanější než pouhý přestup z kabiny do Věčnosti.

Aby dokázal vstoupit do Času, musel přesně spočítat souřadnice vybrané oblasti zemského povrchu a zvolit přesný časový okamžik v průběhu století. I přes vnitřní napětí Harlan nastavil řízení přesně a rychle, se sebedůvěrou zkušeného a talentovaného odborníka.

Zjistil, že se nachází ve strojovně, kterou viděl poprvé na monitoru ve Věčnosti. Právě v té fyziochvíli seděl Sociolog Voy v bezpečí před obrazovkou a sledoval nadcházející Zásah Provozního technika.

Harlan si uvědomoval, že Čas ho netlačí. Do téhle místnosti nikdo nevstoupí po následujících 156 minut.

Časoprostorový itinerář mu pro jistotu povoloval jen 110 minut, zbývajících šestačtyřicet ponechával jako obvyklou čtyřicetiprocentní bezpečnostní rezervu. Rezerva se stanovovala pro případ potřeby, nicméně se neočekávalo, že ji Provozní technik bude muset využívat. Ten, komu by se to stávalo, by na místě specialisty dlouho nevydržel.

Ovšem Harlan neočekával, že bude potřebovat z oněch 110 minut víc než pouhé dvě. Připevnil si na zápěstí miniaturní generátor pole, takže jej obklopovala oblast fyzičasu - takřkajíc emanace Věčnosti, která je ochraňovala před jakýmkoli efektem případné Změny Skutečnosti. Pokročil ke stěně, zvedl malý kontejner z jeho místa na horní polici a pečlivě jej umístil na předem připravené místo o patro níž.

Když to provedl, vrátil se do Věčnosti způsobem, který vypadal stejně prozaicky, jako by prostě prošel dveřmi. Kdyby jej přitom pozoroval nějaký obyvatel Času, připadlo by mu, že Harlan jednoduše zmizel.

Malý kontejner zůstal na tom místě, kam jej přemístil. V historii světa zatím ještě neměl sehrát svou roli. O několik hodin později se k jeho původnímu místu natáhne mužská ruka, jenže nic nenajde. Během půlhodinky jej sice vypátrají, ale mezitím se silové pole vyčerpá a ten člověk ztratí trpělivost. Rozhodnutí, k němuž v předchozí Skutečnosti nedospěl, nyní učiní ve vzteku. Neuskuteční se jisté setkání a muž, který měl zemřít, bude za jiných podmínek žít o rok déle, a jiný, který měl zůstat naživu, zemře naopak o něco dříve.

Porucha se začne kaskádovitě šířit a dosáhne svého maxima ve 2481. století, pětadvacet století po Zásahu. Pak už intenzita projevu Změny začne slábnout. Teoretici poukazovali sice na to, že Změna už nikdy nedospěje k nule, avšak padesát století po Zásahu se následky natolik zeslabí, že se nedají zachytit ani nejpečlivějšími výpočty. Praktický limit tedy existoval.

Samozřejmě žádná lidská bytost žijící v Čase si nikdy neuvědomila, že došlo ke Změně Skutečnosti. Současně s okolními Změnami totiž proběhly změny i v mozku a pouze příslušníci Věčnosti mohli stát stranou a všechny Změny pozorovat.

Sociolog Voy upřeně pozoroval modravou scénu odehrávající se ve 2481. století. V předchozí Skutečnosti to byl kosmodrom plný ruchu a shonu. Sotva vzhlédl, když vstoupil Harlan. Jen cosi zamumlal, což byl nejspíš pozdrav.

Kosmodrom podlehl ničivé Změně. Třpyt se vytratil, okolní budovy už nebyly úžasné výtvořiny stavitelství jako předtím. Kosmickou loď rozežírala rez. Nikde nebylo ani živáčka. Nikde se nepohnulo ani stéblo trávy.

Harlan si dovil drobný úsměv, který mu na okamžik ozářil rty a pak zmizel. Podařil se mu dokonalý MŽE, Maximální žádoucí efekt. A všechno se odehrálo okamžitě. Změna se totiž nemusí nutně odehrát přesně v okamžiku Zásahu Provozního technika. Pokud se Zásah spočítá jen povrchně, může trvat celé hodiny nebo dny (samozřejmě fyzičasu), než se Změna realizuje. Změna se totiž uskuteční až poté, co se odstraní všechny stupně volnosti. Kdyby existovala třeba jen matematická možnost alternativní Skutečnosti, Změna by nikdy nenastala.

Harlan pocítil pýchu sám na sebe. On sám spočítal empézetku, vlastní rukou provedl Zásah tak precizně, že stupně volnosti ihned zmizely a Změna nastala okamžitě.

"Předtím to tam bylo tak krásné," tiše pronesl Voy.

Věta přímo urazila Harlanův sluch, protože se zdálo, jako by popírala krásu jeho vlastního výkonu. "Nelitoval bych," řekl, "ani kdyby se kosmické lety vymazaly ze Skutečnosti nadobro."

"Ne?" podivil se Voy.

"Jaký je z nich užitek? Jejich období nikdy netrvá delší dobu než jedno dvě decistoletí. Pak se lidi unaví. Vracejí se nazpět a kolonie vymírají. Pak se po dalších čtyřech pěti decistoletích nebo kilostoletích pokoušejí znovu o totéž a znovu selžou. Je to plýtvání lidským důvtipem a silami."

"Vy jste hotový filozof," odušil Voy suše.

Harlan se začervenal. Pouštět se s některým z nich do debat nemá smysl, pomyslel si. Proto ihned změnil téma hovoru:

"A co je s vašim Plánovačem osudů?" zeptal se zlostně.

"Co by s ním mělo být?"

"Mohl byste se s ním spojit? V současné době už měl udělat nějaké pokroky."

Přes Sociologovu tvář přelétl záblesk nesouhlasu, jako by chtěl říct: Nejste takhle kapku netrpělivý? Nahlas ho však vyzval: "Pojďte se mnou, uvidíme."

Jmenovka na dveřích kanceláře nesla jméno Neron Feruque. Harlana okamžitě udeřilo do očí, protože mu vzdáleně připomnělo dvojici vládců v oblasti Středozevního moře v Primitivních dobách. Jeho debaty s Cooperem probíhající týden co týden v něm probudily takřka horečný zájem o tehdejší dobu.

Muž sám ovšem vzhledem ani jednoho z těch vládců nepřipomínal, pokud si Harlan dobře vzpomínal. Byl kost a kůže a pokožka na orlím nose se mu těsně napínala. Prsty měl dlouhé a zápěstí kostnatá. Jak se mazlivě dotýkal svého Sumátoru, vypadal jako smrtka zvažující budoucnost nové dušičky.

Harlan zjistil, že se toužebně dívá na Sumátor. Sumátor znamenal podstatu plánování osudů, jeho mozek a srdce, krev a všechno ostatní. Zadejte do Sumátoru požadované personální údaje a rovnice Změny Skutečnosti. Když to uděláte, přístroj začne všechno zpracovávat s jakousi obscénní radostí a může to dělat jakkoli dlouho počínaje jednou minutou a konče celým dnem. Potom vyplivne možné osudy onoho člověka v nové Skutečnosti a ke každému pěkně připojí míru pravděpodobnosti.

Sociolog Voy Harlana představil. Feruque si s neskrývaným odporem prohlédl Harlanův odznak Provozního technika, pokývl a odvrátil se. "Už jste vypočítal nový osudový profil té mladé ženy?" zeptal se Harlan.

"Nevypočítal. Dám vám vědět, až to bude hotovo." Tenhle Plánovač osudů patřil k těm lidem, kteří Provozními techniky pohrdali natolik, že se k nim chovali vysloveně urážlivě.

"Neberte si to tak, Plánovači," vmísil se Voy.

Feruque měl tak světlé řasy, až byly téměř neviditelné. To ještě prohlubovalo dojem, že má namísto hlavy umrlčí lebku. Zakoulel očima v místech, kde měly být jen prázdné jamky, a zeptal se:

"Zlikvidovali jste ty kosmické lodi?"

Voy přikývl. "Pokrátili jsme je o jedno století."

Feruque ohrnul rty a utrousil kletbu.

Harlan si založil ruce na prsou a zahleděl se na Plánovače osudů tak upřeně, až Feruque nakonec v rozpacích odvrátil pohled.

Ví, že se také provinil, pomyslel si Harlan.

"Poslouchejte," obrátil se Feruque na Voye, "když už vás tu mám, co mám pročas dělat s těmi žádostmi o protirakovinové sérum? Nejsme jedině století na světě, které ho dokáže připravit. Proč chodí všechny žádosti zrovna k nám?"

"Všechna ostatní století jsou zrovna tak zavalena žádostmi. Přece to víte."

"Pak by měli přestat žádosti posílat vůbec."

"Jak je k tomu chcete přinutit?"

"Snadno. Ať Časová rada rozkáže, že je nemáme přijímat."

"Nemám tak dlouhé prsty, abych dosáhl až do Časové rady."

"Máte vliv na toho dědka."

Harlan rozhovoru naslouchal na půl ucha, bez hlubšího zájmu. Odváděl mu alespoň pozornost od starostí a od Sumátoru, který jako by se sám pro sebe jedovatě usmíval. Dědkem myslel Feruque šéfa Analytiků v sekci.

"S dědkem jsem mluvil," odvětil Sociolog, "a ten to přednesl na Časové radě."

"Pitomec. Poslal jim jenom nahranou disketu. Za něco takového se musí bojovat. Tohle se dotýká samotných principů naší politiky."

"Časová rada nemá v současné době moc chuti provádět nějaké změny na politických principech. Přece víte, jaké pověsti kolují."

"Samozřejmě. Zaměstnává je prý jakýsi velký projekt. Kdykoli když je zachvátili liknavost, začne se povídat, že dělají na nějakém velkém plánu."

Kdyby Harlanu nesužovaly takové starosti, v tomhle okamžiku by se s chutí rozchechtal.

Feruque pár okamžiků přemítal a pak vybuchl: "Většina lidí nedokáže pochopit, že sérum proti rakovině není totéž, co výsadba stromů nebo výroba terénních aut. Na jedné straně musíme sledovat každou smrkovou větvíčku, abychom postřehli, jestli nemá nějaký negativní vliv na Skutečnost, a protirakovinové sérum se přitom týká přímo lidí, a proto je to s ním stokrát složitější."

Uvažte, kolik lidí umře za rok v každém ze století, která nemají žádný lék proti rakovině. Umíte si jistě představit, kolik pacientů touží zemřít. Takže všechny vlády z období Času posílají do Věčnosti žádosti typu pošlete nám, pěkně prosíme, pětasedmdesát tisíc ampulí séra pro pacienty v kritickém stavu, kteří jsou zásadně důležití pro naši společnost, životopisné údaje přikládáme."

"Já vím, já vím," rychle přikyvoval Voy.

Jenže Feruque už zcela přestal skrývat svou roztrpčenost. "Takže si přečtete ty biografické údaje a ukáže se, že každý z těch lidí je velíkán. Jeho smrt by společnosti způsobila nenahraditelnou ztrátu. Takže se pustíte do práce. Chápete, co by se stalo ve Skutečnosti, kdyby všichni zůstali naživu, a kdyby, pročas, přežily různé kombinace lidí."

Minulý měsíc jsem musel zaregistrovat 572 žádostí o lék proti rakovině. Z nich by jenom sedmnáct, chápete - jenom sedmnáct! nevyvolalo nežádoucí Změnu Skutečnosti. Všimněte si, že se tu neobjevil ani jediný případ, který by následně vyvolal vhodnou Změnu Skutečnosti. Ovšem Časová rada prohlásila, že neutrální případy sérum dostat mají. Z humanitárních důvodů, že. Takže tenhle měsíc jsme ve všech stoletích vyléčili přesně celkem sedmnáct případů."

A co se stalo? Jsou ta století šťastnější? Ani v nejmenším. Jednoho člověka jsme vyléčili, jenže mezitím deset jiných lidí ve stejné době a ve stejné zemi zemřelo. A všichni se ptají: Proč vyléčili zrovna tamhletoho? A možná že ti, které jsme nevyléčili, jsou charakternější, jsou to usměvaví dobříci, které má každý rád, zatímco ten vyléčený bije svou starou matku, když zrovna nemlátí děti. O Změnách Skutečnosti nic nevědí a my jim to říkat nesmíme."

Dokud se Časová rada nerozhodne, Voyi, posoudit všechny žádosti a schválit jenom ty, ze kterých vyústí žádoucí Změna Skutečnosti, pořád si budeme jen komplikovat práci. A nic víc. Buď vyléčení jednoho člověka přinese něco dobrého celému lidstvu, anebo to nemá smysl. Kecy typu »Tohle přece nikomu neuškodí« už nechci slyšet."

Jak Sociolog naslouchal, ve tváři se mu usadil mírně bolestivý výraz. "A co kdybyste to byl vy, kdo tu rakovinu dostal?" zeptal se.

"To je ale pitomý přípodotek, Voyi. Máme se snad rozhodovat z takovýchhle důvodů? V takovém případě bychom nikdy žádnou Změnu Skutečnosti neprovedli. Někáký chudák to vždycky odnese, že. A co kdybyste ten chudák byl právě vy?"

A ještě něco. Dobře víte, že pokaždé, když provedeme nějakou Změnu Skutečnosti, je potom čím dál těžší nalézt další dobrou úpravu. Každým fyziorokem stoupá pravděpodobnost, že náhodná Změna povede naopak k horšímu. To znamená, že počet lidí, které jsme schopni vyléčit, se neustále zmenšuje. Pořád se snižuje. Jednoho dne budeme schopni vyléčit jen jednoho člověka za fyziorok, i kdybychom se obírali všemi neutrálními případy. Nezapomínejte na to."

Harlan ztratil i poslední špetku zájmu o rozhovor. Tohle byla jedna ze šarvátek, které přinášelo povolání. Psychologové a Sociologové to ve svých řídkých studiích o vnitřní funkci Věčnosti označovali za ztotožnění. Lidé se ztotožňovali se stoletími, v nichž měli přidělenou svou práci. Zápasy onoho století pak považovali za své.

Věčnost bojovala proti ztotožnění ze zásady. Nikdo nesměl být přidělen do sekce blíže než dvě století od svého rodiště, aby se ztotožnění ztížilo. Při rozmisťování pracovníků se dávala přednost zaměstnávat je v dobách, v nichž se kultura podstatně odlišovala od jejich vlastní. V téhle souvislosti Harlan napadl Finge a 482. století. A co víc, jakmile kdokoli upadl v podezření, okamžitě jej přeložili. Harlan by se nevsadil ani o groš z 50. století, že Feruque má nějaké šance udržet si své místo sotva ještě jeden fyziorok.

Ke ztotožnění totiž docházelo neustále, z naivní touhy po zakořenění v Čase - všichni tu nemoc znali. Z jakéhosi důvodu se to projevovalo nejsilněji právě ve stoletích, v nichž lidé provozovali kosmické lety. Tenhle jev by zasloužil hlubší průzkum, jenže Věčnost jen nerada obracela pohled sama na sebe.

Před měsícem by se Feruque Harlanovi protivil jako sentimentální hlupák, popudlivý ubožák, který si vylévá vztek, že v

nové Skutečnosti se lidé přestali zabývat antigravitací, a proto útočí na lidi v jiných stoletích, kteří po něm požadují sérum proti rakovině.
Mohl by na něj podat hlášení. Dokonce to je jeho povinnost. Feruque zjevně přestal být spolehlivý.
Jenže to udělat nedokáže. Dokonce pocítil k Feruqueovi sympatie. Protože on sám se dopustil mnohem horšího zločinu.
Jak snadno se mu myšlenky vrátily nazpět k Noys!

Té noci nemohl usnout a vzbudil se až do denního světla. Pronikalo na něj stěnami ze všech stran, takže si připadal, jako by se probudil na obláčku na zamlžené jítň obloze.

"Človče," smála se na něj Noys, "že ale dá jednomu práci, než tě vzbudí."

Harlan zareagoval instinktivně a sáhl po příkrývce, jenže tam nikde žádná nebyla. Pak mu všechno došlo, zahleděl se na dívku a tváře mu zčervenaly. Jak se má člověk tvářit po tom, co se stalo v noci?

Ale pak se rozpomněl ještě na něco jiného a prudce se na posteli posadil. "Pročas, snad už není jedna, že ne?"

"Zatím jenom jedenáct. Snídaně už čeká a máš spoustu času."

"Díky," zamumlal.

"Teplota sprchy je nastavená a šaty máš už taky připravené."

Co na to měl odpovědět? Znovu zabručel: "Díky."

Při snídani se jejímu pohledu vyhýbal. Seděla naproti, nevzala si ani sousto. Bradu měla podepřenou v dlaních, tmavé vlasy sčesané na stranu a řasy nepřirozeně dlouhatánské.

Sledovala každý jeho pohyb, zatímco on klopal oči a pátral v sobě po hořkém pocitu hanby, který by měl pociťovat.

"Kam půjdeš v jednu?" zeptala se.

"Na zápas v aerobalu," zamumlal. "Koupil jsem si lístek."

"Je to finále, že. A já jsem přišla o celou sezónu, protože mě okradli o kus života, však víš. Kdo to dnes vyhraje, Andrew?"

Když ho oslovila křestním jménem, rozlila se v něm podivná slabost. Prudce zavrtěl hlavou a snažil se, aby vypadal přísně. Kdysi to přitom bývalo tak snadné!

"Jenže ty určitě výsledek znáš. Přece jsi prozkoumal celé naše období, nebo ne?"

Správně by ji teď měl chladně odbýt, ale namísto toho chabě vysvětlil: "Musel jsem se probrat spoustou časových i prostorových materiálů. Nestačil jsem se obeznámit s takovými drobnostmi, jako jsou výsledky zápasů."

"Ne, ty mi to prostě nechceš prozradit!"

Harlan na to neřekl nic. Napíchl na vidličku drobné šťavnaté ovoce a celé si je zvedl ke rtům.

"Věděls, co se tady mezi námi stane, než jsi přišel?" zeptala se Noys po chvíli.

"Vynech detaily, N - Noys," přinutil se vyslovit její křestní jméno.

"Copak jsi nás neviděl?" tiše se zeptala dívka. "Copak jsi tohle všechno nevěděl předem?"

"Ne, ne," zakoktal Harlan. "Nemůžu vidět sebe sama. Nejsem ve Sku... Tedy dokud sem nepřijdu, prostě tady nejsem. Neumím ti to vysvětlit." Ted' už byl zmatený dvojnásob. Zaprvé, že o tom Noys vůbec mluví. A za druhé, že se málem nechal chytit do pastí a pronesl slovo Skutečnost, to nejzakázanější ze všech slov v rozhovoru s obyvateli Času.

Zvedla obočí a překvapení jí trochu rozšířilo oči. "Ty se stydíš?"

"Není správně, co jsme provedli."

"Proč ne?" Její slova zněla ve 482. století dokonale nevinně. "Příslušníci Věčnosti tohle dělat nesmějí?" Položila mu tu otázku s takovým předechem, jako by se ho ptala, jestli smějí vůbec jíst.

"Neříkej to slovo," zarazil ji Harlan. "Fakticky nesmíme, v jistém smyslu."

"No tak pak jim to neprozrazuj. Já to na tebe nepovím."

Obešla stůl a posadila se mu na klín, cestou vlnivým, ladným pohybem boků odstrčila malý stolek.

Harlan ztuhl, zvedl ruce v gestu, jako by ji chtěl od sebe odstrčit. Ale nezdařilo se mu to.

Naklonila se k němu, políbila ho na rty a náhle už mu na tom nepřipadalo nic zahanbující. Nic, pokud se to týkalo Noys a jeho.

Nebyl si jistý, kdy poprvé udělal něco, co jako Pozorovatel neměl z etického hlediska právo učinit. Což znamená, že si začal lámat hlavu s problémem současné Skutečnosti a plánované Změny skutečnosti.

Věčnost neznepokojovalo uvolnění morálky, k němuž v tomhle století došlo, ani mimotělní porody či matriarchát.

Všechno, co se tu dělo, se už kdysi v předchozích Skutečnostech jednou stalo a Časová rada to sledovala naprosto nevzrušeně. Finge řekl, že se jedná o velice drobnou záležitost.

Změna bude jen nepatrná a zasáhne výhradně skupinu, kterou pozoroval. To mu připadalo jasné.

Změna postihne aristokracii, zbohatlíky, nejvyšší společenské vrstvy, které profitují ze soudobého společenského systému.

Harlana trápila pouze reálná možnost, že s největší pravděpodobností postihne i Noys.

Během zbývajících tří dnů pobytu určených Časoprostorovým itinerářem se mu nad hlavou stahovala mračna, která mu zkazila dokonce i radost z Noysiny společnosti.

"Co se děje?" vyptávala se ho. "Na okamžik už jsi mi připadal úplně jiný než tam ve Věč - chci říct na tamtom místě. Už jsi vůbec nebyl tak kožený. Ted' se mi zdá, že tě něco trápí. Je to tím, že se musíš vrátit?"

"Částečně," odvětil Harlan.

"A musíš?"

"Musím."

"No, komu by vadilo, kdybys ses vrátil později?"

Harlan se málem dal do smíchu. "To by se jim vůbec nelíbilo, kdybych se opozdil," odpověděl, a přece po zbývajících dva dny, které mu itinerář dovoloval, myslel toužebně jen na jedno a totéž.

Noys nastavila ovládání hudebního nástroje, který ze svého tvůrčího nitra vyluzoval tichou a složitou melodii tím, že tiskl klávesy podle složitěho programu. Pořadí tónů se nikdy nemohlo opakovat, stejně jako je neopakovatelný rej sněhových vloček, ačkoli nikdy neztratí nic na své kráse. Harlan hypnotizovaný hudbou hleděl upřeně na Noys a neměl myšlenky na nic jiného než na ni. Co se z ní stane za nových okolností? Promění se v rybářovu manželku, bude pracovat jako dělnice v továrně, anebo bude matkou šesti ošklivých a věčně nemocných děcek? Ale ať se s ní stane cokoli, nezachová si na něj ani tu nejslabší vzpomínku. V nové Skutečnosti už nebude součástí jejího života. A ať se promění v kohokoli, už to nebude Noys.

Nemiloval přece jenom jakousi ženu. Přišlo mu podivné, že poprvé užívá v myšlenkách slovo milovat a vůbec ho to nezaráží. Miloval celý soubor věcí: její styl oblékání, její chůzi, její způsob vyjadřování, výraz její tváře. Takhle ji zformovalo čtvrt století, které prožila ve své Skutečnosti. V předchozí Skutečnosti, ještě před rokem, to nebyla jeho Noys. A nebude to jeho Noys ani ve Skutečnosti následující.

Nová Noys by mohla být v několika ohledech dokonce ještě lepší, jenže Harlan věděl jednu věc docela určitě. Chtěl právě tu Noys, která byla tady s ním, v téhle chvíli, tu z téhle Skutečnosti. Jestli měla nějaké nedostatky, chtěl ji i s jejími chybami.

Co by měl podniknout?

Napadlo ho několik věcí, všechny v rozporu se zákonem. Jedna cesta byla získat informace o Změně a zjistit přesně, jak Noys zasáhne. Člověk koneckonců nikdy nemá jistotu...

Harlana vytrhlo z hlubokých úvah hrobové ticho. Znovu se nacházel v pracovně Plánovače osudů. Sociolog Voy jej kradmo pozoroval. Feruqueova umrlčí lebka se skláněla přímo nad ním.

Ticho bylo ochromující.

Harlanovi okamžik trvalo, než se mu všechno zase vybavilo. Jenom chvíličku.

Sumátor přestal vrčet.

Harlan vyskočil. "Dostal jste odpověď, pane Plánovači osudů."

Feruque si prohlížel několik tenkých fólií, které svíral v ruce. "Jo. Samozřejmě. Akorát že je dost legrační."

"Můžu se podívat?" Harlan natáhl ruku. Viditelně se mu chvěla.

"Nic z toho nevykoukáte. V tom je právě ta legrace."

"Co tím chcete říct - nic?" Harlan se zadíval na Feruqua, ale obraz se mu rozplynul a najednou viděl na místě, kde předtím stál Plánovač osudů, jen dlouhou, úzkou skvrnu.

"Tahleta dáma v nové Skutečnosti prostě neexistuje," sděloval mu věčný hlas Plánovače osudů. "Žádná proměna osobnosti. Prostě není a konec: Ztratí se. Spočítal jsem všechny alternativy až do pravděpodobnosti 0,0001. Neobjevila se nikde. Ovšem fakticky ani nechápu," zvedl ruku a pomnul si tvář dlouhými vychrtlými pařáty, "jak zapadala do staré Skutečnosti, podle kombinace faktorů, které jste mi předal."

Harlanovi unikal význam slov. "Ale - ale když ta Změna byla jen tak maličká?"

"Já vím. Podivná kombinace faktorů. Tady máte, chcete si to prohlédnout?"

Harlan uchopil fólie znečitlivěnou rukou. Ztratí Noys? Noys prostě přestane existovat? To přece není možné!

Ucítil ruku na rameni a v uších se mu rozlehl Voyův hlas.

"Není vám dobře, Harlane?" Sociolog ovšem okamžitě stáhl paži zpět, jakmile si uvědomil, že se dotkl těla Provozního technika.

Harlan polkl naprázdno a stálo ho velké úsilí, aby se znovu ovládl. "Nic mi není. Doprovodil byste mě ke kabině?"

Nesmí na sobě nic nechat znát. Musí se chovat tak, jak se od Provozního technika očekává, jako lhostejný vykonavatel rozkazů. Musí zatajit, že zmizení Noys v nové Skutečnosti mu způsobilo téměř nesnesitelnou radost, doslova fyzické blaho.

7. kapitola

Příprava zločinu

Harlan vstoupil do kabiny ve 2456. století a ohlédl se, aby se ujistil, že bariéra, která odděluje šachtu od Věčnosti, je skutečně nepoškozená a že ho Sociolog Voy nesleduje. Za poslední týdny si vypěstoval takový zvyk, pokaždé vrhl rychlý pohled přes rameno, aby se přesvědčil, že nemá v kabině nikoho za zády.

A potom, ačkoli se nacházel už ve 2456. století, nastavil řízení pro jízdu do budoucnosti. Sledoval, jak čísla na Časoměru stoupají. Ačkoli se řítil doslova závratnou rychlostí, přesto mu zbývala dost dlouhá chvíle na přemýšlení. Výsledek výpočtů Plánovače osudů ho doopravdy potěšil. Tím se změnil i sám charakter jeho zločinu.

Za tenhle šťastný obrat musí Fingovi poděkovat. Věta ho zaujala naivním rýmem, který mu zněl v hlavě jako ohlušující dunění zvonů: za šťastný obrat Fingovi poděkovat, za šťastný obrat Fingovi poděkovat...

Po svém návratu do Věčnosti, po dnech strávených s Noys ve 482. století, se Harlan vyhýbal jakémukoli osobnímu kontaktu s Fingem. Jakmile se kolem něj sevřela Věčnost, přepadl jej i pocit provinění. Porušení přísahy, které mu ve 482. století přišlo jako nic, mu ve Věčnosti připadalo strašlivé.

Zprávu odeslal neosobní potrubní poštou a stáhl se do svých obytných prostor. Potřeboval si všechno promyslet, získat čas a přivyknout na vnitřní změnu, která se v něm udála.

Finge mu to však nedovolil. Od okamžiku, kdy Harlan svou zprávu zakódoval a vložil do potrubní pošty, neuplynula ještě ani celá hodina a Finge už si ho volal.

Analytikova tvář na něj shlížela z obrazovky videotelefonu. Jeho hlas pronesl: "Počítal jsem, že zajdete do své pracovny."

"Už jsem vám zprávu odeslal, pane," odvětil Harlan. "Myslel jsem, že nezáleží na tom, kde vyčkám na svůj nový úkol."

"Opravdu?" Finge letmo přelétl zrakem svitek fólie, který svíral v rukou, zarazil se, přimhouřil oči a zíral na kódy.

"Ta zpráva bude sotva úplná," pokračoval. "Smím vás navštívit?"

Harlan ani okamžik nezaváhal. Ten člověk byl jeho nadřazeným, a kdyby odmítl, ačkoli se Finge pozval sám, dalo by se to vykládat jako porušení pracovní disciplíny. Případlo mu, že by tak jen mohl upozornit na své provinění, a to si jeho zjitřené, rozbolavělé svědomí nemohlo dovolit.

"Prosím, pane Analytiku, budete vítán," pronesl stroze.

Fingova úlisná změkčilost vnesla do Harlanova ryze účelově zařízeného bytu neladící epikurejský prvek. 95. století, jeho původní domov, mělo sklon ke spartánské podobě bydlení a Harlan se nikdy nedokázal od tohoto stylu oprostit. Křesílka z kovových trubek pokrýval nátěr, který měl připomínat dřevo - i když nápodoba nebyla příliš úspěšná. V jednom z rohů místnosti stál nevelký kus nábytku, který se od stylu Harlanova domova dost výrazně odlišoval.

Téměř okamžitě přilákal Fingovu pozornost.

Analytik se jej dotkl masitým prstem, jako by jej chtěl zkoumat.

"Copak je to za materiál?"

"Dřevo, pane," odvětil Harlan.

"Opravdové dřevo? Skutečné? Úžasné! Počítám, že jste používali dřevo ve vašem rodném století?"

"Používali, pane."

"Rozumím. Žádné nařízení to nezakazuje, Provozní techniku." Prst, jímž se předtím nábytku dotkl, si oprášilo boční šev na kalhotách. "Ale nejsem si jistý, že si počínáte rozumně, když připustíte, aby vás ovlivňovala kultura vašeho rodného století. Dokonalý příslušník Věčnosti se přizpůsobuje každému prostředí, které ho obklopuje. Například já pochybuji, že jím přiborem z energie častěji než dvakrát za pět roků." Povzdechl si. "Přestože pokaždé, když se jídlo dotkne něčeho hmotného, mám pocit nečistoty. Ale nepodlehnu. Nevzdám to."

Očima se znovu vrátil k dřevěnému nábytku. Nyní však držel obě ruce za zády a otázel se: "Copak to je? K jakému účelu to slouží?"

"Knihovna," odvětil Harlan. Přepadlo ho nutkání zeptat se Finga, co cítí teď, když má ruce složené na zadku.

Nepřipadal by si čistější, kdyby měl šaty a celé tělo složené z čistých, neposkvřených energetických polí?

Finge zvedl obočí. "Tak knihovna. Pak ovšem ty předměty, které spočívají na policích, jsou knížky. Je to tak?"

"Ano, pane."

"Skutečné, pravé knížky?"

"Naprostě, pane Analytiku. Přinesl jsem si je ze 24. století. Pár jich tu mám dokonce ze 20. století. Jestli... jestli si chcete některou prohlédnout, prosím vás, abyste si počínal opatrně. Stránky jsem zrestauroval a impregnoval, ale není to plastická fólie. Člověk s nimi musí zacházet opatrně."

"Ani se jich nedotknu. To jsem skutečně neměl v úmyslu. Počítám, že je na nich původní prach z 20. století. Opravdové knížky!" Zasmál se. "Stránky z celulózy, fakt? Tak se to přece dělalo."

Harlan přikývl. "Z celulózy upravené takovými výrobními postupy, aby měla co nejdělsí životnost. Ano." Otevřel ústa, aby se nadechl, a snažil se přimět ke klidu. Je přece směšné, že se cítí takhle spjatý s těmi knížkami. Když se jim někdo vysmívá, jako by se vysmíval zároveň jemu.

"Troufl bych si říct," Finge se stále držel tématu, "že veškerý obsah těchhle knih by se vešel na dva metry filmu a může se uchovávat na konečku jednoho prstu. O čem ty knížky jsou?"

"Jsou to svázané ročníky obrázkového časopisu z 20. století," odpověděl Harlan.

"Přečetl jste je?"

"Tohle je jen pár svazků, jenže já vlastním všechny ročníky. Žádná knihovna ve Věčnosti od nich nemá duplikáty."

"Ano, je to váš koníček. Teď si vzpomínám, že jste mi jednou říkal, že se zajímáte o Primitivní doby. Překvapuje mě, že váš Vychovatel dopustil, aby se váš zájem takhle rozrostl. Naprostě mrhání energií."

Harlan si skousl rty. Uvědomil si, že se ho ten člověk snaží úmyslně vyprovokovat, aby se přestal ovládat. Jestli to tak skutečně je, nesmí připustit, aby se mu to podařilo.

"Předpokládám," řekl klidně, "že jste mě přišel navštívit kvůli mé zprávě."

"Ano, to jsem přišel." Analytik se rozhlédl, vybral si křesílko a s přehnanou opatrností usedl. "Jak jsem vám už řekl po videotelefonu, vaše zpráva není úplná."

"V jakém smyslu, pane?" Jen zachovat klid, klid!

Přes Fingovu tvář přelétl nervózní úsměv. "Copak se stalo navíc, co v ní neuvádíte, Harlane?"

"Nic, pane." Ačkoli to řekl pevným hlasem, zůstal tam stát jako zpráskaný pes.

"Ale, pane Provozní techniku. Strávil jste několik denních period ve společnosti mladé dámy. Nebo jste alespoň měl, pokud jste dodržel časoprostorový itinerář. A počítám, že jste ho dodržel, nebo ne?"

Harlana přepadl tak silný pocit viny, že mu dokonce ani nevadilo, když Analytik začal otevřeně zpochybňovat jeho profesionální schopnosti.

"Dodržel jsem je," zmohl se jenom.

"No a co se stalo? Zpráva neobsahuje nic o vašich soukromých stycích s tou ženou."

"Nestalo se nic důležitého," odvětil Harlan, jemuž úplně vyschlo v ústech.

"To je směšné. Člověku ve vašem věku a s vašimi zkušenostmi přece nemusím vysvětlovat, že Pozorovatel tady není od toho, aby posuzoval, co je důležité a co není."

Fingovy oči si Harlana dychtivě měřily. Dávaly se tvrději a dychtivěji, než čemu by nasvědčoval mírný tón kladených

otázek.

Harlan to dobře postřehl a nedal se oklamat Fingeho přívětivým hlasem. Jenže stále se nedokázal oprostit od vědomí povinnosti. Pozorovatel přece musí hlásit všechno. Pozorovatel, to jsou prostě jen pohyblivé oči, vyslané z Věčnosti do Času. Prozkoumá všechno kolem sebe, rozkaz jej přivolá nazpět. Při plnění své funkce nemá své vlastní já, vlastně ani není člověkem v pravém smyslu slova.

Harlan téměř mechanicky začal vyprávět o událostech, které ze zprávy vynechal. Měl jako Pozorovatel tak skvěle vycvičenou paměť, že dokázal rozhovory zreprodukovat prakticky doslova včetně zabarvení hlasu a způsobu chování mluvčího. Hovořil s potěšením, neboť všechno prožíval znovu, i to, co už téměř zapomněl. Takřka si přitom neuvědomoval, že Fingův výslech a jeho znovu oživající smysl pro povinnost jej vedou k přiznání, že se vážně provinil. Ovšem když se přiblížil ke konečnému výsledku prvního dlouhého rozhovoru, náhle se zarazil a ulita objektivitvy Pozorovatele začala povážlivě prskat.

Finge však najednou zvedl ruku a to jej uchránilo před povinností přijít s dalšími podrobnostmi. Analytik ostrým, navztekáným hlasem dodal: "Děkuji vám. To úplně stačí. Právě jste se chystal prozradit, že jste s tou ženou měl pohlavní styk."

Harlan se rozzuřil. Finge měl sice naprostou pravdu, jenže způsobem, jímž to pronesl, znělo všechno sprostě, hrubě, a co víc, úplně banálně. Harlan cítil, že ať to bylo jakékoli, rozhodně to nebylo banální.

Ovšem dokázal si docela dobře vysvětlit Fingův postoj, jeho dychtivý křížový výslech i to, že ho přerušil v klíčovém okamžiku. Finge žálil! Harlan si tím byl tak jistý, že by to odpřisáhl. Podařilo se mu získat ženu, kterou měl Finge schovanou pro sebe.

Harlan pocítil radost z vítězství a pocit to byl sladký. Poprvé v životě poznal cíl, který pro něj znamenal více než pouhá oddanost Věčnosti. A teď už bude Finge žárlit pořád, protože Noys Lambentová má navěky patřit jemu.

V náhlém vzrušení vznesl žádost, se kterou chtěl původně přijít až za nějaké čtyři pět dní, až se všechno trochu uklidní. "Mám v úmyslu podat si žádost o povolení poměru s obyvatelkou Času", prohlásil.

Finge vypadal, jako by ho právě probudili. "Počítám, že s Noys Lambentovou."

"Ano, pane. Protože jste Hlavní analytik sekce, musíte ji schválit."

Harlan zatoužil, aby žádost prošla Fingovým rukama. Aby ho to zabořilo. Jestli chce tu ženu pro sebe, ať to řekne a Harlan bude trvat na tom, aby si Noys z nich dvou vybrala. Při tom pomyšlení se téměř zasmál nahlas. Doufal, že to zajde až takhle daleko. To bude znamenat jeho definitivní vítězství.

Provozní technik obvykle neměl velkou naději, aby se prosadil proti přáním Analytika, avšak Harlan si byl jistý, že může počítat s Twissellovou podporou, a Finge toho měl ještě moc co dohánět, aby se mohl postavit Twissellovi. Finge ovšem neztratil rozvahu. "Zdá se," prohlásil, "že jste se té ženy už zmocnil ilegálně."

Harlan zrudl a začal se chabě bránit "Časoprostorový itinerář požadoval, abychom spolu zůstali sami. Poněvadž nic z toho, co se přihodilo, není výslovně zakázáno, necítím se vinen."

Což byla lež jako věž a z Fingova pobaveného výrazu poznal, že Analytik to ví až moc dobře.

"Provedeme Změnu Skutečnosti," podotkl.

"Jestliže k ní dojde," odvětil Harlan, "podám si žádost o poměr se slečnou Lambentovou v nové Skutečnosti."

"Myslím, že by to nebylo moudré. Jak si můžete být jistý předem? V nové Skutečnosti může být vdaná, anebo mrzák. Vlastně vám to můžu prozradit. V nové Skutečnosti o vás nebude stát. Ani trochu."

"Jak to můžete vědět?" zachvěl se Harlan.

"Jak? Domníváte se, že velká láska je záležitostí souznění duší? Že přetrvá všechny vnější proměny? Nečtete takhle náhodou romány, které se píšou tam v Čase!"

Harlan se přece jen nechal vyprovokovat. "Nevěřím vám."

"Prosím?" řekl Finge chladně.

"Lžete." Harlan si už přestal dávat pozor, co říká. "Žárlíte. V tom je pravá příčina všeho. Žárlíte! Naplánoval jste si Noys, jenže ona si namísto vás vybrala mě."

"Uvědomujete si..., " spustil Finge.

"Uvědomuju si spoustu věcí. Nejsem blázen. Možná že nejsem Analytik, ale nejsem ani idiot. Tvrdíte, že mě v nové Skutečnosti nebude chtít. Jak to můžete vědět? Zatím přece ani nevíte, jak ta nová Skutečnost bude vypadat. Nevíte dokonce ani to, jestli musí k nějaké změně Skutečnosti dojít. Právě jste dostal mou zprávu. Než se vůbec začne nějaká Změna Skutečnosti počítat, zpráva se musí schválit. Takže když tvrdíte, že znáte následky Změny, prostě lžete."

Finge mohl jistě reagovat na mnoho způsobů. Harlanova rozpálená mysl si ještě ledacos uvědomovala. Ale Provozní technik se nepokoušel uhádnout předem, jak se Finge zachová. Mohl na něj vztekle vyjet, mohl na něj zavolat příslušníka Bezpečnosti a dát ho uvěznit pro porušení disciplíny, mohl se na něj rozeřvat stejně vztekle, jako křičel Harlan na něho. Mohl také okamžitě zavolat Twissellovi a podat na něj oficiální stížnost, mohl...

Jenže Finge nic z toho neudělal.

"Posaďte se, Harlane," pravil zdvořile. "Musíme si o tom popovídat." Načež Harlan otevřel překvapením ústa a se zmateným pocitem usedl, protože takovou odpověď v žádném případě neočekával. Jeho odhodlání se začalo viklat. Co to má všechno znamenat?

"Jistě se rozpomenete na to," řekl Finge, "co jsem vám nedávno říkal. Že část obyvatel Času žijících v jisté Skutečnosti 482. století zaujala vůči Věčnosti nepříznivé postoje. Vzpomínáte si, že?" Hovořil laskavým, naléhavým tónem jako učitel, který se snaží nalít látku do hlavy mírně tupému žákovi, jenže Harlan mu v očích postřehl tvrdý záblesk.

"Samozřejmě," odvětil.

"Takže si také určitě vzpomínáte na to, co jsem vám říkal. Že se Časová rada zdráhá schválit mou analýzu situace, pokud nebude doložena příslušným pozorováním. Nevyplyvá vám z toho závěr, že jsem potřebnou Změnu Skutečnosti

už vypočítal?"

"Tedy moje pozorování představuje onen doklad, že?"

"Ano."

"A zabere nějakou dobu, než se řádně zanalyzuje."

"Nesmysl. Vaše zpráva nic neznamená. Potvrzení spočívá v tom, co jste mi před chvilkou prozradil ústně."

"Nerozumím."

"Podívejte, Harlane, dovolte, abych vám vysvětlil, co je v nepořádku s 482. stoletím. Mezi smetánkou tohoto století, zejména mezi ženami, se rozmohla představa, že příslušníci Věčnosti jsou skutečně nesmrtelní, že jsou doslova věční, že žijí navždycky... Pročas, Harlane, Noys Lambentová vám to přece řekla doslova. Ani ne před dvaceti minutami jste mi její výroky zopakoval."

Harlan zíral na Finga bezvýrazně. Připomněl se mu Noysin měkký, mazlivý hlas. Jak se k němu naklonila, zahleděla se mu do očí okouzlujícím černým pohledem: Žijete věčně. Patříte do Věčnosti.

"Taková domněnka je sice škodlivá," pokračoval Finge, "ale sama o sobě zase ne natolik. Může vést k nepříjemnostem, způsobit sekci drobné starosti, avšak analýzy ukázaly, že Změna by byla zapotřebí jen v malé menšině případů. Tedy pokud je Změna žádoucí, jistě je vám jasné, že musí zasáhnout především ty obyvatele, kteří téhle pověře podlehl."

Jinými slovy ženy patřící k dobové smetánce. Noys."

"Může být, ale pořád mám naději," odvětil Harlan.

"Nemáte žádnou naději. Domníváte se snad, že jemnou aristokratku přivedla do náruče vám, bezvýznamnému Provoznímu technikovi, vaše okouzlující osobnost? Ale Harlane, podívejte se na to střízlivými očima."

Harlan zaťal zuby. Mlčel.

"Uhodl byste, čemu všemu ještě tihle lidé věří, kromě pověry o nesmrtelnosti příslušníků Věčnosti? Pročas, Harlane! Většina tamějších žen je přesvědčená, že intimní styk s příslušníkem Věčnosti umožní obyčejné smrtelnici - takhle si samy říkají, - aby se taky stala nesmrtelnou."

Harlanovi se zatočila hlava. "Kdybych se stala příslušnicí Věčnosti...", znovu zřetelně slyšel Noysin hlas.

Pak přišly její polibky.

"Dlouho jsme nemohli uvěřit, Harlane," pokračoval Finge, "že se taková pověra skutečně šíří. To nemělo obdoby. Leží v oblasti náhodné chyby, takže analýzy předchozí Změny nám o ní neposkytly žádné informace. Časová rada požadovala jasný důkaz, konkrétní doklady. Vybral jsem slečnu Lambentovou jako typickou představitelku své společenské skupiny. A vás jsem vybral jako druhou pokusnou osobu..."

"Vy jste si mě vybral?" Harlan se s námahou zvedl na nohy. "Jako pokusného králíka?"

"Promiňte," pronesl Finge škrobeně, "bylo to nutné. Byl jste velice vhodná pokusná osoba."

Harlan si ho ostře měřil.

Finge měl v těle tolik cti, že se pod upřeným pohledem ošil. "Copak nic nechápete?" řekl. "Ne, pořád vůbec nic. Podívejte, Harlane, vy jste dokonalý produkt Věčnosti, studený jak psí čumák. Na ženskou se ani nepodíváte. Považujete ženy a všechno kolem nich za nemravné. Ne, napadá mě lepší výraz. Považujete to za hříšné. Tohle přesvědčení z vás přímo číší a pro každou ženskou jste eroticky přitažlivý asi jako chciplá žába. A najednou se objeví ženská jako řemen, dokonalý produkt té jejich hedonistické kultury, která vás začne svádět hned první večer a doslova žebřá, abyste si ji vzal do postele. Copak nechápete, že to je směšné, za vlasy přitažené - že to prostě je onen důkaz, který jsme potřebovali?"

"Takže vy tvrdíte," Harlanovi nešla slova z úst, "že se prodala..."

"Proč používat tak silné výrazy? Jejich století si nedělá se sexem zase tak těžkou hlavu. Jedině je na tom divné to, že si vybrala za partnera právě vás, jenže to udělala proto, aby se stala nesmrtelnou. Jednoduché jak facka."

Harlan se bezmyšlenkovitě vyřítit vpřed a sápal se Fingovi po krku, aby ho konečně umlčel.

Analytik rychle uskočil. Chvějící se rukou vytrhl odkudsi phaser. "Nedotýkejte se mě! Nebo střelím!"

Harlan se sotva stačil ovládnout a zastavit. Vlasy se mu rozlétly do stran. Na košili se mu objevily propoceně skvrny. Tváře měl bílé jako stěna a vzduch mu pisklavě proudil do plic.

"Jak vidíte," pronesl Finge otřeseně, "znám vás až moc dobře a předpokládal jsem, že byste mohl zareagovat agresivně. Jestli budu muset, klidně vás odprásknu."

"Zmizte," řekl Harlan.

"Půjdu. Ale ještě mě vyslechnete. Za napadení Analytika byste měl být degradován, ale to vám prominu. Brzy vám dojde, že jsem nelhal, že Noys Lambentová z nové Skutečnosti, ať už se s ní stane cokoli, se v každém případě oprostí od téhle pověry. Ta Změna Skutečnosti bude totiž mít jediný cíl, onu pověru zlikvidovat. A kdyby něčemu takovému nevěřila, Harlane," Finge téměř vrčel potěšením, "jak by mohla ženská typu Noys chtít chlapa, jako jste vy?"

Zavalitý Analytik couval ke dveřím Harlanova bytu a zbraň měl stále napřaženou.

Pak se zastavil, aby ještě dodal s černou potěchou: "Samozřejmě, pokud ji ještě máte, Harlane, pokud ji ještě máte, můžete se s ní potěšit. Můžete svůj poměr udržovat a nechat si ho potvrdit úředně. Ovšem pokud si vážně myslíte, že vám patří. Jenže Změna Skutečnosti bude provedena už brzy, Harlane, a po ní už ji mít nebudete. Není to škoda, Harlane, že nic netrvá věčně, dokonce ani ve Věčnosti?"

Harlan se už na něj nedíval. Finge vyhrál a opouštěl bojiště jako jednoznačný a bezohledný vítěz. Harlan nevidomými očima zíral do svých prázdných rukou, a když konečně vzhledl, Finge byl už pryč - Harlan by nedokázal říct, jestli odešel před pěti vteřinami anebo před čtvrthodinou.

Harlan uvízl v pasti svých vlastních myšlenek a hodiny se přízračně vlekly. Všechno, co mu Finge řekl, byla jistě pravda, jasná a průzračná pravda. Harlanova vycvičená paměť Pozorovatele si snadno vybavila celý jeho vztah k

Noys, ten krátký, nezvyklý vztah, který náhle viděl v úplně jiném světě.

Nebylo to žádné okamžité vzplanutí. Jak jen tomu mohl uvěřit? Vzplanutí k muži jeho typu?

Samozřejmě že ne. V očích cítil palčivost slz, ale ještě horší byl pocit ponížení. Přece mu muselo být jasné, že se ta dívka chová s chladnou vypočítavostí. Vždyť je nepopíratelně velice přitažlivá po fyzické stránce a nemá žádné morální zábrany, které by jí zabraňovaly, aby toho nevyužívala. Takže tedy své přitažlivosti využila, ale to nemá nic společného s Andrewem Harlanem jako takovým. Tady se jen projevil její pokřivený náhled na Věčnost a na všechno, co představovala.

Harlanovy prsty bezmyšlenkovitě hladily svazky uložené v malé knihovničce. Naslepo vyňal jednu z knížek a rozevřel ji.

Text vnímal zamlženě. Zašlé barvy ilustrací mu připadaly jako ošklivé skvrny, v nichž nenacházel žádný smysl.

Jenže proč se Finge natolik exponoval, aby mu to všechno pověděl? Striktně podle řádů mu to vůbec říkal neměl.

Pozorovatel, anebo kdokoli pracující jako Pozorovatel, se nesmí nikdy dozvědět o následcích, k nimž jeho pozorování vedla. Mohlo by to narušit jeho ideální postoj objektivního nástroje, který nesmí dbát na vlastní pocity a názory.

Samozřejmě, Finge mu to všechno vyprávěl proto, aby ho zničil. Byla to podlá pomsta ze žárlivosti!

Harlan zalistoval a otevřel časopis na jedné straně. Zjistil, že si prohlíží křiklavě červený obrázek pozemního dopravního prostředku, který se podobal vozidlům používaným ve 45., 182., 590. a 984. století, a také v Primitivních dobách. Byl to tradiční stroj vybavený motorem s vnitřním spalováním. V Primitivních dobách se používaly jako energetický zdroj jednotlivé frakce získané destilací přírodní ropy a pneumatiky se vyráběly z přírodní gumy. V pozdějších stoletích to už pak samozřejmě nebyla pravda.

Harlan to Cooperovi několikrát zdůrazňoval. Nyní se zatoužil odpoutat v myšlenkách od nepříjemné přítomnosti a vrátil se k oněm rozhovorům. Když si je znovu vybavoval, palčivá bolest ustupovala.

"Reklama," říkal, "nám prozrazuje o Primitivních dobách víc, než takzvané články, které nacházíme ve stejných časopisech. Články totiž předpokládají elementární znalosti o světě, k němuž se vyjadřují. Užívají terminologii, o níž předpokládají, že ji není třeba dále objasňovat. Co je to například »golfový míček«?"

Cooper se přiznal, že netuší.

Harlan pokračoval didaktickým tónem, od něž se při takových příležitostech nedokázal oprostit. "Z náhodných zmínek se dohadujeme, že to byla jakási kulička. Víme, že se používala ke hře, a to jen díky tomu, že se o ní hovoří na místech označovaných titulkem Sport. Dokonce jsme schopni ještě dále vyvozovat, že se do ní bouchalo jakousi dlouhou palicí a že celý smysl hry byl zahnat tenhle míček do díry v zemi. Ale proč se trápit všemi těmi dedukcemi a dohady?

Podívejte se na tenhle inzerát! Má jediný záměr, přimět čtenáře, aby si ty míčky kupovali, jenže zároveň je zásadním zdrojem informací, protože zobrazuje jeden takový míček v průřezu, který dokonale mapuje jeho konstrukci."

Cooper pocházel z období, kdy reklama nebyla tak mohutně rozšířená jak v pozdějších stoletích Primitivních dob, a nedokázal to ocenit.

"Ale nepřipadá vám odpudivé," řekl, "že všichni ti lidé mají na mysli jen svůj vlastní prospěch? Kdopak bude takový blázen, aby uvěřil člověku, který vychvaluje svoje vlastní výrobky? Přizná se snad, že mají i nedostatky? Tady se může přehánět, co hrdlo ráčí."

Harlan, jehož rodné století reklamou a inzercí žilo, shovívavě zvedl obočí a uzavřel: "Budete se s tím muset smířit. Tak to prostě chodívalo a my nikdy nezasahujeme do kulturních zvyklostí žádného století, pokud vážně neohrožují lidstvo jako celek."

Harlanovy myšlenky se náhle vrátily do přítomnosti. Hleděl na jednu z přemrštěných, nápadných časopiseckých reklam. S náhlým vzrušením si položil otázku: Byla vzpomínka, která se mu tak najednou vynořila v hlavě, skutečně bezvýznamná? Anebo si jen hledá bolestnou cestu z temnoty nazpět k Noys?

Reklama! Prostředek, jak přimět i ty zdráhavé, aby se chovali jako spotřební stádo. Záleží výrobci pozemního dopravního prostředku na tom, zda určitá osoba zatouží po jeho výrobku sama od sebe? Není výsledek stejný, když v kupujícím - to je ono správné slovo! - sami touhu vznítí a přimějí ho, aby se podle ní také zachoval? Když tu touhu z něj vylákají?

Co tedy záleží na tom, jestli s ním Noys spala z lásky, anebo z vypočítavosti? Když spolu budou delší dobu, postupně se do něj zamiluje. Přiměje ji aby se do něj zamilovala, a nakonec bude rozhodující její láska, a ne okolnosti, které k ní vedly. Nyní zalistoval, že si nepřečetl některé z těch románů, které se psaly v Času a o nichž se Finge vyjadřoval s takovým pohrdáním.

Při náhlém pomyšlení zaťal pěsti. Jestliže Noys přišla hledat nesmrtelnost k němu, k Harlanovi, mohlo to znamenat jen jediné, že totiž ještě nespĺnila předpoklady, aby takový dar získala. To znamená, že se do té doby se žádným příslušníkem Věčnosti nemilovala. A z toho zase vyplývá, že mezi ní a Fingem nebyl žádný jiný vztah než mezi sekretářkou a šéfem. Co by jinak potřebovala od Harlana?

A Finge se jistě pokoušel - docela určitě. Harlan si něco takového nedokázal představit ani v nejtajnějším koutku své mysli. Finge si přece mohl ověřit existenci té pověry na své vlastní osobě. Bezpochyby nemohl přehlédnout, že Noys představuje nepomíjející pokušení. Jenže v tom případě ho musela odmítnout.

Takže pak použil Harlana a Harlanovi se to podařilo. Analytik ho ze žárlivosti a mstivosti mučí tím, že mu odhalil pravou Noysinu motivaci, ryze účelovou, a skutečnost, že ji nikdy nemůže mít pro sebe.

Ale Noys odmítla Finga dokonce i za situace, že ohrozila svou nesmrtelnost, a vybrala si Harlana. Měla možnost svobodné volby a rozhodla se pro Harlana. Takže to nebyla zase tak úplná vypočítavost. I city tu sehrály jakousi roli. Harlanovi se honil hlavou divoký vír myšlenek a jeho vzrušení narůstalo každým okamžikem.

Musí ji mít, a to hned teď. Předtím, než dojde ke Změně Skutečnosti. Neřekl mu Finge jízlivě: "Nic netrvá věčně, dokonce ani ve Věčnosti?"

Netrvá? Opravdu nepřetrvá?

Harlan už věděl přesně, co musí podniknout. Fingovy mstivé výlevy ho přivedly do rozpoložení, kdy neváhal spáchat jakýkoli zločin. A Fingův úšklebek, s nímž se s Harlanem rozloučil, mu vnučil, jaký druh zločinu to musí být.

Ted' už ale nesmí ztrácet ani vteřinu. S příjemným vzrušením a dokonce dychtivě opouštěl se zdánlivým klidem svůj pokoj, aby spáchal strašlivý zločin proti Věčnosti.

8. kapitola

Zločin

Nikdo se ho na nic nevyptával. Nikdo se ho nepokoušel zastavit. Měl výhodu, všichni jím opovrhovali, protože byl Provozní technik, a z toho pramenila i společenská izolace. Proběhl kabinou a šachtou ke dveřím do Času a nastavil hodnoty na řízení. Hrozila samozřejmě možnost, že narazí na někoho, kdo plní oficiální úkol a bude se divit, proč se dveře otevřely. Zaváhal a pak se rozhodl, že je zapečetí svým odznakem. Zapečetěné dveře přilákají pramalou pozornost. Naopak nezapечатěné by vyvolaly rozruch jako desátý div světa.

Samozřejmě, mohlo by se stát, že za dveřmi už na něj číhá Finge. Ale to se prostě musí risknout.

Noys stála přesně na tom místě, kde ji zanechal. Od okamžiku, kdy Harlan opustil 482. století a vrátil se do své osamělosti ve Věčnosti, uplynulo sice už několik příšerných hodin, jenže on se nyní vrátil prakticky na sekundu do téže chvíle. Na Noysině hlavě se nestačil rozcuchat ani vlásek.

"Něco jsi zapomněl, Andrewe?" zatvářila se překvapeně.

Harlan se na ni hladově zahleděl, ale nepokusil se jí dotknout. Měl na paměti Fingova slova a neodvážil se riskovat, že ho odmítne.

"Musíš udělat všechno, co ti řeknu," pronesl neohrabaně.

"Něco se stalo?" vyptávala se. "Vždyť jsi sotva odešel. Není to snad ani vteřina."

"Nedělej si starosti," řekl Harlan. Musel vynaložit strašlivé úsilí, aby ji nevzal za ruku a nezačal ji chlácholit. Namísto toho na ni mluvil stroze a odtažitě. Připadalo mu, jako by ho k tomu nutil jakýsi zlý démon. Jak to, že se okamžitě zase vrátil, ačkoli ji tím určitě znepokojil?

Samozřejmě dobře věděl, proč to tak udělal. Časoprostorový itinerář mu poskytoval dvoudenní ochrannou lhůtu. Jenže raná fáze lhůty byla bezpečnější, méně riskoval, že ho objeví. Proto bezděky podlehl nutkání přiblížit se co nejvíce okamžiku, kdy z Času vystoupil. Ovšem bylo to stejně hloupé riziko, jako kdyby se opozdil. Snadno by se mohl přepočítat a vstoupit do Času dokonce ještě dříve, než jej před několika fyziohodinami opustil. A co pak? Tohle bylo jedno z prvních pravidel, které se naučil coby Pozorovatel: Člověk, který se nachází na dvou různých místech v totéž Čase téže Skutečnosti, riskuje, že se stíetne sám se sebou.

A to bylo cosi, čemu se člověk jaksi musel vyhýbat. Proč? Harlan prostě věděl, že vůbec netouží po tom, aby se setkal sám se sebou. Neměl chuť hledět do očí jinému, ať už mladšímu či staršímu Harlanovi. Kromě toho by tak vznikla Časová smyčka a co Twissell říkával s takovou oblibou?

"Časová smyčka neexistuje, ale jenom proto, že Čas jakékoli paradoxy záměrně odstraňuje."

Po celou dobu, kdy se tohle všechno omámenému Harlanovi hnalo hlavou, Noys na něj hleděla velkýma zářícíma očima.

Pak přistoupila až k němu a přitiskla mu obě chladné ruce na jeho žhoucí tváře.

"Máš trable," řekla tiše.

Harlanovi její pohled připadl něžný a zamilovaný. Jenže proč by měl být? Už přece dostala, co chtěla. O co jiného by jí mělo jít?

Uchopil ji za obě zápěstí a ochraptěle se zeptal: "Půjdeš se mnou? Ted' hned? Nebudeš se mě na nic vyptávat? Uděláš přesně to, co ti řeknu?"

"Musím?" zeptala se.

"Musíš, Noys. Je to strašně důležité."

"Pak teda půjdu." Pronesla to věcně, jako by ji o něco takového žádali denně a ona pokaždé souhlasila.

U vchodu do kabiny Noys na okamžik zaváhala, pak vstoupila dovnitř.

"Pojedeme nahoru, Noys," řekl Harlan.

"To znamená do budoucnosti, že?"

Když vstoupili, kabina už tiše bzučela, a jakmile Noys usedla, Harlan nenápadně stiskl startér, který měl u lokte.

Při nevyličitelném pocitu "pohybu" v Čase ji nepřepadla nevolnost. Harlan se toho původně obával.

Seděla velice klidně, byla tak krásná a chovala se tak nenuceně, že ho pohled na ni přímo zabolěl. Harlan si přestal dělat jakékoli výčitky, že spáchal těžký zločin tím, když obyvatele Času přepravil bez povolení do Věčnosti.

"Tehle ciferník ukazuje roky, Andrewe?" zeptala se.

"Počet století."

"Chceš říct, že jsme tisíc roků v budoucnosti? Už ted'?"

"Přesně to."

"Vůbec nic necítím."

"Já vím."

"Ale jak se vlastně pohybujeme?" vyptávala se dál.

"Nevím, Noys."

"Ty to nevíš?"

"Ve Věčnosti je spousta věcí, které člověk jen tak hned nepochopí."

Čísla na časometru se hnala vpřed. Měnila se stále rychleji a rychleji, až se úplně rozmazala. Harlan posunul loktem

rychlostní páku ještě více kupředu. Možná že techniky v elektrárně překvapí ohromný příkon energie, ale Harlan o tom pochyboval. Když se vrátil do Věčnosti s Noys, nikdo ho nečekal, a tím prakticky vyhrál celou bitvu. Teď už jen potřeboval dívku ukrýt na bezpečném místě.

"Ani příslušníci Věčnosti nevědí všechno," obrátil se znovu na Noys. "Jenže já nepatřím do Věčnosti," zamumlala. "Vím toho hrozně málo."

Harlanovi se zrychlil puls. Pořád ještě nenáleží do Věčnosti? Finge přece tvrdil...

Pusť to z hlavy, napomenul sám sebe. Pusť to z hlavy. Jde s tebou. Usmívá se na tebe. Co víc ještě chceš?

Ale stejně si nedal pokoj. "Myslíš si, že příslušníci Věčnosti žijí věčně, že?" řekl.

"No, říká se jim Věční, víš. Všichni tvrdí, že teda žijí věčně." Široce se na něj usmála. "Ale nežijí, vid'š? Že ne?"

"Takže ty si to vážně nemyslíš?"

"Potom, co jsem strávila nějakou dobu ve Věčnosti, si to už nemyslím. Lidi se tam nechovali takovým způsobem, jako kdyby žili věčně, a byli tam taky starci."

"A přece jsi mi tvrdila, že žiju věčně - tehdy v noci."

Posunula se na sedačce blíže k němu a úsměv ji neopouštěl. "Říkala jsem si - kdoví?"

"Jak se může obyvatel Času stát příslušníkem Věčnosti?" zeptal se, neschopen zcela potlačit napětí, které mu prosáklo do hlasu.

Rázem ztratila úsměv a tváře jí matičko zrudly, anebo se mu to jen zdálo?

"Proč se ptáš?" řekla.

"Abych věděl."

"To je hloupost," odvětila. "Radši bych o tom nemluvila." Obrátila pohled dolů na své půvabné prsty zakončené udržovanými nehty, které se matně leskly v tlumeném světle kabiny. Harlan se zcela bezděky a letmo rozpomněl, že na večírku, kde ze stěn vyzařovalo mírné ultrafialové světlo, se jí nehty leskly měkkou jablkovou zelení anebo sytou karmínovou barvou, podle toho, v jakém úhlu ke světlu držela ruce. Chytrá dívka, taková jako například Noys, jistě dokázala vyvolat půltucet různých barev, a vzbudit dojem, že se v těch barvách odráží její momentální nálada. Modrá probouzela dojem nevinnosti, jasně žlutá veselí, fialová smutek a rudá vášeň.

"Proč ses se mnou milovala?" zeptal se.

Zvrátila hlavu dozadu a její oči na něj pohlédly z bleďé, smutné tváře. "Když už to teda musíš vědět, zčásti i proto, co se říká. Že děvče takhle může získat nesmrtelnost. Nijak by mi nevadilo, kdybych žila věčně."

"Myslel jsem, že tomu nevěříš."

"Nevěřím, ale proč by chudák holka nevyužila příležitosti. Zvláště když..."

Hledal únik před bolestí a zklamáním takovým způsobem, že na ni upřel ledový nesouhlasný pohled z výšin tvrdé morálky jeho rodného století. "Když co?"

"Zvláště když jsem to beztak chtěla."

"Chtěla ses se mnou milovat?"

"Ano."

"Proč právě se mnou?"

"Protože se mi líbíš. Protože jsi takový legrační."

"Legrační!"

"No, zvláštní, jestli se ti tohle slovo líbí víc. Vždycky ses tak šíleně ovládal, abys o mě ani pohledem nezavadil, ale stejně jsi po mně pokaždé pokukoval. Snažil sis ke mně vypěstovat nenávisť, ale já jsem poznala, jak po mně toužíš. Trošku mi tě bylo líto, myslím."

"Proč jsi mě litovala?" Cítil, jak mu planou tváře.

"Že po mně toužíš tak, až tě to sužuje. Přitom je to tak jednoduché. Stačí dívku požádat. Co je na tom těžkého, chovat se přátelsky? Proč by měl člověk strádat?"

Harlan přikývl. Taková panovala morálka v 482. století! "Stačí dívku požádat," zamumlal. "Je to tak jednoduché. Víc nemusíš ani hnout prstem."

"Dívka by měla být svolná, samozřejmě. Většinou taky je, pokud nemá jiné závazky. Proč by taky nebyla? Je to přece úplně jednoduché."

Teď byla zase řada na Harlanovi, aby klopal oči. Samozřejmě, bylo to docela snadné. A nebylo na tom ani nic nemravného. Rozhodně ne v 482. století. Kdo ve Věčnosti by to měl vědět líp než on? Byl by blázen, naprostý a dokonalý blázen, kdyby se jí teď vyptával na její předchozí milostná dobrodružství. To by se mohl stejně dobře vyptávat dívky ze svého rodného století, jestli už někdy jedla v mužské přítomnosti a jak se vůbec mohla opovážit.

"A co si o mně myslíš teď?" zeptal se namísto toho zkroušeně.

"Že jsi velice milý," řekla tiše, "a že kdybys nebyl pořád takový škrobený... Copak se nikdy pořádně nezasměješ?"

"Noys, teď mi zrovna není moc do smíchu."

"Usměj se, prosím tě. Chtěla bych vidět, jak ti ve tváři narostou ty správné vrásky. Ukaž!"

Položila mu prsty do koutků úst a roztáhla je. Překvapeně trhl hlavou nazpět a bezděky se usmál.

"No vidíš, přežil jsi to ve zdraví. Jsi skorem hezký chlap. Kdybys získal trochu praxe před zrcadlem - naučil se usmívat tak, aby se ti rozzářily oči - vsadím se, že bys byl doopravdy fešák."

Jenže jeho úsměv, i tak dost slabý, zase pohasl.

"Máme nějaké trable, že?" zeptala se Noys.

"Ano, to máme, Noys. Jsme v tom až po uši."

"Kvůli tomu, co jsme provedli? Ty a já? Ten večer?"

"Kvůli tomu přímo ne."

"Je to moje vina, víš. Řeknu jim to, jestli si přeješ."

"Ať tě ani nenapadne!" protestoval energicky Harlan. "Nemáš na tom žádnou vinu. Neudělala jsi nic, vůbec nic, za co bys měla cítit vinu. Všechno je kvůli něčemu úplně jinému."

Noys znepokojeně pohlédla na časometr. "Kde to jsme? Vůbec ani nedokážu rozeznat číslice."

"Ve kterém století jsme?" opravil ji mechanicky Harlan. Snížil rychlost a začala se objevovat čísla jednotlivých století. Její překrásné oči se rozšířily údivem a dlouhé tmavé řasy ostře kontrastovaly s její bělostnou pokožkou.

"Ukazuje to dobře?"

Harlan letmo pohlédl na časometr. Ukazoval 72 000. století.

"Jsem si jistý, že ano."

"A kam až pojedeme?"

"Do kdy až pojedeme? Co nejdál," odpověděl pochmurně. "Na dobré místo a hodně daleko. Tam, kde tě nenajdou."

V tichu, které nastalo, sledovali narůstající čísla. Harlan si znovu v duchu opakoval, že Finge obvinil Noys z něčeho, čím se neprovinila. Upřímně se přiznala, že to sice částečně pravda je, ale stejně upřímně mu řekla, že se jí líbí.

Noys se zvedla a Harlan po ní pohlédl. Přešla k němu a rozhodným pohybem zastavila kabinu tím nejméně příjemným způsobem, časovým brzděním.

Harlan zalapal po dechu a se zavřenýma očima vyčkával, až se mu přestane chtít zvracet. "Co se děje?" zeptal se.

Byla celá popelavá a na okamžik se nezmohla na odpověď. "Už nechci dál ani o krok," řekla potom. "Čísla jsou děsně vysoká."

Časometr ukazoval 111 394.

"To stačí," přitakal Harlan.

"Tak pojd', Noys," nemotorně k ní natáhl ruku. "Tohle teď bude na nějakou dobu tvůj domov."

Procházeli chodbami a drželi se za ruce jako děti. Hlavní trasy byly osvětlené, temná zákoutí se zalévala světlem, jakmile prošli fotobuňkou. Proudil tu čerstvý, svěží vzduch, a ačkoli nikde nepocítily průvan, jasně dokládal, že tu někde musí fungovat ventilace.

"Copak tu není vůbec nikdo?" zašeptala Noys.

"Nikdo," odvětil Harlan. Pokusil se to pronést pevně a nahlas. Chtěl tak rozlomit zlověstné kouzlo Utajeného století, ale nakonec se mu stejně vydral z hrdla jen šepot.

Dokonce ani nevěděl, jak má tak dalekou budoucnost označovat. Říkat Sto jedenáctitisící tři sta devadesáté čtvrté století bylo na zlomení jazyka. Člověk by snad mohl říkat jednoduše a neurčitě Státisící století.

Zabývat se teď takto banálním problémem bylo směšné, ale vzrušení z útěku náhle pominulo a Harlan si připadal opuštěný v těchhle končinách Věčnosti, kde se neozývaly lidské kroky, a vůbec se mu tu nelíbilo. Styděl se, že ho strachy trochu mrazí a že se z toho rozechvěl, a styděl se dvojnásob, že svědkem jeho strachu byla Noys.

"Mají tu tak čisto," řekla. "Vůbec tu není prach."

"Automatické odsávání," odvětil Harlan. Promluvil téměř normálním hlasem, ale stálo ho to takové úsilí, že se mu málem přervaly hlasivky. "Tady nikdo není, celá tisíce století do budoucnosti i do minulosti."

Zdálo se, že se s tím Noys smířila. "A přesto je všechno na svém místě? Prošli jsme kolem obchodů s potravinami a půjčovny videokazet. Všiml sis?"

"Všiml. Ano, všechno je, jak má být. Každé z těchhle století má dokonalé vybavení. Všechny sekce."

"Jenže proč, když tu nikdo nežije?"

"To dá rozum," odpověděl Harlan. Když o tom mluvil, podivné tajemství se stíralo. Všechno vypadalo úplně prozaicky, když říkal nahlas to, co se dočel. "Hned zkraje historie Věčnosti jedno ze Třístých století objevilo replikátor hmoty."

Chápeš, o čem mluvím? Nastavením rezonančního pole se dala přeměňovat energie na hmotu, na subatomické částice, které zaujímaly přesně stejnou pozici jako v použité předloze. Výsledkem byla dokonalá kopie.

My ve Věčnosti jsme ten přístroj zabavili pro svou vlastní potřebu. Tehdy bylo vybudováno jen šest nebo sedm set sekcí. Samozřejmě jsme plánovali rozšíření. Heslo doby znělo "Deset nových sekcí za jeden fyziorok". Replikátor hmoty nám ušetřil spoustu práce. Vybudovali jsme jednu sekci kompletně vybavenou potravinami, energií, vodou, všechno dokonale zautomatizováno. Pak jsme zapjali ten přístroj a tuto sekci jsme zreplikovali v každém století po celé Věčnosti. Netuším, jak daleko až tyhle sekce sahají - pravděpodobně celé milióny století."

"Všechny vypadají takhle, Andrewe?"

"Všechny vypadají přesně takhle. Jak se Věčnost rozšiřuje, prostě se jen přemístíme do další sekce a přizpůsobíme ji trochu podmínkám, které ve Skutečnosti toho kterého století panují. Potíže míváme jen tehdy, když narazíme na energetické století. Sem, takhle daleko... jsme zatím proniknout nedokázali."

Proč by jí měl vysvětlovat, že příslušníci Věčnosti nedokáží v Utajených stoletích proniknout do Času? Změnilo by se snad něco?

Pohlédl na ni a připadla mu ustaraná. "Budování těchto sekcí neznamená žádné plýtvání prostředky," dodal spěšně.

"Stojí nás to akorát energii, nic víc, ale když máme tak silný zdroj, jako je ta nova..."

"Ne," přerušila ho. "Nemůžu si vzpomenout."

"Vzpomenout na co?"

"Říkals, že replikátor vynalezli někdy v Třístých stoletích. Jenže my ho ve 482. století nemáme. Nepamatuju se, že bych v dějepisných příručkách někdy na něco takového narazila."

Harlan upadl do zamyšlení. Ačkoli byla sotva o pět centimetrů menší než on, náhle si vedle ní připadal jako obr.

Připadala mu jako malá dívka, zatímco on je polobůh z Věčnosti. Musí ji učit a dovést ji k poznání pravdy.

"Noys," řekl, "miláčku, najdeme si někde místo, kam se posadit. Já... budu ti muset něco vysvětlit."

Neexistoval člověk, který by dokázal přijmout s ledovým klidem pomyslením, že Skutečnost je proměnlivá, že není věčná a neměnná.

Harlan si někdy za bezesných nocí připomínal své první dny Začátečníka ve Věčnosti a zoufalé pokusy vymknout se ze svého rodného století a z Času vůbec.

Průměrnému Začátečníku trvá šest měsíců, než se seznámí s celou pravdou. Než zjistí, že se doslova už nikdy nebude moci vrátit domů. V návratu mu bránily nejen Zákony Věčnosti, ale už samotné vědomí, že jeho domov už možná neexistuje - či dokonce že v jistém smyslu ani nikdy neexistoval.

Každého Začátečníka to zasáhlo jinak. Harlanovi se vybavila tvář Bonkyho Latouretta, jak zbledla a zesinala ve chvíli, když jim Vychovatel Yarrow konečně vyjevil celou pravdu o takzvané Skutečnosti.

Toho dne nikdo ze Začátečníků nevečeřel. Slezli se dohromady, jako by hledali jakési psychické teplo, všichni kromě Latouretta, který se ztratil. Vyprávěli si hloupé vtipy a všichni se jim děsně smáli, hlasitě a neupřímně.

Kdosi se ozval nejistým a rozechvělým hlasem: "Tak mi připadá, že jsem nikdy neměl žádnou matku. Kdybych se vrátil do 95. století,

vyptávali by se mě: "Kterýpak ty jseš? My tě neznáme. Nemáme tady o tobě žádné záznamy. Ty přece vůbec nejsi!"

Chabě se rozesmáli a přikyvovali, osamělí chlapci, jimž nezůstalo nic kromě Věčnosti.

Latouretta našli, když se rozešli do postelí. Tvrdě spal a dýchal jen povrchně. Naštěstí si také všimli, že má pod levým loktem slabě začervenalé místo po tlakové injekci.

Zavolali Yarrowa. Chvíli to vypadalo, že v ročníku bude o jednoho Začátečníka méně, ale nakonec se Latouretta podařilo zachránit. O týden později už zase sedával ve své lavici. Jenže tehdejší otřes jej poznamenal navždycky.

A nyní Harlan musel vysvětlit tuhle koncepci Skutečnosti Noys Lambertové, ženě mnohem starší, než byli tehdy ti Začátečníci. Vysvětlit jí to z jedné vody načisto. Prostě musel, neměl nic jiného na výběr. Musí přesně pochopit, čemu čelí a co bude muset podniknout.

Všechno jí odvyprávěl. Jedli maso z konzervy, zmrazený kompot a pili mléko u dlouhého konferenčního stolu pro dvanáct osob a při jídle jí všechno vysvětlil.

Udělal to tak ohleduplně, jak jen dokázal, ale možná že ani nemusel mít takové zábrany. Chápala velice pohotově a uprostřed výkladu ke svému velikému překvapení zjistil, že jí to nijak nezamotalo hlavu. Nebyla vyděšená. Neviděl na ní, že by něčeho litovala. Zdálo se, že jí pouze přepadla zlost.

Tváře jí vzteky celé vzplály a připadlo mu, že tmavé oči má náhle ještě tmavší.

"To je přece zločin," vylétla. "Co si o sobě ta Věčnost myslí, že může provádět něco takového?"

"Je to všechno pro dobro lidstva," odvětil Harlan.

Samozřejmě, že to nedokázala pochopit. Harlanovi přišlo líto obyvatel Času, jejich myšlení bylo tolik omezené jejich časovou perspektivou!

"Vážně? Pro dobro lidstva? Počítám, že proto taky zlikvidovali replikátor."

"Stále dokážeme dělat kopie. Neměj obavy. Replikátor jsme zachovali."

"Tak vy jste si ho zachovali? A co my? My ve 482. století si můžeme trhnout nohou!" Divoce se kolem sebe rozháněla sevřenými pěstičkami.

"K ničemu dobrému by vám nebyl. Podívej, nevzrušuj se, miláčku, a poslouchej." Téměř křečovitým pohybem ji uchopil za ruce a stiskl je ve svých. Zároveň si pomyslel, že se bude muset naučit dotýkat se jí přirozeně a ne tak, aby bylo všem hned patrné, že se bojí odmrštění.

V první chvíli se mu chtěla vytrhnout, ale pak se uklidnila. Dokonce se i slabě usmála. "No tak pokračuj, ty můj hlupáčku, a netvař se tak pochmurně. Tebe přece z ničeho neviním."

"Nesmiš obviňovat nikoho. Není třeba někoho vinit. Děláme jenom tolik, co dělat musíme. Replikátor je typický příklad. Brali jsme to ve škole. Kdo umí replikovat hmotu, umí replikovat taky lidi. Z toho by vzešly nesmírně složité problémy."

"Není na konkrétní společnosti, aby si svoje problémy vyřešila sama?"

"To ano, jenže my jsme prostudovali všechny společnosti v průběhu Času a ony si ty svoje problémy neřeší uspokojivě. Uvědom si, že když to určitá společnost nedokáže, ovlivní to nejen ji samotnou, ale zároveň všechny následující. V podstatě se totiž problém s replikátorem nedá vyřešit uspokojivě. Replikátor je něco jako atomová válka nebo drogy, takové věci prostě nelze připustit. Nikdy ti nedají výsledek, se kterým bys mohla být spokojená."

"Z čeho bereš takovou jistotu?"

"Máme počítače, Noys. Naše Výpočetní středisko je mnohem dokonalejší než jakékoli jiné v kterékoli Skutečnosti. Umí spočítat veškeré možné Skutečnosti a seřadit je podle stupně jejich vhodnosti, přičemž dokáže vzít v úvahu tisíce a tisíce proměnných."

"Stroje!" ohrnula pohrdavě nos.

Harlan se zamračil, ale rychle se odreagoval. "Nevíš, co mluvíš. Pochopitelně se nemůžeš srovnat s myšlenkou, že život není tak přímočarý, jak ses domnívala. Ty sama i tvůj svět, jak jsi jej znala před rokem, je dnes už možná jen stín pravděpodobnosti, ale je v tom nějaký rozdíl? Dál si držíš všechny své vzpomínky, bez ohledu na to, jestli jsou skutečné, anebo jen výsledkem toho stínu pravděpodobnosti, že? Vzpomínáš na dětství a na rodiče, nebo ne?"

"Samozřejmě."

"Pak je to přece stejné, jako kdybys to skutečně prožila, že? Nebo ne? Chci říct, je v tom nějaký rozdíl?"

"Já nevím. Budu se nad tím muset zamyslet. Co když budoucnost je také jenom snový svět, stín pravděpodobnosti nebo jak jsi to nazval?"

"Pak vznikne nová Skutečnost a nová ty s novými vzpomínkami. Jako by se vůbec nic nestalo, kromě toho, že všichni lidé budou zase o maličko šťastnější."

"Nějak moc se mi to nelíbí."

"A kromě toho," spěšně dodal Harlan, "teď se ti nic nemůže stát. Nastane sice nová Skutečnost, jenže ty jsi ve Věčnosti. Ty se nijak nezměníš,"

"Ale přece jsi říkal, že Změna stejně nehraje roli," řekla Noys temně. "Tak proč podstupuješ všechny tyhle trable?"

"Protože," odvětil Harlan prudce a zaníceně, "tě chci takovou, jaká jsi teď. Přesně takovou. Nechci, abys ses změnila. Ani co by za nehet vlezlo."

Scházel jen nepatrný chloupek a prořekl by se, že nebýt smyšlenky o příslušnících Věčnosti a jejich věčném životě, nikdy by se o něj nezajímala.

"To teda tady musím uvíznout už napořád?" rozhlédla se mírně podmračeně. "Budu si tu připadat... osamělá."

"Ne, ne. To tě nesmí ani napadnout!" pronesl prudce a stiskl jí ruce tak silně, až povzdechla. "Zjistím, co tě čeká v nové Skutečnosti 482. století, a pak se vrátíš inkognito, abych tak řekl. Postarám se o tebe. Požádám o povolení formálního svazku a dohlédnu, aby ti neuškodila ani žádná další Změna. Jsem Provozní technik, dobrý Provozní technik, a ve Změnách se vyznám." Trpce dodal: "A zrovna tak i v některých dalších věcech." Odměl se.

"Tohle všechno se smí?" zeptala se Noys. "Chci říct, smějí se vodit lidi do Věčnosti a ochraňovat před Změnami?"

Nějak mi to připadá nesprávné, podle toho, cos mi povídal."

Harlan se na okamžik jakoby celý scvrkl a zavalila jej ledová prázdnota všech těch tisíců století, které jej obklopovaly směrem po toku i proti toku Času. Dokonce si připadl i vydělený od Věčnosti, která představovala jeho jediný domova jedinou víru, dvojnásob vyloučený, jak z Času, tak i z Věčnosti, a pouze tahle žena, kvůli níž se všeho zřekl, zůstala při jeho boku.

"Ne, je to zločin," odvětil a hluboce si to uvědomoval. "Je to strašlivý zločin a já se hrozně stydím. Ale udělal bych to znovu a třeba stokrát, kdybych musel."

"Kvůli mně, Andrewe? Kvůli mně?"

Nenalezl sílu zvednout pohled k jejím očím. "Ne, Noys, kvůli sobě. Nepřežil bych, kdybych tě měl ztratit."

"Ale co když nás chytí?" zeptala se.

Harlan znal odpověď na tuhle otázku. Znal ji od jistého okamžiku v 482. století, kdy Noys ležela v posteli po jeho boku a jemu se v jakémsi neuvěřitelně ostrém problesknutí myšlenky všechno vyjevilo. Jenže pravda byla tak strašlivá, že dokonce ani nyní ji nedokázal plně přijmout. "Nebojím se nikoho," řekl. "Dokážu se o sebe postarat. Oni si ani neumí představit, co všechno vím."

9. kapitola

Intermezzo

Při zpětném pohledu Harlanovi připadlo následující období jako idyla. V průběhu oněch fyziotýdnů se udály stovky věcí a jemu se v paměti smíchalo všechno tak dokonale, že se mu ta doba zdála mnohem delší. Samozřejmě nejidyličtější byly hodiny, které mohl strávit s Noys, a jejich šťastná záře potlačila všechno ostatní.

Událost číslo jedna: Beze spěchu si sbalil v 482. století všechnen svůj soukromý majetek. Šaty a filmy a především své milované a jako oko v hlavě opatrované časopisy z Primitivních dob. Bedlivě dohlédl, aby se bez poškození vrátily do jeho trvalého bydliště v 575. století.

Když člověk z Provozní čty ukládal poslední svazek do nákladní kabiny, Harlanovi se za zády vynořil Finge.

"Opouštíte nás, jak vidím." Finge volil slova tak, aby vyzněla co nejbanálněji. Široce se usmíval, avšak rty měl semknuté, takže zuby mu bíle prosvítaly jen tenkou škvírou. Ruce měl založené za zády a celou svou břichatou postavou se kolébal na patách.

Harlan se na svého nadřízeného ani nepodíval.

"Ano," zadrmolil bezvýrazně.

"Podám zprávu Hlavnímu analytikovi Twissellovi," řekl Finge, "že jste své povinnosti Pozorovatele v 482. století vykonal naprosto uspokojujícím způsobem."

Harlan se nezmohl ani na slůvko poděkování. Přihlížel mlčky.

"Zatím neohlásím," pokračoval Finge náhle mnohem tišším hlasem, "váš nedávný pokus o fyzický útok proti mně." Ačkoli si na tváři podržel úsměv a oči mu hleděly mírně, vyzařovalo z něj kruté zadostiučinění.

"Jak si přejete, pane Analytiku," řekl Harlan a vrhl na něj ostrý pohled.

Událost číslo dvě: Znovu se usídlil v 575. století.

Téměř okamžitě po návratu se setkal s Twissellem. Pohled na to maličké tělíčko zakončené nahoře tvář skřeta ho jaksi potěšil. Stejně tak i pohled na bílou dýmající trubičku, kterou Twissell svíral mezi dvěma zahnědlými prsty a prudkým pohybem zvedal k ústům.

"Pane Analytiku," oslovil ho Harlan.

Twissell se právě vynořil ze své pracovny. Na okamžik na Harlana zíral nechápavě, nepoznal ho. Rysy měl strhané a oči se mu únavou zavíraly.

"Ach, Provozní technik Harlan," řekl vzápětí. "Už jste hotov se svým úkolem v 482. století?"

"Ano, pane."

Twissell zareagoval podivně. Pohlédl na hodinky, které i ve Věčnosti ukazovaly fyzičas, hodinu a datum, a pronesl:

"Hlavu vzhůru, chlapče, hlavu vzhůru. Báječné, báječné."

Harlan cítil, jak se mu rozbušilo srdce. Při posledním setkání s Twissellem by smysl téhle poznámky jistě nepochopil.

Nyní se domníval, že jí rozumí. Twissell byl unavený, jinak by asi nemluvil takhle přímo k jádru věci. Anebo se Analytik

domníval, že poznámka je dostatečně zašifrovaná, aby jí nikdo nerozuměl, ačkoli se přímo dotýkala ústředního problému.

"Jak se daří mému Začátečníkovi?" zeptal se Harlan co nejlhostejnějším tónem, aby nikoho ani ve snu nenapadlo, že jeho otázka nějak souvisí s tím, co právě řekl Twissell

"Dobře, dobře," odvětil Twissell. Zjevně přitom napůl myslel dál na své vlastní problémy. Dal si rychlého šluka ze své krátké tabákové trubičky, rychlým pokývnutím se rozloučil a spěchal pryč.

Událost číslo tři: Začátečník.

Vypadal starší.

"Jsem rád, že jste se vrátil, Harlane," přivítal ho a dojem, že náhle jaksi dospěl, se zdál ještě pronikavější. Možná Harlanovi připadl jiný jen proto, že ho vždycky měl za svého žáka, zatímco nyní pochopil, že je o mnoho víc než jen pouhý Začátečník. Harlan teď věděl, že je obrovským nástrojem v rukou Věčnosti. V jeho očích Cooperova hodnota přirozeně stoupla.

Pokusil se to nedávat najevo. Nacházeli se v Harlanově bytě a Provozní technik radostně vnímal krémovou barvu porcelánu všude kolem sebe. Byl rád, že se konečně zbavil vyumělkovaných barevných skvrn 482. století. Snažil se ze všech sil, aby si tuhle divoce barokní představu spojil s Noys, ale viděl pokaždé jen Finga. S Noys se mu vybavovalo růžové, saténové šero, a co bylo podivné, liduprázdná strohost jednotlivých sekcí v Utajených stoletích.

"Díky, Coopere: Co tu s vámi prováděli, zatímco jsem byl pryč?" Harlan hovořil rychle, téměř jako by se snažil skrýt své nebezpečné myšlenky.

Cooper se zasmál. Jedním prstem se sebevědomě podrbl ve svém povislém kníru. "Krmili mě ještě další matikou. Samou matikou."

"Ano? Počítám, že jste pěkně pokročil"

"Už umím hodně."

"Jak se vám to líbí?"

"Zatím se to dá snést. Víte, nezdá se mi to zase tak těžké. Líbí se mi to. Ale teď mi toho napařili opravdu hodně."

Harlan přikývl a pocítil jisté zadostiučinění. "Matice časových polí a tohle všechno?"

Jenže Cooper se trochu začervenal a obrátil se ke svazkům srovnaným na poličkách v knihovně. "Vraťme se k Primitivním dobám," řekl. "Mám k vám pár otázek."

"Jakých?"

"Rád bych se zeptal na život ve městech ve 23. století. Zvláště mě zajímá Los Angeles."

"Proč zrovna Los Angeles?"

"Je to podivuhodné město. Nepřipadá vám?"

"Ovšemže, ale podívejme se na něj v 21. století. Tehdy prožívalo svou vrcholnou dobu."

"No, zůstaňme ve 23. století."

"Proč ne," souhlasil Harlan.

Udržoval na tváři lhostejnou masku, ale kdyby mu ji někdo stáhl, narazil by na chmury. Jeho skvělý odhad byl něco víc než jen pouhá intuice. Všechno do sebe bezvadně zapadalo.

Událost číslo čtyři: Pátrání na dvou frontách.

V první řadě pro sebe. Harlan přehlízel každý den ostřížím pohledem všechny zprávy, které se dostaly na Twissellův pracovní stůl. Zprávy se týkaly nejruznějších Změn Skutečnosti, které se plánovaly anebo navrhovaly. Jejich kopie přicházely k Twissellovi pravidelně, poněvadž byl členem Časové rady, a Harlan věděl, že jeho stůl nemine ani jediná. Nejprve vždycky vyhledal nadcházející Změny v 482. století. Zadruhé pak hledal ostatní Změny, všechny ostatní Změny. Mohla do nich proniknout chybička, nepřesnost, nepatrný odklon od naprosté dokonalosti, který by jeho vycvičené a nadané oko Provozního technika jistě nepřehlédlo.

Přísně vzato neměl co do zpráv nahlížet, jenže v těchto dnech se Twissell ve své kanceláři nacházel jen málokdy a nikdo jiný by si netroufl zkržít zbraně s Twissellovým osobním Provozním technikem.

Tohle byla linie, po níž pátral. Druhá se nacházela v knihovně sekce 575. století.

Poprvé vynechal ty části knihovny, které předtím na sebe poutaly jeho výhradní pozornost. V minulosti prolezl celé oddělení Primitivních dějin. Bylo ovšem tak bídě vybavené, že většina údajů a materiálů se musela obstarávat z daleké minulosti, ze třetího decistoletí, což ovšem bylo na druhou stranu přirozené. Tentokrát s dokonce ještě větší horlivostí probíral příhrádky věnované Změnám Skutečnosti, jejím teoretickým podkladům, technice a historii. Byla to skvělá sbírka, díky Twissellovi nejlepší hned po samotné Ústřední knihovně, a Harlan ji dokázal výtečně využít.

Nyní však zvědavě probíral poličky s filmy. Poprvé se zabýval částí knihovny věnované přímo samému 575. století, jeho geografické podobě, která se od Skutečnosti ke Skutečnosti mírně měnila, jeho dějinám, které se jedny od druhých lišily už více, a jeho sociologii, která se odlišovala dokonce ještě výrazněji. Nenacházely se tu knihy anebo zprávy psané o tomto století Pozorovateli či Analytiky z Věčnosti - alespoň ne těmi, které znal - ale jen obyvateli Času. V 575. století se vyskytovala i beletristická díla, jež v něm probudila vzpomínky na zuřivé spory o dosah Změn Skutečnosti. Má se obsah jistého románu změnit nebo ne? Jestli ano, pak jak? Jaký vliv mají předchozí Změny Skutečnosti na umělecká díla?

A když už jsme u toho, může se někdy nalézt všeobecně uznávaná teorie umění? Dalo by se někdy umění zredukovat do kvantitativních hodnot, s nimiž by dokázaly operovat počítače?

Největším Twissellovým odpůrcem v těchto otázkách byl Analytik jménem August Sennor.

Harlana překvapilo, že Twissell tak vášnivě útočí proti Sennorovi a jeho názorům. Přečetl si několik Sennorových

článků a dost ho zarazily.

Sennor zcela veřejně kladl - podle Harlana znepokojivou - otázku, jestli v nové Skutečnosti nemůže už existovat osobnost totožná s člověkem, jehož přijali do Věčnosti z předchozí Skutečnosti. Rozebíral také možnost, že se příslušník Věčnosti setká v Čase se svým dvojníkem, ať už vědomě či nikoli, a analyzoval, k jakým výsledkům taková střetnutí mohou vést. Tento okruh problémů Věčnost skutečně znepokojoval, v průběhu diskusí Harlana mrazilo a cítil se celý nesvůj. A Sennor samozřejmě podrobně rozebíral problémy literatury a umění z hlediska různých typů Změn Skutečnosti.

Ovšem Twissell si s uměním pramálo lámal hlavu. "Když nelze stanovit kvantitativní hodnotu umění," zvyšoval občas na Harlana hlas, "jaký má smysl se o ně přít?"

Harlan věděl, že Twissellovy názory sdílí i velká většina členů Časové rady.

Přesto se Harlan zastavil v místech, kde na políčkách ležely romány Erica Linkollewa, všeobecně považovaného za skvělého autora 575. století, a setrval tam v zamyšlení. Napočítal celkem patnáct různých "sebraných spisů", každá řada přitom bezpochyby pocházela z jiné Skutečnosti. Všechny se navzájem trochu různily, tím si byl také jistý. Například jeden ze souborů byl viditelně méně rozsáhlý než ostatní. Napadlo ho, že dobrá stovka Sociologů jistě zanalyzovala rozdíly mezi jednotlivými díly podložené sociologickými výzkumy každé příslušné Skutečnosti a získala tak akademické hodnosti.

Harlan přešel do oddělení knihovny věnované technickému vybavení různých údobí 575. století. Věděl, že mnohé z Času odstranili, takže to přežívá již jen ve Věčnosti, zachováno jako výplod lidského génia. Věčnost musela člověka chránit i před tím, aby svět příliš nepřetechnizoval. Byl to dokonce jeden z nejpřednějších úkolů. Neuplynul ani jediný fyziorok, aby se někde v Čase nukleární technika nezvrátila na nějakou nebezpečnou cestu, takže ji Věčnost musela odstranit.

Navrátil se do hlavní části knihovny do oddělení matematiky a dějin matematiky. Prolistoval několik publikací a po krátkém rozmyšlení si jich půltucet vybral z polic a vypůjčil si je.

Událost číslo pět: Noys.

Noys byla to jediné, na čem mu v téhle fázi skutečně záleželo, a také jeho jediná radost.

Ve volném čase, když Cooper odešel a Harlan měl jako obvykle o samotě jíst, o samotě si číst, sám spát a osaměle vyčkávat příchodu následujícího dne - utíkal ke kabině.

Nyní ho z celého srdce těšilo společenské postavení Provozního technika. Nikdy předtím by jej nenapadlo, jak bude vděčný za to, že se mu všichni vyhýbají.

Nikdo nezpochybňoval jeho právo kabínu používat a nikdo se nestaral, jestli jede do minulosti či do budoucnosti.

Nesledovaly ho žádné slídivé oči, žádné ochotné ruce mu nenabízely pomoc a žádná hovorná ústa ho neoslovila.

Mohl si chodit kdy a kam se mu zachtělo.

"Změnil ses, Andrewe," řekla mu Noys. "Prokristapána, ty ses ale změnil!"

Pohlédl na ni a usmál se. "V jakém směru, Noys?"

"Ty se přece usmíváš! To je ale jenom jedna z těch změn. Copak ses nikdy na sebe nepodíval do zrcadla a neviděls, že se usmíváš?"

"Bojím se toho. Řekl bych si: Takové štěstí mě přece nemohlo potkat. Jsem pomatený. Jsem úplný blázen. Asi mě už zavřeli do bláznince, tohle všechno jsou halucinace a já si to vůbec neuvědomuju."

Noys k němu natáhla ruku a štipla ho. "Cítíš něco?"

Přitáhl si její hlavu k sobě a zabořil tvář do jejích měkkých, černých vlasů.

Když se od sebe odtrhli, řekla zadýchaně: "V tomhle směru ses taky změnil. Už ti to začíná jít opravdu dobře."

"Opatřil jsem si dobrou učitelku," řekl, ale rychle se zarazil, poněvadž se bál, aby si nemyslela, že ho bolí pomýšlení na všechny ty, kteří z ní tak dobrou učitelku udělali.

Avšak její smích zněl stále stejně vesele. Při jídle vypadala v šatech, které jí přivezl, celá jako z hedvábí, měkoučká a vlhák.

Sledovala jeho pohled, prsty si uhladila sukni a uvolnila si ji v místech, kde jí příliš pevně obepínala stehna. "Neměl bys sem jezdit, Andrewe," řekla. "To bys opravdu neměl."

"Nehrozí mi žádné nebezpečí," odvětil bezstarostně.

"Hrozí, Andrewe. Nechovej se jako blázen. Dokážu tady vydržet s tím, co mám, dokud... dokud to všechno nezařídíš."

"Proč bys neměla mít svoje vlastní šaty a tyhle věcičky?"

"Protože nestojí za to, abys kvůli tomu chodil do mého domu v Čase a oni tě chytili. A co když provedou Změnu zrovna ve chvíli, kdy budeš tady?"

"Nechyti mě," kroutil se s obtížemi. Pak se mu tvář rozjasnila.

"Kromě toho mě můj náramkový generátor udržuje ve fyziočasu, takže žádná Změna mě nemůže zasáhnout, chápeš."

Noys si povzddechla. "Nechápu. Myslím, že tohle nikdy nepochopím."

"Nic na tom není." Harlan začal nadšeně vysvětlovat a Noys naslouchala s rozzářenými očima, na nichž nikdy doopravdy nepoznal, jestli to všechno chápe, nebo jestli se tím dobře baví. Možná bylo pravda obojí.

Noys mu ohromně obohatila život. Náhle měl někoho, s kým si mohl pohovořit, s kým mohl mluvit o svých problémech, o tom, co dělá a co si myslí. Jako by byla součástí jeho samého, avšak částí dostatečně oddělenou, aby se s ní mohl dorozumívat slovy, a ne pouze myšlenkami. Byla dostatečně oddělenou částí, aby měla nezávislé duševní pochody, které jí vnukaly nepředvídatelné odpovědi. Není to podivné, uvažoval Harlan, že člověk může zkoumat manželství jako společenský jev, a přesto mu může unikat taková zásadní věc? Tušil by například předem, že takové idylické okamžiky mu budou milejší než chvíle vášně?

Zavrtala se mu do ramene. "Jak pokračuješ s tou svojí matematikou?" zeptala se.

"Nechceš se podívat sama?"

"Nepovídej, že to pořád taháš s sebou!"

"Proč ne? Cestování v kabině zabere dost času. Nemá smysl marnit čas, víš."

Vyvinul se z objetí, vytáhl z kapsy malý čtecí přístroj, vložil film a něžně se usmál, když si jej přiložila k očím.

Zavrtěla hlavou a přístroj mu vrátila. "V životě jsem neviděla takovou hatmatilku. Škoda, že neumím ten váš Standardní nadčasový jazyk."

"Abys věděla," řekl Harlan, "to, čemu říkáš hatmatilka, není temporalština, ale matematický zápis."

"Ale ty tomu rozumíš, že?"

Harlanovi přišlo strašně líto, že musí zklamat ten upřímný obdiv, který jí viděl v očích, ale přinutil se říct: "Ne natolik, jak bych si přál. Jenže už jsem pochytil dost matematiky, abych s tím vystačil. Nemusím pochopit úplně všechno, když vidím, že ve zdi je taková díra, že by jí prošla nákladní kabina."

Vyhodil čtecí přístroj do vzduchu, šikovným pohybem jej zachytil a odložil na malý stolec.

Noys přístroj sledovala dychtivým pohledem a Harlan si náhle něco uvědomil. "Pročas!" zvolal. "Ty přece Standardní temporalštinu neumíš."

"Ne. Ovšemže ne."

"Pak ti ovšem knihovna v téhle sekci není k ničemu. To mě vůbec nenapadlo. Potřebuješ svoje vlastní filmy z 482. století."

"Ne," odvětila rychle. "Žádné nechci."

"Dostaneš je."

"Čestné slovo, nechci je. Je hloupost riskovat..."

"Budeš je mít!" trval na svém.

Naposledy stál před nehmotnou hranicí oddělující Noysin dům v 482. století od Věčnosti. Už posledně si říkal, že to je naposledy. Ke Změně už mělo dojít každou chvíli. Noys to neprozradil z prosté ohleduplnosti, která mu zakazovala jítit city kohokoli, natož pak osoby, kterou miloval.

Pro tuhle cestu navíc se rozhodl s lehkým srdcem. Částečně se chtěl vytáhnout před Noys tím, že jí přinese její knížky přímo z jámy lvové, částečně to provedl z touhy po drobné pomstě - zachtělo se mu trochu si pohrát s ohněm, jak to říkalo úsloví z Primitivních dob. Pokud ovšem mohl tlustého Finga přirovnávat k lehoučkým plamenům. A kromě toho dostane ještě jednu příležitost vychutnat tu tajuplnou, lákavou atmosféru domu odsouzeného k zániku.

Cítil ji už předtím, když do domu vstoupil v okamžiku, který mu předepisoval Časoprostorový itinerář. Cítil ji, když procházel komnatami a sbíral šaty, drobné object d'art, podivné kazety, lahvičky a štětečky z Noysina toaletního stolku. Dům zahalovalo podivné ticho Skutečnosti, která měla podlehnout zkáze, nebyl to jen fyzikální nedostatek hluku.

Harlan ani v nejmenším nedokázal předpovědět, jak bude toto místo vypadat v nové Skutečnosti. Mohl by to být malý předměstský domek anebo naopak činžák na rušné ulici. Možná se ztratí docela a namísto parku, který jej obklopoval teď, vyrostou divoké houštiny. A třeba se nezmění vůbec. A možná, Harlan se při tom pomyšlení zděšeně zastavil, že tam bude žít nová Noys - ale samozřejmě že ne.

Pro Harlana už to byl přízračný dům, strašidlo čekající na rozednění, aby se vrátilo do hrobu. A protože ten dům pro něj tolik znamenal, vidina jeho zániku jej rozesmutněla.

Jen jedenkrát - a to už tu byl pětkrát - jej tu vyrušil nějaký zvuk narušující hrobové ticho. Stál právě v komoře, vděčný za to, že tato Skutečnost a toto století považuje služebnictvo za přežitek a jemu tak odpadá velký problém. Vzpomínal si, že právě vybíral ze zásoby konzerv hotová jídla a říkal si, že na jednu cestu si toho už nabral až dost. Noys se jistě potěší, že si některým ze svých oblíbených jídel zpestří výživný, ale jednotvárný jídelníček, který poskytovala kuchyň v opuštěné sekci. Při pomyšlení, že ještě nedávno mu její jídla připadala dekadentní, se zasmál nahlas.

A právě v tu chvíli zřetelně zaslechl, jak se odkudsi ozvala rána. Rázem ztuhl. Zvuk se nesl odněkud zezadu. V prvním zděšeném okamžiku ho napadlo, že by to mohl být lupič, což pro něj znamenalo menší nebezpečí, zatímco horší by bylo, kdyby to byl příslušník Věčnosti, který se mu pověsil na paty.

Lupič to být nemohl. Časoprostorový itinerář pokaždé velice důsledně volil jeho pobyt v Čase tak, aby se v jeho průběhu nevyskytl žádný rušivý moment. Ovšem na druhé straně on sám způsobil Mikrozměnu a třeba vůbec ne pouze mikro - tím, že unesl Noys.

S divoce bušícím srdcem se přinutil, aby se obrátil. Připadlo mu, že se dveře za ním právě zavřely, že urazily poslední milimetry a zapadly na úroveň stěny.

Potlačil nutkání jít je otevřít a celý dům prohledat. S balíkem pochoutek pro Noys se vrátil do Věčnosti a plné dva dny vyčkával, co se bude dít, než se odvážil pokračovat dál do budoucnosti. Ale nestalo se nic a Harlan na celou příhodu zapomněl.

Jenže teď, když nastavoval řízení, aby ještě naposledy vstoupil do Času, všechno se mu znovu připomnělo. Anebo si možná jen vzpomněl na Změnu, která se už po něm sápla. Když o tom okamžiku později znovu uvažoval, připadlo mu, že jedna z těchhle dvou myšlenek zavinila, že špatně nastavil řízení. Nedokázal přijít na nic jiného, co by ho mohlo omluvit.

Svůj omyl nepostřehl okamžitě. Objevil se totiž přesně tam, kde si přál, a vstoupil rovnou do Noysiny knihovny. Stal se sám nyní už natolik dekadentním, že překrásně umělecky zpracované kazety na filmy už jej neodpuzovaly. Vzory byly poutavé, filigránsky propracované, ale písmena do nich zasazená prakticky nečitelná. Bylo to zřejmě vítězství krásy nad účelností.

Harlan namátkou vybral z poliček několik pouzder a překvapeně zíral. Jedno z nich neslo název "Soudobé společenské

a hospodářské dějiny".

Těhle tváří Noys věnoval pramálo pozornosti. Docela jistě nebyla hloupá, ale přece ho nikdy nenapadlo, že by se mohla zajímat o závažná témata. Přepadlo ho nutkání Dějiny okamžitě prolistovat, ale odolal mu. Najde si je v knihovně sekce v 482. století, kdyby se mu zachtělo. Finge nepochybně vydrancoval všechny knihovny téhle Skutečnosti, když před měsícem podával zprávu ve Věčnosti.

Odložil tenhle film na stranu a prošel zbytek, vybral několik beletristických děl a cosi, co mu připadlo jako zábavná literatura faktu. A ještě dva příruční čtecí přístroje. Všechno opatrně uložil do zavazadla.

A právě v tomhle okamžiku znovu zaslechl, jak se domem rozlehl jakýsi zvuk. Tentokrát to bylo mimo jakoukoli pochybnost. Nebyl to prchavý zvuk, který by nedokázal identifikovat. Zazněl smích, mužský smích. V tomhle domě už nebyl sám.

Vůbec si neuvědomil, že zavazadlo upustil z ruky. Na okamžik, kdy se pod ním podlamovaly nohy, dokázal myslet jen na to, že se nechal chytit do pastí.

10. kapitola

V pasti

Najednou mu to připadlo jako zákonité. Byla to dokonalá ironie osudu. Naposledy vstoupil do Času, Fingovi přímo před nosem, naposledy šel s příslovečným džbánem pro vodu. Samozřejmě, že ho přitom museli chytnout.

Byl to Finge, kdo se tak smál?

Kdo jiný by ho asi stopoval, schovával se v záloze, ve vedlejším pokoji, a měl důvod k bujnému smíchu?

No dobře, je tedy už všechno ztraceno? A protože si to v oné strašlivé chvíli doopravdy myslel, nepokusil se znovu uniknout do Věčnosti. Postaví se Fingovi.

Zabije ho, když to bude nutné.

Harlan nakročil ke dveřím, za nimiž se ozýval smích, nakročil k nim měkkým, rozvázným krokem úkladného vraha. Vypjal automatické ovládání dveří a pomohl si rukou. Dva palce. Tři. Otevřely se bez zavrzání.

Muž v sousední místnosti byl k němu obrácený zády. Postavu měl však na Finga příliš vysokou. Tenhle fakt pronikl dokonce i do Harlanovy ochromené mysli a varoval ho, aby už dál nepokračoval.

Potom, když pominulo ochromení, které oba muže zmrazilo, ten druhý se kousek po kousku otočil.

Harlan však nevyčkal, až se střetnou tváří v tvář. Ještě ani nespátřil jeho obličej z profilu, když jej přepadla vlna hrůzy a děsu. Sebral poslední zbytky sil a vyrazil zpátky ze dveří. Mechanismus je za ním nehlučně zavřel.

Harlan vrávorál od dveří dovnitř do knihovny. Lapal po dechu, usilovně jej nasával a zase vytlačoval z plic a srdce mu přitom divoce bušilo, jako by se mu chtělo vyrvat z těla.

Finge, Twissell ani celá Časová rada by ho nedokázali takto vyvést z míry. Neochromil jej děs z něčeho hmotného. Byla to spíš jakási nadpozemská hrůza z obrazu, který se mu naskytl.

Sesbíral rozsypaná pouzdra s filmy, ukryl je do zavazadla a po dvou nezdařených pokusech se mu podařilo znovu nalézt vchod do Věčnosti. Prošel jím, nohy se mu pohybovaly zcela mechanicky. Nějak se dostal až do 575. století a do svého obydlí. Ačkoli si docela nedávno v duchu pochvaloval, že je Provozním technikem, nyní to ocenil znovu, protože jeho funkce jej opět zachránila. Potkal sice cestou pár příslušníků Věčnosti, ale všichni okamžitě odvrátili pohled, anebo se jako obvykle tvářili, jako by vůbec neexistoval.

Bylo to jeho štěstí, protože měl stále ve tváři vepsaný šok, a marně se snažil, aby se mu do ní vrátila krev. Jenže nikdo o něj ani okem nezavádl a Harlan cítil vděčnost k Času a Věčnosti či jiné slepé síle, která spřádá lidské osudy.

Neviděl sice muže, jehož v Noysině domě potkal, přímo do tváře, ale s hroznou jistotou věděl, kdo to byl.

Tehdy, když Harlan zaslechl v domě hluk poprvé, se právě zasmál. Smích mu ut'ál pád jakéhosi těžkého předmětu ve vedlejší místnosti. Podruhé se kdosi zasmál vedle a on, Harlan, upustil zavazadlo s filmy. Když se tehdy poprvé obrátil, ještě zahlédl, jak se zavírají dveře. Podruhé zavřel dveře právě ve chvíli, kdy se cizí muž otočil.

Střetl se sám se sebou!

Stál prakticky tváří v tvář své vlastní podobě staré jen několik fyzionů, ve stejném okamžiku a prakticky na tomtéž místě. Nastavil špatně ovládání, nastavil je na tentýž okamžik, kdy už jednou do Času vstoupil.

Harlan se setkal s Harlanem.

Po následující dny jej při práci sužoval stín prožité hrůzy. Spílal si, že je zbabělec, ale nemohl si pomoci.

A skutečně se od toho dne všechno začalo kazit. Na vlastní kůži prožil Paradox, Časovou smyčku. Klíčový okamžik nastal, když nastavil průchod do 482. století a nějak se mu podařilo nastavit jej špatně. A od té chvíle bylo všechno na levačku.

Změna Skutečnosti ve 482. století se odehrála právě v tomhle depresivním období a všechno ještě prohloubila. V posledních dvou týdnech mu prošly rukama tři navrhované Změny Skutečnosti obsahující drobné chybičky a nyní se mezi nimi rozhodoval, ale nedokázal se přimět k jakékoli akci.

Nakonec vybral Změnu Skutečnosti číslo 2456-2781, V-5, a to z mnoha důvodů. Ze všech tří se nacházela nejdále v budoucnosti, byla nejvzdálenější. Obsahovala zcela nepatrnou chybičku, jež však byla závažná z hlediska lidského života. Vyžadovala jen rychle zajet do 2456. století a pomocí mírného vydírání zjistit, jakou podobu má Noys v nové Skutečnosti.

Avšak otřesný zážitek z minulé cesty jej odrazoval. Už mu to nepřipadalo tak snadné, zkusit na někoho vykonávat nátlak. A když zjistí novou podobu Noys, co potom? Uvede ji na místo uklízečky, švadleny, pomocné dělnice, na tom mu nezáleželo. Vůbec ne. Jenže co má podniknout s její dvojnicí? Co když má nová Noys manžela, rodinu, děti? Na

tohle předtím vůbec nepomyslel. Tyhle myšlenky potlačoval. Až zítra, říkával si.

Avšak teď neměl v hlavě nic jiného.

Takže když mu zavolał Twissell, ležel doma natažený na posteli a pronásledovaly ho všechny jeho chmury.

"Harlane, nejste nemocný?" Twissellův znavený hlas se nesl tázavě a trochu překvapeně. "Cooper mi tvrdí, že jste už odřekl několik hodin."

Harlan se pokusil tvářit tak, aby na sobě nedal nic znát. "Ne, pane Hlavní analytiku, nejsem nemocný. Jen trochu unavený."

"No, to vám jistě odpustím, hochu." Ale potom se mu začal úsměv z tváře ztrácet, až zmizel docela. "Už jste slyšelo tom, že jsme změnili 482. století?"

"Ano," odvětil Harlan stručně.

"Volal mi Finge," pokračoval Twissell, "a požádal mě, abych vám řekl, že Změna proběhla úspěšně."

Harlan pokrčil rameny, ale pak si uvědomil, že Twissellovy oči si ho z obrazovky videotelefonu tvrdě prohlížejí.

Znejistěl a zeptal se: "Přejete si něco, pane Hlavní analytiku?"

"Nic," odvětil Twissell. Možná to bylo tíhou věku, ale hlas mu náhle zněl nevýslovně smutně. "Myslel jsem, že se mi budete chtít s něčím svěřit."

"Ne," řekl Harlan. "O ničem takovém nevím."

"No dobře, sejdem se zítra ráno ve Výpočetním středisku, hochu. Mám spoustu věcí, se kterými vás chci seznámit."

"Ano, pane," odvětil Harlan. Pak hleděl ještě dlouhé minuty na setmělou obrazovku.

Znělo to téměř jako výhrůžka. Finge volal Twissellovi, že? Ovšem co mu pověděl, o tom se už Twissell nezmínil.

Avšak pocit ohrožení bylo přesně to, co potřeboval. Zápasit s podlomenou morálkou je totéž, jako kopat jámu v bažině.

Bojovat proti Fingovi zase něco úplně jiného. Harlan si uvědomil, že není úplně bezbranný a poprvé po dlouhé době cítil, jak se mu vrací první zlomek ztraceného sebevědomí.

Vypadalo to, jako by se za ním zavřely jedny dveře a otevřely se jiné. Harlan se stal stejně horečně aktivním, jako předtím ležel naprosto zhrouceně. Odcestoval do 2456. století a vytáhl ze Sociologa Voye všechno, co se potřeboval dozvědět.

Podánilo se mu to bezvadně. Rázem získal všechny informace, po nichž pátral.

A dokonce se dozvěděl ještě víc. Mnohem víc.

Důvěra se zjevně vyplácí. V jeho rodném století se říkávalo: "Když chceš doopravdy, už máš první zbraň."

Ale k věci. Noys v nové Skutečnosti žádnou následnou dvojnici neměla. Vůbec žádnou. Mohla naprosto nenápadně a pohodlně vklouznout na své místo v nové Skutečnosti, anebo klidně zůstat ve Věčnosti. Neexistoval žádný důvod, aby mu nepovolili uzavřít s ní formální svazek, snad kromě faktu, že porušil zákony - jenže Harlan věděl velmi dobře, jak takový argument vyvrátit.

Takže se hnál vzhůru do budoucnosti, aby Noys překrásnou novinku zatepla sdělil, a aby se po několika dnech, kdy byl přesvědčen, že prohrál, pochlubil úspěchem, o jakém se mu ani nesnilo.

A v tomtéž okamžiku se kabina zastavila.

Nezačala zpomalovat, prostě se najednou zastavila. Kdyby se pohybovala v trojrozměrném prostoru, okamžité zabrzdění by ji rozevalo na kusy a z Harlana by nezbylo nic víc než polámané kosti a hromádka zkrvavené tkáně.

Takhle se mu jen obrátil žaludek a bodlo ho u srdce.

Když zase začal rozeznávat okolí, sklonil se nad časometrem a ještě zamlženým zrakem pohlédl na ciferník. Ukazoval 100 000.

Nějak ho to vyděsilo. Bylo to příliš zarovnané číslo.

Horečně se vrhl k řízení. Co se jen mohlo poškodit?

Neobjevil žádnou poruchu, a to jej vyděsilo ještě víc. Řídící páka byla normálně ovladatelná. Stále byla nastavená na jízdu vzhůru do budoucnosti. Nikde se nic nezkratovalo. Všechny přístroje ukazovaly, že jsou v normálu. K výpadku dodávky energie nedošlo. Indikátor spotřeby energie měřící v teracoulombech tiše ukazoval, že odběr je stále tentýž. Potom jak to, že se kabina zastavila?

Harlan pozvolna a velice váhavě uchopil řídící páku a sevřel ji v dlani. Zařadil neutrální a indikátor odběru energie klesl na nulu.

Posunul páku opačným směrem. Hodnoty na ciferníku začaly narůstat, časometr se tentokrát rozběhl a ukazoval, že se kabina žene dolů do minulosti.

Dolů - 99 983 - 99 972 - 99 959...

Harlan znovu posunul páku vzhůru. Pomalu. Velice pomaloučku.

Objevilo se 99 985 - 99 993 - 99 997 - 99 998 - 99 999 - 100 000...

Bum! Sto tisíc a konec. Energie novy se tiše spotřebovávala v ohromných kvantech, a přitom bez efektu.

Znovu sjel dolů, ještě níž. A prudce se rozlétl vzhůru. Bum!

Zaťal zuby, rty měl pevně sevřené, dýchal chraplavě. Cítil se jako vězeň, který se vrhá proti mřížím takovou silou, až z něj prýští krev.

Když toho po tuctu marných pokusů nechal, kabina pevně spočívala v 100 000. století. Mohl jen takhle daleko, a dál už ani krok.

A co když přestoupí do jiné kabiny? Ale ne, že by si od toho mnoho sliboval.

Harlan vystoupil do prázdného ticha 100000. století a namátkou si vybral jinou šachtu.

O minutu později svíral v ruce řídící páku, hleděl na cifru 100 000 a už věděl, že nahoru nepronikne.

Rozzuřil se. Právě teď! Zrovna v tuhle chvíli! Situace se tak nečekaně změnila v jeho prospěch, a najednou se zase

zvrátí v katastrofu. Ještě pořád jej zřejmě pronásledovala kletba, kterou na sebe přivolal, když špatně vstoupil do 482. století.

Divoce stiskl páku dolů, až na doraz a nechal ji tak. Alespoň v jistém smyslu je nyní volný, může svobodně podniknout všechno, co se mu zachce. Co mu teď mohou udělat horšího, když ho oddělili od Noys bariérou, kterou nedokáže proniknout? Z čeho by teď měl mít ještě strach?

Dopravil se nazpět do 575. století a vyrazil z kabiny s tak silným pocitem, že už mu na ničem z jeho okolí nezáleží, jaký ještě nikdy nezažil. Vydal se rovnou do knihovny. S nikým nepromluvil a nikoho si ani nevšiml. Vzal si, co potřeboval, aniž by se rozhlédl, jestli ho snad někdo nesleduje. Proč by se taky o to měl starat?

Vrátil se do kabiny a pokračoval dál dolů do minulosti. Už věděl přesně, co podnikne. Když měl veliké hodiny ukazující Standardní fyziočas, datum a vyznačující tři stejně dlouhé směny v průběhu jednoho fyziodne, podíval se, kolik fyziočasu mu zbývá. Teď ještě zastihne Finga v jeho bytě, a tam ho také chtěl mít.

Když Harlan vstoupil do 482. století, připadal si jako v horečce. V ústech měl sucho. Bodalo ho u srdce. Ale pod košili cítil ostré tvary své zbraně, jak si ji loktem pevně tiskl k boku, a to byl také jediný pocit, který vnímal.

Zástupce Hlavního analytika Finge vzhledl k Harlanovi a překvapení mu v očích pozvolna vystřídaly obavy.

Harlan ho chvíli mlčky sledoval a vyčkával, až se obavy změní ve strach. Pozvolna Finga obešel tak, aby se postavil mezi něj a jeho videotelefon.

Finge už byl napůl svlečený, do pasu nahý. Hrudník mu řídce porůstaly chlupy, měl povislá, téměř ženská prsa.

Soudkovité břicho mu přetékal přes opasek.

Vypadá nedůstojně, napadlo Harlana s pocitem zadostiučinění, nedůstojně a nechutně. Tím lépe.

Zastrčil pravačku pod košili a pevně stiskl svou zbraň.

"Nikdo mě neviděl, Finge," řekl, "takže se na dveře díváte zbytečně. Nikdo vás nepříjde zachránit. Musíte si uvědomit, Finge, že máte co dělat s Provozním technikem. Víte, co to znamená?"

Hlas mu zněl jako ze sudu. Dostal zlost, že se Fingovi v očích neobráží strach, jen zájem. Analytik se dokonce natáhl pro košili a beze slova se začal oblékat.

"Víte vy vlastně," pokračoval Harlan, "jak je to bezvadné, když je člověk Provozním technikem? Nikdy jste jím nebyl, Finge, takže to nedokážete ocenit. Znamená to, že nikdo nesleduje, kam jdete a co děláte. Všichni od vás odvracejí oči a tolik se snaží, aby vás neviděli, že se jim to nakonec podaří. Mohl jsem například zajít do knihovny v naší sekci a odnést si tu nejpodivuhodnější věc. Knihovník byl tak zabraný do svých katalogizačních lístků, že vůbec nic neviděl. Mohl jsem projít po celé obytné chodbě 482. století a všichni přede mnou prchali. Klidně by odpřisáhli, že vůbec nikoho nepotkali a byli by přesvědčení, že nelžou. Takže vidíte, můžu si dělat, co chci. Jít, kam chci. Můžu třeba zajít do soukromého obydlí Hlavního analytika sekce a přinutit ho násilím, aby mi řekl pravdu, a nikdo mi v tom nedokáže zabránit."

"Co to schováváte pod košili?" poprvé promluvil Finge.

"Zbraň," odpověděl Harlan a vytáhl předmět ven. "Poznáváte to?" Ústí hlavně s drobnou kovovou vypouklinou se slabě lesklo.

"Jestli mě zabijete..., " ozval se Analytik.

"Nezabiju vás," odvětil Harlan. "Při našem posledním setkání jste měl phaser. Tohle není phaser. Je to vynález jedné z dávno zašlých Skutečností 575. století. Možná tu zbraň ani neznáte. Je odporná. Odstranili ji ze Skutečností. Dokáže zabít, ale při nízkém výkonu dráždí centra bolesti lidské nervové soustavy, až člověka paralyzuje. Říká se jí, tedy říkalo se jí mozkový bič. Tahle funguje. Je plně nabitá. Vyzkoušel jsem si ji na malíčku." Zvedl levou ruku a ukázal neohebný malíček. "Bylo to velice bolestivé."

Finge se neklidně zavrtěl "Pročas, proč tohle všechno?"

"Šachty jsou nějak zablokované na 100 000. století. Chci, abyste překážku odstranil."

"Šachty jsou zablokované?"

"Nehrajte na mě žádné překvapení. Včera jste mluvil s Twissellem. Dnes jsou šachty zablokované. Chci vědět, co jste Twissellovi řekl. Chci vědět, co všechno udělal a co se chystá. Přisahám při Času, pane Analytiku, jestli mi to neprozradíte, ten mozkový bič použiju. Když mi nevěříte, můžete to vyzkoušet."

"Tak poslouchejte." Finge trochu zadržoval v řeči a ve tváři se mu poprvé objevil strach - stejně jako zoufalý vztek.

"Jestli chcete vážně slyšet pravdu, máte ji mít. Víme všechno o vás a o Noys."

Harlanovi zajiskřilo v očích. "Co víte o mně a o Noys?"

"Myslel jste si, že se vám to podaří skrýt?" zeptal se Analytik s očima pevně upřenými na mozkový bič. Na čele se mu začal lesknout pot. "Pročas, když jste se vrátil z posledního úkolu jako Pozorovatel celý rozrušený, myslíte si, že jsme nezačali pozorovat my vás? Kdybych to nebyl udělal, zasloužil bych okamžitý vyhozov z funkce Analytika. Víme, že jste přivedl Noys do Věčnosti. Věděli jsme to od samého začátku. Chtěl jste slyšet pravdu. Tak ji slyšíte."

"Vy jste to věděli?" Harlanem otřásla jeho vlastní hloupost.

"Ano. Věděli jsme, že jste ji zavezl do Utajených století. Věděli jsme o vás pokaždé, když jste vstoupil do 482. století, abyste ji zásobil všema těma přepychovými věcičkama. Když jste ze sebe dělal naprostého blázna a úplně jste zapomněl na svou přísahu k Věčnosti."

"Tak proč jste mně v tom nezabránil?" Harlan dokázal vychutnat hloubku svého ponížení.

"Pořád ještě chcete slyšet pravdu?" vysmíval se mu Finge a zdálo se, že jeho odvaha roste úměrně s Harlanovým debaklem.

"Pokračujte."

"Pak vám tedy musím říct, že jsem měl od samého začátku k vám coby příslušníku Věčnosti výhrady. Možná jste bystrý

Pozorovatel a zručný Provozní technik. Ale pravým příslušníkem Věčnosti nejste. Vypůjčil jsem si vás k tomu poslednímu úkolu právě proto, abych to dokázal Twissellovi, který si vás z nějakého podivného důvodu cení. Nezkoumal jsem jen jistou společnost zosobněnou tou ženou, Noys. Testoval jsem zároveň vás, a vy jste selhal, jak jsem ostatně předpokládal. A teď tady pěkně nechte tu zbraň, ten bič nebo co to je, a vypadněte odsud."

"Takže vy jste mě tehdy navštívil v mém bytě jen proto," Harlan lapal po dechu a z posledních sil zachovával důstojnost, ačkoli cítil, jak ho opouštějí. Mozek měl náhle ochromený, jako by si zbraň obrátil proti hlavě a ne proti levému malíčku. "Jen proto, abyste mě přiměl k tomu, co jsem provedl."

"Ano, samozřejmě. Jestli chcete, abych to nazval tím správným slovem, vystavil jsem vás pokušení. Řekl jsem vám naprostou pravdu, že Noys si můžete udržet jen v tehdejší Skutečnosti. Vy jste se ovšem zachoval ne jako poctivý příslušník Věčnosti, ale jako ufuukanec. Což jsem ostatně očekával."

"Udělal bych to klidně znovu," odsekl Harlan, "a protože už je všechno prozrazené, jistě chápete, že nemám co ztratit." Obrátil bič proti Fingovu obtlouklému pupku. "Co jste provedli s Noys?" zeptal se přes zaťaté zuby a s bledými tvářemi.

"Nemám nejmenší tušení."

"To mi vůbec neříkejte. Co se stalo s Noys?"

"Říkám vám, že nevím."

Harlan stiskl bič ve dlani silněji. "Nejprve do nohy," pronesl tiše. "Bude to bolet."

"Pročas, zadržte! Vyslechněte mě!"

"Tak dobře. Co se s ní stalo?"

"Ne, poslouvejte. Zatím jste se dopustil pouze disciplinárního přestupku. Skutečnost jste nepoškodil. Ověřil jsem si to. Nestane se vám nic horšího, než že vás degradují. Jestli mě zabijete, anebo mě zmrazíte s vražedným úmyslem, bude se to kvalifikovat jako útok na nadřizeného. Za to je trest smrti."

Harlan se zasmál. Jaká trapná vyhrůžka! Vzhledem k tomu, co se mu stalo, přivítal by smrt jako rychlé a definitivní východisko.

Finge vůbec nepochopil, čemu se Harlan směje.

"Nemyslete si," dodal spěšně, "že ve Věčnosti neexistuje trest smrti. Zatím jste se s ním jen nesetkal. My víme, že je, my Analytici. Dokonce víme o lidech, které už popravili. Je to jednoduché. V každé Skutečnosti dochází k mnoha smrtelným nehodám, po kterých se mrtví vůbec nenajdou. Rakety vybuchují za letu, letadla padají do moře nebo se rozbíjejí na padrť o vrcholky hor. Umíme vraha umístit do takového dopravního prostředku pár minut či dokonce pár sekund před katastrofou. Stojí vám to za to?"

"Jestli se jenom snažíte získat čas a doufáte, že vás někdo přijde vysvobodit," narovnal se Harlan v zádech, "snažíte se marně. Rád bych vám řekl tolik: Trestu se nebojím. Dál, jsem rozhodnutý získat Noys pro sebe. Chci ji teď hned. Ve stávající Skutečnosti neexistuje. Žádnou následnou dvojnici nemá. Neexistuje tedy důvod, proč bychom nemohli uzavřít oficiální svazek."

"Je proti předpisům, aby Provozní technik..."

"O tom ať rozhodne Časová rada," odsekl Harlan a konečně se v něm ozvalo jeho sebevědomí. "Nebojím se negativního rozhodnutí, a stejně tak se nebojím vás zabít. Nejsem totiž tuctový Provozní technik."

"Protože děláte Provozního technika Twissellovi?" Fingovi se objevil v okrouhlé, upoceně tváři podivný výraz. Mohla to být nenávisť, mohl to být triumf, anebo taky obojí.

"Z mnohem závažnějšího důvodu, než je tenhle. A teď už..."

S nelítostným odhodláním položil ukazováček na spoušť zbraně.

"Tak si běžte za Časovou radou!" zakřičel Finge. "Časová rada to totiž všechno dobře ví! Když si myslíte, že jste tak důležitý...", skončil a zalapal po dechu.

Harlanův prst na okamžik nerozhodně zaváhal. "Cože?"

"Copak si vážně myslíte, že to celé byla jenom nějaká moje soukromá akce? Podal jsem o všem zprávu Časové radě, současně se Změnou Skutečnosti. Tady! Tady máte kopii!"

"Stát! Ani se nehnout!"

Avšak Finge na příkaz nedbal. Rychlostí, jako by mu za zadkem hořelo, vyrazil ke svému archívu. Jedním prstem vyťukal číselný kód záznamu, který si přál vidět, a druhou rukou už se po něm sápal. Ze stolu vyjel stříbrný jazýček magnetické pásky.

"Chcete, abych vám záznam ozvučil?" zeptal se Finge a bez meškání zastrčil pásku do přístroje.

Harlan ohromeně naslouchal. Náhle bylo všechno jasné. Finge ve zprávě neopomíjel nic. Detailně popisoval každý Harlanův pohyb, jak si počínal v kabině. Pokud si Harlan dokázal vzpomenout, Finge až do okamžiku, kdy začal zprávu psát, neopomínul vůbec nic.

"Tak, a teď si můžete jít za Časovou radou!" rozkřikl se Finge, když záznam skončil. "Já jsem šachty nezablokoval. Vůbec netuším, jak bych to měl udělat. A už si nemyslete, že tahle záležitost jde mimo ně. Říkal jste, že jsem včera mluvil s Twissellem. Máte pravdu. Jenže nevolal jsem já jeho, on volal mě. Tak běžte, zeptejte se Twissella! Povězte jim, jaký jste děsně důležitý Provozní technik! A jestli mě chcete nejdřív zastřelit, tak střílejte a táhněte k Času!"

Harlan nemohl přeslechnout, že Fingův hlas náhle úplně zajasal. V téhle chvíli se zjevně cítil jako vítěz a domníval se, že už na něj mozkový bič nemůže.

Proč? Záleželo mu snad tolik na tom, aby Harlana zlomil? Byla žárlivost kvůli Noys opravdu tak silným hnacím motivem, že přehlušila všechno ostatní?

Harlan si ani nestačil tuhle otázku v hlavě pořádně sestavit a už celá tahle záležitost, Finge a všechno kolem, pro něj ztratila jakýkoli význam.

Zastrčil zbraň do kapsy, na patách se otočil směrem ke dveřím a hnál se k nejbližší šachtě.

Takže měl proti sobě Časovou radu, anebo přinejmenším Twissella. Ani jednoho z těchto protivníků se nebál, dokonce ani všech dohromady.

V průběhu posledního měsíce plného neuvěřitelných událostí se stále více utvrzoval v přesvědčení, že je nepostradatelný. Že ani sama Časová rada nemá jiné východisko než přijmout jeho podmínky, když jim nabídne existenci celé Věčnosti za jednu jedinou ženu.

11. kapitola

Uzavřený kruh

Provozní technik Andrew Harlan zjistil s nepříjemným překvapením, že vpadl rovnou do noční směny. Zatímco zuřivě lital s kabinou šachtami a rozmlouval s Fingem, fyziohodiny se hnaly vpřed. Prázdně zíral do potměšlých chodeb, které dokládaly, že noční směna pracuje pouze s minimálním obsazením.

Harlana však stále ještě zlost nepřešla, a proto se dlouho nerozhlízel. Namířil si to k obytné části. Najde si Twissella v jeho bytě na poschodí vyhrazeném pro Analytiku stejně, jako si našel Finga. Vůbec se nestaral o to, jestli ho někdo pozná nebo se ho pokusí zastavit.

Když se zastavil před Twissellovými dveřmi, mozkový bič cítil pevně v ruku. Jmenovka na dveřích nesla výrazně vykládaná písmena představující obyvatele bytu. Harlan stiskl bzučák na dveřích vlhkou dlaní a nepustil. Slyšel, jak kdesi tlumeně drnčí.

Za zády se mu ozvaly lehké kroky, avšak Harlan jim nevěnoval pozornost. Byl si jistý, že ať tudy prochází kdokoli, bude jej ignorovat stejně, jako si Harlan nevšímá jeho. Že se bude štítit jeho růžového a rudého odznaku Provozního technika.

Jenže zvuk kročejů utichl a ozval se hlas: "Provozní techniku Harlane?"

Andrew se prudce otočil. Před ním stál Pomocný analytik, který přišel do sekce relativně nedávno. Harlan v duchu vypěnil vzteky. Tady nebylo žádné 482. století. Nebyl žádný Provozní technik, byl přece Twissellův Provozní technik a všichni mladí Analytici, kteří se chtěli Twissellovi zavděčit, se k jeho Provoznímu technikovi chovali alespoň s minimální zdvořilostí.

"Přejete si mluvit s Hlavním analytikem Twissellem?" zeptal se mladý Analytik.

"Ano," zdráhavě souhlasil Harlan a pomyslel si: Není ten chlap idiot? Proč bych jinak stál u jeho dveří a zvonil? Abych si přivolal kabinu?

"S ním bohužel mluvit nemůžete," řekl mladý Analytik.

"Je to natolik důležité, že ho musím vzbudit," odvětil Harlan.

"Možná že je," přitakal Analytik, "jenže Twissell je mimo. Není v 575. století."

"A je přesně kde?" netrpělivě se zeptal Harlan.

"To nevím," odpověděl Analytik a zahleděl se na něj arogantně.

"Hned časně ráno mám neodkladnou věc," řekl Harlan.

"To asi máte," odvětil Analytik a v Harlanovi vzkličily pochybnosti, jestli se mu neposmívá.

"Asi jste si trochu přivstal, že," pokračoval Analytik a teď už se mu vysmíval zcela nepokrytě.

"Musím s Twissellem mluvit."

"Jsem si jistý, že se ráno vrátí," odpověděl Analytik a úsměv ve tváři se mu roztáhl.

"Ale..."

Analytik prošel kolem a dal si dobrý pozor, aby se o něj neotřel ani kouskem látky.

Harlan sevřel pěsti a zase je povolil. Bezmocně zíral za Analytikem a pak se pomalu, aniž by věnoval pozornost svému okolí, vydal směrem ke svému bytu. Nic jiného se totiž dělat nedalo.

Harlan spal neklidným, přerušovaným spánkem. Přesvědčil se, že spánek prostě potřebuje. Snažil se, aby si pořádně odpočinul, jenže to se mu samozřejmě nepodařilo. Ve spánku se mu hlavou honily útržky myšlenek.

Především myslel na Noys.

Horečně zvažoval, jestli se jí pokusí nějak ublížit. Nemohou ji vrátit nazpět do Času, aniž by nejprve spočítali, jaký to bude mít dopad na Skutečnost, a to jim potrvá několik dní a možná dokonce týdnů. Mohli by s ní však provést to, čím mu vyhrožoval Finge, umístit ji do letadla, které havaruje a jehož pasažéři se už nikdy nedají identifikovat.

Ale doopravdy nevěřil, že by se k tomu odhodlali. Neexistoval totiž žádný důvod k tak drastickému postupu. Nebudou přece riskovat, že se na ně Harlan doopravdy naštve. V tichu ložnice a v polospánku, kdy věci nabývaly groteskních dimenzí, mu nepřišla směšná jeho jistota, že Časová rada nebude riskovat, aby si proti sobě popudila nějakého Provozního technika.

Ovšem existuje mnoho způsobů, jak využít zajatou ženu. Zejména krásnou ženu z hedonistické Skutečnosti...

Jakmile Harlan takové pomyšlení rezolutně zahnal, vzápětí se mu ihned pokaždé vrátilo. Najednou mu připadalo mnohem pravděpodobnější a mnohem nepochopitelnější než smrt, a proto ho děsilo.

Myslel na Twissella.

Stařec opustil 575. století. Kdepak se asi nacházel v době, kdy měl spát? Staří lidé přece potřebují spánek. Harlan si byl jistý, že odpověď zná. Zasedá Časová rada. Radí se o Harlanovi. O Noys. O tom, co si počít s nepostradatelným Provozním technikem, jehož se všichni bojí dotknout.

Harlan zaťal zuby. I kdyby Finge podal hlášení o tom, že ho Harlan dnes večer napadl, rozhodnutí Časové rady to nijak neovlivní. Horších zločinů už se stejně nemohl dopustit. A naopak zůstane stejně nepostradatelný jako předtím.

Ovšem Harlan si vůbec nebyl jistý, že ho Finge půjde prasknout. Analytik by se přece zesměšnil, kdyby se přiznal, že

ho obyčejný Provozní technik dočista pokořil. To si Finge možná velice dobře rozmyslí.

Harlan zauvažoval o Provozních technicích jako o celé společenské skupině, což se mu stávalo zřídka. Jeho unikátní postavení Twissellova pomocníka a Cooperova učitele jej výrazně oddělovalo od ostatních Provozních techniků. Ovšem ani tak nedrželi nijak pohromadě. Proč by také měli?

Nakonec i on sám, když procházel 575. a 482. stoletím, se jen zřídka setkával a hovořil s jinými Provozními techniky. Proč se vyhýbají jeden druhému? Proč se chovají, jako by se smířili se svým postavením, do nějž je vehnaly cizí předsudky?

V polosnu už donutil Časovou radu, aby mu ustoupila v případě Noys, a nyní ji právě předkládal své další požadavky. Provozní technici si budou smět založit svou vlastní organizaci, budou se pravidelně scházet, přátelit se a ostatní se k nim budou chovat lépe.

V posledním obraze viděl sám sebe jako hrdinu revolucionáře s Noys po boku. Pak konečně upadl do bezesného spánku.

Vzbudilo ho zazvonění od dveří. Znělo hrubě a netrpělivě. Pozvolna se sebral natolik, že dokázal pohlédnout na malý budík u postele, a v duchu zasténal.

Pročas! Zaspal! To je malér!

Vzchopil se natolik, že zvedl ruku ke správnému tlačítku a otevřel se mu průhled na dveřích. Tvář za nimi sice nepoznával, avšak bezpochyby z ní jasně vyzařovala autorita.

Otevřel dveře a dovnitř vstoupil muž s oranžovým označením člena Správní jednotky.

"Jste Provozní technik Andrew Harlan?"

"Ano, Správní úředníku. Vstoupil jste sem jako úřední osoba?"

Muž se nedal nijak vyvést z míry bojovným tónem, který Harlan nasadil.

"Máte jednání s Hlavním analytikem Twissellem?" zeptal se.

"Ano."

"Přišel jsem vás informovat, že jste se opozdil."

Harlan na něj užasle zíral. "Co to má znamenat? Vy přece nejste ze 375. století, že ne?"

"Jsem Arbut Lemm, zástupce Hlavního správního úředníka. Přidělili mě do příslušné sekce v 222. století," odvětil muž chladně. "Odpovídám za všechny organizační záležitosti a snažím se, aby nevznikl nějaký nežádoucí rozruch. Proto jsem vás nepředvolal úřední cestou, hlavním komunikátorem."

"Proč byste mě předvolával? Jaký rozruch? Co to má všechno znamenat? Poslechněte, tohle není moje první porada u Twissella. Twissell je přece můj přímý nadřízený. Proč by měl vznikat nějaký rozruch?"

Ve tváři správního úředníka, která si udržovala nacvičenou masku lhostejnosti, na okamžik problesklo překvapení.

"Copak vás o ničem neinformovali?"

"O čem?"

"No, že v 575. století bude zasedat subkomise Časové rady. Řekli mi, že tady to už bude vědět každý."

"A oni chtějí, abych se na zasedání dostavil?" Současně s otázkou si však Harlan pomyslel: Samozřejmě, že chtějí, abych tam přišel. O čem jiném kromě mě se může subkomise radit?

A konečně pochopil, proč ten mladý Analytik včera večer před Twissellovými dveřmi vypadal tak pobaveně.

Samozřejmě už vědělo plánovaném zasedání a rozesmálo ho pomýšlení, že nějakého Provozního technika může vůbec napadnout, že s ním bude Twissell v takové době mluvit. Velice směšné, hořce si pomyslel Harlan.

"Dostal jsem rozkaz," pronesl Správní úředník. "Nic víc nevím." Pak se stále ještě překvapeně zeptal: "Skutečně jste o tom zasedání nevěděl?"

"Provozní technici," řekl Harlan ironicky, "žijí velice osaměle."

Kromě Twissella pět dalších! Všichni Hlavní analytici, všichni prožili ve Věčnosti alespoň pětatřicet roků!

Ještě před šesti týdny by si Harlan kladl za úžasnou čest, kdyby směl usednout ke stolu společně s těmito lidmi.

Zosobňovali takovou moc a takovou zodpovědnost, že by mu to úplně svazovalo jazyk. Připadal by si proti nim jako trpaslík.

Jenže nyní to byli jeho nepřátelé, a co hůř - soudci. Neměl kdy na nějaké okouzlení. Musel si napláňovat obrannou strategii.

Možná že ještě netuší, že on už ví, že se zmocnili Noys. Nemohou o tom vědět, pokud jim Finge nevyprávěl o svém posledním střetnutí s Harlanem. Pronikavé denní světlo jej utvrdilo v myšlence, že lidé Fingeho typu nevytrubují na veřejnosti, že jim napráskal a urážel je prostý Provozní technik.

Pak se zdálo moudré, aby jim nic nevyzrazoval a nechal je, aby vypálili první ránu. Aby pronesli první větu, po níž se rozpoutá skutečný boj.

Zdálo se, že nikam nespěchají. Klidně si ho prohlíželi přes talíře se skromným obědem, jako by byl jakýsi zajímavý motýl připíchnutý s roztaženými křídly do silové vitríny. Harlan jim pohledy zoufale oplácel.

Všechny je znal podle jmen a z trojrozměrného obrazového zpravodajství, které se promítalo každý fyzioměsíc. Tyhle filmy koordinovaly činnost v různých sekcích Věčnosti a všichni příslušníci Věčnosti od hodnosti Pozorovatele nahoru je museli povinně shlédnout.

Harlanovu pozornost na sebe poutal především plešatý August Sennor, jemuž dokonce scházela i obočí a řasy. Zaprvé proto, že podivný pohled jeho temných, upřených očí zpod úplně holých víček a čela byl tady ještě mnohem působivější než ze záběrů filmu. Zadruhé proto, poněvadž dobře vědělo dřívějších konfliktech mezi Sennorem a Twissellem. A konečně také proto, že Sennora pouhé pozorování Harlana neuspokojilo. Ostrým hlasem na něj začal

střílet otázky.

Na většinu z nich se nedalo odpovědět, neboť se například ptal: "Mladíku, kdy vás poprvé napadlo, abyste se zajímal o Primitivní doby?" Nebo: "A mladíku, myslíte si, že se vám takové studium vyplácí?"

Nakonec se zdálo, že se uklidnil a usadil se v křesle. Nevšimavě odsunul svůj talíř do odpadu a tleskl tlustými dlaněmi. Harlan si všiml, že na hřbetech rukou nemá ani chloupky.

"Celou dobu hledám odpověď na jednu otázku," pronesl Sennor. "Možná mi můžete pomoci."

Tak už to máme tady, pomyslel si Harlan.

"Jestli to dokážu, pane," řekl nahlas.

"Některí z nás tady ve Věčnosti - nechci říct že všichni nebo většina z nás," vrhl přitom rychlý pohled do Twissellovy znavené tváře, ostatní se přitom nakláněli k němu, aby dobře slyšeli, "ale prostě v každém případě pár z nás zajímá Čas jako filozofická kategorie. Snad chápete, co mám na mysli."

"Paradoxy cestování v Čase, pane?"

"No, jestli to chcete vyjádřit takhle dramaticky, prosím. Jenže tohle není samozřejmě všechno. Nabízí se otázka, na čem se zakládá Skutečnost, otázka platnosti zákona zachování hmoty a energie v okamžiku Změny Skutečnosti a tak podobně. Nás tady ve Věčnosti ovlivňuje při úvahách o takových věcech fakt, že se umíme pohybovat v Čase. Ovšem vaši tvorové z Primitivních dob o pohybu v Čase nic nevěděli. Jaké měli oni názory na tyhle otázky?"

"Sprádáme síť," ozval se Twissellův šepot.

Avšak Sennor mu nevěnoval nejmenší pozornost.

"Odpovíte mi laskavě na otázku, Provozní techniku?"

"Lidé z Primitivních dob prakticky o možnosti cestování v Čase neuvažovali, pane Hlavní analytiku."

"Nepovažovali to za možné, co?"

"Počítám, že máte pravdu."

"Copak je to vůbec ani nenapadlo?"

"No, pokud se týká tohotohle," odvětil nejistě Harlan, "myslím, že podobné spekulace se objevovaly v některých žánrech únikové literatury. Nejsem s nimi dobře obeznámen, ale zdá se mi, že se často objevovalo téma člověka, který se vrátil do minulosti, aby zabil svého vlastního dědečka ještě jako dítě."

"Báječné!" Sennor vypadal potěšeně. "Báječné! Koneckonců tohle je přinejmenším projev základního paradoxu pohybu v Čase, pokud předpokládáme, že Skutečnost je neměnná, co? A vaši lidé z Primitivních dob, odvážím se tvrdit, vždycky uvažovali o Skutečnosti jako o čemsi neměnném. Nemám pravdu?"

Harlan s odpovědí nespěchal. Nechápal, kam vlastně rozhovor směřuje a jaké hlubší cíle jím Sennor sleduje, což ho znervózňovalo.

"Nemám dostatečné znalosti, abych vám mohl s určitostí odpovědět, pane. Jsem přesvědčený, že lidé možná uvažovali o alternativních časových větvích nebo o alternativních způsobech existence. Ale nevím to určitě."

Sennor vystrčil spodní ret. "Jsem si jistý, že se mýlíte. Možná jste se nechal zmást tím, že jste vlastní úvahy promítal do jejich zmatených textů, na které jste narazil. Ne, lidská mysl se absolutně není schopna vypořádat s filozofickými zásludnostmi obsaženými v kategorii Skutečnosti, pokud člověk nemá praktickou zkušenost z pohybu Časem. Například proč má Skutečnost svou setrvačnost? Přitom všichni víme, že setrvačnost má. Jakákoli odchylka od jejího průběhu musí nejprve dosáhnout určité velikosti, a teprve pak může dojít ke Změně. A dokonce i potom má Skutečnost tendenci navracet se do původní podoby."

Kupříkladu uvažujme Změnu Skutečnosti tady v 575. století. Skutečnost se začne měnit s narůstajícím efektem řekněme až do 600. století. Bude se měnit i nadále, odhadem do 650. století, ale gradient Změny se bude postupně zmenšovat. Dál už zůstane Skutečnost neměnná. Všichni víme, že to tak je, ale chápe někdo z nás proč? Selský rozum by nám přitom říkal, že následky takové Změny Skutečnosti budou narůstat s každým přibývajícím stoletím, a přece tomu tak není.

Vezměme si jiný příklad. Byl jsem informován, že Provozní technik Harlan dokáže v každé situaci zvolit naprosto přesně Minimální potřebnou změnu. Vsadím se, že ani on sám nám nedokáže vysvětlit, jak se ke svému odhadu dopracuje. Uvažte, jak bezmocní museli teprve být obyvatelé Primitivních dob. Trápily je starosti s člověkem, který zavraždil svého vlastního dědečka, protože nechápali podstatu Skutečnosti. Vezměme si pravděpodobnější a snáze analyzovatelný případ a uvažujme o člověku, který při pohybu Časem narazí sám na sebe..."

"A co má být s člověkem, který narazí sám na sebe?" ostře se zeptal Harlan.

Už fakt, že skočil do řeči Analytikovi, znamenal značné porušení disciplíny. Když ještě připočteme tón, dostávalo to nádech skandálu a proti Harlanovi se káravě obrátily všechny zraky.

Sennor se zarazil, avšak vzápětí pokračoval napjatým hlasem člověka, který se rozhodl zůstat zdvořilý téměř za každou cenu. Dokončil nakousnutou úvahu, a tím se vyhnul nutnosti odpovědět přímo na otázku, kterou mu Harlan položil.

"V takovém případě můžou nastat čtyři varianty. Člověka z fyzičasu označme A a toho po cestě Časem B. První varianta: A a B se nikdy nesetkají anebo neudělají nic, co by jednoho či druhého nějak podstatně ovlivnilo. Tato varianta nic neřeší a můžeme ji vypustit jako nepodstatnou."

Tedy varianta dvě: B, cestovatel Časem, pozoruje A, zatímco A člověka B nevidí. Z ní rovněž nevyplývají žádné podstatné důsledky. B sleduje A v postavení a v činnosti, o níž už všechno ví. Nic nového se neděje.

Třetí a čtvrtá varianta nastávají v případě, že A vidí B, zatímco obráceně nikoli, a že se A s B pozorují navzájem. V obou případech je důležitá skutečnost, že A sleduje B, že člověk existující již dříve ve fyzičasu vidí sám sebe ve své pozdější existenci. Uvědomte si, že se tak dozvěděl, že bude žít v postavení B. Ví tedy, že bude žít dostatečně dlouho, aby se dožil způsobu své existence, kterou spatřil v podobě B. Nyní však s vědomím této vlastní budoucí existence jedná dokonce i v nejmenších detailech, a může tudíž změnit svou budoucnost. Z toho je zřejmé, že Skutečnost musí být

proměněna do té míry, aby se A s B nesetkali, nebo přinejmenším aby se A nestřetl s B. Potom, protože odstraněná Skutečnost se nedá znovu zjistit, A se s B nikdy nepotkají. Stejně tak se chová Skutečnost ve všech dalších aspektech pohybu v Čase. Pokaždé se proměňuje tak, aby nedocházelo k žádným paradoxům, takže docházíme k závěru, že žádné paradoxy při pohybu v Čase neexistují a ani existovat nemohou."

Sennor vypadal nesmírně spokojeně sám se sebou a se svým rozbořem, avšak vyskočil Twissell.

"Pánové," naléhal, "uvědomte si, že nás strašlivě tlačí Čas."

Než to Harlanovi všechno pořádně došlo, oběd skončil. Pět členů subkomise Časové rady mu pokývalo na pozdrav a vypochoďovalo ze dveří s výrazem lidí, kteří ukojili svou ostatně nijak palčivou zvědavost. Pouze Sennor k němu natáhl ruku a pokývnutí doplnil slovy: "Mějte se dobře, mladíku."

Harlan sledoval jejich odchod se smíšenými pocity. Z jakého důvodu si ho přizvali ke stolu? A hlavně proč analyzovali situaci člověka, který se potká sám se sebou? O Noys se ani slovem nezmínili. Pozvali si ho tedy jen proto, aby si ho pořádně prohlédli? Prozkoumali ho od hlavy k patě a rozsudek nechali na Twissellovi?

Twissell se vrátil ke stolu, z něž už sklídili jídlo a prostírání. Zůstal s Harlanem o samotě a jako by to chtěl zdůraznit, zastrčil si mezi prsty novou hořící cigaretu.

"Tak a teď do práce, Harlane," řekl. "Máme jí jak na kostele." Jenže Harlan už nemohl, už nedokázal dál čekat. "Než se do něčeho pustíme," pronesl bezvýrazně, "musím se vám s něčím svěřit."

Twissell vypadal překvapeně. Pokožka kolem bledých očí se mu sraštila do vrásek a zamyšleně odklepl popel z cigarety.

"Když to musí být," řekl, "tak mluďte, hochu, ale nejdřív si sedněte. Posad'te se, hochu."

Provozní technik Harlan si však nesedl. Přecházel podél stolu a odsekával jednotlivé věty, které z něj přímo tryskaly ven, aby se mu neslily do nesrozumitelného blábolu. Hlavní analytik Laban Twissell sledoval jeho nervózní přecházení a otáčel za ním svou malou, stářím sraštilou hlavičku připomínající makovici.

"Už několik týdnů si pouštím filmy, obsahující kompletní dějiny matematiky," řekl Harlan. "Knihy pocházejí z několika Skutečností 575. století. Na Skutečnostech ovšem nezáleží. Matematika se nezměnila. Nezměnilo se ani pořadí jednotlivých objevů. Bez ohledu na to, k jakým došlo Změnám ve Skutečnostech, matematika zůstává stále stejná. Změnili se matematici, stejné objevy udělali různí lidé, ale konečný výsledek... Dost jsem si nad tím lámal hlavu. Vám to nepřipadá zarážející?"

"Podivná záliba pro Provozního technika," konstatoval Twissell zamračeně.

"Jenže já nejsem obyčejný Provozní technik," odvětil Harlan. "A vy to dobře víte."

"Pokračujte," vybídl ho Twissell s pohledem na hodinky. Prsty si nervózně pohrával s cigaretou.

"Existoval člověk jménem Vikkor Mallansohn," řekl Harlan, "který žil ve 24. století. Jak víte, to ještě patří do Primitivních dob. Tenhle Mallansohn se proslavil tím, že jako první na světě úspěšně spustil Časové pole. To samozřejmě znamená, že zároveň vynalezl Věčnost, poněvadž Věčnost je vlastně jenom jedno gigantické Časové pole, kde je normální Čas zkratovaný a které nemá žádná omezení vážící se na obyčejný Čas."

"Tohle vás učili jako Začátečníka, hochu."

"Jenže mě neučili, že Vikkor Mallansohn vynalezl Časové pole ve 24. století prostě nemohl. A ani nikdo jiný. Tehdy pro ně ještě ani neměli matematický aparát. Základní Lefebvrovy rovnice tehdy neexistovaly, a ani existovat nemohly, dokud nepřišel se svými výzkumy ve 27. století Jan Verdeer."

Harlan si vždycky říkal, že na Twissellovi by se mohl projevit úžas jen jediným způsobem - že upustí svou věčnou cigaretu. Teď mu skutečně upadla. Dokonce i úsměv z tváře mu zmizel.

"Učili vás Lefebvrovy rovnice, hochu?" zeptal se.

"Neučili. A netvrdím, že jim rozumím. Ale jsou nezbytně nutné pro Časové pole. Tolik jsem pochopil. A nebyly sestaveny dříve než ve 24. století. To už vím taky."

Twissell se sehnul, aby sebral cigaretu, a pochybovačně si ji prohlížel. "Co když Mallansohn sestavil Časové pole bez příslušného matematického aparátu? Co když to byl čistě empirický objev? To se přece přihodilo už mockrát."

"Uvažoval jsem i o tom. Ale po objevení Pole trvalo tři století, než vědci pochopili důsledky, a ani po celé té době nikdo Mallansohnovo Pole nezdokonalil. To nemůže být jen shoda okolností. Dá se dokázat na sto způsobů, že Mallansohn při svém řešení musel použít Lefebvrovy rovnice. Jestli je znal, anebo k nim dospěl nezávisle na Verdeerových pracích, což je nemožné, proč se o tom nikde nezmiňuje?"

"Důsledně užíváte matematické důkazy," řekl Twissell. "Kdo vám tohle všechno prozradil?"

"Studoval jsem přece filmy."

"Nic víc?"

"A přemýšlel jsem o nich."

"Bez odborného matematického vzdělání? Sledoval jsem vás pozorně po celé roky, hochu, a nikdy by mě nenapadlo, že máte takový talent. Pokračujte."

"Věčnost by se nikdy nepodařilo založit bez Mallansohnova objevu Časového pole. Mallansohn by nikdy nedokázal uskutečnit svůj objev bez znalosti matematických postupů, které vznikly až dávno v budoucnosti. To je můj argument číslo jedna. Kromě toho tady ve Věčnosti se nyní nachází Začátečník, kterého do ní vybrali v rozporu se všemi uplatňovanými pravidly, poněvadž je přestárý a ženatý. Vy ho vyučujete matematiku a sociologii Primitivních dob. To je můj argument číslo dvě."

"Ano?"

"Tvrdím, že ho zamýšlíte poslat nějakým způsobem nazpět do Času za časovou hranici vzniku Věčnosti, až do 24. století. A to s úmyslem, aby tenhle Začátečník jménem Cooper naučil Mallansohna Lefebvrovy rovnice. Tudiž chápete," dodal Harlan nazlobeně, "že moje postavení odborníka na Primitivní doby a moje znalosti celé problematiky

mě opravňují, aby vás požádal o vysvětlení. O řádné vysvětlení."

"Pročas!" zamumlal Twissell.

"Takže to je pravda? Uzavřeli jsme celý kruh, s mou pomocí? Bez mé pomoci..." Harlan nedokončil větu.

"Značně jste se přiblížil pravdě," odpověděl Twissell. "A přece bych klidně odpřisáhl, že nikde nic nenaznačovalo..."

Upadl do zadumání a zdálo se, že naprosto nevnímá ani Harlana, ani zbytek okolního světa.

"Že jsem se pravdě jenom přiblížil?" vyhrkl Harlan. "Je to čistá pravda!" Nedokázal by vysvětlit, proč si byl tak jistý, že vystihl podstatu problému. Snad si jen toužebně přál, aby to tak všechno skutečně bylo.

"Ne," odpověděl Twissell, "ne, není to čistá pravda. Začátečník Cooper se nevrátí do 24. století, aby něco učil Mallansohna."

"Nevěřím vám."

"Prostě musíte. Musíte pochopit, jak to je důležité. Chci, abyste se mnou spolupracoval na dokončení tohoto projektu.

Víte, Harlane, situace utváří ještě mnohem uzavřenější kruh, než se domníváte. Mnohem uzavřenější, hochu. Začátečník Brinsley Sheridan Cooper je totiž sám Vikkor Mallansohn!"

12. kapitola

Počátek Věčnosti

Harlana by nikdy v životě nenapadlo, že by mu Twissell mohl v tomhle okamžiku sdělit něco překvapivého. Krutě se mylil.

"Mallansohn," zakoktal. "Ten..."

Twissell mezitím dokouřil cigaretu až do malého špačka a vylovil další. "Ano, Mallansohn," přitakal. "Chcete, abych vám stručně přiblížil Mallansohnův životopis? No prosím. Narodil se v 78. století, strávil nějakou dobu ve Věčnosti a zemřel ve 24. století."

Twissell svou drobnou ručkou uchopil Harlana za loket a tvář pohádkového skřeta se mu roztáhla do jeho obvyklého vrásčitého úsměvu. "Jenže, hochu, fyziočas se žene kupředu dokonce i tady u nás a ani my teď nejsme tak úplně svými pány. Nezašel byste se mnou do mé kanceláře?"

Kráčel jako první, Harlan ho následoval a jen napůl si uvědomoval, že procházejí řadou dveří a po mnohých pohyblivých schodištích. Snažil se sladit tuhle novou informaci se svým vlastním problémem a naplánovat si nový postup. Jakmile pominuly první okamžiky, kdy podlehl zmatku, odhodlání se mu vrátilo. Nakonec celá tahle novinka jeho důležitost pro Věčnost jen zdůrazňovala, zvyšovala jeho cenu. Proto jeho požadavkům vyhoví o to snáze a teď už mu Noys určitě musí vrátit zpátky.

Noys!

Pročas, nesmějí jí zkřivit ani vlasek! Připadlo mu, že Noys je jediný opravdu skutečný člověk v jeho životě. Na rozdíl od ní byla celá Věčnost jen jakési pohádkové město, o které pramálo stál.

Když zjistil, že se nachází v pracovně Analytika Twissella, vůbec si nedokázal uvědomit, jak se sem z jídelny dostal. Rozhlédl se kolem sebe a silou vůle se pokusil přenést celou místnost do reálného světa, jenže Twissellova kancelář i nadále zůstávala součástí jeho šíleného snu.

Byla to čistá, podlouhlá místnost zářící bělostí porcelánu. Jedna stěna místnosti byla nacpaná od země až do stropu elektronickými obvody, které dohromady utvářely největší soukromý výpočetní komplex ve Věčnosti. Protější zeď byla přeplněná odbornými filmy. Prostor mezi nimi se tak scvrkl do širé chodby přerušené pracovním stolem, dvěma židlemi, záznamovým a projekčním zařízením a podivným předmětem, který Harlanovi nic neříkal a o jehož účelu neměl nejmenší ponětí do okamžiku, kdy do něj Twissell vhodil zbytek cigarety.

V přístroji se nehluchně zablesklo a Twissell svým obvyklým kouzelnickým trikem vyčaroval mezi prsty další trubičku. Tak a teď do toho, pomyslel si Harlan.

"Ve 482. století žila žena," začal Harlan trochu příliš hlasitě a trochu příliš trucovitě.

Twissell se zamračil a rychle mávl jednou rukou, jako by chtěl od sebe odstrčit cosi nepříjemného. "Já vím, já vím. Nic se jí nestane, ani vám. Všechno bude dobré. Postarám se o to."

"Chcete říct..."

"Říkám vám, že vím všechno. Pokud vás trápí jenom tohle, nemusíte si dál dělat žádné starosti."

Harlan užasle hleděl na starce. Všechno je vyřízeno? Ačkoli se často domýšlel, že Twissell je opravdu vlivný člověk, takovou ohromující demonstraci moci přece jen neočekával.

Jenže to už Twissell hovořil dál.

"Dovolte, abych teď pověděl něco já vám," spustil téměř tónem, jako by mluvil k úplnému Začátečníkovi. "Nepočítal jsem, že to bude zapotřebí, a možná že ani není, ale vzhledem ke svým výzkumům a vynaloženému úsilí si to zasluhujete."

"Víte," zahleděl se na Harlana zvědavě, "pořád nemůžu uvěřit, že jste se k tomu všemu dopracoval vlastními silami."

Pak pokračoval: "Muž, kterého většina lidí z Věčnosti zná jako Vikkora Mallansohna, zanechal po své smrti paměti. Nebyl to deník, ani tak úplně životopis. Bylo to cosi jako návod pro příslušníky Věčnosti, o nichž věděl, že jednoho dne budou existovat. Text vložil do časuvzdorné schránky, kterou dokázali otevřít jen Analytici z Věčnosti a která tudíž zůstala tři století po jeho smrti nedotčená. Dokud totiž nevznikla Věčnost a dokud schránku neotevřel Hlavní analytik Henry Wadsmann, první z velikánů Věčnosti. Tento dokument po celou dobu udržovali v největší tajnosti Hlavní analytici, až se dostal ke mně. Označuje se jako »Mallansohnovy paměti«.

V Pamětech se vypráví příběh muže jménem Brinsley Sheridan Cooper, narozeného v 78. století, uvedeného coby Začátečník do Věčnosti ve věku dvaceti tří fyziot, ženatého tehdy něco málo přes jeden fyziot, avšak zatím bezdětného.

Poté, co Cooper vstoupil do Věčnosti, učil jej matematiku Analytik jménem Laban Twissell a sociologii Primitivních dob Provozní technik Andrew Harlan. Když Cooper získal slušné základy z obou vědních oborů a navíc z časového inženýrství, poslali ho do minulosti, do 24. století, aby předal jisté znalosti vědci z Primitivních dob jménem Vikkor Mallansohn. Cooper se po příchodu do 24. století nejprve pozvolna přizpůsoboval životu tehdejší společnosti. Velmi mu přitom pomohlo, co se dozvěděl v hodinách Provozního technika Andrewa Harlana a detailní rady Analytika Twissella, který - jak se ukázalo - měl úžasný talent předvídat problémy, jímž nyní musel Cooper čelit.

Po dvou letech Cooper objevil jakéhosi Vikkor Mallansohna, výstředního samotáře, kdesi uprostřed lesů v Kalifornii. Nestýkal se s příbuznými, ani s přáteli, ale byl ohromně nadaný, obdařený odvážným a nekonvenčním způsobem myšlení. Cooper se s ním pozvolna spřátelil a ještě pomaleji jej připravoval na myšlenku, že se setkal s návštěvníkem z budoucnosti. Současně toho člověka učil matematický aparát, který nutně musel znát.

S postupem doby Cooper převzal zvyky svého společníka, naučil se ovládat nepraktický dieselgenerátor poháněný naftou a příslušné elektrické zařízení, které jim umožňovalo nezávislost na normálních energetických paprscích.

Ovšem pokrok byl strašně pomalý a Cooper zjistil, že není žádný zázračný učitel. Mallansohn to omrzelo, přestal spolupracovat a jednoho dne prostě zemřel, úplně znenadáni. Spadl do kaňonu, tam v té divoké hornaté krajině, kde spolu žili. Cooper byl několik týdnů zoufalý tvář v tvář vědomí, že ztroskotalo jeho celoživotní dílo a pravděpodobně i celoživotní dílo Věčnosti, a rozhodl se podniknout zoufalý pokus. Neohlásil Mallansohnovu smrt úřadům. Namísto toho začal pomalu konstruovat z materiálu, který měl po ruce, Časové pole.

Na podrobnostech nesejde. Po letech příšerné dřiny a improvizace se mu je podařilo sestavit a odnesl generátor do California Institute of Technology jen o několik roků dříve, než to měl udělat pravý Mallansohn.

Pokračování příběhu už znáte z vlastních studií. Víte, s jakou nedůvěrou a výsměchem se všude setkával, že ho sledovala policie, které se mu podařilo utéct, jenže přitom málem o generátor přišel. Potom mu rozhodujícím způsobem pomohl člověk, se kterým se potkal v bufetu a jehož jméno jsme se nikdy nedozvěděli, ale který je nyní jedním z hrdinů Věčnosti. Nakonec demonstroval činnost generátoru profesoru Zimbalistovi tak, že nechal bílou myšku cestovat Časem dozadu a vpřed. Ale tímhle vás nechci nudit.

Cooper důsledně používal jména Vikkor Mallansohn, protože bez něho úředně neexistoval a do 24. století nepatřil.

Mrtvola skutečného Mallansohna se nikdy nenašla.

Cooper po zbytek svého života generátor zdokonaloval a spolupracoval s vědci z California Institute of Technology, aby sestavil duplikát přístroje. Nic víc se neodvažoval. Nemohl je začít učit Lefebverovy rovnice, poněvadž by jim jinak musel prozradit vývoj matematiky za tři století. Neodvažoval se jim ani vyjevit, odkud doopravdy přichází. Neodvážil se udělat nic víc, než co by dokázal skutečný Vikkor Mallansohn ze své vlastní hlavy.

Lidé, kteří s ním spolupracovali, si zoufalstvím rvali vlasy na hlavě, neboť docházel ke skvělým výsledkům, aniž by jim dokázal vysvětlit, jak to dělá. Cooper sám byl stejně zoufalý, protože už jasně viděl, že nedokáže práci nijak urychlit, že směřuje krok za krokem ke klasickým experimentům Jana Verdeera a že na základě těchto pokusů veliký Antoine Lefebvre sestaví základní rovnice popisující Skutečnost. Ty pak už přímo povedou k vybudování Věčnosti.

Až úplně na sklonku svého dlouhého života při pohledu na slunce zapadající do Pacifiku - tuhle scénu detailně popisuje ve svých pamětech - ho náhle přepadlo pomyšlení, že Vikkor Mallansohn je přece on sám. Nebyl žádný náhradník, ale pravý Mallansohn. Možná mu Mallansohnovo jméno nepatřilo, avšak muž, jenž se запиše do dějin jako Mallansohn, je fakticky Brinsley Sheridan Cooper.

Rozrušený tímhle pomyšlením a jeho důsledky a dychtivý, aby se cesta vedoucí k vybudování Věčnosti urychlila, vylepšila a zajistila, napsal své Paměti a uložil je do časuvzdorné schránky v obývacím pokoji svého domu.

A tím se kruh uzavřel. Cooperův-Mallansohnův pokus napsat Paměti nesmíme samozřejmě brát v úvahu. Cooper musel prožít život přesně tak, jak jej prožil. Skutečnost v Primitivních dobách nelze měnit. V tomto fyziokamžiku si Cooper naprosto neuvědomuje, jaký úkol má před sebou. Domnívá se, že má pouze Mallansohna instruovat a zase se vrátit. Bude tomu věřit i nadále, dokud ho život nepoučí o opaku. Pak si sedne a začne psát Paměti.

Cooperův záměr co nejrychleji vybudovat Věčnost uzavřel časový kruh, ozřejmil možnost pohybu Časem a podstatu Skutečnosti, a to všechno předtím, než doba dožrála. Kdyby se k tomu lidstvo mělo dopracovat přirozenou cestou, dříve by se vzhledem k překotnému technickému rozvoji nevyhnutelně zničilo, než by se dopátralo skutečné podstaty Času."

Harlan zaujatě naslouchal. Uchvátila ho představa obrovitého časového kruhu, který se uzavřel sám od sebe a zároveň prot'al Věčnost. Dokonce na okamžik málem zapomněl na Noys, což se mu ještě nikdy nestalo.

"Potom ovšem jste od samého počátku věděli přesně," zeptal se, "co máte dělat? A taky všechno, co udělám já."

Zdálo se, že se Twissell úplně nechal zaujmout vlastním vyprávěním. Nepřítomně hleděl oblakem cigaretového dýmu, až se pozvolna vzpomádal. Jeho staré moudré oči se obrátily proti Harlanovi. "Ne, samozřejmě nevěděli," pronesl vyčítavě. "Mezi Cooperovým pobytem ve Věčnosti a sepsáním jeho Pamětí uplynulo několik desetiletí fyzio času. Nedokázal si zapamatovat všechno a věděl jen to, co sám prožil. To si musíte uvědomit."

Twissell si povzdechl a zabořil zkroucený prst do stužky stoupajícího dýmu, který tím rozvířil.

"Všechno běželo jak na drátku. Nejdřív našli mě a přivedli mě do Věčnosti. Když jsem se stal dlouhým služebním postupem Hlavním analytikem, dali mi přečíst Paměti a jmenovali šéfem projektu, protože Paměti mě tak uváděly. Po mnoha dalších fyziorocích jste se při jedné ze Změn Skutečnosti objevil vy - vaše předchozí dvojníky jsme pečlivě sledovali - a pak i Cooper.

Pomocí zdravého rozumu a Výpočetního střediska jsem si domyslel jednotlivé detaily. Například nakolik pečlivě jsme instruovali Vychovatele Yarrowa, jak má vykonávat své poslání, a přitom jsme mu neprozradili nic důležitého. A jak zase naopak on probouzel váš zájem o Primitivní doby.

Taky jsme úzkostlivě dbali, aby se Cooper nedozvěděl o Pamětech ani slovo." Twissell se smutně usmál. "Sennor z nás

má legraci. Tvrdí o projektu, že to je obrácení příčiny a následku. Známe výsledek a snažíme se podle něj upravit příčiny. Naštěstí nepatřím k takovým spřádačům pavučin jako Sennor.

Potěšilo mě, hochu, když jsem zjistil, že jste tak skvělý Pozorovatel a Provozní technik. Paměti se o tom nezmiňovaly, poněvadž Cooper neměl možnost sledovat vaši práci a ocenit ji. To se mi hodilo. Mohl jsem vás používat k plnění jednoduchých úkolů, takže ten váš hlavní nebyl tak nápadný. Dokonce i váš poslední pobyt u Analytika Finga mi zapadl do karet. Cooper se zmiňuje o období, kdy jste byl někde pryč, a kdy ho tak strašně dřeli s matikou, že si přál, abyste se co nejrychleji vrátil. Ale jednou jste mě pěkně vyděsil."

"Máte na mysli," zeptal se Harlan s odmlkou, "když jsem vzal Coopera s sebou do kabiny?"

"Jak jste to uhoďl?" podivil se Twissell.

"Tehdy jste se na mě poprvé a naposledy doopravdy rozzlobil. Dnes se dohaduju, že jsem provedl cosi, co neladilo s Mallansohnovými Pamětmi."

"Ne tak úplně. Paměti totiž o kabině vůbec nemluví. Mně se zdálo, že když se Cooper o takovém významném detailu Věčnosti vůbec nezmiňuje, znamená to, že se s ničím takovým nikdy nesetkal. Proto jsem měl v úmyslu izolovat ho od kabiny, jak jen to půjde. Když jste mu ji ukázal, pořádně jste mě naštvál, ale nic se následkem toho nestalo. Události i potom probíhaly přesně tak, jak měly. Takže je všechno v pořádku."

Starý Analytik si pomalu zamnul ruce. Pohlížel na mladého Provozního technika se směsí překvapení a zvědavosti.

"Tak vy jste na tohle všechno přišel sám! To mě opravdu udivuje. Odpřisáhl bych, že dokonce ani zkušený Analytik by neuměl dospět ke správným závěrům, kdyby měl k dispozici jen tak málo údajů jako vy. Na Provozního technika je to skvělý výkon." Nahnul se kupředu a lehce poklepal Harlanovi na koleno. "Mallansohnovy Paměti se po Cooperově odchodu samozřejmě o vás už dál nezmiňují."

"Rozumím, pane," odvětil Harlan.

"Takže máme svobodnou volbu, abych tak řekl, ve všem našem počínání. Ukázal jste překvapivý talent, který nesmíte promarnit. Myslím, že jste předurčený pro nějaké mnohem odpovědnější povolání, než je Provozní technik. Teď vám sice nemůžu nic slíbit, ale předpokládám, že si uvědomujete, že se jistě stanete Analytikem."

Harlan snadno zachoval kamennou tvář. Měl v tom ostatně léta praxe.

Pomyslel si: Úplatek.

Nesmí se ovšem spoléhat jen na dohady, i když se jeho divoké a zpočátku ničím nepodložené domněnky, které jej napadly v jakémsi záblesku vnitřního poznání za oné neobyčejné a čarovné noci, proměnily v rozumné pracovní hypotézy poté, co podnikl příslušné výzkumy v knihovnách. A nyní v jistotu, když mu Twissell odvyprávěl Mallansohnův příběh. Přece jen se v jednom bodě zmýlil: Cooper byl Mallansohn.

Tím se jeho pozice jednoduše zlepšila, jenže jestli se mýlil v jednom, mohl se klidně plést i v druhém. Nic proto nesmí ponechat náhodě. Musí se dobrat podstaty. Musí mít jistotu!

"Teď když znám pravdu, leží na mně velká zodpovědnost," řekl klidně, téměř lhostejně.

"Opravdu?"

"Nakolik je situace delikátní? Řekněme, že by se stalo něco nepředvídaného a já jsem zmeškal den, kdy jsem měl naučit Coopera něco důležitého."

"Nerozumím vám."

Skutečně v těch starých, unavených očích probleskla jiskřerka paniky, anebo se to Harlanovi jen zdálo?

"Chci říct - dá se ten kruh prolomit? Povím vám to takhle. Kdyby mě někdo náhle praštil do hlavy a já jsem se složil v době, kdy jsem podle Pamětí měl být v plné síle a svěžesti, zbortilo by se celé schéma? Anebo předpokládejme, že se z nějakého důvodu rozhodnu chovat odlišně, než Paměti předepisují. Co potom?"

"Co vás na takovou myšlenku přivedlo?"

"Připadá mi to jako logická otázka. Napadlo mě, že bych mohl prolomit kruh nedbalostí nebo úmyslným činem, a co potom? Zničím Věčnost? Vypadá to tak. A jestli to tak je," dodal Harlan poklidně, "měl byste mi říct, abych si dával pozor a neprovedl nic nevhodného. I když si myslím, že k tomu, abych něco takového udělal, by mě dohnaly jen opravdu výjimečné okolnosti."

Twissell se zasmál, avšak Harlanovi jeho smích zněl nuceně a falešně.

"Tohle jsou čistě akademické otázky, hochu. Nic z toho se nestane, poněvadž se ještě nic takového nepříhodilo."

Jednou uzavřený kruh se neprolomí."

"A co když," řekl Harlan. "Ta žena z 482. století..."

"Je v bezpečí," odvětil Twissell. Netrpělivě povstal. "Takovéhle řeči bychom nikdy neskončili a já už jich mám plné zuby od ostatních členů subkomise, která je za tenhle projekt zodpovědná. Ale musím vám ještě říct, co jsem vám chtěl povědět původně, a fyziočas letí. Šel byste laskavě se mnou?"

Harlan byl spokojený. Situace se vyjasnila a nikdo nemohl pochybovat o tom, že má velkou moc. Twissell věděl, že kdyby se Harlanovi zachtělo, může prohlásit: Vlezte mi už s tím Cooperem na záda. Twissell taky věděl, že Harlan může Věčnost kdykoli zničit jen tím, že podá Cooperovi nějaké zásadní informace týkající se jeho Pamětí.

Harlan toho věděl dost, aby dokázal zničit Věčnost už včera. Twissell se ovšem domníval, že ho ohromí velikostí jeho úlohy, jenže jestli si Analytik myslel, že ho dostane tímhle způsobem, dočista se mýlil.

Harlan velice jasně Twissellovi pohrozil, že si nedá líbit, jestli Noys bude hrozit nějaké nebezpečí. A Twissellův výraz, když vyštěkl, že je v bezpečí, jasně dokládal, že výhrůžku pochopil.

Harlan vstal a následoval Twissella.

Místnost, do níž vstoupili, ještě nikdy předtím nenavštívil. Byla rozlehlá a vypadala, jako by probourali okolní stěny, aby ji zvětšili. Vcházelo se do ní úzkou chodbou chráněnou silovou clonou, která se zvedla tehdy, když paprsek

důkladně prozkoumal Twissellovu tvář.

Největší část místnosti zaplňovala koule dosahující téměř až do stropu. Dveře byly otevřené, ukazovaly čtyři nízké schůdky vedoucí k osvětlené plošině uvnitř koule.

Zevnitř se ozývaly jakési hlasy a Harlan spatřil v otvoru čísi nohy, které začaly sestupovat po schůdkách dolů. Vynořil se nějaký muž a za ním se objevily další nohy. Byl to Sennor z Časové rady a následoval jej jiný člověk patřící ke skupince, která pozvala Harlana ke stolu.

Twissella to nijak nepotěšilo. "Subkomise je pořád ještě tady?" zeptal se napjatým hlasem.

"Už jenom my dva," odvětil Sennor bez rozpaků. "Rice a já. Máme tu překrásnou hračku. Je to prakticky stejně složité jako kosmická loď."

Rice byl bříháč s užaslým pohledem člověka, jenž je zvyklý mít vždycky pravdu, a přesto se pokaždé nechá utlouci falešnými argumenty. Zamnul si bambulatý nos a poznamenal: "Sennor má poslední dobou v hlavě myšlenky jenom na kosmické lety."

Sennorova pleš se v jasném světle leskla. "Je to zajímavé téma, Twisselle," pronesl. "Zodpovíte mi jednu otázku? Jsou kosmické lety při výpočtu Skutečnosti pozitivním, nebo negativním faktorem?"

"Takhle položená otázka je nesmyslná," prohlásil Twissell netrpělivě. "Musíme nejprve zadat, jaký druh kosmických letů, v jaké společnosti a za jakých okolností."

"Ale jděte. Kosmické lety se jistě nějak dají charakterizovat všeobecně."

"Pak tedy jen natolik, že se realizují v limitovaném období, že se samy vyčerpají a lidstvo od nich upustí."

"Pak užšm jsou bezúčelné," konstatoval Sennor s uspokojením, „a tudíž faktorem negativním. To je přesně můj názor."

"Smím vás, poprosit," požádal Twissell, "Cooper dorazí každou chvíli. Nechali byste nás o samotě?"

"Samozřejmě." Sennor se zavěsil do Riceho a odváděl ho pryč. Na odchodu stále zřetelně slyšeli jeho hlas: "Můj milý Rice, lidské úsilí se neustále v jistých periodách soustřeďuje na lety do kosmu, což je z podstaty věci samé odsouzeno k neúspěchu. Uvedl bych vám soustavu příslušných rovnic, ale jsem si jistý, že vám jsou zřejmé. Jakmile se začne zájem lidstva upírat do vesmíru, zanedbává se vývoj tady na Zemi. Připravuju rozsáhlou analýzu, kterou hodlám předložit Radě a ve které doporučím, abychom Skutečnosti změnili tak, že se všechna období kosmických letů nadobro eliminují."

"Ale takhle drasticky postupovat nemůžete," chvěl se Riceův fistulový hlásek. "V některých civilizacích se kosmické lety staly důležitým bezpečnostním ventilem. Vezměte si například Skutečnost číslo 54 v 290. století, abych zmínil jenom tu, na kterou si právě teď vzpomínám. Jde totiž o to..."

Hlasy se vytratily a Twissell řekl: "Zvláštní chlap, ten Sennor. Co se týká intelektuálních schopností, vydá za dva z nás, ale promarní je na takové prázdné filozofování."

"Domníváte se, že má pravdu?" zeptal se Harlan. "Mám na mysli ty kosmické lety."

"Pochybuju. To zjistíme, až skutečně předloží tu analýzu, o které se tady zmiňoval. Jenže on ji nepředloží. Než ji stačí dokončit, zaujme ho nějaká jiná myšlenka a tu starou odloží. Ale tohle nás netrápí..." Rozevřenou dlaní poplácal kouli, až se rozezvučela rezonancí. Pak stáhl ruku nazpět, aby si vytáhl z úst cigaretu. "Dokážete uhodnout, co to je, pane Provozní techniku?" zeptal se.

"Vypadá to jako obrovská kabina zakrytá střechem," odvětil Harlan.

"Přesně tak. Uhodl jste. Přišel jste na to. Pojdme dovnitř."

Harlan následoval Twissella do koule. Byla dostatečně velká, aby se do ní vešlo čtyři nebo pět lidí, avšak vevnitř se nenacházelo vůbec nic. Podlaha byla hladká, zaoblené stěny prořezávala dvě okna. A konec.

"Nemá to žádné ovládání?" zeptal se Harlan.

"Jenom dálkové," odvětil Twissell. Přejel rukou po oblé stěně a řekl: "Stěny jsou zdvojené. Všechn prostor mezi nimi vyplňuje Časové pole, které si kabina sama vyrábí a udržuje. Není tudíž vázaná na šachtu a dokáže proniknout až za spodní hranici Věčnosti. Její konstrukci umožnily cenné instrukce v Mallansohnových Pamětech. Pojdte se mnou."

Řídicí panel se nacházel v odděleném koutě rozlehlé kabiny. Harlan vstoupil dovnitř a zaraženě hleděl na ohromné kabely.

"Posloucháte mě, hochu?" zeptal se Twissell.

Harlan se překvapeně ohlédl. Vůbec si neuvědomil, že Twissell za ním dovnitř nevstoupil.

"Poslouchám vás, pane," odvětil. "Mám se vrátit?"

"Vůbec ne. Naopak, jste tam zamčený."

Harlan přiskočil ke dveřím a cítil, jak mu žaludek sevřela ledová křeč. Twissell měl pravdu, ale co to pročas znamená?

"Hochu, určitě se vám uleví, když se dozvíte, že jsem vás zbavil odpovědnosti. Velice vás tížila, neustále vás sužovaly různé otázky a já myslím, že chápu, co jste mi chtěl říct. Teď už žádnou zodpovědnost za nic neponesete. Teď už zůstane jenom na mých bedrech. Naneštěstí jsem vás musel umístit do řídicí kabiny, poněvadž se praví, že jste to byl vy, kdo tehdy řídil. Píše se to tak v Mallansohnových Pamětech. Cooper vás zahlédne oknem a dál už půjde všechno samo."

Abychom pokročili, požádám vás, abyste s kabinou odstartoval podle instrukcí, které vám předám. Jestli vás napadne, že i tohle je velká zodpovědnost, nemusíte si dělat starosti. Zároveň s vámi to má na starosti ještě někdo jiný. Jestli start z jakéhokoliv důvodu neuskutečníte, provede to on. Dál, jednostranně vypnu rádiové spojení s řídicí kabinou. Vy nás uslyšíte, ale nebudete s námi moci mluvit. Nemusíte se obávat, že byste nějakým nechtěným výrokem narušil uzavřený kruh."

Harlan bezmocně hleděl z okna.

"Cooper dorazí za pár okamžiků," pokračoval Twissell, "a jeho cesta do Primitivních dob započne za dvě hodiny."

Hochu, tím celý projekt skončí a vy i já budeme zase volní."

Harlan zavalily děsivé představy, hrůzou se pomalu dusil. Doběhl ho Twissell? Provedl tohle všechno jen proto, aby ho vlákal do řídicí kabiny a zamkl ho v ní? Když pochopil, že si Harlan uvědomuje svou vlastní důležitost, nastrojil tohle všechno s vpravdě ďábelskou úskočností? Rozptýlil jeho pozornost hovorem a zavedl ho sem přesně v příhodném okamžiku, aby ho tu zamkl?

A jak snadno a rychle se podvolil, když se Harlan zmínil o Noys. Nezkříví se jí ani vlasek na hlavě, tvrdil Twissell. Všechno dobře dopadne.

Jak mu mohl věřit! Kdyby jí nechtěli ublížit, proč by přehradili šachty na 100 000. století? Už jenom tohle mu mělo prozradit, že Twissell lže.

Jenže on mu věřil - úplný blázen! - protože věřit chtěl. Nechal se v posledních fyziohodinách snadno zmanipulovat a nakonec zamknout v řídicí kabině, kde ho nepotřebují ani k tomu, aby s ní odstartoval.

Jediným obratem jej oloupili o všechno. Postupně mu vytahali z ruky všechny trumfy a s Noys se už asi nikdy nesetká.

Jaký trest ho očekával, to jej nijak netížilo. Už nikdy neuvidí Noys!

Nikdy ho nenapadlo, že se projekt už takhle chýlí ke konci. Samozřejmě právě to způsobilo jeho porážku.

"Hochu, vypínám vás," ozval se temně Twissellův hlas.

Harlan zůstal sám, bezmocný a neužitečný.

13. kapitola

Pod spodní hranici Věčnosti

Vstoupil Brinsley Cooper. Vzrušení mu zbarvilo úzké tváře celé do růžova, a ačkoli měl pod nosem mohutný

Mallansohnův knír, vypadal skorem chlapecky.

Harlan ho sledoval oknem a zřetelně slyšel jeho hlas z rádia. Hořce si pomyslel: Přesně takový knír nosil Mallansohn! Samozřejmě!

Cooper nakročil proti Twissellovi. "Pane Hlavní analytiku, nechtěli mě sem dřív pustit."

"Správně," odvětil Twissell. "Jednali přesně podle pokynů."

"Přišla moje chvíle? Vyrázím?"

"Za okamžik nastane."

"Vrátím se? Uvidím ještě někdy Věčnost?" Třebaže se Cooper držel hezky zpřímá, v hlase mu zazněla stopa nejistoty.

Harlan v řídicí kabině udeřil spojenýma rukama do nerozbitného skla. Kdyby je tak dokázal roztřístit a zařvat "Nechte toho! Okamžitě přistupte na moje podmínky, nebo...!" Jenže bušil do skla marně.

Cooper se rozhlédl po místnosti a zjevně si neuvědomil, že se Twissell vyhnul odpovědi na jeho otázku. Pohled mu padl na Harlana za oknem řídicí kabiny.

Vzrušeně mu zamával. "Provozní techniku Harlane! Zaskočte sem mi chvilku! Rád bych vám před odchodem ještě podal ruku."

"Teď ne," zasáhl Twissell, "teď ne. Obsluhuje řízení."

"Fakt?" podivil se Cooper. "Podívejte, nevypadá ve své kůži."

"Řekl jsem mu právě pravdu o celém projektu," odvětil Twissell. "Obávám se, že by to vyvedlo z míry kdekoho."

"Pročas," vyjekl Cooper, "to ano! Já už vím všechno hezkých pár týdnů a pořád ještě jsem si na to pomyšlení nezvykl."

Zasmál se, ale v tónu se mu objevil hysterický přidech. "Pořád jsem si ještě nedokázal srovnat v hlavě, že je to moje parádní číslo. Trochu - mám z toho trochu strach."

"To vám stěží můžu mít za zlé."

"Trápí mě žaludek, víte. Ten byl vždycky moje slabá stránka."

"To všechno je normální," chlácholil ho Twissell, "to přejde. Ale už vám určili okamžik startu a já vás musím ještě trochu instruovat. Například jste si ještě vůbec neprohlédl kabinu, ve které odcestujete."

Po dvě následující hodiny slyšel Harlan všechno, chvílemi oba muže viděl, jindy ne. Twissell Coopera instruoval podivným odtažitým způsobem a Harlan dobře chápal důvod. Právě totiž informoval Coopera o faktech, která pak měl Cooper popsat v Mallansohnových Pamětech.

Kruh se uzavřel. A Harlan neměl žádnou možnost, jak jej prolomit. Jen snad nějakým mocným úderem, jako když Samson jedinou ranou zbořil celý chrám. Takže tenhle kruh potrvá dál a dál, celou Věčnost.

"Obyčejné kabiny," zaslechl hovořit Twissella, "mezi časové síly jak přitahují, tak i postrkují, pokud tady můžeme vůbec takové termíny používat. Když cestujete ve Věčnosti ze století X do století Y, východiskový bod i bod určení jsou oba nabitý příslušnou energií."

Jenže tady jsme v kabině, která má východiskový bod nabitý, ale v bodě určení bude mít energii nulovou. Mezičasové síly ji mohou pouze postrkovat kupředu, nikoli přitahovat. Z tohoto důvodu musíme použít energie o řád silnější než u obvyklých kabin. V přenosových šachtách musí být uloženy speciální jednotky na přenos energie, abychom dosáhli dostatečnou hustotu energie čerpané z naší novy.

Tato speciální kabina, její ovládání a zásobování energií, je velmi složitá záležitost. Řadu fyziodesetiletí jsme procešávali jednotlivé pomíjející Skutečnosti a získávali speciální slitiny a technická zařízení. Klíčem se stala Skutečnost číslo třináct ve 222. století. Vyvinula Časový kondenzátor a bez něj by se tahle kabina nedala vůbec zkonstruovat. Třináctá Skutečnost ve 222. století."

Twissell to vyslovil co nejsrozumitelněji a nejdůrazněji.

Zapamatuj si to, Coopere, pomyslel si Harlan. Zapamatuj si, že to dokázala Skutečnost číslo třináct ve 222. století, abys to mohl zapsat do Mallansohnových Pamětí, aby příslušníci Věčnosti věděli, kde se mají porozhlédnout, až budou chtít pro tebe postavit speciální kabinu, abys to mohl zanést do... A takhle se ten kruh odvaluje pořád dál a dál.

"Samozřejmě tuhle kabinu jsme nemohli testovat za dolní hranici Věčnosti, ale prodělala celou řadu zkoušek tady ve Věčnosti," pokračoval Twissell. "Jsme přesvědčení, že se žádné poruchy nevyskytnou."

"Nic se přece nemůže stát, že ne?" ujišťoval se Cooper. "Chci říct, kdybych se tam nedostal, nebo kdyby se Mallansohnovi to pole nepodařilo sestrojít. Jenže ono se mu to přece podařilo, že."

"Přesně tak," odvětil Twissell. "Zjistíte, že Mallansohn žije na chráněném a opuštěném místě v řídce obydlené jihozápadní části Spojených států amerických..."

"Amerických," opravil ho Cooper.

"Dobře, tak amerických. Budete se nacházet ve 24. století, nebo abych se vyjadřoval přesně, ve 23,17. století. Počítám, že bychom to mohli nazvat rokem 2317, kdyby se nám zachtělo. Kabina, jak vidíte, je prostorná, mnohem prostornější, než nezbytně potřebujete. Naplnili jsme ji potravinami, vodou a nástroji na stavbu přibytku a k obraně. Budete vybaven detailními instrukcemi, které budou samozřejmě každému jinému kromě vás nesrozumitelné. Musím vás důrazně upozornit, že vaším prvořadým úkolem bude, aby vás žádný z tehdejších obyvatel neobjevil, dokud na to nebudete dostatečně připraven. Budete vybaven energetickým průbojníkem, kterým dokážete vyhloubit ve svahu jámu, abyste si postavil přibytěk. Obsah kabiny budete muset vyložit rychle. Zásoby jsme uložili takovým způsobem, abyste to zvládl."

Opakuj to! pomyslel si Harlan, opakuj to! Určitě ti to řekli už předtím, ale zapamatuj si to, abys to mohl uvést do Paměti. Aby to pak šlo dokola a dokola...

"Kabinu budete muset vyprázdnit do patnácti minut," pokračoval Twissell. "Potom se totiž automaticky vrátí na místo startu a odveze veškeré přístroje, které technicky překračují úroveň onoho století. Tady máte jejich seznam. Až kabina odjede, budete odkázaný už jen sám na sebe."

"Musí se kabina vracet tak rychle?" zeptal se Cooper.

"Rychlý návrat zvyšuje pravděpodobnost úspěchu," odvětil Twissell.

Kabina se musí vrátit za patnáct minut, pomyslel si Harlan, protože se za patnáct minut skutečně vrátila. A tak pořád dokola a dokola...

Twissell spěchal. "Nepokoušeli jsme se zfalšovat jejich měnu ani žádné cenné papíry. Budete mít s sebou zlato ve formě malých nuggetů. Své vlastnictví budete schopni věrohodně vysvětlit, dostanete k tomu podrobné instrukce. Budete vybaven dobovým oděvem, anebo alespoň takovým, který se dá za dobový považovat."

"Dobře," souhlasil Cooper.

"A teď dávejte pozor. S ničím se neunáhluje. Všechno si dobře rozmyslete, může vám to trvat třeba i několik týdnů, když to bude zapotřebí. Vpravte se do ducha doby. Poznatky, které vám předal Provozní technik Harlan, znamenají dobrý základ, ale nestačí. Dostanete bezdrátový přijímač postavený ve shodě s technickou úrovní 24. století, který vám umožní udržovat krok s událostmi, a co je ještě důležitější, naučíte se s jeho pomocí správnou dobovou výslovnost a intonaci. Udělejte to důkladně. Jsem si jistý, že Harlan mluví anglicky perfektně, jenže nic nedokáže nahradit to, když odposloucháte výslovnost na místě."

"A co když nepřistanu na správném místě?" zeptal se Cooper. "Chci říct - ne v tom 23,17. století?"

"Samozřejmě si to velmi pečlivě zkontrolujete. Ale vy přistanete. Bude to v pořádku."

Bude to v pořádku, pomyslel si Harlan, protože to v pořádku bylo. Pořád dokola...

Coopera to zřejmě příliš nepřesvědčilo, neboť Twissell řekl: "Místo přistání jsme spočítali velmi přesně. Stejně jsem vás chtěl seznámit s naším postupem, a teď je na to vhodná chvíle. Ostatně pomůže to i Harlanovi při řízení."

Harlan se odvrátil od okna a upřeně se zahleděl na přístroje. V jeho zoufalství probleskla jiskřička naděje. Co kdyby...

Twissell poučoval Coopera přepečlivým kantorským tónem, a část Harlanovy mysli neustále naslouchala.

"Vážný problém bezpochyby představovalo určit," hovořil Twissell, "jak daleko do Primitivních dob lze vyslat předmět po dodání určitého energetického kvanta. Nejjednodušší by jistě bývalo vyslat jednoho člověka Časem dolů v téhle kabině a přesně přitom měřit spotřebovanou energii. Kdybychom to však udělali, znamenalo by to v každém případě jistý Časový paradox, zatímco ten člověk by musel určovat příslušnou setinu století pomocí astronomických přístrojů anebo podle údajů, které by dostával bezdrátovým spojením. Tohle by bylo ovšem pomalé a také nebezpečné, poněvadž takového člověka by mohli domorodci odhalit, což by pravděpodobně mělo pro projekt katastrofální následky."

Namísto toho jsme to provedli takto: Vyslali jsme do minulosti známé množství radioaktivního izotopu niobu 94, který vyzáří jednu beta částici a promění se na stabilní izotop molybdenu 94. Tento proces má poločas rozpadu téměř přesně 500 století. Původní intenzitu záření jsme znali. Snižovala se v závislosti na Čase podle jednoduchého vztahu kinetické rovnice prvního řádu, a intenzita záření se dá samozřejmě velice přesně měřit.

Když kabina dosáhne svého cíle v Primitivních dobách, ampule s radioizotopem se vystřelí ven na opuštěné místo v horách a kabina se vrátí do Věčnosti. V tom okamžiku fyziočasu, kdy se ampule vystřelí, objeví se současně ve všech budoucích Časech v příslušném stadiu radioaktivního rozpadu. Na místě, kde byla ampule vystřelena, v 575. století skutečného Času, nikoli Věčnosti, Provozní technik odhalí její polohu podle radiace a odnese ji nazpět.

Úroveň radiace se potom změří. Víme, jak dlouho ampule zůstala na místě v horách, takže století, do něhož odcestovala kabina, umíme určit na dvě desetinná místa. Takhle jsme vystřelili několik tuctů ampulí v kabinách poháněných různým množstvím energie a z toho jsme pak mohli nakreslit kalibrační křivku. Křivku jsme dál kontrolovali pomocí ampulí vyslaných ne do Primitivních dob, nýbrž do prvních století Věčnosti, kde jsme mohli provádět přímá pozorování.

Přirozeně jsme měli i neúspěšné pokusy. Několik prvních ampulí se nám ztratilo. Teprve pak jsme pochopili, že musíme počítat i s nevelkými geologickými rozdíly mezi Primitivními dobou a 575. stoletím. Tři ampule se navíc nikdy ve 575. století neobjevily. Pravděpodobně se pokazil odpalovací mechanismus a vystřelil je tak hluboko do země, že jsme je nedokázali vypátrat. Pokusy jsme zastavili až v okamžiku, kdy úroveň radiace narostla natolik, až jsme se začali obávat,

že by ji mohl zjistit některý z obyvatel Primitivních dob a začít si lámat hlavu, co dělají na jeho pozemku radioaktivní předměty. Ale pro naše účely už to stačilo a jsme si jistí, že dokážeme vyslat člověka do kteréhokoli století Primitivních dob se nám zachce, a to s přesností na jednu setinu století. Pochopil jste všechno, co jsem vám řekl, Coopere, že?" "Naprosto, pane Hlavní analytiku. Viděl jsem kdysi tu kalibrační křivku, ale tehdy jsem ještě netušil, co vlastně znamená. Ted' je všechno úplně jasné."

Jenže nyní začala strašně zajímat Harlana. Prohlížel si rysky na časovacím zařízení, jak probíhají jednotlivými stoletími. Zářící oblouček byl z porcelánu naneseného na kov a jemné linie jej rozdělovaly na století, decistoleť a centistoleť. Přes linie vyryté v porcelánu slabě prosvítal stříbrný kov a zřetelně je vyznačoval. Číslice byly vepsané slabě, ale když se Harlan nad nimi sehnul, dokázal rozeznat jednotlivá Staletí od sedmáctého do sedmadvacátého. Na stupnici byl označený údaj 23,17.

Podobné časoměrné přístroje už viděl a téměř mechanicky natáhl ruku, aby stiskl ovládání. Jenže na jeho dotek nijak nezareagovalo. Nadále zůstal vyznačený údaj 23,17.

Skoro nadskočil, když ho náhle oslovil Twissellův hlas.

"Provozní techniku Harlane!"

"Ano, pane Hlavní analytiku," zvolal, ale vzápětí si uvědomil, že ho stejně neslyší. Přistoupil k oknu a kývl hlavou.

"Načasování je nastaveno na 23,17. století," řekl Twissell, jako by mu četl myšlenky. "Nevyžaduje žádné další zásahy.

Vaším jediným úkolem je ve správný okamžik fyzič času sepnout přívod energie. Vpravo od přístroje je chronometr.

Přikývněte, jestli ho vidíte."

Harlan kývl.

"Chronometr provádí odpočet k nule. V čase T minus patnáct sekund spojte kontakty. Je to jednoduché. Chápete, co máte udělat?"

Harlan znovu přikývl.

"Synchronizace není životně důležitá," pokračoval Twissell. "Můžete ji provést v minus čtrnácté, třinácté nebo dokonce i v minus páté sekundě, ale prosím vás, abyste z bezpečnostních důvodů rozhodně zůstal pod minus deseti. Jakmile spojte kontakt, zbytek práce za vás udělá automat, který taky zajistí, že energetický impuls proběhne přesně v čase T nula. Rozuměl jste?"

Harlan opět přikývl. Pochopil toho mnohem víc, než kolik mu řekl Twissell. Jestli to do minus deseti sekund neprovede on, udělají to prostě nějak za něj.

Takhle hluboko to nedopracuju, pomyslel si pochmurně.

"Zbývá nám třicet fyziominut," ozval se Twissell. "Zajdeme s Cooperem překontrolovat zásoby."

A odešli. Dveře se za nimi zavřely a Harlan zůstal sám s přístroji, s Časem, který pozvolna plynul směrem k nule - a s pronikavým vědomím toho, co chce udělat.

Harlan se odvrátil od okna. Vsunul ruku do kapsy a povytáhl mozkový bič, který v ní nosil od útoku na Finga. Ruka se mu mírně zachvěla.

Samson jedinou ranou zbořil celý chrám! vynořila se mu v hlavě dřívější myšlenka.

Vzápětí mu však nešťastně problesklo: Kolik příslušníků Věčnosti kdy zaslechlo o Samsonovi? Kolik z nich ví, jakým způsobem zemřel? Zbývalo mu posledních dvacet pět fyziominut. Netušil, jak dlouho mu potrvá to, co se rozhodl podniknout. Dokonce si vůbec nebyl jistý, jestli se mu to podaří.

Jenže měl snad nějakou jinou možnost? Snažil se otevřít uzávěr pažby, ale zbraň mu klouzala v prstech zvlhlých potem. Pracoval rychle a naprosto soustředěně. Ze všech možných následků, jichž si byl vědom, se nejméně zatěžoval představou, že přestane existovat i on sám. Toto pomyšlení jej netrápilo ani trochu.

V čase T minus jedna minuta stál už Harlan u řídicího panelu. Neosobně ho napadlo: poslední fyziominuta života?

Přestal v místnosti vnímat všechno ostatní kromě červené ručičky, která se přibližovala k červené rýsce a odměřovala plynoucí sekundy.

Čas T minus třicet.

Pomyslel si: nebude to bolet. Není to smrt.

Pokusil se myslet jen na Noys.

Čas T minus patnáct sekund.

Noys!

Harlan pozvolna položil levačku na spínač a stiskl. Nespěchat!

T minus dvanáct sekund.

Kontakt!

Ted' převezme řízení automat. Energetický impuls nastane v Čase nula. To ponechávalo Harlanovi malou chvilku k jeho poslednímu Zásahu. K samsonovskému úderu!

Pohnul pravačkou. Nedíval se na ni.

Čas T minus pět sekund.

Noys!

Znovu pohnul pra - NULA! - vačkou, dost křečovitě. Ani tentokrát se na ni nepodíval.

Tak takhle to chutná, když člověk neexistuje?

Ještě ne. Zatím pořád existuje.

Harlan hleděl z okna. Stál strnule. Čas rychle plynul, ale on jej nevnímal.

Místnost byla prázdná. Kde předtím stála obrovská uzavřená kabina, nebylo ted' nic. Kovové nosníky, které ji podpíraly, se prázdně tyčily do vzduchu.

Jediná věc, která se v ohromné místnosti připomínající jeskyni pohybovala, byl Twissell, náhle podivně drobný jako trpaslík. Nervózně pobíhal ze strany na stranu.

Harlan ho chvíli sledoval pohledem, ale pak oči odvrátil.

Potom, aniž by vydala sebeslabší zvuk, se kabina znenadání vrátila přesně na své místo na nosnících. Svým pohybem z minulosti do přítomnosti snad nezvířila ani jedinou molekulu vzduchu.

Zároveň Harlanovým očím zakryla Twissella. Vzápětí Analytik vyběhl zpoza jejího okraje.

Mávnul rukou a aktivoval mechanismus, který mu otevřel dveře řídicí kabiny. Vrhle se dovnitř. Dojatě a rozčileně křičel: "Dokázali jsme to! Dokázali jsme to! Uzavřeli jsme kruh!" Došel mu dech, takže se musel odmlčet.

Harlan neodpovídal.

Twissell vyhlédl z okna a dlaněmi se opřelo sklo. Harlan postřehl, že se mu chvějí a že na nich má stařecké pigmentové skvrny. Jeho mysl jako by náhle ztratila schopnost rozeznat podstatné od nepodstatného a vnímala všechno najednou. Co na tom záleží? pomyslel si vyčerpaně. Teď už přece nezáleží na ničem.

"Už vám můžu prozradit," ozval se Twissell a Harlan ho slyšel jakoby z veliké dálky, "že jsem z toho měl větší strach, než jsem dával navenek najevo. Sennor kdysi prohlásil, že celá tahle záležitost je nemožná. Tvrdil, že se musí stát něco, co ji překazí... Co se děje?"

Obrátil se, když zaslechl, jak si Harlan těžce povzdychl.

"Nic," dostal ze sebe Harlan a zavrtěl hlavou.

Twissell o něj ztratil zájem a odvrátil se. Nebylo jasné, jestli mluví jen sám k sobě, anebo k němu. Vypadalo to, jako by si slovy vyléval ze srdce po léta potlačované obavy.

"Sennor," pokračoval, "je z rodu pochybovačů. Diskutovali jsme s ním, hádali se. Předložili jsme mu výpočty a výsledky výzkumu, které za fyziodobu trvání Věčnosti prováděly celé předchozí generace. Jenže Sennor takové důkazy odmítal a argumentoval klasickými časovými paradoxy. Slyšel jste na vlastní uši, jak mluví. Je to jeho oblíbené téma.

Známe svou vlastní budoucnost, tvrdí Sennor. Já, Twissell, například vím, že ačkoli jsem už dost starý, budu žít tak dlouho, dokud se Cooper nedostane za dolní hranici Věčnosti. A znám i jiné podrobnosti ze své, vlastní budoucnosti, věci, na kterých budu dělat.

Jenže Sennor tvrdil, že to je nemožné. Že se Skutečnost musí proměnit, aby s našimi vědomostmi nesouhlasila. I kdyby to mělo za následek, že se kruh nikdy neuzavře a nikdy nedokážeme založit Věčnost.

Proč takhle vystupoval, to já nevím. Snad tomu upřímně věřil, možná to byla jakási intelektuální hra, možná se mu zachtělo nás šokovat tím, že bude zastávat negativní stanovisko. V každém případě však projekt pokračoval a některé pasáže Paměti se začaly naplňovat. Například se nám podařilo zjistit, ve kterém století Cooper Paměti vlastně napsal a ve které Skutečnosti. Už jen tohle naprosto vyvrátilo Sennorovy teorie, ale jeho to nijak nevzrušilo. Tehdy se už zajímal zase o něco jiného.

Ale přece, ale přece," Twissell se potichu a rozpačitě zasmál. Vůbec si nevšiml, že oharek cigarety mu dohořel prakticky až mezi prsty. "Víte, že jsem si vždycky tak trochu dělal starosti. Něco se klidně mohlo stát. Skutečnost, ve které jsme Věčnost založili, se mohla nějak proměnit, aby zabránila tomu, čemu Sennor říká Časový paradox. Mohla se změnit na Skutečnost, v níž by žádná Věčnost nikdy neexistovala. Občas, když jsem ležel potmě v době noční periody a nemohl usnout, jsem byl pomalu přesvědčený, že to takhle opravdu bude. Ale teď už je to všechno za námi a já se vysmívám sám sobě, že jsem mohl být takový senilní idiot."

"Analytik Sennor měl pravdu," řekl Harlan tiše.

"Cože?" prudce se otočil Twissell.

"Projekt selhal." Harlanova mysl začínala procítat z hlubokého útluhu - Harlan jen netušil, proč a kam se nyní vydá.

"Kruh se neuzavřel."

„O čem to mluvíte?" Twissellovy ruce dopadly Harlanovi na ramena s překvapující silou. "Jste vyčerpaný, hochu. To tím napětím."

"Nejsem vyčerpaný. Jen mi je ze všeho nanic. Z vás. Ze mě samotného. Nic mi není. Časovací zařízení. Podívejte se na vlastní oči."

"Časovací zařízení?"

Značka na časovacím zařízení ukazovala na 27. století, úplně na doraz na pravém rozsahu stupnice.

"Co se stalo?" Twissellovi se radost z tváře vytratila a vystřídala ji hrůza.

"Roztavil jsem pojistku a uvolnil dávkovač energetického impulsu," odvětil Harlan věčně.

"Jak jste dokázal..."

"Mám mozkový bič. Vyndal jsem z něj energetický článek a užil ho jako výbojku. Tohle z něj zůstalo." Odkopl pár kovových úlomků do rohu místnosti.

"Je ve 27. století?" Twissellovi stále ještě nedocházelo, co se vlastně stalo. "Chcete říct, že se Cooper nachází ve 27. století?"

"Nevím, kde je," odvětil Harlan mdlé. "Posunul jsem ovládání velikosti impulsu dolů, pod 24. století. Nedíval jsem se kam přesně. Pak jsem ho vrátil zpátky. Ani pak jsem se nedíval."

Twissell si ho prohlížel s bledou tváří, na níž se objevily nezdravé žlutavé skvrny, a rty se mu třáslly.

"Nevím, kde teď je," pokračoval Harlan. "Ztratil se někde v Primitivních dobách. Kruh se rozbořil. Když jsem roztavil pojistku a pohnul ovládáním, myslel jsem si, že všechno skončí. V Čase nula. Byla to hloupost. Musíme čekat. V určitém okamžiku fyziočasu Cooperovi dojde, že se nachází v nesprávném století, a pak napíše něco, co jeho Paměti neobsahovaly. Pak..." Odmlčel se a pak vybuchl do nuceného a skřípavého smíchu. "Jaký je v tom rozdíl? Teď už dlouho nepotrvá a Cooper kruhu zasadí smrtelnou ránu. Neexistuje způsob, jak tomu zabránit. Stane se to možná za pár minut, hodin nebo dní. Ale co na tom záleží? Až se to stane, Věčnost přestane existovat. Slyšíte mě? Tohle bude konec

Věčnosti!"

14. kapitola

Dávny zločin

"Proč? Proč?"

Twissell bezmocně hleděl střídavě na Harlana a na časovací zařízení. V očích se mu zrcadlil stejný zmatek a zoufalství, jaký mu prosákl do hlasu.

Harlan zvedl hlavu. Pronesl jediné slovo:

"Noys!"

"To je ta žena, kterou jste přivedl do Věčnosti?" zeptal se Hlavní analytik.

Harlan se mlčky hořce pousmál.

"Co s tím má ona co společného?" vyptával se Twissell. "Pročas, hochu, já tomu vůbec nerozumím."

"Čemu nerozumíte?" vybuchl usouzený Harlan. "Proč předstíráte, že o ničem nevíte? Našel jsem si ženu. Byl jsem s ní šťastný, stejně jako ona se mnou. Nikomu jsme tím neuškodili. Jenže ona v nové Skutečnosti neexistovala. Proč to bylo někomu na obtíž?"

Twissell se mu marně pokusil skočit do řeči.

"Ovšem Věčnost má svoje pravidla, že?" rozkřikl se Harlan. "Já je dobře znám. Na poměr si musíte vyžádat povolení, poměr se musí spočítat, poměr vyžaduje určité společenské postavení, poměr je prostě složitá záležitost. Co jste měli v plánu podniknout s Noys, až bude po všem? Posadit ji do kosmické lodi těsně před havárií? Anebo jste pro ni měli pohodlnější místo veřejné milenky pro zasloužilé Analytiky? Doufám, že teď už vám zašla na plány chuť."

Skončil s příděchem beznaděje v hlase. Twissell se hbitě rozběhl ke komunikátoru. Přístroj už zase normálně fungoval. Analytik do něj křičel tak dlouho, dokud se neozvala odpověď. "Tady Twissell," řekl pak. "Nikdo sem nesmí vkročit. Nikdo. Ani noha. Rozumíte?... Tak na to dohlédněte. Platí to i pro členy Časové rady. A hlavně pro ně."

Obrátil se nazpět k Harlanovi a jakoby odtazitě pronesl: "Poslechnou mě, protože jsem starý a vážený člen Rady a protože si myslí, že jsem náladový a potrhlý." Na okamžik se odmlčel a zahloubal se do úvah. Pak řekl: "Myslíte si, že jsem podivín?" A prudce obrátil proti Harlanovi vrásčité obličej připomínající tvář staré opice.

Pročas, pomyslel si Harlan, ten chlap se zbláznil. Utrpěl takový šok, že se z toho pomátl.

Bezděky ustoupil o krok, zděšený, že stojí před šilencem a nemá možnost úniku. Vzápětí se však uklidnil. I kdyby se ten člověk zbláznil, je slabý a smysly se mu jistě zase brzy vrátí.

Brzy? Proč ne okamžitě? Co oddaluje konec Věčnosti?

"Neodpověděl jste mi," řekl Twissell klidným, naléhavým hlasem. Nesvíral v prstech cigaretu a ani po ní nesahal.

"Myslíte si, že jsem podivín? Počítám, že myslíte. Takový blázen, že se s ním nemá cenu vůbec bavit. Kdybyste mě považoval za přítele a ne za starce s nepředvídatelnými vrtochy, otevřeně byste se mi světil se svými pochybnostmi. Nebyl byste provedl to, co jste udělal."

Harlan se zamračil. Ten člověk se domnívá, že se naopak zbláznil on, Harlan. Tak se věci mají!

"Udělal jsem dobrou věc," odvětil zlostně. "A jsem úplně při smyslech."

"Říkal jsem vám přece, že tomu děvčeti žádné nebezpečí nehrozí," řekl Twissell. "Vzpomínáte si?"

"Byl jsem blázen, že jsem tomu někdy věřil. Byl jsem blázen, když jsem věřil, že se Rada zachová spravedlivě k nějakému Provoznímu technikovi."

"Kdo vám řekl, že Rada o něčem takovém ví?"

"Finge o ní věděl a poslal o tom Radě hlášení."

"Jak to víte?"

"Dostal jsem to z Finga s pomocí mozkového biče. Takový bič dokáže zrušit všechny rozdíly ve společenském postavení."

"Byl to stejný bič?" Twissell ukázal na časovací zařízení, z něhož pod ciferníkem vyčnívala hrudka roztaveného kovu.

"Ano."

"Docela jste ho uměl využít." Pak se ostře otázel: "Tušíte, proč Finge poslal hlášení Radě namísto toho, aby celou záležitost urovnal sám?"

"Protože mě nenáviděl a snažil se zajistit, aby mě degradovali. Chtěl získat Noys."

"Vy ale jste naivní!" zavrtěl hlavou Twissell. "Kdyby chtěl tu dívku, snadno by si opatřil povolení k poměru. Někáho Provozního technika by odmetl z cesty jako smítko. Ten člověk nenáviděl mne, hochu."

Hlavní analytik si stále ještě nezapálil. Bez cigarety vypadal nezvykle a jeho zažloutlý prst, jímž se píchal do prsou, se zdál až neslušně holý.

"Vás?"

"Neustále totiž probíhá ostrý boj o místa v Radě, hochu. Jejím členem se nestává každý Analytik. Finge je ambiciózní a velice toužil po členství. Já jsem mu je znemožnil, protože ho považuji za emocionálně nevyrovnaného. Pročas, nikdy mě nenapadlo, že jsem měl tak krutou pravdu... Podívejte, hochu. Věděl, že jste můj protégé. Sledoval, jak jsem vás pozvedl z hodnosti Pozorovatele a udělal vás brilantním Provozním technikem. Sledoval, že pracujete stabilně jen pro mne. Jak lépe se mi mohl dostat na tělo a narušovat můj vliv? Kdyby mohl dokázat, že můj osobní Provozní technik spáchal závažný zločin proti Věčnosti, padla by vina i na mne. Mohlo by mě to dokonce přinutit k rezignaci na křeslo v Časové radě a jistě uhodnete, kdo by byl mým logickým nástupcem."

Zvedl si ruku k ústům, a když zjistil, že žádný kouř nenatáhne, podezíravě se zahleděl na prázdný prostor mezi palcem a ukazováčkem.

Není tak klidný, jak se snaží předstírat, pomyslel si Harlan. Ani být nemůže. Ale proč se mi pokouší vyprávět takové

nesmysly právě teď? Když má Věčnost na kahánku?

Ale jak to, že už neskončila? říkal si s palčivým pocitem. Proč ne?

"Když jsem vám nedávno dovolil," pokračoval Twissell, "abyste šel za Fingem, už jsem tušil, že hrozí nebezpečí. Ale Mallansohnovy Paměti vyprávějí, že jste byl poslední měsíc mimo, a žádný jiný přirozený důvod pro vaši nepřítomnost se mi nenaskytl. Naštěstí Finge nevyužil všechna esa ze svých karet."

"V jakém smyslu?" zeptal se Harlan ochablé. Vlastně mu na tom pramálo záleželo, ale Twissell mluvil a pořád jen mluvil a bylo snazší zapojit se do hovoru, než se před jeho vlezlým hlasem izolovat.

"Finge svoje hlášení označil In re neprofesionálního chování Provozního technika Andrewa Harlana. Je to pravý příslušník Věčnosti, víte, je chladný, nestranný a nepodléhá žádným citům. Nechal na Radě, aby se rozhnila a vrhla se na mne. Naneštěstí pro sebe netušil, jak jste vlastně velmi důležitá figura. Neuvedomil si, že každá zpráva týkající se vás bude okamžitě postoupena mně, pokud by nešlo o věc zcela zásadní důležitosti."

"Proč jste mi to nikdy neřekl?"

"Mohl jsem snad? Bál jsem se udělat cokoli, co by vás nějak rozrušilo, abych tím neohrozil projekt. Dal jsem vám spoustu příležitostí, abyste se mi se svým problémem svěřil."

Spoustu příležitostí? Harlan udělal nedůvěřivou grimasu, ale pak si vzpomněl na Twissellovu ustaranou tvář na obrazovce videotelefonu, když se ho vyptával, jestli se mu nechce s něčím svěřit. To přece bylo včera. Teprve včera.

Harlan zavrtěl hlavou, ale uhnul před Twissellovými zraky.

"Hned mě napadlo," pokračoval Twissell tiše, "že vás úmyslně vyprovokovali k tak... razantnímu jednání."

Harlan vzhledl. "Vy o tom víte?"

"Překvapuje vás to? Věděl jsem, že mi Finge jde po krku. Ostatně už to vím dávno. Jsem starý člověk, hochu. Takové věci pro mě nejsou žádná novinka. Ale existují způsoby, jak se neposlušným Analytikům podívat na zoubek. Existují i ochranné prostředky, které jsme získali z Času a které nejsou uloženy v muzeích. Některé z nich znají jenom členové Časové rady."

Harlan si s trpkostí vzpomněl na bariéru přehrazující 100 000. století.

"Z té zprávy a z toho, co jsem se nezávisle na ní dozvěděl, už nebylo obtížné vydedukovat, co se musí stát."

"Počítám," náhle se zeptal Harlan, "že vás Finge podezíral z toho, že ho špehujete?"

"Možná. Nijak by mě to nepřekvapilo."

Harlan si připomněl prvé dny, kdy pracoval pro Finga, když se Twissell začal o mladého Pozorovatele silně zajímat. Finge o Mallansohnově projektu nevěděl a Twissellův zájem jej překvapil. "Už jste se seznámil s Hlavním analytikem Twissellem?" jednou se ho zeptal. Když si Harlan celou scénu znovu přehrával před očima, zřetelně slyšel ostrý a nervózní Fingův tón. Zřejmě ho už tehdy podezíral, že je Twissellovým donašečem. Už od tehdy se musela datovat Fingova nevráživost a nenávisť vůči Twissellovi.

"Kdybyste býval přišel za mnou..., " navázal Twissell.

"Přišel za vámi?" vyhrkl Harlan. "A co Rada?"

"Jsem jediným členem Rady, který o všem ví."

"Vy jste jim nikdy nic neprozradil?" zeptal se Harlan výsměšně.

"Ne, nikdy."

Harlan se cítil jako v horečce. Šaty ho škrtily. Copak bude tenhle příšerný sen trvat navěky? Tohle pitomé, nesmyslné žvanění? Proč?

Proč už Věčnost neskončila? Proč je už neobklopuje klid a mír neexistence? Pročas, co se zadrhlo?

"Nevěříte mi?" zeptal se Twissell.

"A proč bych měl?" vykřikl Harlan. "Přišli si mě obhlédnout, že? Pozvali mě ke stolu! Proč by to jinak dělali, kdyby o žádném hlášení nevěděli? Pozvali si mě, aby si prohlédli to podivné stvoření, které porušilo zákony Věčnosti, ale které musí ještě jeden den nechat na pokoji. Ještě jeden den, než vyvrcholí projekt. Prohlíželi si mě škodolibě, bavili se vědomím, co mě zítra očekává."

"Můj hochu, nic takového v tom nebylo. Chtěli si vás prohlédnout jen proto, že jsou taky lidé. Dokonce i členové Časové rady jsou lidé. Nemohli se přijít podívat na start kabiny, protože Mallansohnovy Paměti žádné svědky neuvádějí. Nemohli hovořit s Cooperem, poněvadž ani o tom se Paměti nezmiňují. Přesto po něčem toužili. Pročas, hochu, copak nechápete, jak je trápila zvědavost? Vy jste byl po ruce, takže si vás mohli pozvat a prohlédnout si vás."

"Nevěřím vám."

"Bylo to tak."

"Opravdu?" ironizoval Harlan. "zatímco jsme jedli, člen rady Sennor rozvíjel téma o člověku, který při přenosu v Čase potkal sám sebe. Zjevně věděl o mé ilegální cestě do 482. století a o tom, že jsem se tam prakticky střetl sám se sebou. Tímhle způsobem si ze mě utahoval a výborně se na můj účet pobavil."

"Sennor?" zeptal se Twissell. "Děláte si starosti se Sennorem? Chápete, jaká je to patetická figurka? Pochází z 803. století. Bylo to jedno z mála století, kde vznikly kultury úmyslně znetvořující lidské tělo podle dobové estetické doktríny. Tehdy odstraňovali dospívajícím chlapcům vlasy."

Chápete, co to znamená pro kontinuitu lidského rodu? Jistě chápete. Znetvoření vyděluje člověka od jeho předků i potomků. Lidé z 803. století se do Věčnosti nehodí, příliš se liší od nás ostatních. Vybrali jich jenom hrstku. Sennor je jediným zástupcem svého století, který se stal členem Rady."

Copak nechápete, jak ho to ovlivnilo? Jistě víte, co znamená nejistota. Napadlo vás někdy, že člen Rady může pociťovat nejistotu? Sennor se musel zúčastnit porad o vymýcení jeho vlastní Skutečnosti přesně pro ty vlastnosti, kvůli kterým je mezi námi tak nápadný. Až tuhle Skutečnost zrušíme, stane se jedním z nepatrné hrstky příslušníků své generace, kteří jsou postižení stejně jako on. A jednou se to stane."

Hledá únik ve filozofii. Kompenzuje si mindrák tím, že chce vyniknout v každé diskusi a že úmyslně vypouští negativistické a nepřijatelné názory. Jeho paradox člověka pohybujícího se v Čase k nim také patří. Říkal jsem vám, že předvídal projektu katastrofální neúspěch a že chtěl vyvést z míry členy Časové rady, a ne vás. S vámi to přece nijak nesouviselo. Vůbec nijak!"

Twissell se rozpaloval čím dál víc. Zdálo se, že při tomhle výlevu dokonce zapomíná, kde se nachází a v jakém kritickém okamžiku. Opět se z něj stal ten divoce gestikulující a poskakující skřet, jakého Harlan už dobře znal. Dokonce si vytáhl z kapsy na rukávu cigaretu a chystal se rozškrtnout oheň.

Ale najednou se zarazil a obrátil se. Znovu pohlédl na Harlana, jako by mu až nyní došla jeho slova.

"Co tím chcete říct?" zeptal se. "Že jste se málem střetl sám se sebou?"

Harlan mu stručně příhodu odvyprávěl a dodal: "Copak jste to nevěděl?"

"Ne."

Na pár okamžiků se rozhostilo ticho, jež horečkou rozpáleného Harlana příjemně omývalo jako chladivá lázeň.

"Takhle to tedy bylo? A co kdybyste se doopravdy setkal sám se sebou?"

"Jenže nesetkal."

Twissell námitku ignoroval. "Vždycky je možnost výskytu náhodných variací. Jestli máme k dispozici nekonečný počet Skutečností, něco takového jako determinismus nemůže existovat. Předpokládejme, že v Mallansohnově Skutečnosti, v předchozím kruhu..."

"Kruh se opakuje znovu a znovu?" zeptal se Harlan a překvapilo ho, že je ještě schopen cítit cosi jako překvapení.

"Myslíte, že se to všechno stalo jenom dvakrát? Domníváte se, že dvojka je magické číslo? Obrátky kruhu se opakují do nekonečna v nekonečně plynoucím fyziočase. Stejně jako kdybyste kreslil tužkou jeden kruh za druhým, každý z nich by ohraničoval konečnou plochu. Při předchozích otáčkách kruhu jste sám sebe nepotkal. Tentokrát vám statistická nejistota dějů střetnutí umožnila. Skutečnost se proto musí změnit, aby se tomuto setkání zabránilo. V nové Skutečnosti nepošlete Coopera do 24. století, ale..."

"O čem to pořád žvaníte!" vykřikl na něj Harlan. "K čemu mříte? Už je po všem! Úplně po všem. Nechte mě na pokoji! Nechte mě být!"

"Chci, abyste pochopil, že jste udělal chybu. Chci, abyste si uvědomil, že jste se mýlil."

"Neudělal jsem chybu! A i kdybych udělal, už se nedá odčinit."

"Právě že dá. Poslouchejte mě ještě chvíli." Twissell se přímo lísal, aby si Harlana udržel. "Svoje děvče dostanete. Přece jsem vám to slíbil. Můj slib stále platí. Nezkříví se jí ani vlasek na hlavě. Ani vám nikdo neublíží. Slibuji vám to. Dávám vám svou osobní záruku."

Harlan na něj zíral očima rozšířenýma údivem. "Jenže dnes už je pozdě. Nemá to cenu."

"Vůbec není pozdě. Události nejsou nezměnitelné. Když mi pomůžete, podaří se nám to. Musíte mi pomoci. Musíte si uvědomit, že jste si počínal špatně. Celou dobu se vám to snažím vysvětlit. Musíte chtít odčinit to, co jste napáchal."

Harlan si olízl oschlé rty vysušeným jazykem a pomyslel si: Ten člověk se doopravdy zbláznil. Není schopen se smířit s pravdou... Nebo snad Časová rada ví ještě něco víc?

Skutečně ví víc? Dokázala by odvolat jednou realizovanou Změnu? Dokáže Čas zastavit nebo obrátit jeho tok nazpět?

"Zamkl jste mě v řídící kabině," řekl, "a držel jste mě pod zámek tak dlouho, až jste se domníval, že už je po všem."

"Řekl jste přece, že se bojíte, abyste něco nezkazil, abyste neudělal něco, co by se rozcházelo s vaší úlohou."

"Myslel jsem to jako výhrůžku."

"Já jsem to vzal doslova. Odpusťte. Musíte mi pomoci."

A je to tu znovu, potřebuje Harlanovu pomoc. Doopravdy je to magor? Nebo se snad zbláznil on, Harlan? Má šílenství nějaký smysl? Má tu vůbec něco smysl?

Rada potřebuje jeho pomoc. Za onu pomoc jsou mu ochotni slíbit cokoli. Noys. Povýšení na Analytika. Už mu naslibovali hory doly. A jestli jim pomůže, co mu pak dají? Podruhé se už nenechá obalamutit.

"Ne!" odvětil.

"Získáte Noys."

"Chcete snad říct, že Rada bude ochotná porušit zákony Věčnosti, jakmile zažehná nebezpečí? Tomu nevěřím." A jak by se to nebezpečí taky dalo zažehnat, říkala mu ta část jeho mozku, která ještě šílenství nepropadla. Proč se v tom pořád hrabou?

"Rada se to nikdy nedozví."

"A vy budete ochoten porušit zákony? Jste přece ideálním příslušníkem Věčnosti. Jakmile nebezpečí pomine, budete ctít zákon nade všechno. Nedokážete si počínat jinak."

Twissellovi naskákaly na tváři červené skvrny, na obou lících kostech. Ze stařecké tváře mu vyprchala veškerá mazanost a síla. Zůstal mu v ní pouze podivný smutek.

"Dodržím slovo a poruším zákony," pronesl, "z důvodů, o kterých nemáte ani zdání. Nevím, kolik fyziočasu ještě zbývá do zhroucení Věčnosti. Možná hodiny a třeba měsíce. Ale promarnil jsem už takovou dobu v naději, že vás přesvědčím rozumnými argumenty, že můžu klidně promrhat ještě pár chvil. Budete mě poslouchat? Prosím vás o to."

Harlan zaváhal. Potom řekl chabě, z hlubokého přesvědčení, že už je stejně všechno marné a zbytečné: "Tak do toho!"

Vím, co se o mně povídá, začal Twissell. Že jsem se narodil už coby stařec a jako dvojče s osobním počítačem. Že spím s počítačem v kapse u pyžama, že mám mozek složený z integrovaných obvodů zasunutých do hlavy a že každá moje krevní buňka je mikroskopická Časoprostorová směrnice plovoucí v počítačovém oleji.

Všechny tyhle kecy se ke mně občas donesly a počítám, že jsem na ně byl tak trochu pyšný. Možná, že jsem měl sklon jim maličko věřit. Je to jistě pošetilost u tak starého člověka, ale trochu to ulehčuje život.

Prekvapuje vás to? Že i já si musím usnadňovat život? Já, Hlavní analytik Twissell, předseda Časové rady?

Možná, že proto taky kouřím. Už vás to někdy napadlo? Musím k tomu přece mít nějaký důvod, víte. Věčnost je přece v zásadě nekuřácká společnost a stejně tak většina společností v Čase. Často jsem o tom přemýšlel. Někdy si myslívám, že to je jakási vzpoura proti Věčnosti. Něco, co má nahradit významnější vzpuru, která se mi nepodařila...

Ne, jsem v pořádku. Jedna dvě slzičky mi neublíží a není to přetvářka, věřte mi. Je to jenom proto, že jsem si to už dlouho nepřipomněl. Není to příjemné.

Samozřejmě, že šlo taky o ženu, stejně jako ve vašem případě. Není to jen náhodná shoda okolností. Je to téměř nevyhnutelné, když se nad tím zamyslíte. Příslušník Věčnosti, který musí vyměnit uspokojení z normálního rodinného života za hrst popsaných listů, je zralý, aby se nakazil. Rozeberte si některý z důvodů, pro které dělá Věčnost bezpečnostní opatření. A to je také zjevně důvod, proč příslušníci Věčnosti dokáží tak důvtipně obcházet zákony, když je třeba.

Vzpomínám si na svou ženu. Možná to je ode mne pošetilé. Z oné fyziodoby si ale nic jiného nepamatuju. Moji staří kolegové jsou pro mne jen prázdná jména. Změny, které jsem řídil - všechny kromě jediné - jsou pouhé soubory dat v paměti počítače. Ale ji si pamatuji velmi dobře. Možná že mi rozumíte.

Žádost o poměr jsem měl podanou už dávno, a když jsem dosáhl hodnosti Pomocného analytika, schválili mi ji. Byla to dívka z mého rodného 575. století. Samozřejmě jsem ji neviděl, dokud mi ji nepřidělili. Byla milá a inteligentní. Žádná krasavice, vůbec nebyla moc hezká, ale ani já jsem nebyl zmlada - ale ano, býval jsem taky mladý, nevěřte těm řečem - nijak pohledný. Dobře jsme si vyhovovali temperamentem, a kdybych byl obyvatelem Času, byl bych pyšný, že ji mám za ženu. Mnohokrát jsem jí to taky řekl. Věřím, že ji to potěšilo. Víím, že to byla pravda. Zdaleka ne všichni příslušníci Věčnosti, kteří si musí vzít ženy, jak jim je počítač přidělí, dopadnou takhle šťastně.

Ve své původní Skutečnosti měla zemřít mladá, a samozřejmě nebylo povoleno navázat poměr s jejími následnými dvojnicemi. Nejprve jsem to bral filozoficky. Nakonec právě její krátký život umožnil, aby se mnou žila a nemělo to žádný podstatný vliv na Skutečnost.

Ted' se za to stydím, že jsem byl rád, že se dožije jen krátkého věku. Ale jenom z počátku. Jen z počátku.

Navštěvoval jsem ji tak často, jak jen mi to Časoprostorový itinerář dovoľoval. Všechny ostatní potřeby jsem stěsnał na minimum. Když to bylo nutné, vzdával jsem se jídla a spánku, a když jsem mohl, bezostyšně jsem nechal druhé, aby za mě pracovali. Byla tak líbezná, že to překonalo všechno moje očekávání. Zamiloval jsem se. Říkám vám to na rovinu. Mám velice malé zkušenosti v lásce, a lásku nemůžete pochopit jen z toho, že zkoumáte Čas. Pokud jsem to mohl posoudit, byl jsem zamilovaný.

Všechno začalo jako uspokojování emocionálních a tělesných potřeb, ale proměnilo se to v něco mnohem hlubšího. Její blízkost se smrti jsem přestal považovat za příznivou okolnost a proměnila se v příšernou pohromu. Vypočítal jsem její Životní osud. Nepožádal jsem o to odbor Plánování osudů. Udělal jsem to sám. Počítám, že vás to překvapuje. Byl to přečin, ale nic proti zločinům, které jsem spáchal později.

Ano, já Laban Twissell. Hlavní analytik Twissell, předseda Časové rady.

Třikrát nastal ve fyziočase vhodný okamžik, kdy jsem mohl jednoduchým zásahem proměnit její Skutečnost. Přirozeně jsem věděl, že takhle osobně motivovanou Změnu by měla schválit Rada. Jenže jsem se začal cítit osobně zodpovědný za její smrt. Později se tenhle pocit stal důležitou součástí mé motivace, jak se dozvíte.

Otěhotněla. Nic jsem nepodnikl, i když jsem měl. Vypracoval jsem její Životní osud, zanesl do něj její vztah ke mně a uviděl jsem, že těhotenství je velice pravděpodobný následek. Jak víte či nevíte, ženy z Času občas přes veškerá opatření otěhotní s příslušníky Věčnosti. Není to nic neslýchaného. Ovšem žádný příslušník Věčnosti nesmí mít děti, takže se taková těhotenství bezbolestně a bezpečně přerušují. Je na to spousta různých metod.

Moje výpočty jejího Životního osudu předpokládaly, že zemře ještě před porodem, takže jsem nic nepodnikl. Byla šťastná, že čeká dítě, a já chtěl, aby jí radost nic nenarušovalo. Takže jsem ke všemu jen přihlížel a snažil jsem se usmívat, když mi vyprávěla, že cítí, jak se v ní probouzí nový život.

Ale pak se začaly dít věci. Porodila předčasně...

Vůbec se nedivím, že se tak tváříte. Měl jsem dítě. Skutečné, vlastní dítě. Asi nenajdete jiného příslušníka Věčnosti, který by to o sobě mohl říct. To už bylo víc než jen pouhý přečin. Tohle už byl vážný zločin, ale ještě nic proti tomu, co následovalo.

Nečekal jsem to. Narození dítěte a problémy kolem byly zrovna stránkou života, s níž jsem měl pramalé zkušenosti.

Celý zpanikařený jsem se vrátil ke svým výpočtům a zjistil jsem, že dítě je alternativní řešení Časového větvení s malou pravděpodobností, které jsem přehlédł. Profesionálnímu Plánovači osudů by se to nestalo a já jsem se dopustil chyby, že jsem natolik důvěřoval svým vlastním schopnostem.

Jenže co jsem si měl počít?

Dítě jsem zabít nemohl. Matce zbývaly poslední dva týdny života. Říkal jsem si, ať po tu dobu žije dítě s ní. Dva týdny štěstí, to není zase tak nákladný dar, abych si ho nemohl dovolit.

Matka zemřela podle propočtů a způsobem, jak propočty předvídaly. Sedával jsem v jejím pokoji po celou dobu, kterou mi Časoprostorový itinerář dovoľoval, seděl jsem v hlubokém smutku, který mě mučil tím víc, že jsem na její smrt musel čekat déle než rok s plným vědomím její nevyhnutelnosti. V náručí jsem choval svého a jejího syna.

Ano, nechal jsem ho žít. Proč křičíte tak nahlas? Odsuzujete mě?

Neumíte si představit, jaký je to pocit, když chováte v náručí kousek svého vlastního života. Možná mám namísto nervů kabely a v hlavě počítač, ale tohle jsem opravdu zažil.

Nechal jsem ho žít. Spáchal jsem i tenhle zločin. Svěřil jsem ho do opatrování příslušné instituci, a jak jsem mohl, vrátil jsem se ve velice přesných fyziočasových intervalech, abych zaplatil příslušné poplatky a sledoval, jak chlapec roste.

Takhle uplynuly dva fyzioroky. Občas jsem mu přepočítal Životní osud - už jsem si dávno zvykl porušovat tenhle

zákon - a těšilo mě, když jsem zjišťoval, že jeho existence má negativní vliv na současnou Skutečnost s pravděpodobností pouze 0,0001. Chlapec se naučil chodit a žvatlat pár slůvek. Neučili ho, aby mě oslovoval táto. Nevím, co si o mně lidé ze sirotčince mysleli. Brali si ode mne peníze a neříkali nic.

Potom, po těch dvou fyziotelech, byl Časové radě předložen návrh na Změnu, která také zasahovala 575. století. Byl jsem tehdy čerstvě jmenován Pomocným analytikem a vypracování Změny svěřili mně. Byla to první Změna, kterou jsem měl spočítat samostatně.

Samozřejmě jsem byl pyšný, ale taky jsem měl výčitky svědomí. Můj syn byl v té Skutečnosti vetřelcem. Sotva jsem mohl očekávat, že bude mít následného dvojníka. Zarmucovalo mě, že se rozplyne do neexistence.

Dělal jsem na Změně, na své první Změně, a lichotil jsem si, že i za těchhle podmínek odvedu bezchybnou práci. Ale podlehl jsem pokušení. Podlehl jsem o to snadněji, protože jsem už byl zvyklý kašlat na zákony. Byl jsem protřelý zločinec, přivyklý páchání zločinů. VyPočítal jsem nový Životní osud svému synovi v nové Skutečnosti, s jistotou, že vím, co zjistím.

Po čtyřiaadvaceti fyziohodinách strávených bez jídla a spánku jsem seděl v pracovně, mučil jsem se nad hotovým Životním osudem a nakonec, v marné snaze nalézt někde po sobě chybu, jsem ho roztrhal.

Žádnou chybu jsem nenašel.

Následujícího dne jsem s využitím metody přibližných aproximací koneckonců tahle Skutečnost neměla trvat dlouho - vypočítal Časoprostorovou směrnicí a rozhodnutí o Změně jsem odložil. Pak jsem vstoupil do Času v bodě ležícím více než třicet roků po toku Času od místa, kdy se mé dítě narodilo.

Bylo mu čtyřiatřicet, stejně jako mně. Představil jsem se mu jako jeho vzdálený příbuzný, využil jsem přitom toho, že jsem znal rodinu jeho matky. Nic o svém otci nevěděl, vůbec se nepamatoval na to, že jsem ho v útlém dětství navštěvoval.

Byl leteckým inženýrem. 575. století skvěle rozvinulo pětiset způsobů letecké dopravy, ostatně pěstuje je i v současné Skutečnosti. Můj syn byl šťastný a úspěšný člen tehdejší společnosti. Vzal si dívku, která ho vroucně milovala, ale děti žádné mít neměli. Ta žena se ostatně v té Skutečnosti, v níž můj syn neexistoval, vůbec neměla provdat. Věděl jsem to od samého začátku. Věděl jsem, že jejich manželství nebude mít žádný škodlivý vliv na Skutečnost. Jinak bych možná neměl tu sílu, abych chlapce nechal naživu. Nejsem úplně nezodpovědný.

Se svým synem jsem strávil jeden den. Hovořil jsem s ním jako cizí člověk, zdvořile jsem se přitom usmíval, a chladně jsem se rozloučil ve chvíli, kdy mi to Časoprostorový itinerář prikazoval. Ale zahalen pláštěm nezájímavosti jsem sledoval a snažil si vryt do paměti každý jeho pohyb, každé jeho slovo. Pokusil jsem se prožít s ním jeden jediný den, protože ten následující - podle fyziočasu - už neměl být na světě.

Stejně tak jsem toužil setkat se ještě naposledy se svou ženou, v té době, kdy byla naživu, jenže už jsem vyplýval všechen příděl fyziočasu do poslední sekundy. Neodvažoval jsem se vstoupit za ní do Času úplně mimo Časoprostorový itinerář.

Vrátil jsem se do Věčnosti a tu poslední strašlivou noc jsem bezvýsledně bojoval s tím, co se muselo stát.

Následujícího jitra jsem odevzdal všechny výpočty společně s doporučením Změny.

Twissellův hlas se ztišil do šepotu a nakonec se Hlavní analytik odmlčel. Seděl se shrbenými rameny, s očima upřenými na podlahu mezi kolena a v sevřené pěstě si mmul prsty druhé ruky.

Když Harlan marně vyčkával, že stařec bude pokračovat, odkašlal si. Zjistil, že toho muže lituje, že jej lituje navzdory všem těžkým zločinům, které spáchal. "A to je všechno?" zeptal se.

"Ne, to nejhorší...", zašeptal Twissell, "to nejhorší... Můj syn měl následného dvojníka. Existoval i v nové Skutečnosti - jako zcela ochrnutý od svých čtyř roků. Strávil dvaatřicet let na lůžku za okolností, které mi zabraňovaly, abych mu zařídil regeneraci nervové soustavy objevenou po 900. století, nebo abych mu umožnil bezbolestně život ukončit. Tahle nová Skutečnost stále ještě existuje. Můj syn pořád žije v příslušné části onoho století. Tohle jsem mu provedl já. Tenhle nový život mu připravil můj mozek, moje výpočty, moje slovo zavinilo tu Změnu. Spáchal jsem kvůli němu a kvůli jeho matce řadu zločinů, ale tenhle poslední skutek, ačkoli byl dokonale v souladu s mou přísahou věrnosti Věčnosti, mi vždycky připadal jako můj nejtěžší, skutečný zločin."

K tomu už nebylo co dodat a Harlan se o to ani nepokoušel.

"Tak teď už chápete, proč pro vás mám porozumění a proč jsem vám ochoten pomoci, abyste získal svou dívku.

Věčnosti to neuškodí a svým způsobem tak částečně odčiním svůj zločin."

A Harlan mu začal věřit. Najednou se v něm všechno zvrátilo a uvěřil mu.

Klesl na kolena a začal pěstě si přitiskl ke spánkům. Hlava mu spadla na prsa a začal se pomalu kolébat, jako by do něj bušilo čiré zoufalství.

Odvrl Věčnost a zároveň ztratil Noys - zatímco kdyby si dobře rozmyslel ten samsonovský úder, mohl Věčnost zachránit a ještě by dostal svou dívku.

15. kapitola

Návrat do Primitivních dob

Twissell se k Harlanovi sklonil a zatřásl mu rameny.

"Harlane, Harlane!" oslovil ho stařec naléhavě jménem. "Pročas, člověče!"

Harlan se pozvolna vzpamatoval.

"Co budeme dělat?"

"Určitě nebudeme propadat zoufalství. Žádné zoufalství. Nejdřív si mě poslechněte. Přestaňte se na Věčnost dívat očima Provozního technika a pohledte na ni očima Analytika. Takový pohled je mnohem složitější. Když něco změníte

v Čase a způsobíte Změnu Skutečnosti, Změna nastane okamžitě. Proč tomu tak je?"

"Protože Změnu vyvolaly naše zcela konkrétní úpravy?" navrhl stále ještě otřesený Harlan.

"Vážně? Takže můžete ty úpravy zase vrátit a Změnu odstranit, nebo ne?"

"Myslím, že ano. Ale nikdy jsem to neudělal. A nikdy jsem ani neslyšel, že by to provedl někdo jiný."

"Správně. Zatím neměl nikdo důvod vracet nazpět úpravy, které byly naplánované. Jenže teď nám jde o něco jiného. O úpravu nechtěnou. Vyslal jste Coopera do nesprávného století a já pojal neodvratný úmysl tuhle úpravu napravit a dopravit ho sem nazpět."

"Pročas, jak?"

"To zatím přesně nevím, ale nějaký způsob existovat musí. Pokud ne, byla by to nevratná úprava. Změna Skutečnosti by potom měla nastat okamžitě, ale nenastala. Stále žijeme ve Skutečnosti, jak ji popsal Mallansohn ve svých Pamětech. To znamená, že úprava se dá zrušit, a dokonce že zrušená bude!"

"Cože?" Harlanův příšerný sen se dál rozrůstal. Pohlcoval ho stále víc a hrozil, že jej zadusí.

"Musí existovat způsob, jak kruh znovu spojit v Čase, a my bychom jej měli s vysokou pravděpodobností objevit. Pokud existuje tahle Skutečnost, můžeme si být jistí, že pravděpodobnost je opravdu velká. Kdybychom se vy nebo já v kterémkoli okamžiku rozhodli špatně, kdyby pravděpodobnost, že se kruh uzavře, klesla pod kritickou hodnotu, Věčnost by zanikla. Chápete?"

Harlan si tím nebyl moc jistý. Ani se o to příliš nesnažil. Pozvolna se zvedl na nohy a odpočíval se k židli. "Chcete říct, že můžeme dopravit Coopera nazpátek..."

"A poslat ho na správné místo, ano. Odchytíte ho v okamžiku, kdy bude vystupovat z kabiny. Možná ho pak dopravíme na správné místo ve 24. století staršího jen o pár fyziohodin, nanejvýš fyziodní. Bude to úprava, samozřejmě, ale ne dostatečně velká. Skutečností to otřese, hochu, ale nezhroutí se."

"Jenže jak ho chytíme?"

"Vím, že nějaký způsob existuje, protože jinak by už Věčnost v tomhle okamžiku neexistovala. Ostatně právě proto vás potřebuju. Proto jsem se tak snažil, abych vás přetáhl na svou stranu. Jste odborník na Primitivní doby. Poradte mi."

"Já nic nevím," zasténal Harlan.

"Musíte," naléhal Twissell.

Ze starcova hlasu náhle vyprchaly veškeré stopy únavy. V očích mu zářily bojovné plaménky a cigaretou se oháněl jako kopím. I Harlan, přestože se stále ještě nevzpamatoval z příšerného otřesu, na něm poznal, že se v situaci přímo vyžívá, že vychutnává chvíli, kdy se může pustit do boje.

"Provedeme rekonstrukci," navrhl Twissell. "Tady máte ovládání dávkovače energetického impulsu. Stojíte v tom okamžiku přímo u něj a sledujete odpočítávání. Přichází vaše chvíle. Ničíte pojistku a tisknete páčku dávkovače dolů. Jak daleko?"

"Povídám vám, že nevím. Prostě nevím."

"Vy nevíte, ale vaše svaly to vědí. Postavte se sem a uchopte páčku do ruky. Vzpaťte se. Tak dělejte, hochu. Sledujete odpočítávání. Nenávidíte mě. Nenávidíte Časovou radu. Pro Noys vám skorem puká srdce. V žijte se znovu do té chvíle. V cíťte se do ní. Já teď znovu spustím odpočet. Dávám vám jednu minutu, hochu, abyste se znovu vžil do svých pocitů a zase si je v mozku vybavil. Jak se bude odpočítávání zase blížit k nule, strhněte páčku dolů stejně jako předtím. Pak ji hned pusťte! Už s ní nehýbejte. Jste připravený?"

"Myslím, že to nedokážu."

"Tak vy myslíte... Pročas, vždyť nemáte žádnou jinou možnost! Můžete snad získat svoji dívku nějakým jiným způsobem?"

To ovšem Harlan nemohl. Přinutil se, aby znovu přistoupil k řízení, a jakmile to udělal, opět ho zaplavily předchozí pocity. Vůbec si je nemusel přivolávat. Stačilo, aby se situace znovu zopakovala. Červené číslice se začaly pohybovat. Odtážitě si pomyslel: Prožívám svou poslední minutu?

Čas T minus třicet sekund.

Pomyslel si: Nebude to bolet. Tohle přece není smrt.

Pokusil se myslet jen na Noys.

Čas T minus patnáct sekund.

Noys!

Harlanova levačka se pohnula a sepjala kontakt.

Čas T minus dvanáct sekund.

Kontakt!

Zvedl pravačku.

Čas T minus pět sekund.

Noys!

Nula!

Pravačkou křečovitě trhnul.

Odskočil a zavrával.

Twissell přistoupil k řídicímu pultu a zahleděl se na časomíru. "Dvacáté století," prohlásil. "Přesně devatenáct celých třicet osm setin."

"Já nevím," dostal ze sebe Harlan. "Snažil jsem se myslet na to samé, ale bylo to jiné. Vím, že jsem to podruhé udělal nějak trochu jinak."

"Chápu," odvětil Twissell, "chápu. Možná je to úplně špatně. Říkejme tomu přibližná metoda." Na okamžik se odmlčel a v duchu počítal, napůl vytáhl z pouzdra kapesní počítač, ale zase jej zasunul, aniž by počítač použil. "K času s ciframi

za desetinnou čárkou! Řekněme, že s pravděpodobností 0,99 jste ho poslal do druhé čtvrtiny dvacátého století. Kamsi mezi 19,25 a 19,50. Souhlasíte?"

"Já nevím."

"No, tak se podívejte. Kdybych se rozhodl soustředit se na tuhle část Primitivních dob natolik, že bych vyloučil všechno ostatní, a kdybych se zmýlil, vyvstává možnost, že ztratím naději uzavřít kruh a Věčnost že pomine. Kritickým bodem pro Změnu je už samo rozhodnutí, Minimální potřebná změna MPZ. A teď to rozhodnutí provedu. Definitivní rozhodnutí..."

Harlan se opatrně rozhlédl, jako by Skutečnost byla tak křehká, že by ji mohl poškodit i náhlý pohyb hlavou.

"Jasně si uvědomuju," prohlásil, "že Věčnost existuje."

Twissellovo normální chování ho ovlivnilo už natolik, že v jeho vlastních uších mu už slova zněla odhodlaně.

"Pak ovšem Věčnost existuje," pronesl Twissell klidným, věcným tónem, "a my jsme se rozhodli správně. V tomhle okamžiku toho víc podniknout nemůžeme. Pojďme do mé pracovny, ať se sem můžou nahrnout členové subkomise, když jsou tak žhaví. Pokud se týká jich, projekt skončil úspěšně. Kdyby neskončil, nikdy by se to nedozvěděli. A my taky ne."

"Teď stojíme před tímhle problémem," řekl Twissell a prohlížel si přitom upřeně cigaretu, "Co podnikne Cooper, až zjistí, že se nachází ve špatném století?"

"To nevím."

"Jedna věc je jasná. Je to bystrý chlapík, inteligentní a vynalézavý, že?"

"Jistě, je to přece Mallansohn."

"Přesně tak. A zabýval se myšlenkou, jestli nedojde k defektu. Jedna z jeho posledních otázek zněla: Co když neskončím na správném místě? Vzpomínáte si?"

"No a?" Harlan nechápal, kam Twissell míří.

"Takže je duševně připravený na myšlenku, že může nastat porucha v časování. Něco podnikne. Pokusí se s námi spojit. Pokusí se zanechat nám po sobě nějaké stopy. Nezapomínejte, po část svého života byl příslušníkem Věčnosti. To je důležité." Twissell vyfoukl kroužek dýmu, píchl do něj prstem a sledoval, jak mu kouř prst obkroužil a pak se rozplynul. "Vím o tom, že je možná komunikace v Čase. Není pravděpodobné, že by podlehl depresi, až zjistí, že se stal trosečníkem v Čase. Ví, že po něm budeme pátrat."

"Když ale ve 20. století neexistovaly ani kabiny, ani žádná Věčnost," řekl Harlan, "jak s námi naváže spojení?"

"S vámi, Provozni techniku, s vámi. Mluvte v jednotném čísle. Vy jste náš expert pro Primitivní doby. Vy jste o nich školil Coopera. Vy jste ten, o němž Cooper předpokládá, že je schopen jeho stopy odhalit."

"Jaké stopy, pane Hlavní analytiku?"

Twissellova mazaná stará tvář vzhledla proti Harlanovi, vrásky se mu ještě prohloubily. "Vyslali jsme ho s úmyslem, aby v Primitivních dobách zůstal. Neobklopuje ho ochranná vrstva fyzio času. Jeho celý život je vetkaný do tkaniva Času a zůstane tak, dokud vy se mnou nevrátíte nazpět onu úpravu. Stejně tak zůstane v Čase jakýkoli předmět, znamení nebo vzkaz, který pro nás případně zanechá. Při studiu 20. století jste jistě využívali speciální zdroje informací. Archivní dokumenty, filmy, užitékové předměty, příručky. Mám na mysli primární zdroje, pocházející přímo z Času."

"Ano."

"A on je studoval společně s vámi?"

"Ano."

"A existuje nějaká speciální příručka, kterou jste měl obzvlášť v oblíbené? O které ví, že ji dobře znáte, takže byste byl schopen v ní nalézt nějakou informaci vztahující se přímo k němu?"

"Chápu, kam míříte, samozřejmě," odvětil Harlan. Zamyslel se.

"Tak co?" naléhal Twissell a do hlasu mu prosákla netrpělivost.

"Moje obrázkové časopisy, téměř jistě," řekl Harlan. "Obrázkové časopisy byly jedním z význačných rysů počátku 20. století. Ten časopis, který mám skoro kompletní, začal vycházet začátkem 20. století a pokračoval až daleko do 22. století."

"Dobře. A co myslíte, existuje nějaký způsob, jakým by vám mohl Cooper zanechat v tom obrázkovém časopisu vzkaz? Uvědomte si, že ví, že ten časopis čtete a že jste dobře obeznámený s jeho obsahem."

"To nevím." Harlan zavrtěl hlavou. "Tyhle časopisy vytvořily svůj zvláštní, umělý způsob psaní. Publikovaly výběrovým způsobem a zcela nepředvídatelně. Spoléhat se na to, že uveřejní určitý materiál, který jim předložíte, by bylo nejisté, nebo dokonce nemožné. Cooper by sotva dokázal napsat nějaký aktuální článek a zajistit, aby mu jej otiskli. Dokonce i kdyby se dostal přímo na místo redaktora, což je nepravděpodobné, nemohl by si být jistý, že mu spolupracovníci, kteří budou článek redigovat, v něm ponechají určité formulace. Tohle vidím jako beznadějné."

"Pročas, přemýšlejte!" vyhrkl Twissell "Soustředte se na obrázkové magazíny. Jste Cooper, máte jeho vzdělání a přípravu a nacházíte se ve 20. století. Vždyť jste toho hocha učil, Harlane. Utvářel jste jeho myšlení. Co by v takové situaci podnikl? Co by udělal, kdyby potřeboval uveřejnit článek v časopise, a to takový, že by musel obsahovat přesné konkrétní formulace?"

Harlanovi se rozšířily oči. "Inzerát!"

"Cože?"

"Inzerát. To je zpráva, za jejíž zveřejnění zaplatíte, ale zato ji musí publikovat přesně v požadovaném znění. Kdysi jsme se o tom s Cooperem bavili."

"Ach, ano. Něco podobného mají i ve 186. století," souhlasil Twissell.

"Jenže ne takového jako ve Dvacátém. 20. století dovedlo inzerci k vrcholu. Kulturní prostředí..."

"Tak přemýšlejme o inzerátu," spěšně ho přerušil Twissell, "jaký druh, by to měl být?"

"To kdybych věděl!"

Twissell si prohlížel zapálený konec cigarety, jako by v ohýnku hledal inspiraci. "Nemůže nic říct přímo. Nemůže napsat: Cooper ze 78. století, který uvázl ve 20. století, volá Věčnost o pomoc..."

"Jak to tak jistě víte?"

"To je nemožné! Kdyby informoval 20. století o něčem, o čem víme, že oni nevěděli, zničilo by to Mallansohnův kruh úplně stejně, jako naše nesprávné jednání. My jsme pořád tady, takže se Cooper po svůj život v současné Skutečnosti Primitivních dob takové chyby nedopustil."

"Kromě toho," přidal se Harlan a přerušil úvahy o zdůvodňování kruhu, které - jak se zdálo - Twissella zase tolik netrápily, "v takovém časopise by pravděpodobně nesouhlasili s otisknutím textu, který by jim připadl potrhlý anebo kterému by nerozuměli. Nechtěli by se namočit do nějakého podvodu nebo nezákonného obchodu. Cooper by tedy nemohl použít pro napsání zprávy Standardní nadčasový jazyk."

"Muselo by to být něco zaobalenějšího," mnil Twissell. "Musel by zprávu zašifrovat. Musel by uveřejnit inzerát, který by lidem z Primitivních dob připadl úplně normální. Naprosto normální! A přece by musel obsahovat sdělení, které by nám bylo zcela zřejmé, ovšem jakmile bychom věděli, po čem pátráme. Zřejmě na první pohled, protože jeho inzerát bychom hledali mezi kupou dalších individuálních sdělení. Jak myslíte, že by byl rozsáhlý, Harlane? Je takový inzerát drahý?"

"Počítám, že docela je."

"A Cooper si nemůže dovolit příliš rozhazovat peníze. Kromě toho by inzerát stejně musel být stručný, aby nepřilákal nějakou nežádoucí pozornost. Jak to odhadujete, Harlane? Jak velký?"

"Půl sloupce?" Harlan naznačil rukama.

"Sloupce?"

"Víte, tehdy se časopisy tiskly. Na papíře. Jedna stránka se skládala z takzvaných sloupců."

"Ano, ovšem. Někdy se mi pořád plete psaná literatura a filmy. Tak tedy, máme jakousi základní představu. Musíme hledat inzerát o velikosti poloviny sloupce, který by prakticky na první pohled prozrazoval, že ten, kdo jej podal, pochází z jiného století - samozřejmě seshora po toku Času, a přece by to byl nakonec úplně normální inzerát, který by nikomu ze současníků nepřípadl nijak podezřelý."

"A co když ho nenajdu?" zeptal se Harlan.

"Najdete ho. Věčnost stále existuje, že. A pokud bude existovat, jdeme po správné stopě. Povězte mi, dokázal byste si vzpomenout na nějaký takový inzerát, který jste s Cooperem probírali? Na inzerát, který by vás okamžitě praštil do očí, protože je podivný, nezvyklý a obsahuje drobné chyby?"

"Ne."

"Nechci, abyste mi odpovídal okamžitě. Dávám vám pět minut, tak přemýšlejte."

"Co z toho? Když jsem s Cooperem probíral časopisy, nebyl přece ještě ve 20. století."

"Prosím vás, hochu! Používejte mozek k myšlení. Tím, že jste vyslal Coopera do 20. století, způsobil jste úpravu.

Pouhou úpravu, není to Změna Skutečnosti, není to nic nevratného. Při výpočtech se takovým věcem také říká změna s malým zet nebo Mikrozměna. V okamžiku, kdy jste poslal Coopera do 20. století, objevil se inzerát v příslušném čísle časopisu. Už chápete?"

Harlana opět ohromilo, s jakou lehkostí si Twissell razí cestu džunglí Časových paradoxů. Zavrtěl hlavou. "Na nic takového si nevzpomínám."

"Tak dobrá, kde máte ty časopisy uložené?"

"Využil jsem výhod, které jste poskytl Cooperovi, a postavil jsem si zvláštní knihovnu v druhém podlaží."

"Bezvadné," odvětil Twissell. "Tak pojdte. Ihned!"

Harlan sledoval Twissella, jak si v knihovně zvědavě prohlíží staré svázané ročníky časopisů. Potom si Hlavní analytik jeden ze svazků vytáhl ven. Časopisy byly už tak staré, že se křehký papír musel konzervovat speciálním postupem, a když Twissell trochu nešetřně obracel stránky, jemně mu vrzal v prstech.

Harlana to přímo bolelo. Kdyby situace nebyla tak kritická, napomenul by Twissella přesto, že byl Hlavním analytikem. Stařec listoval šesticími stránkami a potichu si mumlal starodávná slova. "Tak tohle je ta angličtina, co o ní mluví paleolingvistické?" zeptal se a pohladil jednu stránku prstem.

"Ano, angličtina," zavrčel Harlan.

"Neobratná a ošklivá řeč." Twissell zastrčil svazek nazpět.

Harlan pokrčil rameny. Většina století ve Věčnosti už nepoužívala psané slovo, jen film. Jistá menšina pak molekulární záznam. Přesto papír a tisk nebyly zcela zapomenuté.

"Knihy nevyžadují tak vysoké investiční náklady jako film," odvětil.

Twissell si zamnul bradu. "No dobře. Tak se do toho pustíme!"

Zvedl z police jiný svazek, namátkou jej otevřel a směšně pozorným způsobem se zahleděl na stránky.

Harlan si pomyslel: Ten člověk snad vážně věří, že šťastnou náhodou narazí přímo na Cooperův inzerát.

Možná se nemýlil, protože když se Twissell střetl s Harlanovým pohledem, zrudl a odložil svazek nazpět.

Harlan vyňal první svazek z 19./25. století a začal obracet stránky jednu po druhé. Pohyboval pouze pravačkou a očima. Zbytek těla mu zmrtněl v napjatém očekávání.

Po době, která mu připadla jako celé věky, Harlan vstal pro další svazek. Při takové příležitosti by si člověk měl udělat přestávku na kávu a sendvič nebo na něco jiného.

"Je zbytečné, abyste tady tvrdnul se mnou," řekl zasmušile.

"Jdu vám na nervy?" zeptal se Twissell.

"Ne."

"Pak tedy zůstanu," zamumlal Twissell. Motal se kolem knihovny a bezmocně si prohlížel svazky. Oharek cigarety ho občas začal pálit do prstů, ale Hlavní analytik to ani nevnímal.

Tak skončil první fyzioden.

Harlan spal špatně a krátce. V přestávce mezi dvěma svazky uprostřed dopoledne Twissell usrl kávu a řekl: "Někdy si lámu hlavu nad tím, proč jsem se nevykašlal na svoji funkci Hlavního analytika, po té záležitosti s... Však víte."

Harlan přikývl.

"Měl jsem sto chutí," pokračoval stařec. "Opravdu sto chutí. Po celé fyzioměsíce jsem úpěnlivě doufal, že mě nepověří provedením žádné Změny. K smrti jsem to nenáviděl. Začal jsem uvažovat, jestli jsou Změny Skutečnosti vůbec zapotřebí. Je zvláštní, jak si s člověkem pohrají city.

Vy znáte, Harlane, dějiny Primitivních dob. Víte, jak to tehdy vypadalo. Skutečnost slepě oscilovala kolem hodnot největší pravděpodobnosti. Pokud maximální pravděpodobnost obsahovala například celoplanetární epidemii nebo deset století trvající otrokářský řád, úpadek techniky, nebo dokonce... jestli si vzpomenu na něco opravdu zlého - dokonce atomovou válku, jestli taková událost měla maximální pravděpodobnost, pak se skutečně odehrála.

Neexistovalo nic, co by tomu mohlo zamezit.

Ale od okamžiku, kdy je Věčnost, dá se takovým událostem zabránit. Od 28. století nahoru se už takové věci nedějí. Pročas, pozvedli jsme naši Skutečnost na takovou úroveň blahobytu, že si to obyvatel Primitivních dob vůbec neumí představit. Na takovou úroveň, která má nesmírně nízkou pravděpodobnost, a nemohla by existovat bez zásahů Věčnosti."

Harlan si s nepříjemným pocitem pomyslel: Proč mi to říká? Chce, abych pracoval ještě pilněji? Dělán přece, co umím.

"Jestli teď svou příležitost promarníme, Věčnost zmizí, pravděpodobně v celém fyziočase. A Skutečnost se v jedné obrovské Změně vrátí k průběhu s největší pravděpodobností. Podle mého přesvědčení to skončí atomovou válkou a vyhubením lidstva."

"Radši si vezmu další svazek," odvětil Harlan.

"Zbývá nám ještě tolik práce," ozval se Twissell zoufale při další přestávce. "Neexistuje nějaká rychlejší metoda?"

"Povězte mi jaká," odvětil Harlan. "Musím přece přečíst stránku za stránkou. Jak to mám dělat rychleji?"

Metodicky obracel list po listu.

"Začíná se mi to všechno rozmazávat před očima," řekl. "Měli bychom jít do postele."

Tak skončil druhý fyzioden.

Přesně v 10:22 dopoledne Standardního fyziočasu třetího fyziodne pátrání po inzerátu se Harlan v tichém údivu zahleděl na stránku a zvolal: "Tady!"

Twissellovi to okamžitě nedošlo. "Co je tam?" zeptal se.

Harlan vzhledl, ve tváři jasně vepsané překvapení. "Víte, nevěřil jsem tomu. Pročas, nikdy jsem nevěřil, že to najdeme, a všechny ty vaše řeči o magazínech a inzerátech jsem považoval za blbost."

Twissellovi to konečně zapálilo. "Tak vy jste to našel!"

Vyskočil a třesoucími se prsty se pokusil uchopit svazek, který Harlan prohlížel.

Harlan jej však zaklapl a podržel mimo jeho dosah. "Okamžik. Vy sám to nenajdete, ani kdybych vám prozradil přesné číslo stránky."

"Co to děláte?" zavřískl Twissell. "Ztratil jste inzerát!"

"Neztratil. Vím, kde je. Ale nejdřív..."

"Nejdřív co?"

"Zbývá nám vyřešit jednu záležitost, pane Hlavní analytiku. Tvrdíte, že dostanu Noys. Tak mi ji sem přiveďte. Ať ji uvidím."

Twissell se zahleděl na Harlana, silně prošedivělé vlasy měl divoce rozcuchané. "Děláte si legraci?"

"Ne," ostře odvětil Harlan. "To si nedělám. Ujistil jste mne, že učiníte příslušný zásah. Dělal jste si snad legraci vy?"

Řekl jste, že Noys a já budeme spolu. Slíbil jste mi to."

"Ano, slíbil. To je domluveno."

"Tak mi ji přiveďte, živou, zdravou a nedotčenou."

"Ale já vám nerozumím. Já ji přece nevězním. Nikdo ji nevězní. Pořád je někde daleko v budoucnosti, jak tehdy hlásil Finge. Nikdo se jí ani nedotkl. Pročas, přece jsem vám říkal, že je v naprostém bezpečí."

Harlan si starce upřeně prohlížel a cítil, jak v něm narůstá napětí. "Chcete mě dostat slovní hříčkou," zakotkal. "Tak dobře, je v daleké budoucnosti, ale co z toho mám? Odstraňte tu bariéru přehrazující 100 000. století..."

"Tu co?"

"Bariéru. Přes kterou neprojde kabina."

"O něčem takovém jste se mi nikdy nezmínil," řekl Twissell rozhořčeně.

"Nezmínil?" překvapeně se podívil Harlan. Opravdu mu to neřekl? Přemítalo tom často. Že by to nikdy neřekl nahlas?

Náhle si nemohl vzpomenout. Ale pak se zatvrdil.

"No dobře. Tak vám to povídám teď. Odstraňte tu bariéru."

"Jenže něco takového je nemožné. Bariéra proti průjezdu kabiny? Časová bariéra?"

"Chcete mi snad namluvit, že jste ji nepostavili vy?"

"Já ne. Pročas, přísahám."

"Pak... pak..." Harlan cítil, jak mu z tváře mizí krev. "Pak ji postavila Rada. O všem se dozvěděli a podnikli protiopatření nezávisle na vás a na Čase a na Skutečnosti. Jenže pak si můžou svůj inzerát, svého. Coopera, Mallansohna a celou Věčnost strčit někam. Přijdou o všechno. O všechno."

"Počkejte. Počkejte." Twissell zoufale popadl Harlana za loket. "Vzpamatujte se. Přemýšlejte, hochu, přemýšlejte. Rada žádnou bariéru nepostavila."

"Jenže ona tam je."

"Takovou bariéru by postavit nedokázali. Nikdo by to neuměl. Je to teoreticky nemožné."

"O tom nic nevíte. Ta bariéra tam stojí."

"Vím víc než kterýkoli člen rady. Taková věc je prostě nemožná."

"Jenže ona tam stojí."

"Ale jestli tam je..."

Harlan se už pomalu vzbudil a začal vnímat své okolí natolik, aby postřehl, že v Twissellových očích se objevil jakýsi příšerný děs. Takový v nich neměl ani tehdy, když se poprvé dozvěděl, že Harlan vypravil Coopera do nesprávného století a že Věčnosti hrozí zánik.

16. kapitola

Utajená století

Andrew Harlan lhostejně pozoroval lidi při práci. Zdvořile jej přehlíželi, protože byl Provozní technik. Normálně by je on sám ignoroval poněkud méně zdvořile, poněvadž to byli prostí příslušníci Provozní čty. Jenže nyní je pozoroval v mizerném rozpoložení a dokonce se přistihl, že jim závidí.

Byli to Údržbáři z Oddělení mezičasové dopravy. Měli na sobě šedavé uniformy s nárameníky, na nichž byly dvojité rudé blesky v černém poli. Složitými přístroji na měření intenzity pole testovali motory kabiny a stupně hypervolnosti v šachtě. Harlan si byl jistý, že toho mnoho o časovém inženýrství nevědí, ale zato bylo patrné, že v praxi si dokáží poradit docela dobře.

Harlan se toho jako Začátečník mnoho o Údržbářích nenaučil. Anebo přesněji řečeno příliš se o takové vědomosti nezajímal. Do Provozní čty totiž zařazovali Začátečníky, kteří nesložili zkoušky. Stát se Údržbářem, mít "nespecializované zaměstnání", jak se říkalo opisem, znamenalo životní neúspěch a průměrný Začátečník se tomuto tématu bezděky vyhýbal.

A přece když teď Harlan Údržbáře pozoroval při práci, připadali mu jako klidní, výkonní a přiměřeně šťastní.

Proč taky ne? Bylo jich desetkrát více než takzvaných "Specialistů", pravých příslušníků Věčnosti. Měli svou vlastní společnost, své vlastní obytné prostory a vlastní radovánky. Měli pevně stanovenou pracovní dobu a nic je netlačilo, aby omezovali své koníčky ve volném čase kvůli náročnému povolání. Měli čas, na rozdíl od Specialistů, aby se věnovali literatuře a zábavným filmům z různých Skutečností.

Pravděpodobně měli nakonec komplexnější osobnost. Specialisté žili neustále uspěchaně, v zajetí stresu a přetvářky, nepřírozně ve srovnání s jednoduchým životem příslušníků Provozní čty.

Údržbáři tvořili základ Věčnosti. Harlanovi připadlo podivné, že si tuhle zřejmou skutečnost nikdy předtím neuvedomil. Zajišťovali dopravu potravin a vody z Času, odvoz odpadků, výrobu energie. Dbali, aby veškerá technická zařízení ve Věčnosti běžela jako po másle. I kdyby všechny Specialisty měla na místě ranit mrtvice, Údržbáři by dokázali udržovat Věčnost v chodu do nekonečna. Ale kdyby se z ní vytratili oni, Specialisté by museli Věčnost vyklidit do několika dní, jinak by tu hanebně pomřeli.

Litovali Údržbáři, že ztratili svá rodná století, že tu žijí bez žen a bez dětí? Znamenalo pro ně zajištění před chudobou, nemocí a Změnou Skutečnosti dostatečnou náhradu? Vypτάval se někdy někdo na jejich názor, když se jednalo o něco důležitého? Harlan cítil, jak se v něm rozhořívá oheň společenského reformátora.

Proud Harlanových úvah přerušil Hlavní analytik Twissell. Vřít se dovnitř napůl uštvaný a měl dokonce ještě ztrhanější výraz než před hodinou, když odcházel. To už tady Provozní četa pracovala.

Harlan si pomyslel: Jak to všechno vydrží? Je přece už starý člověk.

Twissell se rozhlédl svým bystrým ptačím pohledem a pracující muži se bezděky narovnali ve zdvořilém a uctivém postoji.

"Tak co je se šachtami?" zeptal se.

"Nezjistili jsme žádnou poruchu, pane," odpověděl jeden z mužů. "Šachty jsou volné, silové pole homogenní."

"Zkontrolovali jste všechno?"

"Ano, pane. Až po poslední Základnu."

"Tak můžete jít." Twissell je propustil rázným rozkazem. Uctivě se uklonili, obrátili se a rychle spěchali pryč.

Twissell s Harlanem osaměli u šachet.

"Vy zůstanete tady. Prosím vás," obrátil se na něj Hlavní analytik.

"Musím jet taky," zavrtěl Harlan hlavou.

"Jistě to pochopíte," řekl Twissell. "Kdyby se něco stalo mně, pořád tu ještě zbýváte vy, abyste našel Coopera. Ale jestli se něco stane vám, co si počnu já nebo kterýkoli jiný příslušník Věčnosti?"

Harlan jen znovu zavrtěl hlavou.

"Sennor je podezřivý," zastrčil si Twissell cigaretu mezi rty. "Za poslední dva fyziodny mi několikrát volal. Chtěl vědět, proč jsem se tak najednou stáhl do ústraní. Až zjistí, že jsem nařídil kompletní prohlídku šachet a příslušenství... Musím vyrazit okamžitě, Harlane. Nesmím ztrácet Čas."

"Kvůli mně ho ztrácet nemusíte. Jsem připravený."

"Trváte na tom, abyste jel taky?"

"Jestli žádná bariéra neexistuje, pak nám nehrozí ani žádné nebezpečí. A pokud tam je, už jsem k ní dojel a zase jsem se vrátil zpátky. Tak čeho se bojíte, pane Hlavní analytiku?"

"Nechci riskovat nic, co zrovna nemusím."

"Použijte jako obvykle svou logiku, pane Hlavní analytiku. Rozhodněte, že mám cestovat s vámi. Pokud Věčnost zatím ještě existuje, znamená to, že kruh je stále uzavřený. To ale taky znamená, že my to musíme přežít. A jestli je to špatné rozhodnutí, pak Věčnost skončí, rozplyne se v neexistenci. Ale jestli nepojedu, dopadne to stejně, protože bez Noys nepohnu ani prstem, abych zachránil Coopera. To odpřisáhnou."

"Přivedu vám ji nazpět," řekl Twissell.

"Jestli je to tak jednoduché a bezpečné, pak nikomu neuškodí, když pojedu s vámi."

Twissella zjevně mučila nerozhodnost. "No dobře, tak pojedte," souhlasil mrzutě.

A Věčnost přetrvávala.

Ani po nástupu do kabiny však Twissellovi strach z očí nezmizel. Upřeně sledoval, jak se na časometru míhají čísla. V minutových intervalech cvakal přístroj, který Provozní četa namontovala speciálně pro tuhle cestu a který měřil Čas po Kiloletích.

"Přece jen jste neměl jezdit se mnou," ozval se.

"Proč ne?" pokrčil rameny Harlan.

"Znervózňuje mě to. Nemám žádný logický důvod. Nazvěte to utkvělá předtucha. Zneklidňuje mě to." Sepjal obě dlaně k sobě a propletl si prsty.

"Nerozumím vám," odvětil Harlan.

Twissell se náhle dal dychtivě do řeči, jako by tak sám ze sebe vyháněl ďábla. "Možná pochopíte, když vám něco povím. Jste odborník na Primitivní doby. Jak dlouho existoval v Primitivních dobách člověk?"

"Deset tisíc let," odvětil Harlan. "Možná patnáct tisíc."

"Ano. Začínal jako druh primitivního tvora podobného opici a končil jako Homo sapiens sapiens. Říkám to správně?"

"Ano. To se učí ve škole."

"Pak se musí ve škole také učit, že evoluce postupuje velmi rychlým tempem. Stačí patnáct tisíc let, aby se z opice stal Homo sapiens."

"No a?"

"No, já pocházím z 30000. let..."

Harlan se nechal překvapit. Dosud netušil, kde se Twissell narodil, a nevěděl to ani nikdo jiný.

"Pocházím z 30 000. let," opakoval Twissell, "a vy z 95. Mezi našimi rodnými stoletími se rozkládá doba rovná dvojnásobku existence člověka v Primitivních dobách. A přitom - jaký je mezi námi rozdíl? Já jsem se narodil o čtyři zuby a slepé střevo lehčí než vy. Tím všechny fyziologické rozdíly mezi námi končí. Máme téměř stejný metabolismus. Největší rozdíl mezi námi je v tom, že vaše tělo dokáže syntetizovat steroidní jádra a moje ne, takže já na rozdíl od vás potřebuju dostávat cholesterol ve stravě. Byl jsem schopen zplodit dítě se ženou z 575. let. Tak málo se náš druh pozměňuje v Čase."

Harlanův úvahy nijak neoslbnly. Nikdy se nedomníval, že by se zásadní podstata člověka v průběhu století nějak podstatně proměňovala. Byla to jedna z věcí, které považoval jaksí za samozřejmé.

"Existují záznamy o živočišných druzích, které se nijak nezměnily ani v průběhu několika milionů let," poznamenal.

"Ale není jich mnoho. A považuje se za potvrzený fakt, že člověk se přestal vyvíjet někdy současně se vznikem Věčnosti. Je to jenom náhodná shoda okolností? O tomhle problému se mnoho nemluví, vracejí se k němu jen tu a tam takoví jako Sennor, a já jsem k tomu nikdy nepřistupoval jako nějaký Sennor. Nevěřím, že tyhle dohady jsou správné. Pokud se něco nedá ověřit ve Výpočetním středisku, pak nemá cenu, aby se tím zabýval Analytik. Ale přece jsem o tom v mládí někdy uvažoval."

"O čem?" Harlan si pomyslel: No, asi se vyplatí si ho poslechnout. "Někdy jsem uvažoval o Věčnosti, jak asi vypadala hned po založení. Klenula se jenom přes pár století, zhruba od 30. do 50. let, a plnila především obchodní funkci. Zabývala se zalesňováním devastovaných oblastí, převážela z místa na místo kvalitní půdu, čistou vodu a chemikálie. V těch dobách si žila jednoduše."

Jenže pak se přišlo na možnost Změn Skutečnosti. Hlavní analytik Henry Wadswan dramatickým způsobem, o kterém nás všechny učili, zabránil válce tím, že pokazil brzdy na vozidle jednoho kongresmana. Poté se Věčnost začala čím dál víc orientovat od obchodního zaměření na Změny Skutečnosti. Proč?"

"To je přece jasné," odvětil Harlan. "Kvůli prospěchu lidstva."

"Ano, ano. Když je všechno v pořádku, myslím si to také. Jenže teď mluvím o jednom tíživém snu, který mě pronásleduje. Co když tu existuje nějaký jiný důvod, nevyřešený, že si jej dokonce ani neuvědomujeme? Člověk, který může odcestovat nekonečně daleko do budoucnosti, by se mohl setkat s tvory, kteří jsou ve srovnání s ním tak pokročilí jako on proti opici. A proč ne?"

"Možná. Jenže člověk pořád zůstává člověkem..."

"Dokonce i v 70 000. let. Ano, vím. A souvisejí s tím nějak naše Změny Skutečnosti? Vymýtili jsme všechno neobvyklé. Dokonce i Sennorovo rodné století s lidmi bez vlasů žije neustále v ohrožení, a je přitom naprosto neškodné. Co když jsme ve vši počestnosti a upřímnosti zamezili pokračování evoluce člověka, protože se nechceme střetnout se superlidmi?"

Harlanovi to stále ještě nezapalovalo. "Pak se nám to podařilo," odvětil. "Už na tom asi nesejde."

"Jenže co když superlidé přece jenom existují, v tak vzdálené budoucnosti, kam my nedohlédneme? Ovládáme Čas jenom do 70 000. let. Nad ním existují Utajená století. Proč jsou utajená? Protože vyspělejší lidé se s námi nechtěli

stýkat a přehradili nám cestu do svého Času? Proč jsme připustili, aby zůstali utajení? Protože se s nimi také stýkat nechceme, a když ztroskotal náš první pokus proniknout k nim, víckrát jsme se už o to vůbec ani nepokusili? Netvrdím, že to je náš vědomý důvod, ale ať vědomý či nevědomý, je to ten pravý důvod."

"Pod to se můžu podepsat," prohlásil Harlan mrzutě. "Oni žijí mimo náš dosah a my mimo jejich. Žít a nechat žít."

Zdalo se, že Twissella tahle fráze zasáhla do citlivého místa. "Říkáte žít a nechat žít. Jenže my se podle toho nechováme. Uskutečňujeme Změny. Změny přetrvávají jen několik málo století, pak časová setrvačnost způsobí, že jejich efekt vymizí. Vzpomeňte si, že Sennor přišel u stolu s jedním z nerozluštěných Časových problémů. Měl ovšem říct, že to je problém statistický. Některé Změny působí po delší dobu než jiné. Teoreticky správně provedená Změna může ovlivnit jakýkoli počet století, sto, tisíc nebo sto tisíc. Vyspělejší lidé z Utajených století to možná dobře vědí. Možná je znepokojuje možnost, že některá ze Změn by je mohla zasáhnout až kdesi v 200 000. století."

"Nemá smysl lámat si takovými věcmi hlavu," prohlásil Harlan tónem člověka, jehož sužují mnohem horší starosti. "Ale předpokládáme," pokračoval Twissell šeptem, "že nezasáhnou do té doby, dokud neobsadíme sekce Utajených století. To znamená, dokud se vůči nim nezachováme agresivně. Řekněme, že bychom tohle příměří, nebo jak to chcete nazvat, porušili a některý z příslušníků Věčnosti by se objevil nad 70 000. stoletím, aby tam založil trvalou základnu. Řekněme, že by to mohli považovat za první vážný konflikt. Mohou nás izolovat od svého Času, poněvadž ovládají mnohem pokročilejší vědu. Předpokládáme, že dokáží také provést něco, co se nám zdá nemožné, například přehradit šachty bariérou, a tím nás odříznout..."

Harlan vylétl na nohy s hrůznou představou. "Tak oni zajali Noys?"
"To nevím. Tohle je jenom spekulace. Možná žádná bariéra neexistuje. Třeba došlo k nějaké poruše na kabině..."
"Byla tam bariéra!" vriskal Harlan. "Jak by se to dalo jinak vysvětlit? Proč jste mi tohle všechno neřekl předtím?"
"Nevěřil jsem vám," zamručel Twissell. "Pořád vám nevěřím. O tomhle bláznivém snu jsem vám neměl říkat ani slovo. O svých obavách... To jenom ze strachu o Coopera - o všechno... Ale vyčkejte, už jenom pár minut."

Namířil prstem na časometr. Ryska ukazovala někam mezi 95 000 a 96 000. století.

Twissell pohnul rukou a řízení a kabina zpomalila. Minuli 99 000. století. Číslo přestalo ubíhat vpřed v divokém rytmu. Dalo se přečíst, jak míjejí jednotlivá století.

99 726 - 99 727 - 99 728...

"Co podnikneme?" zamumlal Harlan.

Twissell zavrtěl hlavou. Jeho gesto výmluvně vyjadřovalo trpělivost a naději, ale také možná bezmocnost.

99851 - 99 852 - 99 853...

Harlan napjal svaly, aby se připravil na náraz do bariéry, a zoufale si pomyslel: Copak musíme zachránit Věčnost, abych mohl zaútočit na tvory z Utajených století? Jak jinak mám znovu získat Noys? Mám se vrhnout nazpět do 575. století a pracovat jako o život, aby...

99 938 - 99 939 - 99 940...

Harlan zadržel dech. Twissell zpomalil chod kabiny ještě víc, už se Časem sotva plížila. Byla však stále dokonale ovladatelná.

99 984 - 99 985 - 99 986...

"Teď, teď, teď," zašeptal Harlan, aniž by si byl vědom, že otevřel rty.

99998 - 99 999 - 100000 - 100001 - 100002...

Číslo stále narůstalo.

A oba muži je sledovali v naprosto mrtvém tichu.

"Žádná bariéra neexistuje!" vykřikl pak Twissell.

"Byla tu! Byla!" odpověděl Harlan. Zoufale dodal: "Možná už Noys zajali a žádnou bariéru nepotřebují."

111 394. století!

Harlan se vyřítil z kabiny a zakřičel na celé kolo: "Noys! Noys!"

Ozvěna zaduněla na stěnách prázdné sekce a postupně utichala.

Twissell vystoupil z kabiny pomalu a zavolal na mladého muže: "Harlane, počkejte..."

Bylo to zbytečné. Harlan se už hnál chodbou k té části sekce, kde zřídil Noys přechodný domov.

Hlavou mu kmitla nezřetelná myšlenka, že by se třeba mohl střetnout s jedním z těch Twissellových "superlidí", a ihned mu naskočila husí kůže, ale touha po Noys byla silnější než strach.

"Noys!"

Náhle se mu odkudsi vrhla do náručí. Cítil ji dokonce ještě dříve, než ji spatřil. Cítil objetí jejích paží, cítil její rty na svých, její tmavé vlasy, které mu spadaly do tváře.

"Andrewe?" pouze zašeptala, neboť ji pevně tiskl k sobě. "Kdes byl? Byls pryč několik dní a už jsem dostala strach."

Harlan si ji podržel na délku paží a zahleděl se na ni vážně a přitom dychtivě. "Nestalo se ti nic?"

"Nic. Myslela jsem, že se něco přihodilo tobě. Myslela jsem..." Zarazila se, oči se jí rozšířily hrůzou a zašeptala:

"Andrewe!"

Harlan se prudce otočil.

Udýchaně se k nim hnál Twissell.

Noys v Harlanově tváři vyčetla, že žádné nebezpečí nehrozí. "Ty ho znáš, Andrewe?" zeptala se klidněji. "Neubliží nám?"

"Ten člověk je v pořádku," uklidňoval ji Harlan. "Je to můj nadřízený, Hlavní analytik Laban Twissell. Ví o tobě."

"Hlavní analytik?" odtáhla se Noys.

Twissell k nim pozvolna přistoupil. "Já vám pomůžu, milá slečno. Pomůžu vám oběma. Slíbil jsem to Provoznímu technikovi Harlanovi. Škoda, že mi nevěřil."

"Promiňte, pane Hlavní analytiku," omluvil se Harlan škrobeně, nepříliš kajícně.

"Není co promíjet," odvětil Twissell. Napřáhl ruku a uchopil dívčinu váhavou dlaň. "Povězte mi, děvče, neměla jste tu nějaké problémy?"

"Bála jsem se."

"Od okamžiku, kdy vás opustil Harlan, už tu nebyl nikdo jiný?"

"Ne... nikdo, pane."

"Nikdo? Vůbec nikdo?"

Zavrtěla hlavou. Tmavýma očima hledala Harlana. "Proč se ptáte?"

"Ale to nic, děvče. Pronásleduje mě taková nepříjemná představa. Pojdte, odvezeme vás zpátky do 575. století."

Andrew Harlan začal v kabině postupně upadat do stále znepokojenějšího mlčení. Vůbec nevzhlédl, když projížděli hranicí 100 000. století a Twissell si ulehčeně oddechl, jako by se napůl obával, že zůstanou uvězněni nahoře.

Když ho Noys vzala za ruku, Harlan prakticky nezareagoval. Stiskl jí sice dlaň na oplátku, ale pomalu o tom ani nevěděl.

Když se Noys uložila ke spánku ve vedlejší místnosti, Twissell se na něj netrpělivě vrhl.

"Tak ten inzerát, hochu! Dostal jste svoje děvče. Splnil jsem svou část úmluvy."

Harlan mlčky, stále napůl duchem nepřítomný, nalistoval ve svázaném časopise určitou stránku.

"Je dost jednoduchý," řekl, "ale napsaný anglicky. Nejprve vám ho přečtu a pak přeložím."

Byl to drobný inzerát v levém horním rohu na straně nesoucí číslo 30. Uprostřed podivné kresby tvořené nepravidelnými čarami bylo vytisknuto verzálkami:

AKCIE JIŽ NA

TRHU

ODEBRAT LZE JAKÉKOLI

MNOŽSTVÍ

Dole stálo menšími písmeny: Investiční agentura, pošt. schr. 14, Denver, Colorado.

Twissell pozorně naslouchal Harlanovu překladu, který ho však viditelně zklamal.

"Co je to akcie?" vyptával se. "Co tím chce říct?"

"Akcie," vysvětloval Harlan netrpělivě, "je forma, jakou lze investovat soukromý kapitál. Jenže o to tady vůbec nejde. Copak jste si nevšiml té kresby, do které je inzerát vsazený?"

"Všiml. Je to hříbovitý mrak, jaký se objevuje po výbuchu atomové bomby. Má připoutat pozornost čtenáře. Co má být?"

"Pane Hlavní analytiku!" vybuchl Harlan. "Nejste trochu unavený? Podívejte se na datum, kdy tohle číslo vyšlo!"

Ukázal na hlavičku nalevo od paginy. Stálo tam 28. února 1932.

"Tohle vám snad překládat nemusím," pokračoval Harlan. "Číslice máme ve Standardním nadčasovém jazyku stejné.

Vidíte, že jsme v 19,32. století. Copak si neuvědomujete, že tehdy ještě žádná lidská bytost takový mrak nespátřila?

Nikdo by jej takhle přesně nedokázal namalovat vyjma..."

"Počkat, počkat! Ta kresba je pouhá shoda okolností," oponoval Twissell a snažil se získat zpět ztracený klid. "Jenom čirou náhodou připomíná hříbovitý mrak."

"Náhodou? Nechcete si raději znovu přečíst text?" Harlan podtrhával prstem krátké řádky: "Akcie - trhu- odebrat - množství: začáteční písmena dávají dohromady slovo atom, což ve staré angličtině kupodivu znamenalo atom. To je taky čirá náhoda? Vážně? Copak nechápete, pane Analytiku, že tenhle inzerát dokonale splňuje všechny podmínky, které jste vy sám stanovil? Moji pozornost upoutal okamžitě. Cooper věděl, že takový anachronismus bude bít do očí. A zároveň pro nikoho z 19,32. století to nemá jiný význam než jen čistě doslovný.

Takže ten inzerát jistě podal Cooper. Je to zpráva od něj. Dostali jsme od něj přesný Čas, s přesností jednoho týdne. Máme jeho adresu. Teď už je zapotřebí jen za ním zajet a já jsem jediný, kdo zná Primitivní doby natolik, aby se o to mohl pokusit."

"A vy byste jel?" Po Twissellově tváři se rozlil výraz úlevy a štěstí.

"Pojedu - s jednou podmínkou."

Twissell se zamračil, pocity se mu rázem proměnily v opak. "Zase jiná podmínka?"

"Stále stejná. Nekladu si žádné další. Noys musí být v bezpečí. Musí odjet se mnou. Nenechám ji tu samotnou."

"Stále mi ještě nedůvěřujete? Oklamal jsem vás snad nějak? Čeho se pořád bojíte?"

"Jedné věci, pane Analytiku," odvětil Harlan klidně. "Pořád jedné jediné věci. Ta bariéra přehrazující 100 000. století skutečně existovala. Proč tam byla? A z toho mám strach."

17. kapitola

Kruh opět uzavřený

Obavy ho sužovat nepřestávaly. Naopak, ve dnech příprav na cestu se prohlubovaly. Postavily se mezi něho a Twissella, pak dokonce i mezi něj a Noys. Když nadešel den odjezdu, byl celý znervóznělý.

Když se Twissell vrátil ze zasedání subkomise Rady, přece jen se v něm probudila špetka zájmu. "Jak probíhalo jednání?" zeptal se.

"Nebyla to ta nejpříjemnější rozprava, jaké jsem se kdy zúčastnil", odvětil Hlavní analytik unaveně.

Harlan už chtěl jít po svých, ale pak porušil mlčení a zabručel: "Doufám, že jste jim neprozradil nic..."
"Ne, ne," rychle odvětil Twissell. "Neřekl jsem jim o té dívce ani o tom, že jste to byl vy, kdo poslal Coopera do špatného století. Prohlásil jsem to za nešťastnou chybu, za selhání přístrojů. Všechno jsem vzal na sebe."
Harlan pocítil, že ho hryže svědomí, které už dávno neměl čisté. "Z toho můžete mít nepříjemnosti," konstatoval.
"Co mi můžou udělat? Musí počkat, než chybu napravím, vrhnout se na mě můžou teprve až potom. Jestli se nám to nepodaří, pak už nikomu z nás nebude hrozit ani trest, ani nic jiného. A jestli uspějeme, úspěch mě nejspíš ochrání. A jestli ne..." Stařec pokrčil rameny. "Beztak jsem si řekl, že se pak vzdám všech funkcí ve Věčnosti." Odkudsi vylovil novou cigaretu a odhodil ji sotva do půlky vykouřenou.
Povzdechl si. "Raději bych jim o tom vůbec nic neřekl, ale nedalo se jinak. Neměli bychom kabinu, ve které by se dala překonat spodní hranice Věčnosti."
Harlan se odvrátil. V myšlenkách se mu neustále objevovaly stejné otázky, které ho zaměstnávaly po celé poslední dny a vytěsnily mu z hlavy všechno ostatní. Nezřetelně zaslechl, že Twissell cosi říká a pak otázku opakuje.
"Promiňte?"
"Ptal jsem se, jestli je ta vaše dívka připravená, hochu. Chápe, do čeho se pouští?"
"Je připravená. Všechno jsem jí řekl."
"Jak to přijala?"
"Cože? No, asi tak, jak jsem očekával. Nemá strach."
"Vyzníte za necelé tři fyziologické hodiny."
"Já vím."
Náhle si už neměli dál co říct. Harlan zůstal samotě se svými úvahami a stravujícím vědomím úkolu, který musí zvládnout.

Když Údržbáři naložili zásoby a přeprovedli funkci přístrojů, objevil se Harlan s Noys ve variacích na oděvy, které se měly blížit tomu, co se nosilo ve velkoměstech na počátku 20. století.
Noys pozměnila Harlanův návrh na to, jak by měly vypadat její šaty. Byla obdařena jakýmsi neomylným instinktem, pokud se týkalo odívání a estetického vzhledu, o němž tvrdila, že je ryze ženský. S rozmyslem si modely vybrala z dobových inzerátů, které našli v Harlanových obrázkových časopisech, a pak podrobně přezkoumala jednotlivé součásti oděvu, které objednala v tuctu různých století.
Občas se přitom Harlan zeptala: "Co si o tom myslíš?"
"Pokud to má být záležitost instinktu," pokrčil rameny, "nechám to na tobě."
"To je ale špatné znamení, Andrewe," odvětila lehkým tónem, v němž kdesi zazvonila neupřímnost. "Jsi nějaký ústupný. Co je s tebou? Nějak nejsi ve své kůži. Pozoruju to na tobě už několik dní."
"Nic mi není," řekl Harlan plytce.
Když je Twissell poprvé spatřil v kostýmech domorodců z 20. století, dokonce se zmohl na chabou poklonu. "Pročás," zvolal, "ti lidé v Primitivních dobách nosili tak ošklivé šaty, a přece nemohou zakrýt vaši krásu, moje - moje milá."
Noys se na něj teple usmála a Harlan, jenž stál mlčky opodál, byl nucen připustit, že Twissellův obstarožní galantní výlev v sobě má zrno pravdy. Šaty, které měla Noys na sobě, vůbec nezdůrazňovaly křivky její postavy, jak by měly. Na rty a na tvář si naplávala jakési barevné skvrny a namísto vytrhaného obočí si namalovala ošklivé čáry. Nejhorší ze všeho však bylo, že si bezohledně ostříhala svoje krásné vlasy. A pořád zůstávala krásná.
Harlan si už pomalu zvykal na nepohodlný opasek, na to, že ho šaty tísní v podpaží a v rozkroku a že hrubá tkanina má bezvýraznou barvu myšího kožíšku. Pro něho totiž nebylo nijak nezvyklé nosit podivné oděvy různých století.
"Vážně jsem chtěl do kabiny instalovat ruční ovládání," hovořil Twissell, "Jak jsme se dohodli, ale je to zřejmě neproveditelné. Technici prostě potřebují mít dostatečně velký energetický zdroj, aby zvládli přemísťování v Čase, a ten je mimo Věčnost nedostupný. Dokázali pouze vybudovat časové pnutí, které potrvá tak dlouho, dokud budete v Primitivních dobách. A samozřejmě, budete vybaveni návratovým zařízením."
Zavedl je do kabiny a vyhýbal se přitom naskládaným zásobám. Ukázal na vyčnívající kovový prst narušující dokonalou hladkost vnitřních stěn kabiny.
"Namontovali jsme jej jako jednoduchý přepínač," vysvětlil. "Kabina, namísto toho, aby se automaticky vrátila do Věčnosti, může neomezeně dlouho zůstat v Primitivních dobách. Vráti se však okamžitě, jakmile přepnete páčku. S tímhle problémem se ovšem setkáte až na své druhé a doufám, že poslední cestě..."
"Druhé?" podivila se Noys.
"Tady ti ještě dlužím vysvětlení," ozval se Harlan. "Podívej, při první cestě máme za úkol pouze přesně zjistit dobu, ve které Cooper přistál. Nevíme totiž, kolik Času uplynulo mezi jeho přiletem a okamžikem, kdy podal inzerát. Najdeme ho podle adresy poštovní schránky, a jestli to bude možné, zjistíme přesný okamžik jeho příjezdu, nebo tak přesný, jak jen to bude možné. Pak se vrátíme do toho okamžiku plus patnáct minut, aby Cooper stačil kabinu opustit a ona se vrátila..."
"Pochopte," vmísil se Twissell a pokusil se o úsměv, "nesmíme připustit, aby se kabina nacházela v jednom okamžiku ve dvou různých fyziocasech."
"Rozumím," odvětila Noys nepříliš přesvědčivě, ale zdálo se, že to přijala.
"Tím, že Coopera zachytíme v okamžiku jeho přiletu, zrušíme všechny Mikrozměny," hovořil Twissell k Noys. "Inzerát s atomovou bombou zase zmizí a Cooper bude vědět jenom tolik, že kabina nejprve zmizí a pak se zase nečekaně objeví. Tohle všechno jsme mu řekli. Vůbec nebude vědět, že se dostal do nesprávného století, a my mu to neprozradíme. Řekneme mu, že jsme mu zapomněli dát nějakou důležitou instrukci, a něco si vymyslíme. Můžeme jenom doufat, že tohle všechno bude pokládat za bezvýznamný detail a při psaní svých Pamětí se vůbec nezmíní o tom, že jsme ho

poslali nazpět nadvakrát."

Noys zvedla svá vytrhaná obočí. "Zní to velice složitě."

"Časužel ano." Twissell si zamnul ruce a rozhlédl se po ostatních, jako by skrýval ještě mnohé další vnitřní pochyby.

Pak se napřímil, vytáhl si čerstvou cigaretu a s jistou bodrostí se rozloučil: "No a teď, hochu, mnoho štěstí." Twissell si krátce potřásl pravicí s Harlanem, uklonil se Noys a opustil kabinu.

"Odjíždíme hned teď?" zeptala se Noys, když s Harlanem osaměli.

"Za několik minut," odvětil Harlan.

Vrhl po Noys postranní pohled. Vzhledla k němu, usmívala se a vůbec nebyla vyplašená. V téhle chvíli pociťoval totéž. Zařídily to ovšem city, ne rozum, ujišťoval se, instinkt, a ne přemýšlení. Odvrátil od ní oči.

Cesta proběhla bez problémů, nebo téměř bez problémů. Nijak se nelišila od jiných jízd kabinou. Jen v polovině pocítil jakýsi vnitřní otřes, možná právě míjeli spodní hranici, nebe se mu to dokonce jen zdálo. Bylo to sotva postřehnutelné. A pak se ocitli v Primitivních dobách. Z kabiny vystoupili do skalnaté, opuštěné krajiny, kterou ozařovalo odpolední slunce. Vál mírný, chladný větřík a pak už je obklopovalo hlavně jen ticho.

Holá skaliska se zvedala do výše a pod nimi ležela skalnatá drť zbarvená do duhových barev sloučeninami železa, mědi a chrómu. Harlan si náhle připadal jako trpaslík ve srovnání s monumentalitou opuštěné krajiny, která je věznila.

Věčnost nepatřila do materiálního světa. Tam slunce nesvítlo a vzduch do ní údržbáři dováželi. Na svůj domov se rozpomínal jen matně. Ačkoli se při svých Pozorováních v různých stoletích stýkal s nejrůznějšími lidmi a navštívil mnoho měst, tohle ještě nikdy nezažil.

Noys ho uchopila za loket.

"Andrew! Je mi zima."

Obrátil pohled k dívce.

"Nebylo by lepší, kdybychom si zapjali zářič?" řekla.

"Ano," souhlasil. "Je v Cooperově jeskyni."

"A víš, kde je ta jeskyně?"

"Hned někde poblíž," odvětil stručně.

Nepochyboval o tom. Zmiňoval se o ní ve svých Pamětech Cooper a nejprve pro něj a pak i pro Harlana přesně vypočítali její polohu.

Už od svých začátečnických let věřil, že je při pohybu Časem možno přesně stanovit místo určení. Vzpomínal, jak on sám kdysi vážně tvrdil Vychovateli Yarrowovi: "Přece Země obíhá kolem Slunce, Slunce rotuje okolo středu Galaxie a také Galaxie sama se pohybuje. Když vycestujete z nějakého místa na Zemi a proletíte Časem nahoru nebo dolů sto let, dostanete se do prázdného prostoru, protože Zemi potrvá sto roků, než doletí do toho místa." Bylo to ovšem ještě v dobách, kdy o století hovořil jako o stu letech.

"Nemůžete oddělovat pohyb v Čase od pohybu prostorem," odsekl Vychovatel Yarrow. "Když se pohybujete Časem, zároveň se pohybujete společně se Zemí. Nebo si snad představujete, že když pták vyletí do vzduchu, odhodí ho to do vesmíru, protože Země se řítí okolo Slunce rychlostí skorem třicet kilometrů za sekundu a prostě mu mezitím uletí?"

Argumentovat na základě takové analogie bylo nepřesvědčivé, avšak Harlan se později seznámil s průkaznějšími důkazy a nyní, po cestě do Primitivních dob, jaká pomalu neměla obdoby, měl k výpočtům naprostou důvěru a nijak jej nepřekvapovalo, že našli ústí jeskyně přesně tam, kam je situovali.

Odhrnul hlinu a kamení, které ústí zakrývalo, a vstoupil dovnitř.

V jeskyni panovala naprostá tma, kterou prořízl paprskem baterky téměř jako skalpelem. Pozorně si prohlédl každý kousek stěn, stropu i země.

"Co hledáš?" zašeptala Noys, která se držela těsně za ním.

"Něco," odpověděl. "Cokoli."

To svoje něco a cokoli našel na samém konci jeskyně v podobě placatého kamene, který zatěžkával jakési zelenavé papírky.

Harlan odhodil kámen a papírky ohnul palcem.

"Co to je?" zeptala se Noys.

"Bankovky. Prostředek směny. Peníze."

"Tys věděl, že je tu najdeš?"

"Nic jsem nevěděl. Jenom jsem doufal."

Stačil použít Twissellovu obrácenou logiku a podle účinku si spočítat příčinu. Věčnost stále ještě existovala, takže Cooper se musel rozhodovat správně. Za předpokladu, že inzerát přivedl Harlana do správné doby, jeskyně se nabízela jako další možný prostředek pro spojení s Cooperem.

Všechno probíhalo dokonce ještě lépe, než se odvažoval doufat. Když se Harlan připravoval na cestu do Primitivních dob, několikrát ho napadlo, že kdyby se pustil do města se zlatem v nuggetech, způsobil by si komplikace a vzbudil podezření.

Cooper to nějak zvládl, to bylo jisté, jenže Cooper na to měl kdy. Harlan potěžkal v ruce svazek bankovek. A musel se vyznat v tlačenci, když se mu podařilo nashromáždit těch peněz tolik. Uměl se ohánět, chlapec, báječně se uměl ohánět!

A kruh se začal zase uzavírat!

Než přenesli zásoby do jeskyně, slunce se sklonilo k západu a jeho záře zrudla. Kabinu pokrýval difúzní film pohlcující paprsky, který ji ukrýval před každými dostatečně vzdálenými slídivými zraky. Kromě toho měl Harlan phaser, aby se postaralo ty příliš blízké, kdyby bylo třeba. Zapjali v jeskyni Zářič a vklínili jej do pukliny ve skále, takže měli teplo a

světlo.

Venku panovala chladná březnová noc.

Noys se upřeně zahleděla na hladkou parabolu Záříče, která se pozvolna otáčela. "Andrewe," zeptala se, "jak to plánuješ dál?"

"Zítra ráno," odvětil, "odejdu do nejbližšího města. Vím, kde leží nebo kde by mělo ležet." V duchu však byl přesvědčený o správnosti slova leží. Nenarazí na žádné problémy. Opět Twissellova logika.

"Půjdu s tebou, nebo ne?"

Zavrtěl hlavou. "Neumíš mluvit jejich řečí, to zaprvé, a bude to náročná cesta i pro samotného muže."

Noys s nakrátko ostříhanými vlasy vypadala dost staromódně. Náhle se jí oči zaleskly hněvem a Harlan s nepříjemným pocitem odvrátil pohled.

"Nejsem slepá, Andrewe. Mluvíš se mnou na půl úst. Pomalu se na mě ani nepodíváš. Co to znamená? Tak tě to učili ve tvém rodném století? Připadá ti, žeš zradil Věčnost, a máš to za zlé mně? Myslíš si, že jsem tě svedla? Co je s tebou?"

"Jak můžeš vědět, co si myslím?" odvětil.

"Tak mi to pověz," naléhala. "Máš možnost. Už nikdy se ti nenaskytne tak dobrá příležitost jako právě teď. Trápí tě láska? Miluješ mě? Nemůžeš, ty mě nesmíš nastrčit jako obětího beránka! Proč jsi mě sem zavedl? Odpověz! Proč jsi mě nenechal ve Věčnosti, když ti tu k ničemu nejsem a když tě obtěžuje i to, že se na mě musíš dívat?"

"Tam číhá nebezpečí," zblekotal.

"Ale neříkej?"

"Je to horší než jenom nebezpečí. Příšerná představa. Příšerná představa Hlavního analytika Twissella," vysvětloval Harlan. "Když jsme se posledně hnali pro tebe do Utajených století, vyprávěl mi, co se o nich dohaduje. Přišel na to, že možná žijí značně vyspělí lidé, nový druh lidí, možná dokonce nadlidé, kteří se skrývají v daleké budoucnosti. Izolovali se od nás, abychom nemohli zasahovat do jejich záležitostí, a chtějí nám zamezit naše Změny Skutečnosti. Myslel si, že to oni přehradili bariérou 100 000. století. Pak jsme tě ale našli a Twissell dospěl k názoru, že svoje dramatické úvahy přehnal. Domnívá se, že tam nikdy žádná bariéra nebyla. Vrátil se k řešení mnohem aktuálnějšího problému, a to jak zachránit Věčnost.

Jenže já jsem tou představou nasákl. Já jsem na tu bariéru narazil a vím, že tam byla. Nikdo z Věčnosti ji nevybudoval, poněvadž Twissell tvrdí, že podobná věc je teoreticky nemožná. Možná se Věčnost zatím ještě k takovým poznatkům nepropracovala. Ta bariéra tam prostě byla. Někdo ji tedy musel postavit.

Samozřejmě," pokračoval zamyšleně, "Twissell se v některých věcech mýlí. Domnívá se, že člověk se musí neustále vyvíjet, ale to není pravda. Ve Věčnosti se paleontologie příliš nepěstuje, avšak v posledních stoletích Primitivních dob se výrazně rozvinula. Trochu jsem se tam přiučil. Vím toho asi tolik: Druhy se vyvíjejí potud, pokud je k tomu vnější prostředí stimuluje. Když je prostředí stabilní, druh se nemusí vyvíjet po milióny století. Primitivní lidé se vyvíjeli rychle, protože žili v proměnlivém a nepřijemném prostředí. Ovšem jakmile se lidstvo jednou naučilo si svoje prostředí přizpůsobovat, vytvořit si prostředí příjemné a stabilní, přirozeně se vyvíjet přestalo."

"Nechápu, o čem to mluvíš," odsekla Noys, kterou jeho slova ani v nejmenším neobměkčila, "kromě toho se to vůbec netýká nás. A o nás jsem právě chtěla mluvit."

Harlan si alespoň navenek zachoval klid. "Už se k tomu dostávám," řekl. "Proč 100000. století přehrazovala bariéra? Jakému sloužila účelu? Nijak ti přece neublížili. A jaký by to jinak mělo smysl? Položil jsem si otázku: Co se stalo díky tomu, že tam bariéra byla, a co by se dělo, kdyby tam nebyla?"

Odmlčel se a prohlédl si svoje těžké a neohrabané boty z přírodní kůže. Připadlo mu, že by se cítil pohodlněji, kdyby si je na noc vyzul, ale ne teď, ne teď...

"Tahle otázka má jenom jednu odpověď," navázal. "Existence bariéry mě dohnala k tomu, že jsem se rozběsnil, letěl jsem dolů pro mozkový bič a napadl Finga. Dodala mi odhodlání ohrozit existenci Věčnosti, abych tě dostal zpátky, a případně Věčnost i zničit, když se mi bude zdát, že se mi to nepodaří. Chápeš?"

Noys si ho prohlížela s hrůzou a nedůvěrou. "Chceš říct, že lidé tam nahoře chtěli, abys to všechno provedl? Že to tak naplánovali?"

"Ano. Nedívej se na mě tak. Ano! Copak nechápeš, jak se tím všechno mění? Pokud jsem dělal všechno z vlastního popudu, nesu za to veškerou zodpovědnost, materiální i morální. Ale aby mě někdo tahal za nos, aby mě do toho někdo namočil, aby zmanipuloval moje city, jako bych byl počítač, který stačí naprogramovat..."

Harlan si uvědomil, že křičí nahlas, a náhle zmlkl. Nechal odeznít několik chvil a pak dodal: "S tím se nejde smířit. Musím odčinit, co jsem provedl, když mnou postrkovali jako loutkou. A budu mít klid až tehdy, když to napravím."

Možná - když se mu to podaří. Cítil jakési neosobní vítězství, které vůbec nesouviselo s jeho osobní tragédií v minulosti i budoucnosti. Kruh se uzavíral.

Noys váhavě natáhla ruku, jako by jej chtěla uchopit za tu jeho chladnou, nepoddajnou.

Harlan se odtáhl, odmítl její soucit. "Všechno bylo zrežimované", konstatoval. "Že jsem se s tebou setkal. Všechno. Analyzovali jste moje citové dispozice. Jasně. Vlivy a odpovědi na ně. Stiskni tenhle knoflík a Harlan provede tohle. Zmáčkni jiný a udělá zase tamhleto."

Harlanovi se nemluvalo snadno, připadal si příliš hluboce pokořený. Potřásl hlavou, jako by ze sebe chtěl setřást nesnesitelný pocit podobně jako pes vodní krůpěje, a pak pokračoval. "Jednu věc jsem zpočátku nepochopil. Jenže jak jsem se měl hned dovědět, že chtějí Coopera poslat nazpět do Primitivních dob? To přece bylo nanejvýš nepravděpodobné. Neměl jsem žádné vodítko, abych na to přišel. Twissell nade mnou jen vrtěl hlavou. Často si lámal hlavu, jak jsem to mohl všechno vydedukovat s tak chabými znalostmi matematiky. A přece se mi to podařilo. Poprvé mě to napadlo tehdy - tu noc. Ty jsi spala, ale já ne. Přepadl mě pocit, že bych si měl na něco vzpomenout, na nějakou poznámku, letmou větičku, na cosi, co jsem se dozvěděl v průběhu toho našeho báječného a vzrušujícího večera. Když

jsem o tom uvažoval, náhle mi došlo, jaké má vlastně Cooper poslání, a společně s tím mě napadlo, že mám moc zničit celou Věčnost. Později jsem si to ověřil studiem dějin a matematiky, ale to už vlastně ani nebyl o třeba. Už jsem všechno věděl. Byl jsem si všim jistý. Jenže jak to? Proč?"

Noys si ho upřeně prohlížela. Nepokusila se jej znovu uchopit za ruku. "Chceš tím říct, že i tohle zařídili lidé z Utajených století? Vložili ti informaci do mysli a pak už tě jen usměrňovali?"

"Ano. Ano. A pořád mě ještě ovlivňují. Zatím svou práci neskončili. Kruh se možná uzavře, ale zatím ještě uzavřený není."

"Jak můžou něco ovlivňovat právě teď? Přece tu s námi nejsou?"

"Nejsou?" zeptal se Harlan tak prázdným hlasem, až Noys zbledla.

"Jsou neviditelní, nadpřirození?" zašeptala.

"Nejsou nadpřirození. Ani neviditelní. Říkal jsem ti přece, že jakmile člověk ovládl své životní prostředí, přestal se vyvíjet. Lidé z Utajených století patří také k druhu Homo sapiens. Jsou to normální lidé."

"Jenže určitě nejsou tady."

"Jsi tady ty, Noys," řekl smutně Harlan.

"Ano, a ty taky. Ale nikdo jiný."

"Ty a já," souhlasil Harlan. "Nikdo jiný. Žena z Utajených století a já... Konec s přetvářkou, Noys. Prosím tě."

Hleděla na něj s hrůzou. "Co to povídáš, Andrewe?"

"To, co prostě musím. Cos to říkala tehdy večer, když jsi mi přinesla ten mátový nápoj? Mělas takový sladký hlas, byla to tak sladká řeč... Vůbec jsem nechápal slova, ale pamatuju si tvůj něžný šepot. Cos vlastně říkala? Že se Cooper vypraví do minulosti, že zasadím Věčnosti samsonovský úder. Mám pravdu?"

"Vždyť vůbec ani nevím, co to znamená samsonovský úder", protestovala Noys.

"Umíš počítat dopředu velice přesně, Noys. Pověz mi, kdy ses dostala do 482. století? A místo koho? Nebo ses tam jednoduše propašovala? Požádal jsem jednoho experta z 2456. století, aby mi vypočítal tvůj životní osud. V nové Skutečnosti jsi vůbec neexistovala. Neměla jsi následného dvojníka. Byl to podivný následek tak malé Změny, ale ne nemožný. A pak ten Plánovač osudů pronesl jednu větu, kterou jsem sice slyšel, ale která mi dlouho nedošla. Je divné, že jsem si ji vůbec zapamatoval. Snad mi přece jen nějak divně zazvonila v uších, ale byl jsem příliš - příliš tebou oslněný, než abych naslouchal. Řekl: Vůbec nechápu, jak s takovou kombinací faktorů, jakou jste mi předal, mohla ve staré Skutečnosti existovat."

A měl pravdu. Tys do ní vůbec nepatřila. Bylas vetřelkyně z daleké budoucnosti, vodila jsi za nos mě i Finga, jak se ti zlíbilo."

"Andrewe," oslovila ho Noys naléhavě.

"Všechno do sebe nádherně zapadá, když člověk není zaslepený. Třeba film s názvem Soudobé společenské a hospodářské dějiny, který jsi měla doma. Překvapil mě, když jsem na něj narazil. Ale ty jsi ho potřebovala, že, aby ses poučila, jak se nejlépe stát ženou z onoho století. Nebo jiný příklad. Vzpomínáš na naši první cestu do Utajených století? Zastavila jsi kabinu v 111 394. století. Velice zručně, bez zaváhání. Kde ses tak naučila řídit kabinu? Kdybys byla ta, za kterou ses vydávala, byla by to tvoje první cesta kabinou. A proč právě v 111 394. století? Je to tvoje rodné místo?"

"Proč jsi mě odvezl do Primitivních dob, Andrewe?" zeptala se tiše. "Abych zachránil Věčnost!" vykřikl. "Vůbec netuším, co všechno bys tam mohla napáchat. Tady jsi bezmocná, protože jsem tě odhalil. Přiznej se, že je to všechno pravda!"

V návalu hněvu prudce povstal a napřáhl ruku. Noys se ani nehнула. Byla naprosto klidná. Vypadala jako překrásná socha z teplého vosku. Harlan strnul uprostřed pohybu.

"Přiznej se!"

"Nemáš moc jistoty, po všech těch řečech. Proč ti na tom tak záleží, jestli se přiznám, anebo ne?"

Harlan cítil, jak se v něm opět vzněcuje hněv. "Přiznej se, aby mě to tak nebolelo! Tak strašně!"

"Nebolelo?"

"Protože tu mám s sebou phaser, Noys, a chci tě zabít."

18. kapitola

Počátek nekonečna

Harlan cítil, jak se v něm rozlévá nejistota. Neschopnost se rozhodnout ho ničila. V rukou svíral phaser. Jeho ústí mířilo proti Noys.

Ale proč mlčí? Proč se pořád tváří, jako by se jí to netýkalo?

Jak by ji mohl zabít?

Jak by ji mohl nezabít!

"Tak co?" zeptal se ochraptěle.

Pohnula se, jen volně ale spustila paže do klína, a vypadala ještě klidněji, ještě uvolněněji. Když promluvila, jako by to ani nebyl lidský hlas. Přestože hleděla přímo do ústí zbraně, zdála se jistá a obdařená téměř mystickou, nadlidskou silou.

"Tak ty mě chceš zabít jedině proto," řekla konečně, "abys ochránil Věčnost. Kdyby to byla pravda, mohl jsi mě omráčit, svázat a spoutat tady v jeskyni a za svítání vyrazit do města. Anebo jsi mohl požádat Analytika Twissella, aby mě uvěznil v izolaci, než se vrátíš z Primitivních dob. Nebo jsi mě mohl ráno vzít s sebou a nechat mě někde cestou v horách. Jenže ty mě chceš zabít. Chceš mě zabít proto, poněvadž si myslíš, že jsem tě zradila, že jsem tě svedla, abych tě přiměla zradit Věčnost. Takže mě chceš zavraždit z poraněné pýchy, vůbec to není spravedlivá odplata, jak si

namlouváš."

"Přišla jsi z Utajených století?" zrozpačitěl Harlan. "Odpověz!"

"Přišla," odpověděla Noys. "Teď mě zastřelíš?"

Harlanův prst na spoušti phaseru se zachvěl. A přece dál váhal. Cosi iracionálního uvnitř něho se jí zastávalo a připomínalo mu zbytky jeho lásky a touhy. Bude se Noys trápit, když ji odmrští? Nebo lže a raději si zahrává se smrtí? Je možné, aby si hrála na hrdinku ze zoufalství, protože ji krivě obvinil?

Ne!

Tak by se možná zachovala hrdinka některého z těch ufnukaných zamilovaných filmů z 289. století, ale ne žena jako Noys. Noys by nečekala odevzdaně v podobě zlomené lilie na smrt z rukou bývalého milence.

Copak mu vlastně neřekla, že nenajde sílu ji zabít, ať už z jakéhokoli důvodu? Spoléhal na to, že ještě ani teď pro něho neztratila přitažlivost. Byla si jistá, že ho nakonec odzbrojí, když v něm vzbudí pocit provinění a oslabí ho řečmi.

Tak nějak to bude. Prst na spoušti se mu napjal.

"Na co čekáš?" ozvala se Noys. "Znamená to snad, že mi dáváš možnost obhajoby?"

"Jaké obhajoby?" Harlan se pokusil, aby mu hlas zněl pohrdavě, ačkoli velice uvítal, že se konflikt začal vyvíjet tímhle směrem. Mohl odložit okamžik, kdy bude muset pohlédnout na její výbojem sežehlé tělo, na němž bude přece jen ještě stále patrné, že to kdysi bývala pohledná žena. Než ho přepadne úděsné pomyšlení, že to své překrásné Noys provedl vlastníma rukama.

Našel si výmluvu pro odklad. Horečně si pomyslel: Jen ať mluví! Ať mu poví o Utajených stoletích všechno, co ví. Tím lépe bude pak moci ochraňovat Věčnost.

Dodalo mu to pocitu, že si počíná s rozmyslem, a na okamžik na ni dokázal pohlédnout pevně a odhodlaně. Téměř stejným způsobem, jakým si Noys měřila jeho.

Noys jako by mu četla myšlenky. "Chceš se něco dovědět o Utajených stoletích?" zeptala se. "Jestli se mám hájit takhle, budu to mít snadné. Chceš například vědět, proč po 150 000. století už na Zemi nežijí žádní lidé? Zajímá tě to?"

Harlan ovšem nechtělo informace žadonit a zrovna tak si je netoužil kupovat. Svíral přece v rukou phaser. Velice si dával záležet na tom, aby na něm nebyla patrná nějaká slabost.

"Mluv!" přikázal jí a začervenal se, když se jeho ostrému tónu mírně pousmála.

"Je to pravda, pocházím z 111 394. století. My, lidé z našeho století, jsme se dozvěděli o existenci Věčnosti ve chvíli, mám na mysli fyziočas, kdy ještě nepronikla příliš daleko do budoucnosti. Ještě dříve, než dosáhla 10 000. století. My také dokážeme cestovat v Čase, víš, jenže náš pohyb v Čase se zakládá na zcela jiných fyzikálních principech, než využíváte vy. Dáváme přednost pozorování, nepřenášíme hmotu. Kromě toho operujeme pouze do minulosti, jen Časem dolů.

Věčnost jsme objevili nepřímou. Nejprve jsme provedli souhrnný výpočet všech Skutečností a podle něj jsme testovali naši vlastní Skutečnost. Užasli jsme, když jsme zjistili, že Skutečnost, ve které žijeme, má velice nízkou pravděpodobnost. Byl to vážný problém. Proč je naše Skutečnost tak nepravděpodobná? Andrewe, posloucháš mě? Zajímá tě to vůbec?"

Harlan zaslechl, že vyslovila jeho křestní jméno stejně něžně a procítěně jako v uplynulých týdnech. Asi ho chce takovou cynickou falší vydráždit a rozčítit. Ale on se nedá.

"Jen pokračuj, ženská, ať to máme za sebou."

Slovo ženská pronesl ledově a s odporem, aby vyvážil vřelost jejího Andrewa, ale ona se zase jen bezbarvě pousmála.

"Vydali jsme se na průzkum Časem nazpět," řekla, "a narazili jsme na rozpínající se Věčnost. Téměř okamžitě nám došlo, že v určitém bodu fyziočasu existovala jiná Skutečnost - my jsme ten pojem znali také, jen jsme pro něj měli jiný výraz. Jiná Skutečnost s maximální pravděpodobností, kterou jsme označili jako Základní stav. Tenhle Základní stav nás kdysi obklopoval, respektive naše předchozí dvojníky. Tehdy jsme ještě vůbec nedokázali určit, jak by takový Základní stav měl vypadat. Dokonce to vlastně nevíme ani dnes.

Víme teď už ovšem, že tenhle Základní stav charakterizovaný nejvyšší statistickou pravděpodobností zvrátila jakási Změna iniciovaná Věčností hluboko v minulosti, a že tahle Změna dokonce přesahuje naše století kamsi daleko do budoucnosti. Rozhodli jsme se určit charakter Základního stavu a odstranit napáchané škody, pokud to škody budou. Nejprve jsme zřídili karanténní oblast, kterou vy označujete jako Utajená století, a tím jsme se odizolovali od Věčnosti na hranici 70 000. století. Tahle izolační hranice nás ochraňuje prakticky před všemi provedenými Změnami vyjma zanedbatelně malého procenta. Neznamenalo to, že jsme naprosto v bezpečí, ale dopřálo nám to Čas.

Pak jsme provedli cosi, co nám normálně naše etika a morálka nedovoluje. Propátrali jsme svou vlastní budoucnost, následující století. Zjistili jsme osud lidstva ve Skutečnosti, která reálně existovala, abychom jej mohli porovnat se Základním stavem. Kdysi po 125 000. století lidstvo vyřešilo problematiku pohonu, který umožnil mezihvězdné lety. Zjistilo, jakým způsobem se lze přenášet hyperprostorem. Konečně mohlo vzlétnout ke hvězdám."

Harlan naslouchal jejím odměřeným slovům stále zaujatěji. Nakolik mluvila pravdu? A do jaké míry to byl vypočtený pokus ho oklamat? Pokusil se prolomit kouzlo, oslabit moc jejích plynulých vět tím, že se sám ozval nahlas.

"A jakmile dokázali vzlétnout ke hvězdám," řekl, "Zemi prostě opustili. Někteří z nás si to mysleli."

"Pak ovšem někteří z vás mysleli špatně. Lidé se pokusili odlétnout ze Země. Naneštěstí nebyli v Galaxii sami. Víš, existovaly tu ještě jiné hvězdy s jinými obydlými planetami. Obydlenými dokonce inteligentními živými tvory. Žádní, alespoň v naší Galaxii, sice nebyli tak staří jako lidstvo, ale když člověk zůstal až do 125 000. století sedět na Zemi, mladší mozky nás předběhly, vyvinuly mezihvězdný pohon dříve a Galaxii kolonizovaly.

Když jsme vzlétli, narazili jsme na výstražné signály. Upozorňovaly nás: Obsazeno! Průchod zakázán! Klidte se odsud! A tak lidstvo zase zatáhlo vystrčená tykadla a zůstalo doma. Jenže teď už vědělo, co Země vlastně znamená: vězení s nekonečnou mírou svobody... A tak se stalo, že lidstvo vymřelo!"

"Proč by jen tak zničehonic vymřelo," odporoval Harlan. "Nesmysl."

"Nevymřelo jen tak. Trvalo to tisíce století. Střídala se období rozkvětu a rozvratu, jenže celkově lidstvo ztratilo smysl své existence. Pociťovalo naopak marnost a beznaděj, kterou nedokázalo překonat. Postupně začala klesat porodnost a nakonec lidé vymřeli. Zavinila to ta vaše Věčnost."

"Tak nás pusťte přes Utajená století," začal Harlan hájit Věčnost stejně vášnivě a odhodlaně, jako proti ní ještě před nedávnem útočil, "a my to napravíme. Zatím se nám to vždycky podařilo. Ve stoletích, kam jsme se mohli dostat, jsme všude nastolili dokonalý blahobyt."

"Dokonalý blahobyt?" opakovala Noys takovým tónem, že to zaznělo jako výsměch. "Co to znamená? Všechno za vás počítají vaše stroje. Vaše Výpočetní středisko. Jenže kdo počítače programuje a kdo jim říká, k jakým výsledkům mají dospět? Počítače neřeší problémy s větším rozhledem než lidé, jen rychleji. Jenom rychleji! Takže co tedy příslušníci Věčnosti považují za dobro? Já ti to povím. Jistotu a bezpečí. Umírněnost. Žádné výstřelky. Nic neriskovat, pokud nemáš jistotu, že se ti riziko vyplatí."

Harlan polkl naprázdno. Náhle se mu pronikavě připomněla Twissellova slova, když mu tehdy v kabině vysvětloval svou teorii o Utajených stoletích a superlidech, kteří v nich žijí. Řekl tenkrát: "Vyšlechtili jsme cosi zvláštního."

A nebylo tomu snad tak?

"No," ozvala se Noys, "zdá se, že o tom přemýšlíš. Tak přemýšlej dál. Proč se člověk v nynější Skutečnosti neustále snaží podnikat lety do kosmu a neustále se mu to nedaří? Přece každá doba, která se o to pokouší, musí vědět o předchozích nezdarech. Tak proč o to usiluje znovu a znovu?"

"Tímhle problémem jsem se nikdy nezabýval," připustil Harlan, ale s nepříjemným pocitem se mu připomněly kolonie na Marsu, stále znovu zakládané a vždy opět vymírající. Také zauvažoval, proč je tematika kosmických letů neustále tak přitažlivá, dokonce i pro příslušníky Věčnosti. Znovu slyšel Sociologa Kantora Voyer z 2456. století, jak si tehdy povzdychl, když v jednom ze století zmařili antigravitační kosmické dopravní prostředky, a toužebně pronesl: "Předtím to tam bylo tak krásné!" A Plánovače osudů Nerona Furuqua, který trpce zaklel, a aby si vylil zlost, chvíli soptil nad tím, jak Věčnost zachází se žádostmi o sérum proti rakovině.

Byly snad inteligentní bytosti nadány jakousi nevědomou touhou proniknout do vesmíru, vydat se ke hvězdám, překonat pouta gravitace, jimiž je svazovala rodná planeta? Byla právě tahle touha motivem, jenž nutil člověka, aby se neustále pokoušel o meziplanetární cesty, o lety k mrtvým planetám Sluneční soustavy, z nichž jen Země byla obyvatelná? Možná že právě tenhle neúspěch, vědomí, že se musí vrátit do svého původního vězení, zavinil pokřivený vývoj společnosti, s nímž se Věčnost neustále potýkala. Harlan si připomněl, že lidé propadali drogám zejména v těch stoletích, kde zlikvidovali antigravitační kosmické prostředky.

"Tím, že Věčnost vymyje ze Skutečnosti katastrofy, likviduje zároveň také úspěchy," pokračovala Noys. "Lidstvo bezesporu může vyrůst do skvělých výšin, ale musí projít zkouškami ohněm. Pocit ohrožení a nejistoty vzněcuje v lidech sílu, která žene lidstvo k novým a stále odvážnějším výbojům. Chápeš? Chápeš, že když Věčnost odstraní lidem z cesty všechny nástrahy a útrapy, které je sužují, brání jim zároveň v nacházení lepších řešení? Výhodnějších řešení, jimiž překážky překonávají, namísto aby je obcházeli."

"Jenže Věčnost chce co největší blahobyt pro co největší počet...", tupě opakoval Harlan.

"A co kdyby se Věčnost nikdy nepodařilo založit?" skočila mu do řeči Noys.

"Tak co?"

"Já ti povím, co by se stalo. Veškeré úsilí, které jste vložili do časového inženýrství, by se namísto toho vynaložilo na jaderný výzkum. Nikdy by nevznikla Věčnost, ale vynalezli byste pohon, který by umožňoval mezihvězdné lety. Člověk by odcestoval ke hvězdám o více než o sto tisíc století dříve než v současné Skutečnosti. Galaxie by tehdy ještě nebyla bývala kolonizovaná a mohli by ji obsadit lidé. Byli bychom bývali první my."

"A co by se tím získalo?" zeptal se Harlan zarputile. "Byli bychom o to šťastnější?"

"Podle toho, koho míníš tím my. Pak už bychom totiž nebyli my, ale člověk by obsadil milión, bilión planet. Takhle bychom založili skutečné Nekonečno. Země by se tak rozprostřela přes celá století a každé z nich by mělo své vlastní hodnoty, šanci nalézt své vlastní štěstí svým vlastním způsobem a ve svém vlastním prostředí. Na světě by bylo mnoho různého štěstí, dobra... A tohle je Základní stav lidstva."

"To se jenom dohaduješ," namítl Harlan, jenž cítil, jak ho Noysin obraz neodolatelně přitahuje. "Jak můžeš říct, co by se přesně dělo?" "Posmíváš se nevědomosti lidí z Času, kteří znají jen jednu jedinou Skutečnost," odvětila Noys. "My se zase vysmíváme nevědomosti příslušníků Věčnosti, kteří sice vědí, že existuje mnoho Skutečností, ale domnívají se, že v jednom časovém okamžiku existuje jenom jedna."

"Co to povídáš za hlouposti?"

"My alternativní Skutečnosti nevypočítáváme. My je pozorujeme. Sledujeme je v jejich stadiu neskutečnosti."

"To je cosi, co by třeba bylo, kdyby možná nebylo zase něco jiného?"

"Ano, když si odmyslíme tvoji ironii."

"A jak to děláte?"

"Jak ti to mám vysvětlit, Andrew?" řekla Noys po krátké odmlce. "Vychovali mě tak, že určité věci prostě vím, aniž bych rozuměla podstatě. U vás to je přece podobné. Můžeš mi snad vysvětlit, jak pracuje Výpočetní středisko? A přece víš, že taková věc existuje a dosahuje dobré výsledky."

"No dobře," začervenal se Harlan. "A co dál?"

"Naučili jsme se monitorovat různé Skutečnosti," pokračovala Noys, "a zjistili jsme, že Základní stav je takový, jak jsem ti už popsala. A také jsme zjistili, že to byla jistá Změna, co Základní stav zničilo. Ale nikoli některá ze Změn, které provedla Věčnost, nýbrž samo založení Věčnosti - pouhá její existence. Jakýkoli systém podobný Věčnosti, který dovoluje lidem, aby rozhodovali o své vlastní budoucnosti, skončí tím, že si zvolí bezpečnost a průměrnost, a

mezihvězdné lety leží mimo rozsah takové Skutečnosti. Už pouhá existence Věčnosti rázem smetla naši Galaktickou říši. Abychom takovou možnost obnovili, musíme Věčnost odstranit.

Počet Skutečností je nekonečný. Stejně tak je nekonečný počet podtříd různých Skutečností. Například: je nekonečný počet Skutečností, které obsahují Věčnost, stejně tak jako těch, které Věčnost neobsahují, a těch, v nichž sice Věčnost existovala, ale byla zrušena. Jenže moji lidé vybrali z nekonečného množství možností právě tu, v níž existuji já.

Nemohla jsem to nijak ovlivnit. Připravili mě na můj úkol stejně, jako jste vy dva s Twissellem vycvičili Coopera pro jeho. Ovšem počet Skutečností, ve kterých působím jako agentka, která má za úkol zničit Věčnost, je také nekonečný. Nabídlí mi na výběr pět Skutečností, které se zdály nejméně komplikované. Vybrala jsem si z nich tuhle, ve které jsi žil ty. Jedinou Skutečností, ve které jsi žil."

"Proč sis ji vybrala?" zeptal se Harlan.

Noys od něj odvrátila pohled. "Protože jsem tě milovala, víš. Milovala jsem tě dávno předtím, než jsem tě potkala." Harlanem její slova otřásla. Vyslovila je naprosto opravdově. S bolestí si pomyslel: Už zase hraje...

"Zní to dost směšně," řekl nahlas.

"Vážně? Prozkoumala jsem všechny Skutečnosti, které jsem měla k dispozici. Zvolila jsem tu, ve které jsem se vrátila do 482. století, nejprve potkala Finga a pak tebe. Tu, ve které jsi přišel do mého domu, zamiloval ses do mě a odvezl jsi mě daleko do budoucnosti, až do mého rodného století. Ve které jsi poslal Coopera do špatného století a pak jsme se společně ty a já vrátili do Primitivních dob. V Primitivních dobách jsme pak prožili zbytek života. Sledovala jsem náš život, žili jsme šťastně a já tě milovala. Takže to vůbec není směšné. Vybrala jsem si tuhle alternativu, aby se naše láska mohla uskutečnit."

"Tohle všechno sis vymyslela právě teď," odsekl Harlan. "Ani slovo není pravda. Snad nečekáš, že tomu uvěřím?" Zarazil se a náhle se zeptal: "Počkat! Povídala jsi, žeš tohle všechno věděla napřed? Že se tohle všechno stane?"

"Ano."

"Pak ovšem jasně lžeš. To bys také věděla, že na tebe budu mířit phaserem. Věděla bys, že to špatně skončí. Co mi odpovíš na tohle?"

"Už jsem ti přece vysvětlovala," mírně si povzddechla, "že i každá podtřída Skutečností má neomezeně mnoho prvků. Tahle můžeš pokračovat pořád dál, takže jakákoli Skutečnost se může rozvětvit do nekonečně mnoha navzájem velice podobných Skutečností. Ve Skutečnostech bývají nejasná místa. Čím podrobněji je členíme, tím takových nejasných míst ubývá, ale úplně dokonalý přehled se nikdy získat nedá. Jak se totiž snižuje nejasnost, tím se zároveň zvyšuje pravděpodobnost, že nějaký náhodný efekt zvrátí výsledek. Taková pravděpodobnost nikdy neklesne na nulu. Jedno nejasné místo zhatilo naši věc."

"Které?"

"Když jsme odstranili bariéru přes 100 000. století, měl ses vrátit nahoru do budoucnosti a také jsi přijel. Jenže jsi měl přijít sám. Proto jsem byla tak vyděšená, když jsem s tebou viděla Hlavního analytika Twissella."

Harlan se znovu cítil zmatený. Je možné, aby jí všechno tak hladce zapadalo do sebe?

"A byla bych ještě mnohem vyděšenější," pokračovala Noys, "kdyby mi došlo naplno, jaký bude mít takhle varianta dosah. Kdybys býval přijel sám, odvezl bys mě rovnou do Primitivních dob. Z lásky k lidstvu a z lásky ke mně by ses nezapletl do Cooperovy mise. Kruh by se neuzavřel, Věčnost by skončila a my dva bychom žili společně v bezpečí tady.

Jenže došlo k náhodné odchylce a ty ses vrátil s Twissellem. Zatímco jste cestovali, vyprávěl ti své dohady o Utajených stoletích a přivedl tě k úvahám, které vyvrcholily tím, že jsi začal pochybovat o mých poctivých úmyslech. Ty zase vyvrcholily tím, že jsi na mě namířil phaser. Tak, Andrewe, tady máš celý příběh. Teď si mě klidně zastřel. Nic ti v tom nemůže zabránit."

Harlan svíral phaser tak křečovitě, že ho začala bolet ruka. Musel si zbraň převzít do druhé. Zmámeně uvažoval, jestli na jejím příběhu neodhalí nějakou chybu. Rozhodnost, kterou pocíťoval, když si potvrdil, že patří do Utajených století, z něj náhle vyprchala. Blížilo se svítání a Harlan se zmítal v rozporech, které mu rvaly srdce.

"Proč na to museli být dva, aby se pokusili zničit Věčnost?" zeptal se. "Proč Věčnost nemohla navždycky skončit jedním zásahem, a to tím, že jsem odeslal Coopera do 20. století? Tím by bylo všechno jasné a ušetřili bychom si tuhle nejistotu a tahle muka."

"Protože," odvětila Noys, "samotný konec Věčnosti nestačí. Musíme zajistit, aby se pravděpodobnost založení jakékoli nové formy Věčnosti blížila co nejvíce k nule. Takže tady v Primitivních dobách máme ještě úkol. Musíme provést jednu Změnu, maličkou Změnu. Víš přece, co to znamená Minimální potřebná změna. Je třeba jen poslat ve 20. století dopis na poloostrov, který se jmenuje Itálie. Nyní se píše století 19,32. Když ten dopis odešlu, za několik centistoletí jeden člověk v Itálii začne dělat pokusy, při kterých bude bombardovat uran neutrony."

"Chcete změnit dějiny Primitivních dob?" zhroutil se Harlan.

"Ano. Přesně to chceme udělat. V nové Skutečnosti, v poslední Skutečnosti dojde k prvnímu atomovému výbuchu ne ve 30. Století, ale už v 19,45. Století."

"Ale uvědomujete si, jak je to nebezpečné? Dokážete vůbec odhadnout, jaké riziko podstupujete?"

"Chápeme, že je to nebezpečné. Prozkoumali jsme spoustu Skutečností, které mohou následovat. Samozřejmě existuje možnost, nikoli jistota, že radioaktivní mrak zničí na Zemi všechn život, ale předtím..."

"A domníváte se, že máte za to riziko dostatečné odškodnění?"

"Ano, Galaktickou říši. Významné urychlení průběhu Základního stavu."

"A vy máte odvalu vinit Věčnost z toho, že se plete do věcí..."

"My ji viníme, že provedla mnoho Změn, aby udržela lidstvo v bezpečí doma a tím zároveň ve vězení. My zasáhne jednou, jen jednou, abychom jednoho atomového fyzika přivedli na správnou stopu, a tím možná navždy zabránili

vzniku Věčnosti."

"Ne," odmítl zoufale Harlan. "Věčnost vzniknout musí."

"Jak si přeješ. Volba je na tobě. Když chceš, aby lidskou budoucnost diktovali psychopati..."

"Jací psychopati!" vybuchl Harlan.

"Copak to nejsou psychopati? Přece je znáš! Zamysli se nad tím." Harlan na ni zíral ochromený hrůzou, ale přece jen ho cosi donutilo, aby se nad jejími slovy zamyslel. Vzpomněl si na Začátečníky, když se dozvěděli pravdu o Skutečnosti, a na Začátečníka Latouretta, který se pak pokusil spáchat sebevraždu. Latourette to přežil a stal se řádným příslušníkem Věčnosti. Jaké jizvy na duši mu ta zkušenost zanechala, to nikdo nevěděl, přesto se však připojil k těm, kteří rozhodovali o Změnách Skutečnosti.

Připomnělo se mu kastovní uspořádání Věčnosti, nenormální život, který proměňoval pocit provinění v nenávist vůči Provozním technikům. Vybavili se mu Analytici a jejich vzájemná nevraživost, Finge intrikující proti Twissellovi a Twissell špehující Finga. Myslel na Sennora, jehož chytrá plešatá hlava bojovala proti všem ostatním. Přemítal o sobě.

Pak znovu myslel na Twissella, na velkého Twissella, který také porušil zákony Věčnosti.

Připadlo mu, jako by věděl odjakživa, že Věčnost je taková. Proč jinak by ji tak dychtivě chtěl ničit? Jenom si to nikdy úplně nepřipustil. Nikdy jí nepohlédl přímo do tváře, až náhle teď.

A zřetelně spatřil Věčnost jako semeniště duševních chorob, zruďných motivací, spoustu zoufalých životů brutálně vyrvaných z jejich původního prostředí.

Obrátil proti Noys prázdný pohled.

"Už to chápeš?" zeptala se tiše. "Nezašel bys se mnou k ústí jeskyně, Andrewe?"

Odklonil hlavu phaseru, kterou mířil Noys přímo na srdce. Hypnotizovaně ji následoval. Zhrozil se přitom sám nad sebou, že dokázal tak náhle a naprosto změnit názory.

Oblohu osvětlovala první předzvěst úsvitu a obrovská kabina tyčící se přímo před jeskyní se rýsovala proti šedavému rozbřesku jako hrozivý stín. Její obrysy rozmazával speciální film, jímž ji pokryli.

"Tohle je Země," řekla Noys. "Nejen navěky jediný domov lidstva, ale také pouhá startovní čára pro nekonečná dobrodružství. Nemusíš udělat nic víc, než se rozhodnout. Rozhodnutí je na tobě. Tebe, mne a všechno ostatní v téhle jeskyni chrání proti jakékoli Změně fyziočasové pole. Jestli budeš chtít, zmizí Cooper i se svým inzerátem, zanikne Věčnost i Skutečnost mého Století, ale zůstaneme my dva a budeme mít děti a vnuky, a zůstane lidstvo, které zamíří ke hvězdám."

Obrátil se k ní a Noys se na něj usmála. Připadla mu náhle přesně taková jako kdysi, a srdce se mu rozbušilo také přesně takovým způsobem, jako předtím v její přítomnosti.

Vůbec si neuvědomil, že se už rozhodl, ale pak se náhle rozbřesk rozlil přes celou oblohu a stín obrovské kabiny zmizel. Noys se k němu přivinula. A Harlan pochopil, co zmizení kabiny znamená. Že nastal konec, definitivní konec Věčnosti. Že se před nimi otevřelo Nekonečno.

(207)